

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์
สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นางอัญชญา สุขสมจิตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

DEVELOPMENT OF A SERVICE LEARNING INSTRUCTIONAL MODEL USING
COMPUTER-SUPPORTED COLLABORATIVE LEARNING IN PROJECT-BASED LEARNING
APPROACH TO DEVELOP PUBLIC CONSCIOUSNESS OF UNDERGRADUTE STUDENTS,
RAJABHAT UNIVERSITY

Mrs. Anchana Sooksomchitra

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Technology and
Communications

Department of Educational Technology and Communications

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดย การรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
โดย	นางอัญชญา สุขสมจิตร
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรวดี ถังคุบุตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์)

อัญชญา สุขสมจิตร : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (DEVELOPMENT OF A SERVICE LEARNING INSTRUCTIONAL MODEL USING COMPUTER-SUPPORTED COLLABORATIVE LEARNING IN PROJECT-BASED LEARNING APPROACH TO DEVELOP PUBLIC CONSCIOUSNESS OF UNDERGRADUATE STUDENTS, RAJABHAT UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ประกอบ กรณีกิจ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร.จิตพิชญ์ ณ สงขลา, 216 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3. ศึกษาผลของการใช้การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 4. นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่า t-test ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย 2) วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ 3) บทบาทผู้เรียน 4) บทบาทผู้สอน 5) ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL และ 6) การประเมินผลตามสภาพจริง

2. ขั้นตอนการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการ: ก่อนการรับใช้สังคม ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมคือ การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ 2) ระยะปฏิบัติการ: ระหว่างการรับใช้สังคม ใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมคือ การเลือกหัวข้อโครงการผ่าน e-Brainstorm การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่าน Face Chat การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ 3) ระยะสรุปผล: หลังการรับใช้สังคม ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมคือ การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Face Chat และการนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network

3. ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบและขั้นตอนในการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาควิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

5184507227 : MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORDS: COMPUTER-SUPPORT COLLABORATIVE LEARNING / SERVICE LEARNING / PROJECT-BASED LEARNING / PUPLIC CONSCIOUSNESS

ANCHANA SOOKSOMCHITRA: DEVELOPMENT OF A SERVICE LEARNING INSTRUCTIONAL MODEL USING COMPUTER-SUPPORTED COLLABORATIVE LEARNING IN PROJECT-BASED LEARNING APPROACH TO DEVELOP PUPLIC CONSCIOUSNESS OF UNDERGRADUTE STUDENTS, RAJABHAT UNIVERSITY. ADVISOR: ASST. PROF.PRAKOB KORANEEKIJ, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF.JAITIP NA-SONGKHLA, Ph.D., 216 pp.

The proposes of this research were 1) to study conditions, problems and needs concerning of the ID model 2) to develop the ID model 3) to study the results of the ID model and 4) to propose the ID model. The samples in this research were 27 students in the undergraduate level. Data was analyzed by using the t-test dependent, and mean and standard deviation.

The results indicated that:

1. The ID model consisted of 5 components: 1) objective; 2) learning method based on service learning project-based learning methods; 3) learners; 4) instructors; 5) learning management system for computer-supported collaborative (CSCL); 6) authentic assessment.

2. The ID model consisted of 3 phrases 1) prepare: pre-service learning activity for a period of 1 week to inspect the community and provide a narrative report online; 2) operate: during the service learning activity for a period of 5 weeks to select a project topic via e-Brainstorm, to organize the service project via Face Chat, and to visit the community and provide a narrative report online; 3) result: post- service learning activity for a period of 2 weeks to conclude the project via Face Chat and to present the project via Social Network.

3. The results showed that post-test scores were higher than the pre-test scores at the level of significant rate of .05.

4. The experts have a consensus opinion that the instructional model was appropriated at the highest level.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Department: Educational Technology and
Communications

Field of Study: Educational Technology and
Communications

Academic Year: 2013

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยการแนะนำ ดูแล เอาใจใส่ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน และเสริมสร้างแนวคิดในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม อาจารย์ ดร.ธีรวิดี ถึงคบุตร และอาจารย์ ดร.สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการอ่าน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ แนวคิดและแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและคณาจารย์ทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย และรับรองรูปแบบ รวมถึงให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด และประสบการณ์อันมีค่า รวมถึงมอบความรักความเอาใจใส่ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเรียนทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ขอขอบคุณน้องๆ เพื่อนๆ ปริญญาเอก รหัส 51 น้องๆ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาทุกคน สำหรับกำลังใจ และความช่วยเหลือที่ดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้ทุนอุดหนุนสำหรับการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ให้ได้สร้างผลงานวิทยานิพนธ์ อันเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และเพื่อนร่วมงานพี่ๆ น้องๆ จากภาควิชา นิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และเรียนรู้ชีวิตในการทำงานได้เป็นอย่างดี รวมถึงคอยเป็นกำลังใจ ห่วงใยให้ความช่วยเหลือต่างๆ เสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณค่าและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้มีพระคุณบิดามารดา ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบทุกสิ่งอย่างที่ดีที่สุดในชีวิตให้กับผู้วิจัย และขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ที่ผู้วิจัยไม่สามารถเอ่ยนามได้จนครบถ้วนทั้งหมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	14
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม	25
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงงาน	35
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการ เรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงงานเพื่อ สร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน	84
การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดย ใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ	86

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	90
การวิจัยระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	97
ตอนที่ 2 ผลการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ	109
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	115
ตอนที่ 4 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	120
บทที่ 5 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ	121
ตอนที่ 1 บทนำ	122
ตอนที่ 2 องค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ	126
ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้	140
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	141
วิธีดำเนินการวิจัย	141

สรุปผลการวิจัย.....	144
อภิปรายผลการวิจัย.....	148
ข้อเสนอแนะ.....	152
รายการอ้างอิง.....	154
ภาคผนวก	161
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	162
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	165
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหน้าจอรระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้ สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึก สาธารณะ	200
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	216

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งประเภทของเครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะของเวลาและสถานที่	18
ตารางที่ 2 สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	34
ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการจัดการเรียนแบบโครงการกับการจัดการเรียนแบบเดิม	43
ตารางที่ 4 สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงการ	57
ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบของจิตสาธาณณะ	65
ตารางที่ 7 สังเคราะห์ระดับของจิตสำนึกสาธาณณะ	70
ตารางที่ 8 แสดงวิธีการทดลอง	92
ตารางที่ 9 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของอาจารย์	97
ตารางที่ 10 แสดงความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ	99
ตารางที่ 11 แสดงการใช้เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ	99
ตารางที่ 12 การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ	100
ตารางที่ 13 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า modified priority needs index (PNI modified) ความแตกต่างของความคิดเห็นในการเรียนการสอนปัจจุบัน และความคาดหวังของสภาพที่ควรจะเป็นของการเรียนการสอน	100
ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	104
ตารางที่ 15 จำนวนระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ของนักศึกษา	105
ตารางที่ 16 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา	105
ตารางที่ 17 การใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆ ของนักศึกษา	106
ตารางที่ 18 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของนักศึกษา	106
ตารางที่ 19 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	107
ตารางที่ 20 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนในความคิดเห็นของนักศึกษา	107
ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประเมินขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	110
ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน	111
ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ	112

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ (t-test) คะแนนการวัดจิตสำนึก
 สาธารณะของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน 115

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน 117

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบ
 การเรียนการสอน..... 120

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
ภาพที่ 2 แสดงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์.....	15
ภาพที่ 3 กระบวนการวางแผนโครงการ.....	41
ภาพที่ 4 ต้นแบบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ	114
ภาพที่ 5 อธิบายกรอบความสัมพันธ์ของแนวคิดพื้นฐานในการทำวิจัย	125
ภาพที่ 6 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน.....	127
ภาพที่ 7 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	128
ภาพที่ 8 ระยะเตรียมการ (ขั้นก่อนการรับใช้สังคม)	132
ภาพที่ 9 ระยะปฏิบัติการ (ขั้นระหว่างการรับใช้สังคม).....	134
ภาพที่ 10 ระยะสรุปผล (ขั้นหลังการรับใช้สังคม).....	136
ภาพที่ 11 ผลลัพธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ	138

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนา และสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัด ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยให้เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ ดังนั้น ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวัน

ความสำนึกต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind หรือ Public Consciousness หรือ Public Spirit หรือ Public Concern หรือ Publicness) ซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจอย่างยิ่ง เพราะจิตสำนึกสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจให้เจริญตามทันเทคโนโลยี จิตสำนึกสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ยุทธนา วรณปิติกุล, 2542) พร้อมทั้งจะเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (บรรทม มณีโชติ, 2530) มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม (หฤทัย อัจจุพร, 2544) ด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้าน การรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมีการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความสงบสุข และความพยายามในการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน โดยได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 2 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสำนึกและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับ คุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน และในข้อที่ 1 เป็นหัวข้อด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีการกำหนดให้สถาบันการศึกษาสร้างบัณฑิตให้ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และ

ข้อสัจธรรม และเพื่อความมั่นใจว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับ สถานศึกษา จึงกำหนดไว้ในมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการมี จิตสาธารณะ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ถ้าบุคคลมีจิตสาธารณะบกพร่อง มีน้อยหรือขาดไป จะ ส่งผลกระทบต่อในหลายระดับ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และมีผลต่อระดับ โลกตามมา (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร, 2543)

สำลี ทองธิว (2546) กล่าวไว้ว่า ความรู้ ความเข้าใจในระดับสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียนได้นั้น จะต้องเป็นความรู้ที่สร้างขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง จิตสำนึกนี้ไม่สามารถถ่ายทอดให้ได้โดยตรงเหมือนกับ ความรู้ทั่วไป ซึ่งการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในบุคคลนั้น Freire (1998) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หัวใจ สำคัญของการสร้างจิตสำนึก คือ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดด้วยตนเอง มีการนำปัญหาสังคมมาขบ คัด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ สนทนาในปัญหา ควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติการใช้ สังคมจนเกิดความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่เขาดำรงชีวิตอยู่

มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดการสร้างจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ไว้ (จิรวัดน์ วีรังกร, 2549) เช่น รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทิว เสนอ “รูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคม” ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดเป็น นโยบายให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชนในลักษณะการเชื่อมโยงการศึกษาปัญหาชุมชน ร่วมกับการ ร่วมแก้ปัญหาตามความจำเป็นของชุมชน เรียกว่า “Service Learning” เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มี ทักษะในการปฏิบัติงาน เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง รวมทั้งสร้างสำนึกความรับผิดชอบในฐานะของ พลเมืองของประเทศ ตลอดจนมีผลดีต่อการเพิ่มพูนความสามารถทางวิชาการของผู้เรียนไปพร้อมกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ให้แนวคิดเรื่องการสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมให้เกิดแก่ ผู้เรียนทุกระดับสามารถทำได้โดย “กำหนดหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร” ที่ครอบคลุมหัวข้อที่ เป็นเรื่องของส่วนรวม หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่จะเกิดกับคนหมู่มาก อาทิ เรื่องสิ่งแวดล้อม การ รู้จักเคารพกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ นกตล เสงเจริญ อ้างถึงใน (อริสา สุขสม, 2552) ให้แนวคิดว่าการปลูกจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมแก่นักศึกษา สร้างได้โดยการกล่อมเกล่า ปลูกฝังถ่ายทอดด้วย “กิจกรรมที่หลากหลาย” ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และตระหนักในคุณค่า ของจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม พร้อมรักษาคุณค่าของจิตวิญญาณเพื่อส่วนรวมด้วยการยกระดับความรู้ สำนึก ตระหนักในคุณค่าให้เป็นภาระหน้าที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวคิดเบื้องต้นสรุปได้ว่า การสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมแก่เยาวชนของ สถาบันการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่ามาก การบ่มเพาะอาจต้องใช้ระยะเวลา ความอดทน ต้อง สร้างความตระหนักแก่ผู้ปฏิบัติให้เชื่อในคุณค่าที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยกิจกรรมด้านการบริการสังคม และชุมชนอันหลากหลายเข้ามาเป็นตัวกระตุ้น กรณีผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับอุดมศึกษาต้องเพิ่มการจัด อบรมหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่ชุมชน เพื่อทำการศึกษา สภาพปัญหาต่างๆ พร้อมกับจัดกิจกรรมบริการสังคมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกส่วนรวมให้เกิดขึ้นและยอม นำมาซึ่งความภาคภูมิใจแก่ผู้ปฏิบัติและการพัฒนาของชุมชนในท้ายที่สุด

การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เป็นการเรียนรู้ที่สนองตอบแนวความคิดดังกล่าว เพราะเป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงต่อสังคม ในรูปแบบของการเชื่อมโยงการศึกษาปัญหา และการเข้าร่วมแก้ปัญหาของชุมชน การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการสะท้อนความเชื่อที่ว่า การศึกษาต้องเชื่อมโยงกับสำนึกทางสังคมและการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลมากที่สุด คือการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย ซวาลา เวซันต์ (2544) สอดคล้องกับแนวคิดของ Freire (1998) ในการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ตลอดจนแนวคิดปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) หรือปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ของ John Dewey ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนจากการลงมือกระทำ (Learning by doing) หรือได้รับประสบการณ์จริง (experience)

ในต่างประเทศมีการนำแนวคิดเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมควบคู่กันมาใช้ในระบบการศึกษาของประเทศตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูง ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในด้านวิชาการที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เนื้อหาวิชาการเสริมการทำกิจกรรมให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และสามารถก่อประโยชน์ให้กับสังคมได้ โดยอาจจัดให้เป็นกิจกรรมบริการชุมชน กิจกรรมอาสาสมัคร มีการเชื่อมโยงประสบการณ์การบริการ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้แก่ผู้เรียนโดยตรง และให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาาร่วมกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และกำหนดให้มีกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาโดยเชื่อมโยงกับหลักสูตรหลักอีกด้วย กิจกรรมในลักษณะนี้เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ มีการตราเป็นกฎหมาย National and Community Service Act of 1990 และจัดตั้งโครงการการเรียนรู้และการรับใช้อเมริกา (Learning and Service American) จัดตั้งหน่วยงานและจัดโครงการความร่วมมือกับมูลนิธิเอกชนอีกหลายโครงการ เช่น สำนักงานข้อมูลโครงการเรียนโดยการรับใช้สังคมแห่งชาติ (The National Service - Learning Clearinghouse) โครงการพันธมิตรการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแห่งไอโอวา (The Iowa Service - Learning Partnership) โครงการการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง : สร้างความแตกต่างด้วยการเรียนรู้จากการรับใช้สังคม (Learning in Deed : Marking a Difference Through Service Learning) โครงการการมีส่วนร่วมทางสังคมด้วยบริการทางการศึกษา (The Social Involvement Through Education Service - SITES) เป็นต้น ในประเทศญี่ปุ่น สภาการศึกษากลาง (Central Council of Education) ได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเยาวชนและความเชื่อมั่นให้กับประเทศ โดยกำหนดให้ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน มีบทบาทที่สำคัญและต้องดำเนินการสัมพันธ์กัน ในประเทศสิงคโปร์ แนวความคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมปรากฏอยู่ในเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับชาติ (National Education) มีเป้าหมาย เพื่อสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชนในชาติ โปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับชาตินี้มีเนื้อหาครอบคลุมความเป็นมา ปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จของประเทศสิงคโปร์ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเจตคติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นที่ได้ พยายามสร้างจิตสำนึกของคนในชาติในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะเล่นด้วยกัน กินด้วยกัน และผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำความสะอาดโรงเรียนหรือเสิร์ฟอาหารกลางวัน ส่วนในด้านการเรียน ผู้เรียนที่เรียนเก่งจะต้องช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน ซึ่งหากใครไม่ทำก็จะถูกกันออกจากกลุ่มเพื่อน การจัด

กิจกรรมต่าง ๆ นี้เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน รู้สึกจุดเด่นของตนเองที่จะสามารถอุทิศให้กับกลุ่มได้ และในที่สุดก็จะนำไปสู่การอุทิศให้กับสังคมระดับประเทศต่อไป

สำหรับในประเทศไทย แม้จะยังไม่มีเมื่อนำการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมากำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ แต่ระบบการศึกษาไทยก็ได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในหลายรูปแบบทั้งในระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมหลักสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมความดีงาม และจิตสำนึกของการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ อาจจัดในรูปของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเฉพาะกิจหรือกิจกรรมย่อยที่ดำเนินการตามต้องการของท้องถิ่นหรือประเทศไทย เช่น กิจกรรมรณรงค์เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เป็นต้น ในระดับอุดมศึกษาจะปรากฏอยู่ในงานกิจการนิสิตนักศึกษา ซึ่งแตกแขนงออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ หลายด้านในรูปของชมรมหรือชุมนุม เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาชนบท กิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น

หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

1. ผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมและสะท้อนความคิดจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการเตรียมการของผู้เรียนเอง
2. กิจกรรมรับใช้สังคมเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยที่ผู้สอนจะต้องสำรวจสภาพของชุมชนก่อน เพื่อตั้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียนและเหมาะสมกับชุมชน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบกับการประเมินผลของผู้สอน

นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมยังเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตรา 6 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในมาตรา 24 (3) ยังได้ระบุถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ด้วยว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจึงเป็นแนวทางการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและตระหนักถึงคุณค่าของจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนใหม่ ที่ไม่เน้นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหา สารความรู้แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ วิธีการเรียน ค้นหาความรู้จากปัญหาและความต้องการของตนเอง (อุ๋นตา นพคุณ, 2543) รูปแบบการเรียนรูปแบบหนึ่งที่สามารถตอบสนองการจัดการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของความรู้ คือ การเรียนรู้แบบโครงงาน (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542) เนื่องจากโครงงานเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุก ๆ ด้านตามทฤษฎีความหลากหลายทางสติปัญญาของ Howard Gardner เพราะกิจกรรมโครงงานต้องใช้กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการทำงาน ให้เด็กได้ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า เจาะลึกในสิ่งที่สงสัยและอยากรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเพื่อหาคำตอบด้วยตัวเอง (ลัดดา ภูเกียรติ และคณะ,

2543) สอดคล้องกับแนวคิดของ) Lenschow (1998) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน หรือการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นศูนย์กลางความรู้ (project centered learning) หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงเพื่อการแก้ปัญหาอันนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ในการคิดวิเคราะห์แสวงหาคำตอบอันเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้ Von and Cooper (2000) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบโครงงานใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน จึงจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มโอกาสในความเจริญก้าวหน้าของบุคคลในการเรียนรู้และแข่งขันกับผู้อื่น

นอกจากนี้แล้ว Lilian G. Katz (2000) กล่าวถึง การสอนแบบโครงงานว่า เป็นการศึกษาอย่างลุ่มลึกในเรื่องที่เด็กมีความสนใจจะศึกษาด้วยตัวเอง จากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเขา ซึ่งจะทำให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโต้แย้งต่อรองกับผู้สอน ในเรื่องต่อไปนี้

1. การเลือกคำถามที่ต้องการจะค้นคว้า
2. วิธีการที่จะใช้ค้นหาคำตอบ
3. วิธีการที่จะเสนอคำตอบ หรือผลงานที่ค้นพบคำตอบแล้ว

Katz and Chard (2000) เปรียบเทียบการสอนปกติกับการสอนแบบโครงงาน ดังแสดงต่อไปนี้

1. การสอนปกติเป็นการแสวงหาความรู้ทักษะที่ใช้แรงจูงใจจากภายนอก ขณะที่การสอนแบบโครงงานเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะที่มีอยู่และใช้แรงจูงใจจากภายในตัวเด็ก
2. ในการสอนปกติ เด็กทำงานเพื่อหวังรางวัล หวังคะแนนจากผู้สอน ขณะที่การสอนแบบโครงงานเด็กทำงานเพราะความต้องการและสนใจของเขาเอง
3. ในการสอนปกติ ผู้สอนเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ขณะที่การสอนแบบโครงงานเด็กเป็นคนเลือกที่จะทำกิจกรรมที่หลากหลายที่ผู้สอนเตรียมให้
4. ในการเรียนการสอนปกติ ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้วถ่ายทอดสู่เด็ก ขณะที่การสอนแบบโครงงานเด็กจะถูกมองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้สอนเป็นผู้คอยช่วยกระตุ้นให้เด็กพัฒนาในบางจุดที่ยังด้อยอยู่
5. ในการเรียนการสอนปกติ ผู้สอนเป็นผู้สร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้และมีผลสำเร็จทางการเรียนที่ดี ขณะที่การสอนแบบโครงงาน ทั้งผู้สอนและเด็กร่วมกันสร้างการเรียนรู้และมีผลสำเร็จทางการเรียน

นอกจากนั้นแล้ว การเรียนรู้แบบโครงงาน ยังมีประโยชน์หลายประการ ดังงานวิจัยของ วัฒนา มัคคสมัน (2539) ที่ได้สรุปหลักการสอนโดยใช้โครงงานว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจแล้วใช้กระบวนการในการแก้ปัญหาในการศึกษาหาความรู้ตามวิธีการของตน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกลงไปในรายละเอียดของเรื่องนั้นจนพบคำตอบที่ต้องการ
2. ผู้เรียนจะเลือกเรียนหรือประเด็นที่จะศึกษาเองตามความสนใจ โดยตั้งคำถามขึ้นเอง

3. จัดกิจกรรมการสอนมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่จะศึกษา โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตอย่างใกล้ชิดจากแหล่งความรู้เบื้องต้น

4. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ต้องมีระยะเวลายาวนานพอเพียงตามความสนใจของเด็กเพียงพอที่จะหาคำตอบ และคลี่คลายความสงสัยใคร่รู้

5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พบทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของตนเอง

6. เมื่อผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบแล้ว ผู้เรียนจะนำความรู้ใหม่ที่ได้นั้นเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

7. การสร้างแบบจำลอง การเล่นบทบาทสมมติ ละคร การทำหนังสือหรือรูปแบบอื่น ๆ

8. ผู้เรียนต้องนำเสนอความรู้ต่อเพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ อันแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกระบวนการศึกษาของตน และเกิดภูมิใจในความสำเร็จนั้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้ “สร้าง” และ “พัฒนา” ผู้เรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ และมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และหากมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสรับใช้สังคมด้วยการปฏิบัติจริง จะพัฒนาความตระหนักในการรับใช้สังคมของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นการออกแบบการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสใหม่ให้กับวงการศึกษา การเรียนบนเว็บ (web-based learning) เป็นการนำเทคโนโลยีบนเว็ลด์ไวด์เว็บเว็ลด์มาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายรูปแบบ ผู้เรียนสะดวกในการเรียน และสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดการให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย และหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ที่กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษาในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาตรา 63-69 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

แนวคิดทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน (Computer Support Collaborative Learning: CSCL) เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดที่นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดสร้างสภาพการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนในรูปแบบนี้ได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการเรียนนอกเหนือจากการเรียนโดยปกติในห้องเรียน (Ellis, 1991) เป็นการสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม สนับสนุนการทำงานแบบร่วมมือ ในกลุ่มของผู้ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และยังช่วยพัฒนาให้เป็นนักคิด มีความกระตือรือร้น เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้นๆ (Barbara, 1998) ตามที่ โกลด์ ดีซีลธรรม (2545) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสนับสนุนการไหลของข้อมูลความรู้ ระบบสารสนเทศที่ออกแบบมาอย่างดีจะช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ คอมพิวเตอร์

สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่มที่ช่วยในการเปลี่ยนแปลงความรู้โดยนัยไปเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง ที่นำมาช่วยจัดสร้างสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ และ Ganesan (2001) และ Kling (1991) กล่าวว่า การทำงานแบบร่วมมือที่ได้รับการส่งเสริมโดยคอมพิวเตอร์ร่วมกับระบบการจัดการสารสนเทศและเอกสารช่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ เพื่อที่จะสนับสนุนความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้เครื่องมือสื่อสาร ควบคู่กับการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มคนที่ต้องการสร้าง ปรับปรุง และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำผลงานร่วมกัน อีกทั้งยังสามารถควบคุมและแน่ใจได้ว่าผลที่ออกมาสมบูรณ์และประสบความสำเร็จ Koschmann (1996) ได้ทำการวิจัยโดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกับระบบเครือข่ายสารสนเทศและสื่อเทคโนโลยีต่างๆ มาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การให้เพื่อนช่วยสอน การแลกเปลี่ยนกันสอน การเรียนแบบโครงงาน การเรียนแบบใช้เกม การเรียนแบบแก้ปัญหา และการเรียนแบบสถานการณ์ พบว่า สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ช่วยในการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียน การทำงาน เก็บรักษาและแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและปัญหาระหว่างกัน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางผ่านเครือข่าย และ Hsiao (1996) ได้กล่าวถึงจุดกำเนิดของแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่ได้รับการส่งเสริมจากคอมพิวเตอร์ โดยการเรียนรู้ร่วมกันที่เติบโตขึ้นมาจากการวิจัยในแนวคิดดังกล่าว (computer-supported collaborative work: CSCW)

เครื่องมือการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น เครื่องมือบันทึกความรู้ (Weblog) เครื่องมือกระดานความรู้ (Web Board) เครื่องมือคุยกันฉันท์เพื่อน (Chat/ MSN) และเครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์ (e-Mail) (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2553) โปรแกรมเหล่านี้เป็นเทคโนโลยีสำหรับสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการความร่วมมือ การแก้ปัญหาแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันแบบกลุ่มและการช่วยเหลือจากเพื่อน และช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารกันได้มากกว่าที่ตนต้องการโดยไร้ข้อจำกัด เกิดการพัฒนาทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้เสมือนการได้พูดคุยกันโดยตรง ทำให้เกิดรูปแบบของสังคมการเรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันในทางบวก (วิจารณ์ พานิช, 2547) เกิดทักษะการจัดการเกี่ยวกับตนเอง และเกิดความกระตือรือร้น ส่งเสริมแนวคิดในด้านการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี และช่วยให้บุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้มารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ เรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน ส่งผลให้การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา ทำให้เกิดเป็นความรู้ความสามารถหรือสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ (อภิชาติ ศิวารุ, 2547)

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงงานด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม สามารถสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ “พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงงาน” เพื่อให้ผู้เรียนสร้างจิตสำนึกสาธารณะ อันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อตอบสนองนโยบายการศึกษาและยกระดับการศึกษาของชาติต่อไป

คำถามในการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ควรมีองค์ประกอบขั้นตอน และกิจกรรมอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มภาคใต้ จำนวน 456,223 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้การทำโครงการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสำนึกสาธารณะ

2.2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มวิชานิตศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา CRD3304 เทคโนโลยีเพื่อการผลิตงานวิทยุกระจายเสียง ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 หมู่เรียน

3.ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ

3.2 ตัวแปรตาม คือ จิตสำนึกสาธารณะ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีระดับการสร้างจิตสำนึกสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน (Computer-Support Collaborative Learning: CSCL) หมายถึง เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่นำมาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือ ช่วยเชื่อมโยงบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการทำงานที่เกื้อกูลกัน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เครื่องมือบันทึกความรู้ เครื่องมือคุยกันฉันท์เพื่อน เครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์

2. การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม (Service learning) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมรับใช้สังคมบนพื้นฐานของสาระความรู้ในเรื่องที่กำลังเรียน แล้วเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องที่ได้กำหนดไว้ โดยการรับหรือนำประสบการณ์ใหม่จากการทำกิจกรรมรับใช้สังคมเข้ามาผนวกกับความรู้และประสบการณ์เดิมจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องใหม่ หรือเป็นการย้าย/ขยายความรู้ความเข้าใจเดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่วัตถุประสงค์การสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้ โดยมีขั้นตอนคือ 1). เตรียมการ หาความต้องการของชุมชน 2). ดำเนินการ จัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม 3). การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย และ 4). สรุป ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม

3. การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-based learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเลือกหัวข้อการทำโครงการเอง ค้นคว้าหาความรู้ วิเคราะห์วิจารณ์ บูรณาการองค์ความรู้ภายในขอบเขตทางเลือกที่ตนเองคัดสรรเอง ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เป็นการปูพื้นฐานสู่การเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ เป็นการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Activity-based learning) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ (Independent learning) หรือการเสาะแสวงหาความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (Group Investigation) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะสังคม ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพได้ทั้งสิ้น และเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมความรับผิดชอบสูง เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ โดยมีขั้นตอนคือ 1). การเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ 2). การเริ่มต้นโครงการ 3). การดำเนินโครงการ และ 4). สรุปและอภิปรายผลโครงการ

4. จิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) หมายถึง การมีความตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อเรื่องส่วนรวมของสังคม มีสำนึกร่วมต่อประเด็นสาธารณะ ตลอดจนความรู้สึกรักและหวงแหนสาธารณะสมบัติอันเป็นของส่วนรวม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการดูแลรักษา เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม 2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัดได้จากการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม และ 4) การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือ สังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัดได้จากการกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตน

จิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน วัดได้จากแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งลักษณะของแบบทดสอบถามเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์ และมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

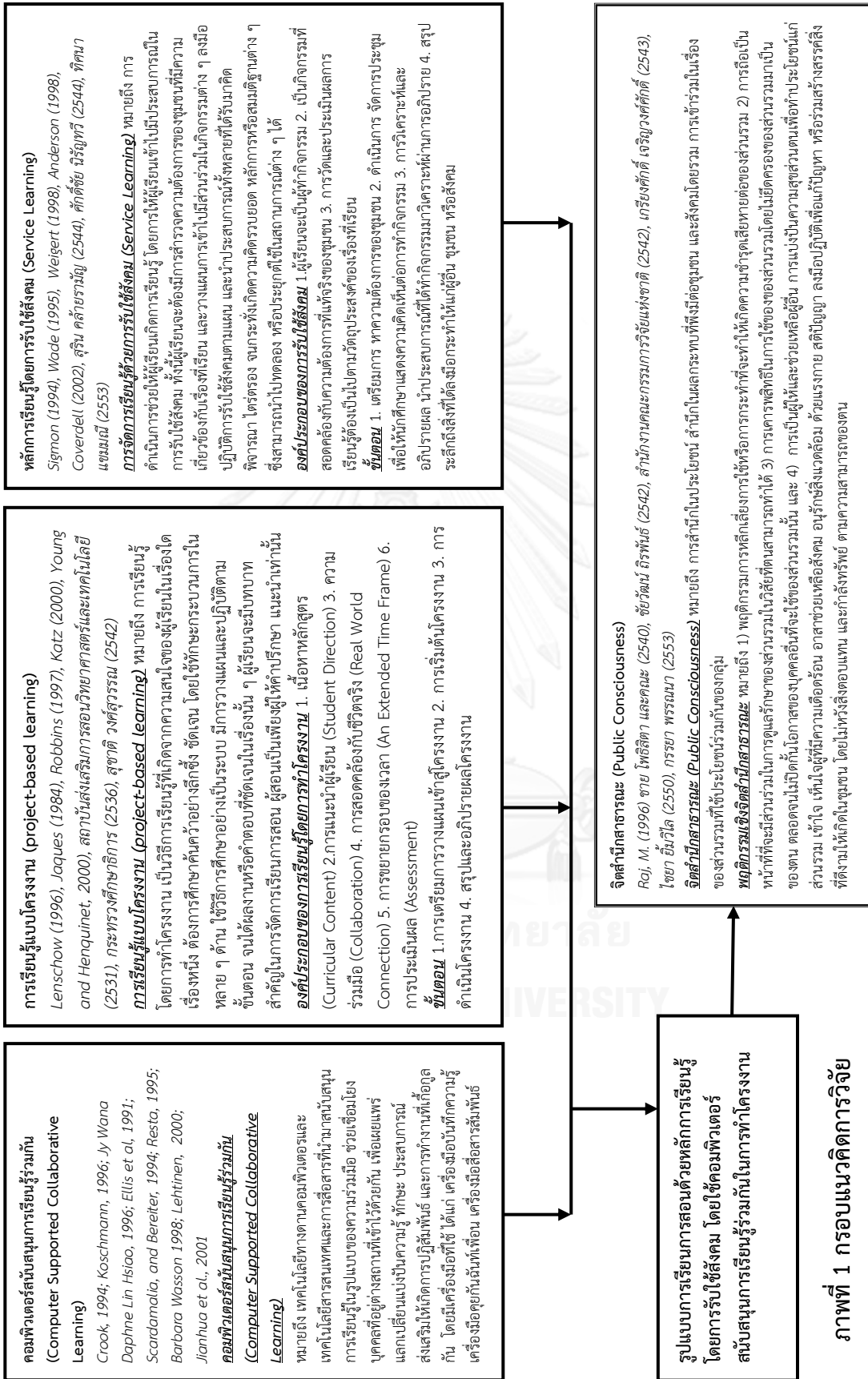
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เป็นต้นแบบสำหรับการนำไปใช้ในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
2. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผลการเรียนรู้ (learning outcomes) ของผู้เรียนในระดับปริญญาบัณฑิตด้านจิตสำนึกสาธารณะ

3. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.1 ความหมายของคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.4 ประโยชน์ที่ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม

2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

2.2 หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

2.3 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการ

3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบโครงการ

3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการ

3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบโครงการ

3.4 ประเภทของโครงการ

3.5 ลักษณะการเรียนรู้แบบโครงการ

3.6 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงการ

3.7 รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

3.8 การออกแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

3.9 องค์ประกอบในการออกแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

3.10 การประเมินผลการเรียนรู้แบบโครงการ

3.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ

4.1 ความหมายและคุณลักษณะของจิตสำนึกสาธารณะ

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ

- 4.3 การวัดจิตสำนึกสาธารณะ
- 4.4 พฤติกรรมเชิงจิตสำนึกสาธารณะ
- 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

1.1 ความหมายของคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

Computer- Supported Collaborative Learning (CSCL) ได้ถูกนิยามว่าเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดที่นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนในรูปแบบนี้ได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการเรียนนอกเหนือจากการเรียนโดยปกติในห้องเรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง (Ellis, 1991)

Barbara (1998) กล่าวว่า CSCL พัฒนามาจาก Computer supported collaborative work (CSCW) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำงาน ซึ่งสนใจในปฏิสัมพันธ์ระหว่างคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้ในบริบทของกลุ่มผู้ใช้ โดยเป็นระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม สนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนเป็นกลุ่มของผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ CSCL กับ CSCW จะมีความต่างกันตรงที่ CSCW จะมุ่งเน้นในเรื่องเทคนิควิธีการสื่อสาร แต่ CSCL จะมุ่งเน้นกับเนื้อหาที่จะสื่อสารเท่านั้นคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันยังช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ จากการศึกษาพบว่า การเรียนที่นำรูปแบบคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันมาใช้ นี้ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนได้อย่างลึกซึ้งขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มระยะเวลาในการจดจำเนื้อหาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย นอกจากรูปแบบการเรียนแบบคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยจัดสภาพการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การเรียนในรูปแบบนี้ยังช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเป็น นักคิด (thinkers) มีความกระตือรือร้นในการเรียน (active learners) เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ

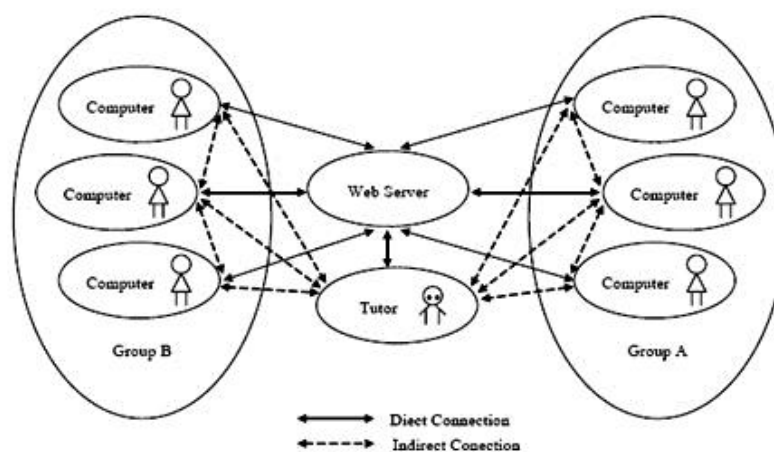
Koschman (1994) ได้ทำการวิจัยโดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกับระบบเครือข่ายสารสนเทศ Information and communications technology (ICT) และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ มาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของ collaborative methods เช่น การให้เพื่อนช่วยสอน (peer learning and tutoring) การแลกเปลี่ยนกันสอน (reciprocal teaching) การเรียนแบบโครงงานหรือการเรียนแบบแก้ปัญหา (project or problem-based learning) การเรียนแบบสถานการณ์ และการเรียนแบบใช้เกม พบว่าสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอน และช่วยในการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียน การทำงานร่วมกันเก็บรักษาและแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและปัญหาระหว่างกัน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง (Computer-mediated communication) ผ่านเครือข่ายได้เป็นอย่างดี

Crook (1994) ได้ทำการวิจัยอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์มามีส่วนช่วยในการเรียนแบบสนับสนุนความร่วมมือในโรงเรียน เขาได้ให้ข้อสังเกตว่าการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์นั้นจริงๆ แล้วแตกต่างกัน โดยหลักแล้วจะหมายถึง การสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้เรียนเป็นคู่ ๆ หรือเป็น

กลุ่ม ดังนั้น เทคโนโลยีที่นำมาใช้ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางระหว่างผู้เรียน โดยการเรียนการสอนแบบเก่านั้นมีทรัพยากรไม่พอสำหรับสนับสนุนความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ในนิยามของ Crook นั้น Computer- Supported Collaborative Learning คือการใช้งานของโครงข่ายระบบ LAN, WAN หรืออินเทอร์เน็ต เช่น e-Mail and Web Board ต่าง ๆ

Lehtinen (2000) กล่าวว่า คอมพิวเตอร์สนับสนุนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการเรียนอีกวิธีการหนึ่ง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เว็บเป็นฐาน (Web-based Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบออนไลน์ร่วมกัน (Collaborative Online Learning) การเรียนรู้ทางไกลแบบออนไลน์ร่วมกัน (Collaborative Online Distance Learning) การเรียนรู้ร่วมกันแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E - Collaborative Learning) เป็นต้น

Jianhua (2001) ศึกษาเรื่องการออกแบบรูปแบบและระบบการเรียนรู้ร่วมกันผ่านเว็บโดยระบบนี้ ได้ตั้งชื่อว่า WebCL โดยในการออกแบบได้เน้นด้านความยืดหยุ่นและการผสมผสานระบบการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การลงทะเบียน กลุ่มสำหรับการเรียนรู้ การเรียนรู้เนื้อหา บทบาทผู้สอน การประเมินผล และเครื่องมือ ซึ่งองค์ประกอบในสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์จะเปลี่ยนไป เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ร่วมกันแบบพบหน้า ประกอบไปด้วย ผู้ร่วมเรียน กลุ่มสำหรับการเรียนรู้ ผู้สอน คอมพิวเตอร์แม่ข่าย และการสื่อสาร สภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะไม่ได้พบหน้ากันเว้นแต่ผู้เรียนแต่ละคนจะมีกล้องถ่ายวิดีโอที่เครื่องของตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนจะติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มของตัวเองโดยผ่านทางเครื่องให้บริการ ดังแผนภูมิแสดงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 2 แสดงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

สำหรับขนาดกลุ่มผู้เรียนในสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ Felder (1994) กล่าวว่า กลุ่มผู้เรียนแบบออนไลน์ควรจะมีขนาด 3 - 4 คน จะทำให้ทุกคนได้ร่วมกระบวนการในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง และถ้าหากมีจำนวนเท่ากับ 5 หรือมากกว่า จะทำให้มีความยากในการจัดการให้สมาชิกในกลุ่มได้เข้าร่วมกระบวนการอย่างทั่วถึง นอกจากนี้การจัดกลุ่มผู้เรียนควรจะต้องเป็นผู้เรียนที่มีศักยภาพที่ต่างกัน

เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนที่มีระดับการเรียนรู้ที่อ่อนกว่า ได้ศึกษาร่วมกับผู้เรียนที่มีผลการเรียนดี นอกจากนี้ Wijekumar (2002) กล่าวว่า การจัดกลุ่มควรจะเป็นแบบพลวัต (Dynamic Group) เนื่องจากมีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนที่เก่งไม่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงจัง และการรวมกลุ่มกันเป็นเวลานานทำให้ผู้เรียนที่ผลการเรียนอ่อน ไม่กระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน ดังนั้นการจัดกลุ่มบ่อยๆ จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นได้

การประเมินการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มผู้เรียน Zhao (2001) และ Li (2001) กล่าวว่า สามารถประเมินในผลสำเร็จของงาน และการร่วมกันในกระบวนการเพื่อผลสำเร็จของงาน ผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินโดยการตั้งคำถามถามผู้เรียนในกลุ่มและการประเมินงานของกลุ่มโดยรวม ส่วนการร่วมกันในกระบวนการของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ผู้เรียนในกลุ่มสามารถประเมินเพื่อนในกลุ่มได้ และผู้สอนสามารถประเมินได้ในภาพรวม เนื่องจากในสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ ผู้สอนสามารถมองเห็นการร่วมกันของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้ สอดคล้องกับที่ บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ (2547) กล่าวว่า การวัดและประเมินการเรียนรู้ร่วมกันนั้น จะต้องประเมินจากผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของผู้เรียน และจากกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยผู้เรียนได้แสดงอะไรให้เห็นว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ในสิ่งนั้น หรือ การสะท้อนความคิดของผู้เรียนให้ผู้อื่นทราบว่าเป็นอย่างไร

สรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในที่นี้ หมายถึงเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำมาสนับสนุนการเรียนการสอนในรูปแบบของความร่วมมือ ช่วยเชื่อมโยงบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการทำงานที่เกื้อกูลกัน

1.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นระบบที่ได้ออกแบบมาเพื่อพัฒนา และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ให้สำเร็จ ร่วมกับพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการใช้งานที่หลากหลายได้ เช่น ข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง (Scardamalia, 1994) ผ่านเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัย ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่เป็นวิธีการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหา และยังเกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ร่วมกัน เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนแบบเดิมที่ผู้เรียนเป็นเพียงแต่ผู้รับอย่างเดียว (Zhao, 2001)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันมีด้วยกันหลายทฤษฎีดังนี้ (Spiro et al., 1988) ทฤษฎี Vygotsky's Sociocultural Theory, Constructivism Theory, Problem-based learning, Self-Regulated learning and Metacognition เป็นต้น ทฤษฎีเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่าบุคคลทุกคนเป็นผู้ที่ต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ต้องแสวงหา และกระตือรือร้น มิใช่เพียงแค้รับความรู้จากสอนแต่อย่างเดียว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแก้ปัญหาในเรื่องที่ตนมีความสนใจ และยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย โดยการสร้างบรรยากาศของความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

Naidu and Oliver (1996) ได้เริ่มนำ Computer-supported collaborative learning มาใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based learning: PBL) โดยนำมาใช้บนเว็บไซต์และมีผู้พัฒนาโมเดลเรียกว่า Distributed Problem-based Learning (Distributed PBL) ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. นำเสนอปัญหาในระบบ CSCLE (Computer-Supported Collaborative Learning Environment) ขึ้นตอนเริ่มจากการนำเสนอปัญหาโดยใช้กรณีศึกษาหรือเรื่องราวสั้นๆ ที่สามารถเสนอผ่านทางเครือข่ายได้ โดยระบุถึงสถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนกำลังเผชิญหรือเงื่อนไขบางอย่าง และอธิบายวิธีการเรียนรู้ และ สิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ

2. ผู้เรียนแต่ละคนวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง และพยายามหาคำอธิบายความเป็นไปของปัญหา แล้วนำข้อมูลโพสต์ไว้ในเครือข่าย

3. ผู้เรียนทำการพิจารณาถึงปัญหาและแนวทางที่ตนได้เสนอไว้ในเว็บไซต์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลอื่นๆ ที่มีคนโพสต์ไว้ ผู้เรียนจะรู้ตนเองว่าทราบสิ่งใด และไม่ทราบสิ่งใด จากนั้นจะทำการค้นคว้าด้วยตนเองต่อไป

4. เมื่อผู้เรียนแต่ละคนได้ทำการศึกษาและเขียนผลแล้ว จะนำไปไว้ใน CSCLE เพื่อให้กลุ่มเข้าถึงได้

5. ผู้เรียนทำการอภิปราย วิพากษ์ สิ่งที่แต่ละคนได้โพสต์ไว้ครั้งล่าสุด โดยผ่านทาง CSCLE โดยการนำไปใช้จริงในแต่ละหัวข้อของรายวิชา อาจต้องมีการค่อยๆ เปิดเผย learning experience ออกมาตามเวลาที่กำหนด

ทฤษฎี 4 L's กับการเรียนรู้ ของ (จีระ หงส์ลดารมภ์, 2548)

1. การเข้าใจวิธีการเรียนรู้ (Learning Methodology) คือ โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจมีส่วนร่วมได้ตอบ วิธีการเรียนรู้แบบใหม่เน้นการวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น Workshop การทำ assignment โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ Multimedia

2. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ (Learning Environment) คือ การสร้างให้ห้องเรียนมีบรรยากาศของการแสวงหาความรู้ร่วมกัน อาจจัดห้องเรียนแบบ U-Shape เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดความสนุกสนาน มีความสนใจ และมีส่วนร่วม ให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายจากความเครียด มีมุมกาแฟและหนังสือดี ๆ มีมิมอินเทอร์เน็ทในการรับ - ส่ง e-mail และการ Search หาข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจ โดยที่จะเน้นปรัชญาการศึกษาแบบการเป็นโค้ช/ พี่เลี้ยง (Coaching) ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) และการเป็นที่ปรึกษา/ พี่เลี้ยง (Mentoring) เพราะบรรยากาศของการหาความรู้ที่ดีนั้น จะทำไปสู่ Creativity ทั้งนี้บรรยากาศการเรียนรู้จะต้องเน้นมาตรฐานในระดับสากล (International Benchmark)

3. สร้างโอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) คือ โอกาสที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เมื่อได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งโอกาสในการได้เรียนรู้และร่วมหารือกับวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะสามารถสร้างให้เกิดโอกาสสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กันและกัน

4. สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Communities) คือ การสร้างชุมชนในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยใช้ห้องเรียนเป็นจุดเริ่มต้น และขยายผลต่อไปในวงกว้าง เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ขึ้น ชุมชนโดยทั่วไปเป็นชุมชนแบบ Physical Community เมื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ขึ้นจะเกิด

ชุมชนแบบ Digital สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลาทางอินเทอร์เน็ต อีเมล การโทรศัพท์สื่อสารกัน วิธีการเรียน เน้นการเรียนเป็นทีม การทำ Workshop การทำการบ้าน และการร่วมวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง

สรุปได้ว่าแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน มีองค์ประกอบดังนี้ นำเสนอปัญหาในระบบ ผู้เรียนแต่ละคนวิเคราะห์ปัญหาด้วยผู้เรียนทำการพิจารณาถึงปัญหาและแนวทางที่ตนได้เสนอไว้ในเว็บไซต์ เพื่อให้กลุ่มเข้าถึงได้ และผู้เรียนทำการอภิปราย วิพากษ์ สิ่งของแต่ละคนได้โพสต์ไว้ครั้งสุดท้ายผ่านทางระบบ

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

Resta (1995) ได้แบ่งประเภทของเครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะของเวลา และสถานที่ ที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนกระบวนการกลุ่ม มีดังนี้กรณีที่แบ่งงานกันทำเป็นรายบุคคล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งประเภทของเครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะของเวลา และสถานที่

	Synchronous	Asynchronous
Face to Face	เวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน (Same Time Same Place)	ต่างเวลา สถานที่เดียวกัน (Different Time Same Place)
Remote	เวลาเดียวกัน ต่างสถานที่ (Same Time Different Place)	ต่างเวลา ต่างสถานที่ (Different Time Different Place)

1. เวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน (Same Time Same Place) เช่น การเรียนในห้องเรียน ปกติการประชุม เป็นต้น

2. ต่างเวลา ต่างสถานที่ (Different Time Different Place) เช่น การประชุมทางคอมพิวเตอร์ที่เป็นลักษณะต่างเวลากัน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และกระดานข่าว เป็นต้น

3. เวลาเดียวกัน ต่างสถานที่ (Same Time Different Place) เช่น การใช้โทรศัพท์ การประชุมทางคอมพิวเตอร์ในเวลาเดียวกัน มีทั้งภาพ เสียง และข้อมูล การส่งฝากข้อความที่เป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบัน เป็นต้น

4. ต่างเวลา สถานที่เดียวกัน (Different Time Same Place) การเรียนในศูนย์การเรียน การเรียนในห้องทดลอง เป็นต้น

ผู้วิจัยขอจำแนกเครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะของเวลา และสถานที่ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้แบบประสานเวลา (Synchronous Communication)

1.1 การใช้โปรแกรมสนทนา (Chat) หรือการประชุมด้วยข้อความ (Text Conference) โปรแกรมสนทนา (Chat) เป็นรูปแบบของการสื่อสารแบบข้อความที่ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถพูดคุยโต้ตอบกับผู้อื่น ที่เชื่อมต่อเข้าระบบอินเทอร์เน็ตในเวลาเดียวกัน การสื่อสารหลักใช้ข้อความพิมพ์ส่งผ่านไปยังหน้าจอคอมพิวเตอร์ ของกลุ่มคู่สนทนา อาจมีภาพกราฟิกประกอบให้สมมติเป็นบุคคลนั้นๆ (avatar) เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมและมีตัวตน โดยการพูดคุยผ่านทางคอมพิวเตอร์ โดยมีการตอบโต้กันทันที การสนทนาสามารถพูดคุยผ่าน Chat room หรือ ห้องสนทนา ใช้สำหรับจัดกิจกรรมการอภิปราย การประชุมระดมสมอง การถามตอบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับบทเรียน เป็นต้น การจัดกิจกรรม Chat จะมีการกำหนดตารางเข้าร่วมกิจกรรมการ Chat สำหรับผู้สนใจ หรืออาจแบ่งกลุ่มเพราะหากมีการร่วมสนทนาที่ละมากๆ อาจจะทำให้ยากต่อการควบคุม และการจัดกิจกรรม Chat นี้ควรกำหนดหัวข้อเรื่องในการสนทนา ควรแจ้งให้ผู้ร่วมสนทนาทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้เตรียมตัวเข้าร่วมสนทนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้อำนวยการความสะดวกควรนำประเด็น และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ จะมีการมอบหมายงานในลักษณะใบงานที่ให้สมาชิกได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น นำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหามาตามบทบาทสมมติที่ตั้งขึ้น โดยนำความรู้ และประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม

1.2 การใช้การส่งฝากข้อความ Internet Relay Chat (IRC) หรือ Instant Messaging เป็นโปรแกรมแรกๆ ที่สนับสนุนการสื่อสารในเวลาเดียวกัน เป็นรูปแบบของการสื่อสาร Synchronous แบบข้อความ โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนพิมพ์ข้อความต่างๆ ที่ต้องการสื่อสารลงไปในบริเวณรับข้อมูลของโปรแกรม หลังจากมีการกดปุ่ม Enter ข้อความนั้นจะถูกส่งไปยังบุคคลหรือกลุ่มคนที่ผู้เรียนกำลังสื่อสารอยู่ด้วย และเมื่อได้อ่านข้อความใดข้อความหนึ่งแล้วต้องการจะสื่อสารกลับไปยังผู้ส่งสาร ก็เพียงแค่พิมพ์ข้อความลงไปบริเวณรับข้อมูลเช่นกัน แล้วกดปุ่ม Enter ข้อความก็จะถูกส่งกลับไปยังผู้ที่สื่อสารด้วย เช่น โปรแกรม ICQ โปรแกรม MSN เป็นต้น โดยปรกติแล้วผู้สอนมักจะใช้รูปแบบนี้ในการจัดกิจกรรมการอภิปรายประเด็นหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง การประชุมระดมสมอง การถามตอบ-ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับบทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

1.3 การใช้ Real Time Audio เป็นการสื่อสารรูปแบบ Synchronous ที่สามารถสื่อสารกันได้ด้วยเสียงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คล้ายกับลักษณะ IRC, Instant Messaging หรือ Chat การสื่อสารรูปแบบนี้ต้องมีอุปกรณ์นำเสียงเข้า และอุปกรณ์แสดงผลด้วยเสียง เช่น ไมโครโฟน ลำโพง เป็นสื่อสารกันได้ คล้ายการสื่อสารโต้ตอบกับแบบเผชิญหน้า (Face to Face) เช่น โปรแกรม Skype ที่ทำงานอยู่บนเทคโนโลยีระบบเครือข่ายแบบ Peer to Peer ซึ่งผู้ใช้งานจะมีการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ใช้งานกับผู้ใช้งานอื่นที่กำลังออนไลน์อยู่ ในขณะนั้น โดยไม่มีการผ่าน Server ของผู้ให้บริการคุณภาพของการสื่อสารด้วยเสียงจึงไม่ถูกลดทอนลงไปด้วยเส้นทางของการสื่อสาร โดยสามารถทำงานบนคอมพิวเตอร์ทั้งระบบปฏิบัติการ Window Macintosh Linux และ Window pocket PC เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารทั่วโลกผ่านทางเสียงที่มีคุณภาพ ข้อความ ข้อความด่วน (Instant Message) และใช้ส่งไฟล์แบบเรียลไทม์ (Real Time Send File) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยปกติการใช้งานอินเทอร์เน็ตจะเป็นการใช้สัญญาณข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่สำหรับการใช้งาน VoIP นั้นจะเป็นการนำเอาสัญญาณเสียงมารวมเข้ากับสัญญาณข้อมูลเพื่อส่งผ่านไปยังระบบเครือข่ายผ่านทาง

Internet Protocol หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า IP ซึ่งตามปกติแล้ว IP จะใช้สัญญาณข้อมูลเท่านั้น แต่ด้วยเทคโนโลยี VoIP ที่ทำให้ส่งสัญญาณเสียงได้ ด้วยรูปแบบการส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต

2. เครื่องมือที่ใช้แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Communication)

2.1 การใช้กระดานสนทนา (Web Board) เป็นกระดานแจ้งข่าวสาร ข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ สามารถตั้งหัวข้อกระทู้ เพื่อประกาศข่าวสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ เพื่อเป็นการส่งข่าวสารที่เป็นสาธารณะเป็นการเตรียม และสนับสนุนให้มีการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจง Paulsen (1995) กล่าวว่า กระดานสนทนาเป็นการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับการอภิปราย ผู้สอนสามารถนำเสนองานไปยังผู้เรียนจำนวนมากได้ หรือเหมาะสำหรับผู้เรียนใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญ เทคนิคของการอภิปรายที่ใช้ในกระดานสนทนา คือ การบรรยาย การประชุม และการเขียนเรื่องสั้น การบรรยายสามารถนำเสนอข้อความส่งไปยังกระดานข่าวได้ สามารถนำบทความที่สมบูรณ์แล้ว การแนะนำการเรียน โครงร่าง ข้อความสรุปหลังจากจบการอภิปรายมาไว้ในกระดานข่าวได้ เทคนิคดังกล่าวเกิดประโยชน์มากหากได้เชิญผู้เชี่ยวชาญเข้ามาอภิปรายร่วมด้วยเพื่อเสริมบางส่วนของวิชา สำหรับการใช้ในการประชุมในกระดานข่าว และกระดานข่าวมีประโยชน์ช่วยนักการศึกษาในการศึกษาบทเรียนผู้สอนสามารถใส่เนื้อหา ข่าวสาร ในวิชาที่เตรียมไว้สำหรับผู้เรียน กระดานข่าวช่วยสนับสนุนการบริการได้กว้างขวาง ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถวางแผนในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ง่ายในการติดต่อสื่อสาร มีระบบเครือข่ายที่ใหญ่ มีการส่งข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับผู้ใช้กลุ่มใหญ่ได้สะดวกผู้ใช้สามารถตอบสนองได้ตามที่ต้องการ

2.2 การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Mail : E-Mail) เป็นการสื่อสารรายบุคคลที่ใช้ติดต่อกับผู้อื่น ที่เป็นส่วนตัวหรือสาธารณะส่งข่าวสารระหว่างกัน คนต่อคนหรือหนึ่งคนต่อหลายคน เป็นการใช้จ่ายงานในการรับและส่งข้อความโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองแสตมป์โดยที่ข้อความนั้นจะถึงผู้รับในทันที ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นระบบที่บุคคลส่งและรับข้อความระหว่างกันโดยผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์โมเด็ม และข่ายงานที่เชื่อมโยงถึงกัน ข้อมูลที่ส่งจะเป็นได้ทั้งตัวอักษร ภาพถ่าย ภาพกราฟิก และเสียง ผู้ส่งสามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับคนเดียวหรือหลายคนพร้อมกันได้ โดยข่าวสารที่ส่งนั้นจะถูกเก็บไว้ในตู้ไปรษณีย์ ที่กำหนดไว้สำหรับผู้ใช้ในข่ายงาน ผู้รับสามารถเปิดอ่านข่าวสาร เมื่อใดก็ได้ ตามความสะดวก เมื่ออ่านแล้วสามารถพิมพ์ลงกระดาษหรือจะลบทิ้งไปก็ได้ โดยมีรายชื่อไปรษณีย์ (Mailing List) เป็นบริการที่ผู้ใช้สามารถเข้ากลุ่มร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อที่ตนเองสนใจผ่านทางอีเมลล์ โดยจดหมายที่ส่งเข้าสู่ระบบรายชื่อไปรษณีย์จะถูกส่งไปยังรายชื่อทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ในระบบ นอกจากนี้ยังใช้ในการลงทะเบียนเพื่อรับข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้ใช้สนใจด้วย นอกจากการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ในระบบข่ายงาน ธรรมดาแล้วเรายังสามารถส่งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นระบบของการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ที่กว้างขวางทั่วโลก ช่วยให้การส่งและรับข้อความทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น electronic mail นั้นนอกจากจะใช้อย่างย่อว่า "e-mail" แล้ว ยังใช้ได้อีกอย่างหนึ่งว่า "e-pistles"

2.3 การใช้การบันทึกบทความ (Weblog) คำว่า Blog มาจากศัพท์คำว่า Weblog อ่านว่า เว็บBlog (Web-Log) ชื่อดังกล่าวเริ่มใช้เมื่อเดือนธันวาคม ปี 1997 โดยผู้ที่คิดชื่อนี้คือ Jorn Barger

ต่อมา นาย Peter Merholz จับมาเรียกย่อเหลือเพียง "blog" แทน ในเดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1999 และจนมาถึงวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 2003 ทาง Oxford English Dictionary จึงได้บรรจุคำว่า blog ในพจนานุกรม แสดงว่าได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ Wikipedia Encyclopedia (2005) ได้ให้ความหมาย Weblog ว่า เป็นการนำเสนอบทความบนเว็บเป็นครั้งคราว เป็นการนำเสนอในลักษณะที่เหมือนสมุดบันทึกประจำวันของเฉพาะตัวบุคคลส่งผ่านไปยังความร่วมมือของชุมชนขนาดใหญ่ของผู้เขียนบทความ ซึ่ง Weblog จะอนุญาตให้ผู้เยี่ยมชมเข้ามาให้ข้อคิดเห็นแบบสาธารณะ ที่จะสามารถชักนำชุมชนนักอ่านให้มีความสนใจอยู่ที่ Blog และ Weblog หรือ Blog ที่สัมพันธ์กับเว็บไซต์ ถูกเรียกว่า Blogosphere และหากมีกิจกรรมข้อมูลสารสนเทศ และข้อคิดเห็นเป็นจำนวนมากที่แสดงออกมา หรือเกิดการโต้แย้งใน Blogosphere เรียกว่า Blogstrom หรือ Blogswarm

"weblog" เป็นเครื่องมือสื่อสารรูปแบบใหม่ ที่ผู้สร้างหรือที่เรียกว่า blogger จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้มีพื้นที่ส่วนตัว ในการสร้างสรรค์งานเขียนต่างๆ ของตนเอง (Personal Journal) อย่างอิสระ ทั้งบอกเล่าเรื่องส่วนตัว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวัน แบ่งปันข้อมูล บทความ รูปภาพ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข่าวสารต่างๆ ตามแต่ที่ผู้ใช้บริการแต่ละท่านต้องการนอกจากนั้น ยังถือเป็นชุมชนออนไลน์ ที่เจ้าของ Blog สามารถติดต่อ เชื่อมความสัมพันธ์ กับเจ้าของ Blog อื่นๆ สร้างมิตรภาพดีๆ บนโลกอินเทอร์เน็ต และเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น การใช้ Weblog ในด้านการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทความวิชาการของนักวิชาการต่างๆ และยังสนับสนุนให้ผู้สอนได้เข้าร่วมนำเสนอบทความของตนเองด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกผู้สอนได้ศึกษาจากบทความ และเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อบทความนั้นๆ ซึ่งจะเป็นการต่อยอดความคิดจากบทความที่นำเสนอ ในอดีตแรกเริ่มคนที่เขียน Blog นั้นยังทำกันในระบบ Manual คือเขียนเว็บเองทีละหน้า แต่ในปัจจุบันนี้ มีเครื่องมือหรือซอฟต์แวร์ให้เราใช้ในการเขียน Blog ได้มากมาย เช่น WordPress เป็นโปรแกรมช่วยสร้าง Blog ซึ่งเขียนด้วยภาษาพีเอสพีและใช้ฐานข้อมูล MySQL ซึ่งมีส่วนหลักๆ อยู่ 5 ส่วน คือ 1) Content: ส่วนที่เป็นเนื้อหาของ Blog ซึ่งเป็นที่แสดงข้อความ หรือรูปภาพต่างๆ ที่เจ้าของ Blog สร้างขึ้น 2) Profile: แสดงข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของ Blog 3) Friend's Blog: บันทึกเว็บ Blog ของเพื่อน โดยสามารถเข้า Blog ของเพื่อนได้ผ่านหน้า Blog ของเรา 4) Links: สำหรับใส่ link เว็บที่เราสนใจ และอยากให้เพื่อนคนอื่นๆ รู้จัก 5) Comment: ส่วนแสดงความคิดเห็น

2.4 การใช้วิกิ (Wiki) เป็นนวัตกรรมที่ช่วยสนับสนุนการสร้างฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ โดยสามารถทำงานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ทุกชนิด ดังนั้นเราสามารถให้ความหมายของนวัตกรรมวิกิได้ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะของเว็บไซต์ 2) ตัวซอฟต์แวร์ 3) ตัวเว็บไซต์ ในด้านลักษณะของเว็บไซต์ คือ เว็บวิกิจะเป็นเว็บที่มีลักษณะการออกแบบเพื่อที่จะอนุญาตให้ผู้ใช้สามารถเพิ่มและแก้ไขเนื้อหาได้โดยง่าย เช่น เว็บสารานุกรมออนไลน์ (วิกิพีเดีย) นอกจากนี้เว็บวิกิยังมีระบบสนับสนุนการเชื่อมโยงไปยังข้อมูลต่างๆ ได้อัตโนมัติ ด้วยความง่ายในการแก้ไขและโต้ตอบวิกิเว็บไซต์มักจะถูกนำมาใช้ในการร่วมเขียนบทความ หรือหากมองในด้านซอฟต์แวร์ วิกิ เป็นซอฟต์แวร์ที่รองรับการทำงานของระบบเว็บวิกิ ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้งานผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิกิจะแตกต่างจากระบบจัดการเนื้อหาอื่น ในส่วนของการโต้ตอบ ซึ่งเห็นได้จากระบบของกระดานสนทนาออนไลน์ หรือ Blog ซึ่งจะอนุญาตให้ผู้อื่นโต้ตอบโดยการส่งข้อความต่อท้าย และไม่สามารถมีส่วนร่วมในส่วนของเนื้อหาหลักได้ มีลักษณะสำคัญของวิกิมี่ดังนี้

2.4.1 การทำงานแบบง่าย วิกีเน้นการทำงานแบบง่าย ซึ่งผู้เขียนสามารถสร้างเนื้อหาบนเว็บได้โดยไม่ต้องมีความรู้ในภาษาเอชทีเอ็มแอล โดยข้อมูลถูกเขียนร่วมกันด้วยภาษามาร์กอัปอย่างง่ายโดยผ่านเว็บเบราว์เซอร์ ในแต่ละหน้าจะถูกเรียกว่า "หน้าวิกิ" และเนื้อหาภายในจะเชื่อมต่อกันผ่านทางไฮเปอร์ลิงก์ ซึ่งส่งผลให้ในแต่ละวิกิสามารถทำงานผ่านระบบที่เรียบง่ายและสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับสืบค้น ดูแลรักษาที่ง่าย

2.4.2 การให้สิทธิในการเพิ่มและแก้ไขข้อมูลบนหน้าเว็บ นิยามลักษณะของเทคโนโลยีวิกิ คือ ความง่ายในการสร้างและแก้ไขหน้าเว็บ โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบหรือยืนยันจากเจ้าของเว็บนั้น เว็บวิกิหลายแห่งเปิดให้ผู้ใช้บริการทั่วไป ในขณะที่บางกรณี ขึ้นอยู่กับการตั้งค่าวิกิบนเซิร์ฟเวอร์ ผู้ใช้อาจจะต้องล็อกอินเพื่อแก้ไขหรือเพื่ออ่านบางหน้า

2.4.3 เว็บที่สร้างด้วยซอฟต์แวร์มีเดียวิกิ จะมีหน้าตาคล้ายกัน สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือได้เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการร่วมมืออย่างแท้จริง คือ การให้โอกาสแสดงความคิดเห็น การให้ความไว้วางใจที่จะให้สมาชิกในกลุ่มสามารถที่จะแก้ไข ข้อมูลต่างๆ เพื่อที่จะให้บทความ หรือ ความรู้นั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 การใช้การถ่ายโอนแฟ้ม การค้นหาแฟ้ม (File Transfer Protocol: FTP) เป็นบริการคัดลอก ถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลหรือโปรแกรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ไฟล์ข้อมูลตัวหนังสือ รูปภาพ เสียง วิดีทัศน์ หรือโปรแกรมต่างๆ ข้ามเครือข่าย โดยใช้ในการส่งข้อมูลจากเครื่องลูกไปยังเครื่องแม่ข่าย (Server) ใช้ในการดาวน์โหลดข้อมูล จากเครื่องแม่ข่าย มาไว้ที่เครื่องลูก จากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง บนเครือข่ายที่ซีพี/ไอพีเช่นเครือข่ายอินเทอร์เน็ต FTP ยังเป็นชื่อของคำสั่งที่ผู้ใช้เรียกเมื่อต้องการส่งไฟล์การถ่ายโอนแฟ้ม กระบวนการของการส่งผ่านแฟ้มไปทางโมเด็มหรือทางข่ายงาน มีอินเทอร์เน็ตเครือข่ายหลายแห่งเปิดบริการสาธารณะให้ผู้ใช้ภายนอกสามารถถ่ายโอนข้อมูล โดยไม่ต้องป้อนรหัสผ่านและถ่ายโอนได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แฟ้มข้อมูลที่ถ่ายโอน ซึ่งการถ่ายโอนข้อมูลนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การถ่ายโอนไฟล์ข้อมูลที่อยู่ในเครื่องของเราไปยังคอมพิวเตอร์ที่เป็นโฮสต์ (Host) เรียกว่า การอัปโหลด (Upload) ทำให้คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นสามารถใช้งานจากข้อมูลของเราได้ และการที่เราถ่ายโอนไฟล์ข้อมูลจากโฮสต์อื่นมายังคอมพิวเตอร์ของเราเรียกว่า การดาวน์โหลด

2.6 การใช้ Facebook เผยแพร่เรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ รวมไปถึงการแบ่งปันข้อมูล ความรู้ ทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลาย ๆ กิจกรรมกับผู้ใช้ Facebook คนอื่นๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ เขียนบทความหรือบล็อก คุยกันแบบสด ๆ เล่นเกมแบบเป็นกลุ่ม และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ที่มีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งแอปพลิเคชันดังกล่าว ได้ถูกพัฒนาเข้ามาเพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ จึงเป็นสังคมที่รวมกลุ่มคนที่มีความชอบ ความสนใจในสิ่งเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งกลุ่มที่อยู่ในเว็บไซต์เดียวกัน หรืออยู่คนละเว็บไซต์ แต่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถสื่อสารส่งต่อ หรือแบ่งปันให้กันได้ จากจุดเริ่มต้นที่คนหนึ่งคนส่งหาเพื่อนอีกคน แล้วมีการส่งต่อกระจายกันออกไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นเครือข่ายสังคมขนาดใหญ่ โดยที่คนในสังคมจะคอยอัปเดตแบ่งปันข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน จนทำให้สังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายที่กว้างขวาง และเข้มแข็งมาก Facebook เป็นสังคมออนไลน์ที่มีคนใช้งานมากที่สุดเว็บไซต์หนึ่งของโลก การสมัครเข้าใช้งานก็สามารถทำได้

อย่างง่าย เพราะใคร ๆ ก็สามารถจะลงทะเบียนเข้าใช้งาน Facebook และใช้งานโต้ตอบกับกลุ่มคนใน สังคมออนไลน์ที่พวกเขารู้จักได้ ภายในเว็บไซต์ Facebook ได้ถูกออกแบบมาให้ง่ายต่อการใช้งาน

Facebook เป็นเสมือนสังคม ๆ หนึ่งซึ่งอยู่ในลักษณะของสังคมออนไลน์ จึงถือเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมประเภท Social Network เป็นแนวคิดในการทำเว็บแบบ 2.0 (ผู้ใช้กำหนดคอนเทนต์เอง) ในลักษณะที่เป็นการสร้างสังคมร่วมกันตามความชอบ หรืออุปนิสัยส่วนตัวร่วมกัน เปิดใช้งานเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดย Mark Zuckerberg นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ในช่วงแรกนั้น Facebook เปิดให้ใช้งานเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ซึ่งต่อมาได้ขยายตัวออกไปสำหรับมหาวิทยาลัยทั่วสหรัฐอเมริกา และตั้งแต่ 11 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ขยายมาสำหรับผู้ทั่วไปทุกคนเหมือนในปัจจุบัน

สรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ได้แก่ การใช้โปรแกรมสนทนา (Chat) การใช้การส่งฝากข้อความ Internet Relay Chat (IRC) การใช้ Real Time Audio การใช้กระดานสนทนา (Webboard) การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Mail: E-Mail) การใช้การบันทึกบทความ (Weblog) การใช้วิกิ (Wiki) การใช้การถ่ายโอนแฟ้ม การค้นหาแฟ้ม (File Transfer Protocol: FTP) และ การใช้ Facebook แต่ในการเลือกใช้ควรเลือกให้เหมาะกับแต่ละบริบท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

1.4 ประโยชน์ที่ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เก่าเพื่อนำมาใช้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ช่วยในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์จริง เป็นแนวคิดหนึ่งที่น่ากลุ่มผู้เรียนมาทำงาน และเรียนรู้ร่วมกันผ่านเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ นอกจากคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยลดข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และสถานที่ได้แล้ว ยังจะช่วยขจัดปัญหาเรื่องของความจำของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างจำกัด เพราะคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันได้มีการจัดเตรียมแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ไว้ในหลายรูปแบบ เพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน นั้นเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกรณีที่มีการแบ่งหน้าที่อย่างมีระบบและมีการให้รางวัลตอบแทน และการเรียนรู้นั้นเป็นไปอย่างมีระบบขั้นตอน ทฤษฎีของการเรียนรู้แบบสนับสนุนความร่วมมือนั้นตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การเสริมสร้างความรู้ที่แท้จริงแล้วเป็นกิจกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งและการเรียนรู้ระดับสูงและซับซ้อนนั้นจำเป็นต้องมีการสนับสนุนความร่วมมือที่ดีเพียงพอ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การให้คอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้แบบสนับสนุนความร่วมมือนั้นจะสามารถให้ประโยชน์เพิ่มเติมได้อย่างไร

สรุปได้ว่า ประโยชน์ที่ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันคือการช่วยลดข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และสถานที่ของผู้เรียน นอกจากนั้นยังเป็นการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดรูปแบบ เพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Prins (2005) งานวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการประเมินโดยเพื่อนในสภาพแวดล้อมการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำแบบ

ของการประเมินไว้ในส่วนหนึ่งของการเรียน ซึ่งเป็นรายวิชาในระดับ อุดมศึกษาที่มีการเรียนแบบเสมือน โดยผู้เรียนต้องทำการวิจัยและเขียนรายงานออกมาเป็นกลุ่ม ลักษณะการประเมินนั้นนอกจากจะประเมินโดยเพื่อนแล้วยังมีรายการให้ประเมินผลย้อนกลับ ที่มุ่งเน้นการประเมินทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการประเมินโดยเพื่อน และศึกษาความเป็นไปได้ที่จะนำการประเมินลักษณะนี้มาใช้ในการประเมินผลงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการประเมินโดยเพื่อน และสามารถทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับที่ดีขึ้นในขณะเดียวกันพบว่ามีผู้เรียนบางส่วนไม่รู้สึกละอายใจที่ควรกับลักษณะการประเมินเช่นนี้

Shell (2005) งานวิจัยนี้ศึกษาผลที่ตามมาจากความตั้งใจของผู้สอนที่จะพัฒนาชุมชนคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดขึ้นในห้องเรียนของ 2 โรงเรียน โดยศึกษาในเรื่องของการสร้างความรู้ของผู้เรียน และการรับรู้สภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 746 คน ในภาคเรียนที่ 1 และ 317 คน ในภาคเรียนที่ 2 มีผู้สอน 8 คน และผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 946 คน และมีผู้สอน 18 คน เข้าร่วมในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมในชุมชนคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน จะมีเป้าหมายในการเรียน มีความสามารถในการเรียนร่วมกับกลุ่มเพื่อน สามารถสร้างความรู้ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนได้เป็นอย่างดี และยังพบว่า การปฏิบัติการที่สนับสนุนชุมชนคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดีขึ้น และชุมชนคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันสามารถช่วยพัฒนาความรู้ และความเข้าใจในการเรียนรู้ร่วมกันได้ในสภาพห้องเรียนปกติ

Curtis (2001) ศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนิสิตในระดับอุดมศึกษา พบว่า พฤติกรรมการวางแผน การมีส่วนร่วม และการค้นหาข้อมูล เกิดขึ้นเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกัน แต่การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนสามารถใช้ E-mail และ Bulletin board ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่า ผู้เรียนชอบใช้การสนทนาแบบไม่ประสานเวลา เช่น Web Board มากกว่าแบบประสานเวลา เช่น Chat ถึงแม้ว่าจะต้องมีการตกลงนัดหมายกันในเรื่องเวลา ส่วนในด้านความรู้สึกของผู้เรียน พบว่า เป็นการลำบากใจที่จะต้องสื่อสารกับคนที่ไม่รู้จัก และไม่เคยพบหน้า และมีปัญหาเรื่องความล่าช้าในการสื่อสารข้อมูล หากแต่ทำให้เกิดความไว้วางใจกันในการร่วมกันทำงานกลุ่มจะสามารถพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

Mc Alpine (2000) ศึกษาการนำการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้ามาใช้ร่วมกับวิธีการเรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะในด้านการวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะการได้เรียนรู้ข้อมูลจากผู้เรียนอื่นๆ และเห็นว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ทำให้เกิดความเข้าใจในการเรียนเพิ่มขึ้น และบางส่วนเห็นว่าการอภิปรายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ ควรใช้โทรศัพท์ในการสื่อสารมากกว่า และในประเด็นการรับรู้ ความเข้าใจของผู้เรียน การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา การใช้ประสบการณ์และความรู้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่ามีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นและได้รับประโยชน์ ผู้เรียนจะทำงานส่งแต่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จะสนทนากันเฉพาะในเรื่องงานที่ได้รับมอบหมาย และยุติการสนทนาภายในระยะเวลาอันสั้น มีการอ้างอิงถึงแหล่งข้อมูลภายนอกบ้างเล็กน้อย ส่วนในรายวิชาที่มีการบังคับให้ผู้เรียนต้องมีการอภิปรายทุกสัปดาห์ แต่ให้มีอาสาสมัครเป็นผู้ตั้งกระทู้เสริมผู้เรียนจะมีการตอบสนอง

การอภิปรายในกระทุ้เสริมค่อนข้างน้อยกว่ากระทุ้หลักของผู้สอน การตอบสนองจากผู้เรียนในแต่ละกระทุ้เฉลี่ยประมาณ 16-65 ข้อความ ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง ส่วนความยาวของข้อความส่วนใหญ่จะเป็นการสรุปเนื้อหาสั้นๆ การตอบกระทุ้ส่วนมากจะอ้างจากประสบการณ์ของตนเอง ไม่ค่อยอ้างจากข้อมูลที่จัดให้ แต่จะมีการอ้างถึงกรณีศึกษาที่มอบหมายให้เป็นงาน รวมข้อความที่เกิดขึ้นในการเรียนทั้งหมดจำนวน 450 ข้อความ

สุญาณี เดชทองพงษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เครื่องมือการสื่อสารแบบร่วมมือในการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายที่มีต่อเมตาคognition และความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างผู้เรียนไทยและจีนในระดับมหาวิทยาลัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนไทยซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 52 คน และการทดลองในประเทศจีนใช้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนจีนซึ่งเป็นนักศึกษาปีที่ 3 จากมหาวิทยาลัยกวางซินอร์มอล ประเทศจีน จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า เมตาคognition ของนักศึกษากายหลังการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย และใช้เครื่องมือการสื่อสารแบบร่วมมือสูงกว่าเมตาคognition ของนักศึกษาก่อนเรียน ด้วยการสอนผ่านเครือข่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษากายหลังการเรียน ด้วยการสอนผ่านเครือข่ายและใช้เครื่องมือการสื่อสารแบบร่วมมือมีความแตกต่างจากความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษก่อนการเรียน

สรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน และช่องทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้มาเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านการออกแบบโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ที่สนับสนุนผ่านทางคอมพิวเตอร์ Koschmann (2002) ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ทำการศึกษาเรื่องนี้มาตั้งแต่ทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ จะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาที่ส่งผลให้จิตสำนึกสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม

2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม

การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม เป็นการสะท้อนความเชื่อที่ว่า การศึกษาต้องเชื่อมโยงกับสำนักทางสังคม และการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลมากที่สุด คือการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย (ชวลา เวชยันต์, 2544) สอดคล้องกับแนวคิดของ Freire (1998) ในการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ตลอดจนแนวคิดปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) หรือปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ของ Dewey ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนจากการลงมือกระทำ (Learning by doing) หรือได้รับประสบการณ์จริง (experience)

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวิ และคณะ (2544) นันทิยา ตันศรีเจริญ (2546) ทิศนา แคมมณี (2554) Sigmon (1994) Wade (1997) Weigert (1998) Anderson (1998) Coverdell (2002) ได้นิยามความหมายของการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม สรุปได้ความว่า การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้วยการประยุกต์หรือออกแบบ โดยการนำเนื้อหาของบทเรียนมา

จัดโครงการที่เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริงของชุมชน หรือในทางกลับกันเป็นการเชื่อมโยงปัญหาในชุมชนเข้ามาสู่บทเรียน และในบางโอกาสอาจเป็นการนำผู้เรียนออกไปทำกิจกรรมในชุมชน โดยถือว่ากิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในหลักสูตร

2.2 หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

Weigert (1998) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้จัดการรับใช้สังคมอย่างมีความหมาย หมายถึง กิจกรรมรับใช้สังคมที่ทำนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม กิจกรรมนั้นมีคุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชน กิจกรรมจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของชุมชนจึงไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้

2. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการที่จำเป็นของชุมชนที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเอง

3. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการจากสมาชิกของชุมชน ชุมชนเป็นผู้แสดงความต้องการให้เกิดกิจกรรมการรับใช้สังคมในรูปแบบที่ชุมชนต้องการ โดยคำนึงถึงความสามารถทักษะเจตคติ และการเตรียมการของผู้เรียน

4. กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากจุดประสงค์ของรายวิชาที่เรียนของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์ของรายวิชาและบูรณาการกิจกรรมการรับใช้สังคมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียน ในการตั้งจุดมุ่งหมายของรายวิชาจึงต้องสำรวจสภาพชุมชนก่อน เพื่อนำมาออกแบบหลักสูตรรายวิชาให้เหมาะสมกับชุมชน

5. กิจกรรมรับใช้สังคมบูรณาการอยู่ในงานตามจุดประสงค์ของรายวิชา ต้องให้โอกาสผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจากกิจกรรมการรับใช้สังคมว่าได้ผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาหรือไม่อย่างไร เช่น ให้เขียนรายงาน การอภิปราย การนำเสนอผลงาน การรับใช้สังคมจึงเป็นส่วนหนึ่งของงานในรายวิชา

6. การวัดผลในการรับใช้สังคมต้องวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ของรายวิชา คือ ต้องวัดผลการเรียนรู้ ไม่ใช่วัดการรับใช้สังคม วัดผลการแสดงออกถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นผลมาจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ผู้สอนกับชุมชนจะเป็นผู้ร่วมมือกันวัดและประเมินผลผู้เรียน

สุริน คล้ายรามัญ (2543) กล่าวถึงหลักการของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า ต้องตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน บูรณาการกับหลักสูตรทางสังคม ต้องมีการจัดเวลาให้ผู้เรียนได้คิด พูด และเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบเห็นระหว่างการทำกิจกรรมรับใช้สังคม นอกจากนั้น ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทักษะทางวิชาการและความรู้ในสถานการณ์จริงในชุมชนของเขาเอง เปิดโอกาสให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน และผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้สึกในการเอาใจใส่ผู้อื่น

ทิตนา แคมมณี (2554) กล่าวถึงตัวบ่งชี้ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด ผู้เรียนศึกษาความต้องการของชุมชน และเลือกกิจกรรมที่จะรับใช้สังคม ผู้เรียนวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่เลือก ผู้เรียนจัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการรับใช้สังคม ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในขณะที่ปฏิบัติการรับใช้สังคม และมีการคิดพัฒนา และสร้างข้อสรุปเป็นความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐาน ผู้เรียนนำเสนอความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ ๆ นอกจากนั้น ผู้สอนติดตามผลการนำความรู้ / ความคิด / หลักการ / สมมติฐาน ไปใช้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสม และผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของตนเองของผู้เรียน ประกอบกับการประเมินผลของผู้สอนด้วย และการวัดและประเมินผลจะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียนรู้ มิใช่วัดผลการรับใช้สังคม

นันทิยา ตันศรีเจริญ (2546) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม (Service-Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กนักศึกษาได้ทำความรู้จักกับชุมชน วิเคราะห์ถึงความต้องการของชุมชนที่นักศึกษาสามารถช่วยเหลือได้ โดยนำความรู้ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือชุมชนด้วยซึ่งรูปแบบของการทำกิจกรรมสัมพันธ์ชีวิตสังคมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กนักศึกษาได้มีโอกาสโดยตรงที่จะออกไปสัมผัสสภาพความเป็นจริงของสังคม ทำประโยชน์ให้กับสังคม รับผิดชอบต่อสังคม และสามารถปรับตัวให้อยู่กับผู้อื่นที่แตกต่างจากตัวเองได้ในสังคม โดยนำหลักการและทฤษฎีทางจริยธรรมที่เรียนในห้องเรียนมาใช้ในชีวิตจริง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

การช่วยเหลือทางตรง และการช่วยเหลือทางอ้อม

ก. การช่วยเหลือทางตรง หมายถึง นักศึกษาร่วมวางแผนและลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่นสอนหนังสือให้เด็กเล็กๆ ในชุมชน ช่วยกันเก็บขยะ ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อทำเป็นสวนสาธารณะในชุมชน เป็นต้น

ข. การช่วยเหลือทางอ้อม หมายถึง นักศึกษาคิดและวางแผน แล้วนำแผนดังกล่าวไปเสนอบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานช่วยเหลือชุมชน หรือทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อช่วยเหลือชุมชนทางอ้อม เช่น ติดต่อขออาหารที่ขายเหลือในร้านอาหารท้องถิ่นในแต่ละวัน เพื่อนำมาช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนอาหาร การเขียนบทความเกี่ยวกับมลภาวะในแม่น้ำลำคลองในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงการรักษาความสะอาดของแม่น้ำ เป็นต้น

จากการศึกษาหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของ Weigert (1998) สุริน คล้ายรามัญ (2543) และ ทิศนา แคมมณี (2554) ดังกล่าว ทำให้สามารถสรุปหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมได้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมและสะท้อนความคิดจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการเตรียมการของผู้เรียนเอง
2. กิจกรรมรับใช้สังคมเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยที่ผู้สอนจะต้องสำรวจสภาพของชุมชนก่อน เพื่อตั้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียนและเหมาะสมกับชุมชน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบกับการประเมินผลของผู้สอน

2.3 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมีอยู่หลายรูปแบบ รูปแบบที่น่าสนใจและสอดคล้องกับงานวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในสวนสาธารณะ (Park Service Learning Model) มีกระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Coverdell, 2002)

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

ผู้วิจัยหาความต้องการของชุมชนที่นักศึกษาพอจะช่วยเหลือได้ จากนั้นนำปัญหาที่เลือกได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไข แล้ววางแผนกิจกรรม จากนั้นจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจจากนักศึกษา เช่น การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสนทนาซักถามข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำประโยชน์ให้กับสังคมแก่นักศึกษา

ขั้นที่ 2 ดำเนินการ

ผู้วิจัยจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อนำแผนการที่วางไว้ไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม นักศึกษาสามารถขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงาน องค์กร ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนให้มาร่วมมือด้วย ซึ่งทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การสร้างสัมพันธภาพ โดยนำสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ เรียนรู้สิ่งใหม่ และรู้จักการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งในขั้นนี้จัดได้ว่าเป็นการช่วยเหลือทางอ้อม คือ การที่นักศึกษาขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงาน องค์กร ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนให้มาร่วมมือด้วยให้กับผู้ที่สนใจมาร่วมมือปฏิบัติโดยมีนักศึกษาเป็นผู้ติดต่อประสานงาน หลังจากนั้นนักศึกษาลงสำรวจพื้นที่ที่จะทำกิจกรรม และเตรียมกิจกรรม ตรวจสอบอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะต้องนำไปใช้ในการทำกิจกรรม จนถึงกระบวนการที่นักศึกษาออกไปทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ออกแบบไว้ ในขั้นนี้จัดได้ว่าเป็นการช่วยเหลือทางตรง คือ นักศึกษาเป็นผู้กระทำกิจกรรมนั่นเอง ตามที่นักศึกษาได้วางแผนร่วมกันไว้

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์และอภิปรายผล

นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย เปิดโอกาสให้นักศึกษาไตร่ตรองและใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบถึงประสบการณ์ที่ได้รับหลังจากที่นักศึกษาได้ทำกิจกรรม เพื่อที่นักศึกษาได้แบ่งปันประสบการณ์กันเอง สรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมดังกล่าวว่าได้เรียนรู้อะไรมาบ้างจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ประสบการณ์นั้นช่วยสร้างเสริมกำลังใจความมั่นใจสำนึกในการรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้นเพียงใดและประสบการณ์นี้มีผลต่อมุมมอง ความคิด และอนาคตของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร (Mirror) ขยายประสบการณ์เล็กๆ ให้กว้างใหญ่ขึ้น ได้รู้อะไรเกี่ยวกับการทำกิจกรรมนี้บ้างระหว่างที่ทำกิจกรรมได้เผชิญกับความรูสึกอะไรบ้าง แล้วจัดการกับช่วงเวลานั้นอย่างไร มีผลอย่างไร มีอะไรบ้างที่ต้องทำเพิ่มเติม ประสบการณ์ที่ได้ทำนั้นช่วยเสริมหรือขัดแย้งกับสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนในห้องหรือไม่ ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้มากกว่า น้อยกว่า หรือเท่าๆกันกับเรียนในห้องเรียนอย่างไร (Microscope) ประสบการณ์นี้มีผลต่อชีวิตหรืออนาคตอย่างไร สามารถระบุปัญหาที่พบได้หรือไม่ แล้วจะแก้ไขสถานการณ์นี้อย่างไร ประสบการณ์นี้มีผลเปลี่ยนแปลงอุปนิสัย ทักษะ และอาชีพในอนาคตหรือไม่ อย่างไร และสิ่งที่จะทำต่อไปนั้นมีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมในมุมกว้างอย่างไร (Binocular)

ขั้นที่ 4 สรุป

เป็นการระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม นักศึกษาร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และร่วมขอบคุณ หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อระลึกถึงการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นในครั้ง นี้ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการร่วมรับผิดชอบช่วยเหลือสังคมต่อไป เป็นการระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม นักศึกษาร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และร่วมขอบคุณ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ผู้นำชุมชน ตลอดจนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อระลึกถึงการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นในครั้ง นี้ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการร่วมรับผิดชอบช่วยเหลือสังคมต่อไป

2. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี Close up Foundation และ Constitutional Rights Foundation Chicago (CRFC, 1997) ในเมืองลอสแอนเจลิสได้พัฒนาโครงการสอนสังคมศึกษากับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Active Citizenship Today: ACT) โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ

- 1) การระดมชุมชนของผู้เรียน
- 2) การสำรวจชุมชน สภาพ และปัญหาของชุมชน

ขั้นที่ 2 การเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

- 1) การสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด
- 2) การเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

ขั้นที่ 3 การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจ

- 1) ศึกษาต้นนโยบายหรือกฎหมาย
- 2) ผลกระทบจากนโยบายหรือกฎหมายนั้น
- 3) นำเสนอนโยบายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติกิจกรรม

- 1) วางแผนปฏิบัติการ
- 2) ลงมือกระทำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การไตร่ตรอง ประเมิน และกิจกรรมแสดงผลงาน

- 1) กำหนดกิจกรรมและเวลาในการไตร่ตรอง
- 2) ทำการพิจารณาไตร่ตรองในแต่ละขั้นตอนด้วยการเขียนบันทึก
- 3) ประเมินผลในแต่ละขั้นตอน
- 4) สรุปและนำเสนอกิจกรรมการรับใช้สังคมและบทเรียนที่เรียนรู้ และประชาสัมพันธ์

นำผลงานออกแสดง

3. รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ และคณะ, 2544) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation)

เป็นขั้นที่นักศึกษาต้องเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนสนใจแล้วนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ความคิดทั่วไป และวิธีการที่คิดว่าจะทำต่อกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความปลอดภัย และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Implementation)

เป็นขั้นที่นักศึกษาลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ เป็นช่วงที่นักศึกษาต้องออกจากความเคยชินในสิ่งแวดล้อมเดิมสู่สถานการณ์ใหม่ทำให้เขาได้มีโอกาสพบสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งหลายสิ่งเป็นเรื่องที่เขาไม่เคยพบเห็นมาก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นพินิจพิจารณา (Reflection)

ขั้นนี้เป็นขั้นของการคิดวิเคราะห์และสรุปทบทวนจากประสบการณ์จริงที่ได้รู้เห็นมา นักศึกษาสามารถจัดระบบเหตุผลที่ใช้อธิบายเหตุการณ์อันเกิดจากกิจกรรมในขั้นที่สอง และเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรมได้

ข้อควรระวังที่ผู้สอนควรคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้แบบ Service-Learning

1. Service-Learning ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมอาสาสมัคร แต่เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการเข้ากับวิชาหรือเนื้อหาต่างๆ
2. ควรเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความสมัครใจ ความร่วมแรงร่วมใจ ฉะนั้นไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมตายตัว
3. กิจกรรมใน Service-Learning ไม่ใช่การทำงานเพื่อชดใช้ หรือชดเชยความผิดที่นักศึกษากระทำ เพราะไม่ได้เกิดจากความต้องการของนักศึกษา และไม่อาจก่อให้เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร
4. Service-Learning ไม่ใช่รูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษามัธยมปลาย หรือนักศึกษามหาวิทยาลัยเท่านั้น เด็กเล็กๆ ก็สามารถเรียนรู้จากการช่วยเหลือได้เช่นกัน
5. กิจกรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นประโยชน์กับนักศึกษาหรือชุมชนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องเกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่ายเท่าๆ กัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

สุริน คล้ายรามัญ (2543) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี ศึกษาผู้นำสตรีจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้สูงกว่าก่อนการอบรม ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางการเมืองหลังการอบรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนค่าเฉลี่ยเจตคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเมืองเจตคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน

ชวลา เวชยันต์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า กรณีศึกษาที่เรียนรู้ด้วย

แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งรายวิชาสังคมศึกษา และรายวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่ากรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และกรณีศึกษาที่ทำการสังเกตพฤติกรรมมีพัฒนาการรับใช้สังคม สูงขึ้นตามลำดับ

นฤมล มณีงาม (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 20 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองโปรแกรม 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด สามารถให้เหตุผลเชื่อมโยงการปฏิบัติในการประหยัดพลังงานกับผลกระทบต่อสังคม โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และสังคม โดยการใช้แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบบันทึกพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ และโปรแกรมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Alt (1994) ได้ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในหลายด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการเข้าใจปัญหาในมุมมองที่ซับซ้อนมากขึ้น
2. ความสามารถในการคิด การอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นและการปฏิบัติในกลุ่ม
3. ความสามารถในการจินตนาการในมุมมองที่ต่างกันของบุคคล และวัฒนธรรมที่ต่างกั น
4. มีการพัฒนาบูรณาการด้านค่านิยมและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน
5. สร้างนิสัยการคิดอย่างไตร่ตรอง หรือการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณต่อสถานการณ์และประสพการณ์
6. พัฒนาความรับผิดชอบของการเป็นพลเมืองดี

Williams (1997) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินประสพการณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อระบุดผลของการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และเพื่อทำความเข้าใจต่อผลกระทบที่การเรียนรู้มีต่อนักเรียน โดยทำการศึกษานักเรียน 150 คนที่เข้าร่วมโครงการ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าโครงการทดลองการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมีผลทางด้านบวกในเรื่อง พฤติกรรมการวางแผนและการสำรวจวิชาชีพ ทศนคติการยอมรับผู้อื่น ความสามารถที่จะลงมือกระทำเมื่อมีความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น มีความรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าและความสามารถของตนในสถานการณ์สังคม และมีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ตีในโรงเรียน

Albert (1996) ได้ศึกษาการวิจัยแบบบรรยายถึงโปรแกรมการรับใช้สังคมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนียเนื่องจากในสังคมปัจจุบัน เด็กวัยรุ่นถูกรุมล้อมด้วยปัญหาต่างๆมากมาย ทำให้เด็กขาดวินัย เกิดความขัดแย้งทางอารมณ์และการเข้าไปมีส่วนร่วม ในสังคมลดลง สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อสังคมอเมริกาในอนาคต ในการศึกษาใช้การรับใช้สังคมในการแก้ปัญหาเหล่านี้ โดย

ใช้โปรแกรมการรับใช้สังคมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาแก่โรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโปรแกรมการรับใช้สังคมและศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับใช้สังคม ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมการรับใช้สังคมทำให้นักเรียนมีสติปัญญาเพิ่มขึ้น มีพัฒนาการทางด้านสังคมและด้านจิตใจเพิ่มขึ้น มีความรู้สึกต่อการรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น มีเจตคติในทางบวกต่อผู้ใหญ่และผู้อื่นมากขึ้น เสริมสร้างการยอมรับตนเอง มีจริยธรรมดีขึ้นและพัฒนาทักษะในการช่วยให้นักเรียนมีชีวิตอย่างมีความสุข มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ วัยรุ่นที่เข้าโครงการการรับใช้สังคมเกิดความตระหนักในความต้องการของสังคมและใช้เวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนของตน

Lynn (1997) ได้ศึกษาอิทธิพลของการรับใช้สังคมต่อเจตคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยใช้เวลา 75 ชั่วโมง ทำให้นักเรียนฝึกทักษะ ความรับผิดชอบในโครงการเพื่อให้เกิดเจตคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเลือกกลุ่มที่จะเข้ามามีส่วนร่วม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพคือการสัมภาษณ์และให้นักเรียนเขียนบรรยายจำนวน 24 คน ผู้วิจัยใช้การสังเกตในการเตรียมตัว พฤติกรรมและการสะท้อนความคิดในกิจกรรมของนักเรียน และสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนสังคมวิทยา ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ด้วยการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ผู้วิจัยเสนอแนะว่านักเรียนได้เรียนรู้โดยการแก้ปัญหาของชุมชนทำให้ไม่เห็นแก่ตัวและมีความรู้สึกที่จะช่วยเหลือผู้อื่น งานวิจัยนี้เสนอแนะอีกว่า รัฐควรให้การศึกษายอมมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในสถาบันต่างๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยใช้การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์การรับใช้สังคมโดยบูรณาการในหลักสูตรของนักเรียน

Terry (2000) ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษกับชุมชน เป็นการศึกษาการรับรู้ของวัยรุ่นจำนวน 28 คน ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการรับใช้สังคมตั้งแต่ปี 1998-2000 รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า การเข้าร่วมในโครงการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมทำให้นักเรียนมีโอกาสเติบโตทางด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ความคิดริเริ่ม และด้านสังคม มีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมืองดี

Waskiewicz (2002) ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่มีต่อความตระหนัก ความรับผิดชอบในหน้าที่ และความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอายุแพทย์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาอายุแพทย์จำนวน 69 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 44 คน กลุ่มควบคุม 25 คน กลุ่มทดลองได้มีส่วนร่วมในประสบการณ์การรับใช้สังคมตามตัวเลือกของตนเองซึ่งถูกจำกัดโดยคนที่สัมพันธ์กับสาขาของตน กลุ่มควบคุมไม่มีส่วนร่วม นักศึกษาทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง การแบ่งแยกทางสังคม (SD) และการรับใช้สังคม (CSIPI) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพียงเล็กน้อย แต่การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากบันทึกของนักศึกษาในกลุ่มทดลองพบว่า มีความแตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่มทดลอง กล่าวคือ นักศึกษาที่เป็นวัยรุ่นจะทำกิจกรรมได้ดีกว่านักศึกษาที่มีอายุมาก ซึ่งเห็นได้ชัดว่ามีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่อยู่ในเกณฑ์สูง แต่นักศึกษาที่มีอายุมากก็สามารถบอกประเด็นและความต้องการของสังคมได้มาก

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึงเป็นการเรียนรู้สาระวิชาการที่มีความสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน ในห้องเรียน ที่ผู้เรียนสามารถนำไปบูรณาการกับกิจกรรมการรับใช้

สังคม โดยกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัตินั้น เกิดจากความสนใจของผู้เรียน และเป็นความต้องการของชุมชน ที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมสรุปว่า การเข้าร่วมในโครงการการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคมทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเติบโตทางด้านสติปัญญา ด้านบุคคล ความคิดริเริ่ม และด้านสังคม มีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมืองดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 2 สัณเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

Coverdell (2002)	CRFC (1997)	ศักดิ์ชัย นิธิวุฒิวี (2544)	สรุป
<p>ขั้นที่ 1 เตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -หาความต้องการของชุมชน -วิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไข -วางแผนกิจกรรม -จัดกิจกรรมต่างๆ 	<p>ขั้นที่ 1 การเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -การระดมชุมชนของผู้เรียน -การสำรวจชุมชน สภาพ และปัญหาของชุมชน 	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -นักศึกษาเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนสนใจ -นำเสนอแนวคิด 	<p>1. เตรียมการหาความต้องการของชุมชน</p>
<p>ขั้นที่ 2 ดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -จัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม 	<p>ขั้นที่ 2 การเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> -การสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด -การเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ 	<p>ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -นักศึกษาลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ 	<p>2. ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมที่วางแผน</p>
<p>ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์และอภิปรายผล</p> <ul style="list-style-type: none"> -นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย 	<p>ขั้นที่ 3 การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ศึกษาด่วนโยบายหรือกฎหมาย -ผลกระทบจากนโยบายหรือกฎหมายนั้น -นำเสนอนโยบายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น 	<p>ขั้นที่ 3 ขั้นพินิจพิจารณา</p> <ul style="list-style-type: none"> -ขั้นนี้เป็นขั้นของการคิดวิเคราะห์และสรุปบทเรียนจากประสบการณ์จริงที่ได้อุ้เห็นมา 	<p>3. ลงมือทำกิจกรรมกับชุมชนตามที่ได้วางแผนไว้</p>
<p>ขั้นที่ 4 สรุป</p> <ul style="list-style-type: none"> -ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม 	<p>ขั้นที่ 4 การปฏิบัติกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> -วางแผนปฏิบัติการ -ลงมือกระทำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ 		<p>4. การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย</p>
	<p>ขั้นที่ 5 การไตร่ตรอง ประเมิน และกิจกรรมแสดงผลงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> -กำหนดกิจกรรมและเวลาในการไตร่ตรอง -ประเมินผลในแต่ละขั้นตอน -สรุปและนำเสนอกิจกรรมการรับใช้สังคมและบทเรียนที่เรียนรู้ และประชาสัมพันธ์นำผลงานออกแสดง 		<p>5. สรุป ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม</p>

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการ

3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบโครงการ (project-based learning)

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า จะต้องเป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการจัดระบบ ระเบียบและบริบทของสังคม ให้ส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลัก 5 ประการ ดังนี้ (Billson, 1991)

1. การยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
2. ความรับผิดชอบร่วมกันและการตกลงในการที่จะไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้
3. การสื่อสารและการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ
4. ความร่วมมือและเต็มใจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
5. ความมั่นคงปลอดภัยที่รับรู้ได้ในห้องเรียน

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 22 มีสาระสำคัญว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาและถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) เพื่อตอบสนองแนวการจัดการศึกษาดังกล่าว การเรียนรู้โดยใช้โครงการ (project-based learning) จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจนำมาวัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้แบบโครงการ

การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ Lenschow (1998) สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542) ได้กล่าวถึงความหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการ สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงการหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยลงพื้นที่ไปสำรวจ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาได้เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ในที่สุด สรุปได้ว่า โครงการเป็นเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างห้องเรียนกับโลกภายนอก ซึ่งเป็นชีวิตจริงของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เรียนต้องนำเอาความรู้ที่ได้จากชั้นเรียนมาบูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่จะกระทำเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการสร้างความหมาย การแก้ปัญหา และการค้นพบด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องสร้างและกำหนดความรู้ จากความคิดและแนวคิดที่มีอยู่กับความคิดและแนวคิดที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่

นอกจากนี้ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านโครงการ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับข้อเท็จจริง ซึ่งจะถูกเชื่อมโยงเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน ในลักษณะของสหสัมพันธ์ อันจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างหลากหลาย

ในส่วนของผู้เรียน การเรียนรู้จากโครงการ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบ หาความหมาย ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดกระบวนการค้นพบกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน จะถูกกระตุ้นให้ได้แสดงออกอย่างเต็มทีขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม เช่นเดียวกับ ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิต เช่น ทักษะการทำงาน ทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะการจัดการ ฯลฯ ก็จะถูกนำมาใช้อย่างเต็มตามศักยภาพ ในขณะที่ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทั้งหลายก็จะถูกปลูกฝัง และสั่งสมในตัวผู้เรียนด้วยเช่นกัน ขณะที่ทุกคนร่วมกันทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากว่าแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบโครงการ จะใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน (team learning) อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มโอกาสในการเจริญก้าวหน้าของบุคคลในการเรียนรู้และความสามารถของตนเอง (Von and Cooper, 2000)

3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการ

แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การศึกษาต้องเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่ การศึกษาต้องเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้จึงเน้นวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จากแหล่งและสื่อต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542) กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 เกี่ยวกับการใช้โครงการเพื่อการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นการจัดเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้วยการเสริมสร้างพลังความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคน มีความสามารถแตกต่างกัน มีวิธีการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นที่ตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกายปัญญา และสังคม เป็นผู้รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัยมีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต รวมทั้งทักษะทางอาชีพ สามารถพึ่งตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ ต้องมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ อันได้แก่ความสามารถในการรู้ตัว ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนเราประสบความสำเร็จในชีวิต เช่นเดียวกับความสามารถทางปัญญา ความสามารถหรือความฉลาดทางอารมณ์ที่จะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียน ได้แก่ การรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองควบคุม ตนเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวเอง รวมทั้งความสามารถในการแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์

ในด้านการพัฒนาปัญญา การจัดการศึกษาสำหรับคนในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด ให้เป็นผู้ที่มีความคิดในระดับสูง อันได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันจะนำไปสู่การเกิดโครงสร้างกระบวนการคิด และมียุทธศาสตร์การคิดเป็นของตนเอง

แนวการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า คนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ถ้าหากได้รับการกระตุ้นส่งเสริมอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนแล้ว ผู้เรียนแต่ละคนสามารถสร้างความรู้ ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยสมอง ด้วยกาย ด้วยใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ (รู้วิธีการเรียนรู้) อย่างแท้จริง

3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบโครงงาน

Katz and Chard (2000) กล่าวถึงการสอนแบบโครงงานว่า วิธีการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งชีวิตและจิตใจ ซึ่งชีวิตจิตใจในที่นี้หมายรวมถึง ความรู้ทักษะ อารมณ์ จริยธรรม และความรู้ลึกถึงสุนทรียศาสตร์ แคทซ์และชาร์ด ได้เสนอว่า ในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้การสอนแบบโครงงานควรมีเป้าหมายหลัก 5 ประการ คือ

1. เป้าหมายทางสติปัญญาและเป้าหมายทางจิตใจของผู้เรียน (intellectual goals and the life of the mind) คือการจัดการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อม มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผู้เรียนควรจะได้เข้าใจประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นเป้าหมายหลักของการเรียนระดับนี้จึงเป็นการมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจโลกที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา และปลูกฝังคุณลักษณะการอยากรู้อยากเรียนให้ผู้เรียน

2. ความสมดุลของกิจกรรม (balance of activities) การสอนแบบโครงงานจะทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมทางการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ

3. โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต (school as life) การเรียนการสอนในโรงเรียนต้องเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้เรียน ไม่ใช่แยกออกจากชีวิตประจำวันโดยทั่วไป กิจกรรมในโรงเรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตปกติ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและผู้คนรอบ ๆ ตัวผู้เรียน

4. ห้องเรียนเป็นชุมชนหนึ่งของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนมีลักษณะเฉพาะตัว การสอนแบบโครงงานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้แสดงออกถึงคุณลักษณะ ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อของเขา ในการสอนแบบนี้จึงเกิดการแลกเปลี่ยนการมี ปฏิสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนเรียนรู้ความแตกต่างของตนกับเพื่อน ๆ

5. การสอนเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้สอน (teaching as a challenge) ในการสอนแบบโครงงานผู้สอนไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน โครงงานบางโครงงานผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน ผู้สอนร่วมกันกับผู้เรียนคิดหาวิธีแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติไปด้วยกัน

Katz and Chard (2000) เสนอกิจกรรมหลัก ๆ ในการสอนแบบโครงงานว่า แม้ว่าการสอนแบบโครงงานจะมีลักษณะยืดหยุ่นสูงกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสนใจของ

ผู้เรียนผู้สอนเป็นผู้คอยสังเกตบันทึกความคิดและคำถามตามความสนใจของผู้เรียนและจัดกิจกรรมสนองตอบความต้องการเหล่านั้นก็ตาม สถานประกอบการทั้งหลายได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของลูกจ้าง เพื่อปรับปรุงผลิตภาพ (productivity) ให้ดีขึ้น ซึ่งการเรียนโดยใช้โครงงาน สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถฝึกทักษะสำคัญ ๆ ดังนี้

1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (interpersonal skill)
 2. การแก้ปัญหาและความขัดแย้ง (conflict resolution)
 3. ความสามารถในการถกเถียง เจรจา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ (consensus on decision)
 4. เทคนิคการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ (effective interpersonal communication techniques)
 5. การจัดการและการบริหารเวลา (time management skill)
 6. เตรียมผู้เรียนเพื่อจะออกไปทำงานร่วมกับผู้อื่น (prepare student to work in a diverse work force) ซึ่งจะได้ทักษะสำคัญ 2 ประการคือ
 - 6.1 ทักษะในแง่ความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมจิตใจและควบคุมตนเอง (discipline knowledge)
 - 6.2 ทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (group-process skill)
 7. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีความรู้มากขึ้น มีมุมมองหลากหลาย (multi perspective) อันจะนำไปสู่ความสามารถทางสติปัญญา การรับรู้ ความเข้าใจ ความจดจำ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น
 8. เพิ่มความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อันนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และทักษะการสื่อสาร
 9. ช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมจากการเรียนรู้ จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Kolb, 1984)
 10. การเรียนแบบโครงงานช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative learning) ในกลุ่มของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในการเรียน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม (group dynamic)
- อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนในการเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทั้งเนื้อหา วิธีการ โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งในแง่ของความรู้ด้านวิชาการและความรู้ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต เป็นผู้มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาอารมณ์ สังคม

องค์ประกอบทั่วไปของโครงงาน (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2530)

โดยทั่วไปมักมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการได้แก่

1. หลักการและเหตุผล หรือ ความสำคัญของโครงงาน
2. วัตถุประสงค์
3. วิธีดำเนินงาน
4. เป้าหมาย

5. งบประมาณ
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
7. การประเมินผล

หลักการและเหตุผล

หลักการและเหตุผล จะเป็นการแจกแจงให้ทราบถึงที่มาของโครงการ ความเกี่ยวพัน ความสำคัญของโครงการที่มีต่อแผนงาน หรือ นโยบาย หรือปัญหาต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องคิดริเริ่มทำโครงการขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหา / เพื่อปฏิบัติกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่จัดทำขึ้น

วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการวางแผน กำหนดกิจกรรม การดำเนินงานของโครงการต่อไป วัตถุประสงค์ของโครงการ อาจเขียนไว้อย่างเฉพาะเจาะจงมาก ๆ หรืออาจจะระบุไว้อย่างกว้าง ๆ ขึ้นอยู่กับขอบเขตของโครงการ ซึ่งโครงการอาจจะระบุวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ

วิธีดำเนินการ

โครงการทุกโครงการ ต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ และมักมีการกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งวิธีการดำเนินงานนี้ หมายความถึง การกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องจัดกระทำ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการ โครงการที่สมบูรณ์ ควรระบุกิจกรรมเป็นขั้นตอนตามช่วงเวลาต่าง ๆ อย่างชัดเจน

โครงการทุกโครงการจะต้องมีลักษณะที่สำคัญร่วมกันอย่างน้อย 3 ประการ คือ (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2530)

1. มีขอบเขตวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
2. มีขอบเขตการดำเนินงานที่แน่นอน
3. มีระยะเวลาดำเนินงานที่แน่นอน

ขอบเขตวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

การกำหนดวัตถุประสงค์ ถือเป็นหัวใจหลักของโครงการ เพราะจะนำไปสู่แผนการดำเนินกิจกรรมในโครงการ เพื่อให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ และการกำหนดวัตถุประสงค์จะกำหนดขึ้นมาเพื่อหาคำตอบแก้ปัญหาเสร็จที่เกิดขึ้นตามที่เป็นข้อมูลของหลักการและเหตุผล จากความสำคัญของโครงการนั่นเอง การกำหนดวัตถุประสงค์ควรมีความชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ขอบเขตการดำเนินงานที่แน่นอน

หมายความว่า ในโครงการจะต้องกำหนดถึงลักษณะคนหรือลักษณะของกิจกรรมที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน ยังรวมความไปถึง การกำหนดถึงวิธีการ กิจกรรมพื้นที่ปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินโครงการ การกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน ยิ่งมีความชัดเจนมากขึ้นเท่าไร ย่อมส่งผลให้มีความง่ายและความสะดวกในการปฏิบัติและง่ายต่อการติดตามและประเมินผลโครงการ

ระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน

ในการทำโครงการใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น และระยะสิ้นสุดของโครงการที่แน่นอน โดยจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกิจกรรมดำเนินงานที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ อาจกล่าวได้ว่าระยะเวลาของโครงการย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมของโครงการ ซึ่งควรจะมีที่เหมาะสม เพียงพอให้การดำเนินกิจกรรมโครงการ ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั่นเอง

เป้าหมาย

ในทุกโครงการจะต้องมีเป้าหมายในการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ แน่นนอน เป้าหมายอาจจะระบุในรูปของจำนวนกิจกรรม จำนวนผู้รับบริการ หรือ จำนวนของผลผลิตก็ได้ เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นตัวแทน ที่ค่อนข้างวัดได้ สังเกตได้ของวัตถุประสงค์นั่นเอง การติดตามประเมินผลโครงการ จึงมักใช้เป้าหมายนี้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ

งบประมาณ

การดำเนินการตามโครงการต้องมีงบประมาณกำหนดไว้แน่นอนในแต่ละช่วงเวลาตลอดระยะเวลาของโครงการ และควรมีการแจกแจงให้ชัดเจนว่า งบประมาณนั้นแยกเป็นประเภทใดบ้าง ประเภทละเท่าไร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการที่สมบูรณ์ควรมีการกำหนดชัดเจนว่า เมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วผลที่จะได้รับคืออะไร ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการพิจารณาคุณค่า และประโยชน์ของโครงการ โดยจะแจกแจงให้เห็นชัดเจนกว่า ประชาชนกลุ่มใดได้รับประโยชน์มากน้อยแค่ไหนในด้านใดบ้างสังคมโดยทั่วไปได้รับประโยชน์แค่ไหน อย่างไร เพื่อความสะดวกในการประเมินคุณค่าของโครงการนั่นเอง อันจะส่งผลต่อการอนุมัติโครงการ

การประเมินผล

การประเมินผลโครงการ เป็นกิจกรรมสำคัญที่ช่วยชี้ให้เห็นสภาพการดำเนินกิจกรรมตามโครงการว่า เป็นไปโดยเรียบร้อยสอดคล้อง ตรงตามเป้าหมาย / หรือ วัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรค หรือปัญหาอะไรบ้าง สมควรแก้ไขด้วยวิธีการใด โครงการทุกโครงการควรจะระบุให้ชัดเจนว่า จะมีการประเมินผล เมื่อไร เป็นระยะ ๆ หรือประเมินผลรวบยอดเพียงครั้งเดียว

กระบวนการวางแผนโครงการ

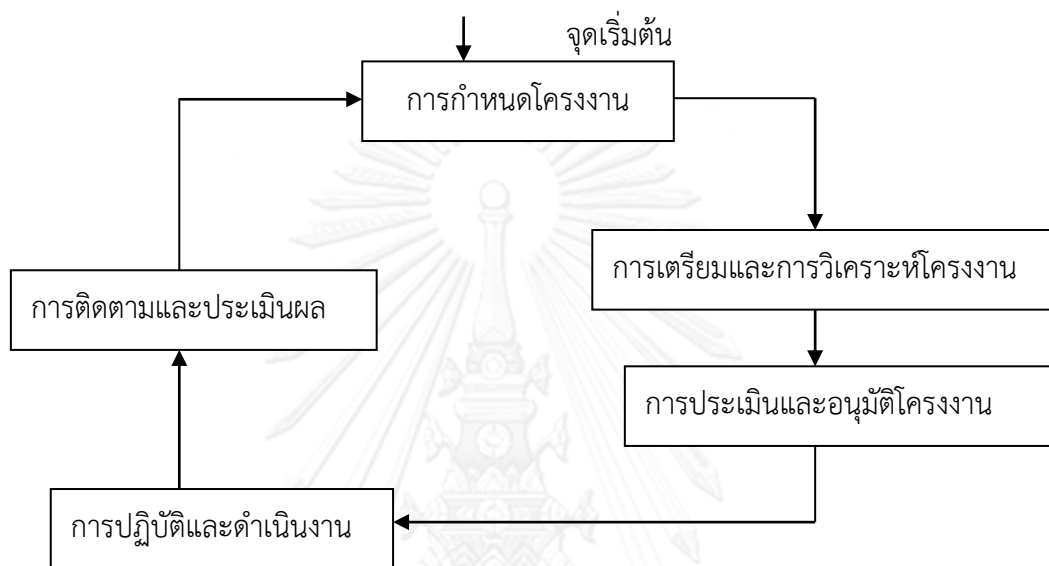
การวางแผนโครงการ เป็นกระบวนการ ซึ่งบางคนอาจเรียกว่า “วงจรโครงการ” (project cycle) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ (ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ, 2540)

1. การกำหนดโครงการ (identification)
2. การเตรียมและการวิเคราะห์โครงการ (preparation and analysis)
3. การประเมินและอนุมัติโครงการ (appraisal and approval)
4. การปฏิบัติและดำเนินงาน (implementation and operation)
5. การติดตามและประเมินผล (monitoring and evaluation)

3.4 ประเภทของโครงการ

โครงการที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในแต่ละระดับ อาจจัดแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภทตามลักษณะของการปฏิบัติได้ดังนี้ (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542)

1. โครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล
2. โครงการที่เป็นการค้นคว้า ทดลอง

ภาพที่ 3 กระบวนการการวางแผนโครงการ

3.5 ประเภทของโครงการ

โครงการที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในแต่ละระดับ อาจจัดแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภทตามลักษณะของการปฏิบัติได้ดังนี้ (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542)

1. โครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล
2. โครงการที่เป็นการค้นคว้า ทดลอง
3. โครงการที่เป็นการศึกษา ความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่
4. โครงการที่เป็นการประดิษฐ์ คิดค้น

1. โครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล โครงการประเภทนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะหรือความสัมพันธ์ของเรื่องดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การปฏิบัติตามโครงการนี้ ผู้เรียนจะต้องไปศึกษา รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ สำรวจ โดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ฯลฯ ในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษา

ตัวอย่างโครงการที่เป็นการสำรวจ รวบรวมข้อมูล เช่น การสำรวจประชากร พี่ชัตว์ หินแร่ ฯลฯ ในชุมชน การสำรวจพื้นที่เพาะปลูกในชุมชน การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับอาชีพของชุมชน การสำรวจความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่ การศึกษาลักษณะของผู้สอนดีที่นักเรียนต้องการ

2. โครงการที่เป็นการค้นคว้า ทดลอง โครงการประเภทนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการออกแบบโครงการในรูปของการทดลองเพื่อศึกษาว่า ตัวแปรหนึ่งจะมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาอย่างไรบ้าง ด้วยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาไว้

การทำโครงการประเภทนี้ จะมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์ หรือสมมุติฐาน การออกแบบทดลอง การรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลอง การแปรผล และสรุปผลการทดลอง

ตัวอย่างโครงการที่เป็นการค้นคว้า ทดลอง เช่น วิธีการประหยัดน้ำประปาภายในบ้าน การปลูกพืชสวนครัวโดยไม่ใช้ดิน

3. โครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอความรู้ ทฤษฎี หลักการแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน หรือขัดแย้ง หรือขยายจากของเดิมที่มีอยู่ซึ่งความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่เสนอต้องผ่านการพิสูจน์อย่างมีหลักการหรือวิธีการที่น่าเชื่อถือตามกติกา/ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาเอง หรืออาจใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิมมาอธิบายข้อความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิดใหม่ ก็ได้

โครงการที่เป็นการศึกษา ความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดนี้ ผู้ทำโครงการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี หรือต้องมีการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลมาประกอบอย่างลึกซึ้ง จึงจะทำให้สามารถกำหนดความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้

ตัวอย่างโครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิด เช่น เทคนิคการแก้โจทย์ปัญหา เทคนิคการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. โครงการที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้น โครงการประเภทนี้ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ คือ การนำเอาความรู้ ทฤษฎีหลักการ หรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ โดยการประดิษฐ์เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียน การทำงาน หรือการใช้สอยอื่น ๆ

การประดิษฐ์คิดค้นตามโครงการนี้ อาจเป็นการประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่มีใครทำ หรืออาจเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือดัดแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งการสร้างแบบจำลองต่าง ๆ เพื่อประกอบการอธิบายแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ โครงการที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้นนี้จะครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา สังคม อาชีพ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ตัวอย่างโครงการที่เป็นการประดิษฐ์คิดค้น เช่น เครื่องกรองดักไขมัน การผลิตถังหรือโอโซน เครื่องสีข้าวกลิ้ง

ลักษณะของการเรียนรู้แบบโครงการ

Katz and Chard (2000) อธิบายถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบโครงการที่สำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดประสบการณ์แบบโครงงานมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียนทั้งชีวิตและจิตใจ รวมถึง ความรู้ ทักษะ สังคม อารมณ์ จริยธรรม และความรู้สึกลงถึงสุนทรียศาสตร์ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาสติปัญญา การพัฒนาชีวิตและจิตใจ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจโลกที่อยู่รอบตัว และปลูกฝังคุณลักษณะการเป็นผู้แสวงหาความรู้ ขณะเดียวกันมุ่งส่งเสริมความร่วมมือ มิตรภาพ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นผลมาจากการทำงาน การแก้ปัญหา การค้นคว้า ทดลองร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในสังคม

2. การจัดประสบการณ์แบบโครงงานมีความสมดุลของกิจกรรม ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และ ปฏิบัติทั้งจากทางวิชาการ จากการเล่น และการทำงานในโครงงาน

3. โรงเรียน และห้องเรียน ถือเป็นชุมชนหนึ่งของผู้เรียนที่จะได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่าง บุคคลในสังคมโรงเรียน และห้องเรียนที่ผู้เรียนอยู่การจัดประสบการณ์แบบโครงงานสนับสนุนการที่ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และถือเป็นชุมชนที่ผู้เรียนไม่สามารถแยกออกจากชีวิตประจำวันได้

4. การจัดประสบการณ์แบบโครงงานยังเป็นวิธีการสอนที่ท้าทายความสามารถของผู้สอน ในฐานะเป็นผู้ร่วมงาน ผู้แนะนำ ผู้ช่วยเหลือ และเพื่อน แตกต่างจากบทบาทผู้สอนในวิธีการสอนแบบ ปกติ ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ วิธีการสอนแบบโครงงานนำไปสู่การพัฒนาการ สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

Katz and Chard (2000) ได้วิเคราะห์ลักษณะของการจัดประสบการณ์แบบโครงงานกับการ จัดประสบการณ์แบบปกติที่เน้นการเตรียมความพร้อมในด้านการอ่านเขียนให้กับผู้เรียนวัยอนุบาล ซึ่ง นำเสนอตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการจัดการเรียนแบบโครงงานกับการจัดการ เรียนแบบเดิม

การจัดการเรียนแบบเดิมที่เน้นแรงจูงใจ ภายนอก	การจัดการเรียนแบบโครงงานที่เน้นแรงจูงใจ ภายใน
1. ความตั้งใจในการทำงานของผู้เรียนมาจาก ผู้สอนและรางวัลเป็นแหล่งของแรงจูงใจ ภายนอก	1. ความสนใจของผู้เรียน และการให้ผู้เรียนได้มี ส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมความมานะพยายาม และเป็นแรงจูงใจภายในที่สำคัญ
2. ผู้สอนเป็นผู้เลือกกิจกรรมการเรียน และการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เห็นว่าเหมาะสมกับ ระดับที่ศึกษา	2. ผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ ผู้สอนจัดเตรียมโดยค้นหาระดับที่เหมาะสมและ ทำทนาย
3. ผู้สอนเป็นผู้รอบรู้ทุกด้านและมองว่าผู้เรียน เป็นผู้ไม่รู้	3. ผู้เรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเรียนรู้ โดยมี ผู้สอนเป็นผู้แนะนำ
4. ผู้สอนเป็นผู้ที่สามารถกำหนดการเรียนรู้ และ ความสำเร็จของผู้เรียน	4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และประเมิน ความสำเร็จของตนเองร่วมกับผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

การเรียนรู้แบบโครงงานนี้ ควรมีการกำหนดวางแผนการจัดการสอนโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้ (<http://pblmm.k12.ca.us/PBLGuide/PlanAccess/PlanGuide.html>)

1. การร่วมมือของผู้เรียน (collaboration) การจัดหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน กระบวนการเรียนควรมุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียน

1.1 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (role)

1.2 การให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (contributions)

1.3 การเข้าถึงเทคโนโลยี (access to technology)

1.4 การมีโอกาสดูแลร่วมตัดสินใจร่วมกัน (opportunities to collaborate and make decision)

1.5 การมีโอกาสดูแลเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (learn collaborative skills)

2. การกำหนดทิศทางของผู้เรียน (Student Direction) การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานนี้ ควรต้องจัดให้สร้างโอกาสและให้การสนับสนุนผู้เรียนในทิศทางดังนี้

2.1 กำหนดโครงงานที่จะให้ผู้เรียนโดยมุ่งเน้นให้โครงงานนั้นมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่เรียนและเกี่ยวข้องกับบริบทของผู้เรียน (relation to class context)

2.2 ต้องมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับโลกความเป็นจริงรอบ ๆ ตัวผู้เรียน

2.3 มีการออกแบบการนำเสนอที่ดีมีประสิทธิภาพ มีรูปแบบที่ชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ

2.4 มีการให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเอง และประเมินเพื่อนในการเรียนรู้ได้

3. การกำหนดขอบเขตของเวลาในการทำโครงงาน และสื่อต่าง ๆ ในการสนับสนุนการเรียนรู้ (time frame and material to support deep understanding and engagement)

ควรมีการกำหนดเวลาที่พอเหมาะพอดี เพียงพอในการศึกษา เรียนรู้ และทำโครงงาน โดยมีสิ่งที่จะช่วยให้เวลาในการทำงานเพื่อการเรียนรู้แบบโครงงาน ดังนี้

3.1 การให้มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการทำโครงงาน

3.2 ต้องมีการพัฒนาในการร่วมมือกันทำโครงงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ร่วมกันทำงาน ตามภาระหน้าที่ให้ได้ดี แม้ว่าจะยากเพียงใดก็ตาม โดยอาศัยแหล่งสนับสนุน / แหล่งให้ความรู้ / สื่อ / ทรัพยากรการเรียนรู้ ที่มีอยู่

3.4 มีการประเมิน และออกแบบกระบวนการในการทำโครงงาน (design process and assessment)

4. สื่อผสมรูปแบบต่าง ๆ (multimedia)

การเรียนรู้แบบโครงงานนี้ จำเป็นต้องนำสื่อผสมรูปแบบต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนให้การเรียนรู้มีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น ง่ายสะดวก ต่อการค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้ง ติดต่อสื่อสารกันดั่งนั้น ผู้สอนควรมีการพิจารณาเลือกสื่อผสมรูปแบบต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของตนเอง ได้แก่

4.1 การเลือกสื่อที่เหมาะสมมาช่วยสนับสนุนเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

4.2 ใช้หลักการออกแบบองค์ประกอบของสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสม

4.3 สนับสนุน / เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อการเรียน การสอน และทรัพยากร การเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ได้สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

4.4 ควรมีการวางแผนให้ผู้เรียนใช้เวลาที่เหมาะสม ในการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ต่าง ๆ จากสื่อทุกรูปแบบที่มีการจัดเตรียมไว้ให้

5. เนื้อหาของหลักสูตร (curricular content)

การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร จะต้องมีความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของ การเรียนที่ทำให้ผู้เรียนทุกคนเข้าใจดังนี้

5.1 เนื้อหาต้องมีความชัดเจน เพียงพอ สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้เรียนรู้และ เข้าใจได้

5.2 มีการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยพ้องกัน

5.3 เนื้อหาความรู้ทั้งหลาย สามารถใช้การเรียนรู้แบบโครงการสนับสนุนให้เกิดการ เรียนรู้ได้

5.4 สามารถกำหนด / ประเมินได้

6. การเชื่อมต่อ / ความสัมพันธ์กับโลกความเป็นจริง (real world connection)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการนี้ สิ่งที่ควรคำนึงคือ จะจัดหลักสูตรอย่างไรให้เปิด โอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้ / รับรู้ เข้าใจ โลกของความเป็นจริง ที่อยู่รอบตัวได้ แนวทางดังกล่าวคือ

6.1 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการติดต่อสื่อสารกันกับผู้อื่น

6.2 การให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานแบบร่วมมือกัน / ทำงานเป็นทีม (collaboration / team work)

6.3 การบริหารจัดการโครงการให้เหมาะสม (project management)

6.4 การกำหนดให้ทำโครงการที่มีความสัมพันธ์กับโลกความเป็นจริง / ปัญหาใน ปัจจุบัน

6.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ (effective use of feedback)

7. ระบบการประเมินผล (assessment)

การเรียนการสอน จำต้องมีการประเมินเพื่อให้ทราบผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้และยัง สามารถติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยว่ามีความก้าวหน้าอย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขสิ่งใด เรื่อง ใดบ้าง แนวทางในการประเมินมีดังนี้

7.1 ควรมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินไว้อย่างชัดเจน

7.2 ต้องมีวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี

7.3 ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกและเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีการปรับปรุงแก้ไขตนเองในการเรียนและการทำโครงการ

3.6 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงาน

การจัดการเรียนแบบโครงงานแบ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในโครงงานออกได้ 4 ระยะ ที่สำคัญ ดังนี้ (Katz and Chard, 2000) คือ

1. ระยะเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงงาน (preliminary planning)

เป็นระยะที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้เวลาในการพูดคุย เพื่อค้นหาหัวข้อประเด็นปัญหา และคัดเลือกหัวข้อประเด็นปัญหาสำหรับทำโครงงาน หัวข้ออาจจะมาจากผู้เรียนหรือผู้สอนเป็นผู้เสนอ ในระยะแรกที่ผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์ผู้สอนอาจจะเสนอหัวข้อที่คิดว่าผู้เรียนน่าจะสนใจและมีคุณค่าในการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหัวข้อประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้คือ

1) หัวข้อประเด็นปัญหา ควรจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน อย่างน้อยที่สุด ผู้เรียนควรจะมีควมคุ้นเคยกับหัวข้อเพื่อผู้เรียนจะสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อได้

2) มีการส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านออกเขียนได้ และจำนวน และควรที่จะบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าไป เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษา และศิลปะ

3) หัวข้อประเด็นปัญหาควรมีคุณค่าเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

4) หัวข้อประเด็นปัญหาสามารถค้นคว้าหรือทดสอบในโรงเรียนมากกว่าที่ไปทำที่บ้าน

2. ระยะเริ่มต้นโครงงาน (getting project start)

เมื่อหัวข้อประเด็นปัญหาได้รับการคัดเลือกแล้ว ผู้สอนมักจะเริ่มต้นด้วยการสร้างแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ หรือแผนภูมิความคิด (concept map) โดยใช้การระดมสมอง เพื่อวางแผนในการศึกษาและร่วมกันตั้งคำถาม เพื่อค้นหาคำตอบโดยการสืบสอบ ในระยะนี้มักจะเป็นระยะที่ผู้เรียนทบทวนประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่

3. ระยะดำเนินโครงงาน (project in progress)

ระยะนี้ประกอบด้วยการสืบสอบค้นคว้าโดยตรง มักจะมีการทัศนศึกษา เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อ และใช้กิจกรรมศิลปะต่าง ๆ เช่น การวาด การปั้น การประดิษฐ์การก่อสร้าง และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลอง การทดสอบต่าง ๆ ในระยะนี้ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาในโครงงาน มีการทดสอบสมมติฐานและปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ทำในโครงงานให้เป็นผลสำเร็จ ผู้เรียนมักจะใช้เวลาทำโครงงานในระยะนี้ยาวนานกว่าทุกระยะ

4. ระยะสรุปและอภิปรายผลโครงงาน (consolidating project)

ระยะนี้ประกอบด้วยการเตรียมการสำหรับนำเสนอผลการศึกษาในโครงงาน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดง การจัดนิทรรศการ การสาธิต เพื่อให้ผู้ปกครอง ผู้สอนอาจารย์ และเพื่อน ๆ ได้ชมผลงานและกิจกรรมที่จัดขึ้น เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วผู้เรียนและผู้สอนจะร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากโครงงานและวางแผนเตรียมการสำหรับศึกษาในโครงงานอื่นต่อไป

ในทุกขั้นตอนของการเรียนแบบโครงงาน จะประกอบด้วย

1. กิจกรรมการพูดคุยสนทนา การพูดคุยสนทนาเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก เพราะนำมาสู่การพัฒนาโครงงาน โดยเฉพาะการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน หรือในกลุ่มเล็ก ๆ

จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดได้ดียิ่งขึ้นและช่วยแก้ไขปัญหาคือต่าง ๆ ในโครงการรวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด และรับรู้ความคิดของผู้อื่น

2. กิจกรรมการปฏิบัติงานภาคสนาม หรือการทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งของ และรวมถึงการไปทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษา การปฏิบัติงานภาคสนามจึงเป็นโอกาสที่ผู้เรียนจะได้เห็น ได้ฟัง ได้ดู ได้สัมผัส ได้ดมกลิ่น ได้ชิมรส กับสิ่งที่สนใจ จึงเป็นเสมือนการค้นคว้าทดลอง ซึ่งการทำงานภาคสนามหรือการทัศนศึกษาอาจอยู่ในบริเวณโรงเรียน

3. กิจกรรมการนำเสนอ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับหัวข้อ โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวาด การปั้น การประดิษฐ์ การสร้าง การแสดง การร้องเพลง และอื่น ๆ

4. กิจกรรมการค้นคว้า เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้อย่างหลากหลาย จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เช่น ของจริง และทุติยภูมิ เช่น หนังสือ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมการค้นคว้าจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ และสนับสนุนการทำงานในโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

5. กิจกรรมการจัดแสดง เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานที่ทำในโครงการออกเผยแพร่และทำให้บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ผู้สอน เพื่อน ๆ และผู้สนใจได้เข้าใจการเรียนรู้ในโครงการเพิ่มมากขึ้น และเป็นการนำเสนอความสำเร็จ และความภาคภูมิใจของผู้เรียนในโครงการ โดยส่วนใหญ่กิจกรรมนี้ จะจัดขึ้นในระยะสิ้นสุดโครงการ ในรูปแบบของนิทรรศการ การแสดงผลงาน การแสดงละคร บทบาทสมมุติ การสาธิตผลงาน

Baert et al. (1999) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงการประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้เรียนเลือกหัวข้อและรวมตัวกันเป็นกลุ่ม (student select a topic and form groups)
2. วางแผนเกี่ยวกับโครงการ และนำเสนอแผนงานให้แก่สมาชิกในกลุ่ม (they play their project and present plans to each other)

3. นัดหมายมาพบกันทุก ๆ สัปดาห์ เพื่อนำเสนอสิ่งที่ได้ทำเรียบร้อยแล้ว และมีการพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนรู้และการวางแผนงานในการทำงานในสัปดาห์ต่อไป

4. เตรียมการในการทำโครงการ และทำเป็นกิจกรรมโครงการ เพื่อให้ผลงานออกมาเป็นที่พอใจของทุกคน

5. เตรียมการนำเสนอผลการดำเนินการตามโครงการ ทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ เช่น การมีส่วนร่วม กระบวนการวัดและประเมินผล การร่วมมือทำงานภายในกลุ่มของผู้เรียนและผู้ดูแลให้คำปรึกษาโครงการ (academic staff)

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542) กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินโครงการว่า เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งสิ้น โดยมีผู้สอน-อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำเสนอแนะ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

ในการดำเนินงานโครงการ มีขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย

- ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง
 - ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ
 - ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ
 - ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน
 - ขั้นตอนที่ 6 การแสดงผลงาน
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้เป็นการคิดหาหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการโดยผู้เรียน ต้องตั้งต้นด้วยคำถามที่ว่า

- จะศึกษาอะไร
- ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว

สิ่งที่จะนำมากำหนดเป็นหัวข้อเรื่องโครงการ จะได้มาจาก ปัญหา คำถาม หรือความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียนเอง ซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้เรียนได้อ่านจากหนังสือ เอกสาร บทความ ยอมรับความคิดเห็น ฟังการบรรยาย การสนทนา หรือจากการที่ได้ไปดูงาน ทัศนศึกษา ชม นิทรรศการ หรือสังเกตจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ รอบข้าง

หัวเรื่องของโครงการ ต้องเป็นเรื่องที่เฉพาะเจาะจง และชัดเจนว่าโครงการนี้ทำอะไร และควรเน้นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว หรือมีความคุ้นเคยกับเรื่องดังกล่าว เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการศึกษาพอสมควรที่จะทำให้ได้มาซึ่งคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินงานต่อจากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนี้ รวมไปถึงการขอคำปรึกษา หรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งทำให้เห็นถึงขอบข่ายของภาระงานที่จะดำเนินการของโครงการที่จะทำ

ผลที่ได้จากการดำเนินงานขั้นตอนนี้ จะช่วยทำให้ได้แนวคิดในการกำหนดขอบข่ายหรือเค้าโครงของเรื่องที่จะศึกษาชัดเจนว่า

- จะทำอะไร
- ทำไมต้องทำ
- ต้องการให้เกิดอะไร
- ทำอย่างไร
- ใช้ทรัพยากรอะไร
- ทำกับใคร
- เสนอผลอย่างไร

ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการสร้างแผนที่ความคิด เป็นการนำเอาภาพของงาน และ ภาพความสำเร็จของโครงการที่วิเคราะห์ไว้มาจัดทำรายละเอียด เพื่อแสดงแนวคิด แผน และขั้นตอน การทำโครงการ

การดำเนินงานในขั้นนี้อาจใช้การระดมสมอง ถ้าเป็นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้ร่วมงานและ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้มองเห็นภาระงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น รวมทั้งได้ทราบถึงบทบาทและ ระยะเวลาในการดำเนินงาน เมื่อเกิดความชัดเจนแล้วจึงนำเอามากำหนดเขียนเป็นเค้าโครงของ โครงการ

โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงการจะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ เช่นเดียวกับโครงการ ซึ่งได้แก่

1. ชื่อโครงการ รายละเอียดที่ต้องระบุคือ ทำอะไร กับใคร เพื่ออะไร
2. ชื่อผู้ทำโครงการ คือ ผู้รับผิดชอบโครงการ อาจเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มก็ได้ ผู้สอน- อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีในท้องถิ่น ผู้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา
3. ชื่อที่ปรึกษาคือ ผู้ควบคุมการทำโครงการของผู้เรียน
4. ระยะเวลาดำเนินงาน รายละเอียดที่ต้องระบุคือ ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่ เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น
5. หลักการและเหตุผล รายละเอียดที่ต้องระบุคือ สภาพปัจจุบันที่เป็นความต้องการ และ ความคาดหวังที่จะเกิดผล
6. จุดหมาย/วัตถุประสงค์ รายละเอียดที่ต้องระบุคือ สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุด โครงการ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
7. สมมุติฐานของการศึกษา (ในกรณีที่เป็นโครงการทดลอง) รายละเอียดที่ต้องระบุคือ ข้อตกลง/ข้อกำหนด/เงื่อนไข เพื่อเป็นแนวทางในการพิสูจน์ให้เป็นไปตามที่กำหนด
8. ขั้นตอนการดำเนินงาน รายละเอียดที่ต้องระบุคือ กิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินงาน
9. ปฏิบัติโครงการ รายละเอียดที่ต้องระบุคือ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์สถานที่วัน เวลา และ กิจกรรมดำเนินการต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 8 ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จ
10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ รายละเอียดที่ต้องระบุคือ สภาพของผลที่ต้องการให้เกิด ทั้งที่เป็น ผลผลิตกระบวนการ และผลกระทบ
11. เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม รายละเอียดที่ต้องระบุคือ ชื่อเอกสาร ข้อมูล ที่ได้จาก แหล่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการดำเนินงาน หลังจากทีโครงการได้รับความเห็นชอบจาก ผู้สอน-อาจารย์ที่ปรึกษา และได้รับการอนุมัติจากสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติงานตาม แผนงานที่กำหนดไว้ในเค้าโครงของโครงการ และระหว่างการปฏิบัติงานผู้เรียนต้องปฏิบัติงานด้วย ความรอบคอบ คำนึงถึงความประหยัด และความปลอดภัยในการทำงานตลอดจนคำนึงถึง สภาพแวดล้อมด้วย

ในระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานตามโครงการ ต้องมีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไร ได้ผลอย่างไร ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขอย่างไร การบันทึกข้อมูลดังกล่าวนี้ ต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูล สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในโอกาสต่อไปด้วย

การปฏิบัติกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในขั้นตอนการดำเนินงานในโครงการ ถือว่าเป็นการเรียนรู้เนื้อหา ฝึกทักษะต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้ และการปฏิบัติโครงการควรใช้เวลาดำเนินการในสถานศึกษามากกว่าที่จะทำที่บ้าน

ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นการสรุปรายงานผล การดำเนินงานโครงการเพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ตลอดจนข้อสรุป ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ

การเขียนรายงาน ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๆ ของโครงการที่ปฏิบัติไปแล้ว โดยอาจเขียนในรูปของ สรุป รายงานผล ซึ่งอาจประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ บทคัดย่อ บทนำ เอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินงาน ผลการศึกษา สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และตารางที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 6 การแสดงผลงาน

การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการทั้งหมดมาเสนอให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งผลผลิตที่ได้จากการดำเนินโครงการประเภทต่าง ๆ มีลักษณะเป็นเอกสาร รายงาน ชิ้นงาน แบบจำลอง ฯลฯ ตามประเภทของโครงการที่ปฏิบัติ

การแสดงผลงาน ซึ่งเป็นการนำเอาผลการดำเนินงานมาเสนอนี้ สามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ หรือทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดทำเป็นสื่อมัลติมีเดีย และอาจนำเสนอในรูปแบบ ของการแสดงผลงาน การนำเสนอด้วยวาจา รายงาน บรรยาย ฯลฯ

3.7 รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

Katz and Chard (2000) กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ภายใต้การจัดสิ่งแวดล้อมและอำนวยความสะดวกจากผู้สอน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. การเลือกหัวข้อของโครงการ หัวข้อโครงการต้องมาจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนมีเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อโครงการ ดังนี้

- 1.1 เป็นหัวข้อที่ผู้เรียนทุกคนหรือผู้เรียนส่วนใหญ่ของกลุ่มสนใจ
- 1.2 มีแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมในหัวข้อโครงการได้
- 1.3 เป็นหัวข้อที่ผู้เรียนพอจะมีประสบการณ์อยู่บ้างแล้ว
- 1.4 เป็นหัวข้อที่ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์ตรงในการค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงได้
- 1.5 เป็นเรื่องที่เป็นจริง สามารถให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องนั้นได้
- 1.6 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้มีการร่วมมือกันทำงาน

- 1.7 เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สร้างสิ่งของหรือเล่นสมมุติ
- 1.8 เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
- 1.9 ผู้เรียนมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้
- 1.10 ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ
2. กิจกรรมหลัก ๆ ในการสอนแบบโครงการ ในโครงการใดโครงการหนึ่ง กิจกรรมที่เป็นหลักในโครงการนั้นประกอบด้วย
 - 2.1 กิจกรรมการศึกษาค้นคว้า (investigation activities)
 - 2.2 กิจกรรมการสร้าง (construction activities)
 - 2.3 การเล่นสมมุติ (dramatic play)
3. โอกาสแห่งการเรียนรู้ การสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายผ่านกิจกรรมของโครงการ เช่น การแสดงออกทางภาษา การเล่าเรื่อง การอ่าน การเขียนทางคณิตศาสตร์ เช่น การเปรียบเทียบ ความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ เช่น การสร้างหรือการเล่นอื่น ๆ สิ่ง que ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาในการสอนแบบโครงการ คือ
 - 3.1 ความรู้ (knowledge)
 - 3.2 ทักษะ (skills)
 - 3.3 คุณลักษณะการอยากรู้อยากเรียน (disposition)
 - 3.4 ความรู้สึก (feeling)
4. ผู้เรียนเป็นผู้เลือก ในการสอนแบบโครงการ ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกในหลาย ๆ ทางสิ่ง que ผู้เรียนเลือกก่อให้เกิดผลทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย คือ ก่อให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญา (cognitive) พัฒนาการทางสุนทรียศาสตร์ (aesthetic) พัฒนาการทางสังคม (social) พัฒนาการทางอารมณ์ (emotional) และพัฒนาการทางจริยธรรม (moral) ผลทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นบางประการเกิดขึ้นในกระบวนการแก้ปัญหาของผู้เรียน บางประการเกิดจากผลการทำงานตามกระบวนการแก้ปัญหา ที่ได้พบกับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเลือกในหลาย ๆ ทาง คือ
 - 4.1 โอกาสในการเลือกงานที่จะทำ
 - 4.2 โอกาสในการเลือกเวลาที่จะทำ
 - 4.3 โอกาสในการเลือกสถานที่ที่จะทำ
 - 4.4 โอกาสเลือกเพื่อนที่จะทำงานด้วย
5. บทบาทผู้สอน ผู้สอนเป็นผู้เฝ้าติดตามความสนใจของผู้เรียน จัดเตรียมกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียนและเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. การจัดนิทรรศการในห้องเรียน ห้องเรียนในการสอนแบบนี้จัดตกแต่งโดยผลงานของผู้เรียน แสดงกระบวนการทำงานของผู้เรียน นอกจากจะให้ผู้อื่นเห็นถึงทิศทางการดำเนินงานของโครงการของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนระลึกถึงสิ่งที่ตนเองทำอยู่ ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึก
7. ระยะต่าง ๆ ของโครงการ

- 7.1 ระยะที่ 1 วางแผน/เริ่มต้นโครงการ (planning and getting started)
- 7.2 ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ (project progress)
- 7.3 ระยะที่ 3 คิดทบทวนและสรุป (reflection and conclusions)

3.8 องค์ประกอบการออกแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

โครงการเป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้จากโครงการ จึงสามารถนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกรายวิชา โดยสามารถจะจัดเป็นโครงการที่เป็นบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์/รายวิชาหรือเป็นโครงการที่เป็นบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์/รายวิชา แนวทางในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้แบบโครงการ มีดังนี้ (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542)

1. โครงการที่เป็นบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์/รายวิชา

โครงการที่เป็นบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์/รายวิชา เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบคำถามหรือแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของกลุ่มประสบการณ์/หรือรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

การปฏิบัติโครงการที่มีลักษณะเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์หรือภายในวิชา ผู้สอนต้องร่วมกับผู้เรียนวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการตามที่ระบุไว้ว่ามีขั้นตอนอะไรบ้าง และในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนแต่ละขั้นต่อนั้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อะไรตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในข้อใดของกลุ่มประสบการณ์/รายวิชานั้น ๆ

การวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดเวลาสำหรับการปฏิบัติโครงการภายในภาคเรียน หรือปีนั้น ๆ ได้ว่าควรจะใช้เวลาเท่าไร ส่วนเวลาที่เหลือจะได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับจุดประสงค์การเรียนรู้อื่นที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ขณะที่ปฏิบัติโครงการ ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ช่วยทำให้ผู้สอนและผู้เรียน มีความมั่นใจได้ว่า ได้เรียนรู้ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งจากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติโครงการ และเรียนรู้จากการเรียนการสอนของผู้สอนในห้องเรียน

สำหรับผู้สอน-อาจารย์ที่จะเป็นที่ปรึกษาโครงการที่เป็นบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์หรือภายในรายวิชานี้ อาจเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการสอนกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชาดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบ

2. โครงการที่เป็นบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์หรือข้ามรายวิชา

โครงการที่เป็นบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์หรือข้ามรายวิชาเป็นโครงการที่ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ จากหลาย ๆ กลุ่มประสบการณ์ หรือหลาย ๆ วิชา มาดำเนินโครงการการปฏิบัติโครงการที่เป็นบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์หรือข้ามวิชานี้มีแนวปฏิบัติเช่นเดียวกับโครงการที่เป็นบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์หรือภายในวิชาเพียงแต่ที่ผู้สอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์หรือแต่ละวิชาจะต้องมาร่วมกันกับผู้เรียนวิเคราะห์ว่า ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของโครงการนั้น ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้เนื้อหาจากกลุ่มประสบการณ์ใดหรือรายวิชาใด และในจุดประสงค์การเรียนรู้ใดได้บ้าง เพื่อที่จะทำให้ทราบได้ว่า ขณะผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่วางไว้ ในขั้นตอนโครงการนั้น สามารถจะเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มประสบการณ์หรือวิชาอื่น ๆ ด้วย

สำหรับเวลาในการปฏิบัติโครงการที่เป็นการบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์หรือข้ามวิชานี้ ทุกกลุ่มประสบการณ์/วิชา ต้องจัดสรรเวลาเรียนของกลุ่ม/วิชา จำนวนที่วิเคราะห์จากขั้นตอนการดำเนินงานแล้วนำเอาเวลาดังกล่าวมารวมกันเพื่อจัดเป็นเวลาสำหรับการปฏิบัติโครงการส่วนเวลาที่เหลือก็นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามปกติของแต่ละกลุ่มประสบการณ์หรือแต่ละวิชา การจัดคาบเวลาสำหรับโครงการที่เป็นการบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์หรือข้ามรายวิชา

3. จำนวนผู้ปฏิบัติโครงการแต่ละโครงการ

ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันตามความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจกลุ่มละ 3-5 คน ในการปฏิบัติโครงการ แต่ละโครงการ และสถานศึกษาต้องจัดให้มีผู้สอน-อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ ความถนัด หรือมีความสนใจ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโครงการคอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของผู้เรียน รวมทั้งทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการของผู้เรียน ด้วย

4. ระยะเวลาการปฏิบัติงานโครงการ

สามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม แต่ควรสิ้นสุดภายใน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี การศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการวัดผล ประเมินผล

การปฏิบัติงานโครงการ อาจแบ่งเป็น 3 ระยะคือ

ระยะวางแผน เป็นระยะเวลาสำหรับการดำเนินงานตามขั้นตอนในขั้นตอนที่ 1-3

ระยะการปฏิบัติงาน เป็นระยะเวลา สำหรับการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 4

ระยะการสรุปประเมิน เป็นระยะเวลาสำหรับการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 5-6

การกำหนดเวลาสำหรับการปฏิบัติโครงการทั้ง 3 ระยะ สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะของโครงการ และสอดคล้องกับเวลาเรียนที่มีอยู่ ซึ่งในบางครั้งอาจใช้นอกเวลาเรียนได้ ตามความจำเป็น

3.9 การประเมินผลการเรียนรู้แบบโครงการ (Evaluated Project Group)

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542) กล่าวถึงการประเมินโครงการว่า การปฏิบัติโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ดังนั้น แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติโครงการของผู้เรียน จึงถือได้ว่าเป็นการประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนการประเมินผลโครงการ มีกรอบแนวทางการประเมิน ดังนี้

1. ประเมินอะไร

1.1 การแสดงออกถึงผลของความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

1.2 กระบวนการเรียนรู้

1.3 กระบวนการทำงาน

1.4 ผลผลิต / ผลงาน / ชิ้นงาน

2. ประเมินเมื่อใด

2.1 อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ

2.2 ตามสภาพจริง

- 2.3 เป็นธรรมชาติ
3. ประเมินจากอะไร
 - 3.1 ผลงาน (เอกสาร ชิ้นงาน ฯลฯ)
 - 3.2 การทดสอบ
 - 3.3 แบบบันทึกต่าง ๆ (การสังเกต ความรู้สึก สัมภาษณ์ ฯลฯ)
 - 3.4 แฟ้มสะสมผลงาน
 - 3.5 หลักฐานหรือร่องรอยอื่น
4. ประเมินโดยใคร
 - 4.1 ตัวผู้เรียน
 - 4.2 เพื่อน
 - 4.3 ผู้สอน
 - 4.4 ผู้ปกครอง
 - 4.5 ผู้เกี่ยวข้องอื่น
5. ประเมินโดยวิธีใด
 - 5.1 สังเกต
 - 5.2 สัมภาษณ์
 - 5.3 ตรวจรายงาน
 - 5.4 ตรวจผลงาน
 - 5.5 ทดสอบ
 - 5.6 รายงาน
 - 5.7 นิทรรศการ

จากกรอบแนวทางการประเมินโครงการที่กล่าวมาแล้ว ในการประเมินผลการปฏิบัติโครงการของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการที่เป็นการบูรณาการภายในกลุ่มประสบการณ์/วิชา หรือบูรณาการข้ามกลุ่มประสบการณ์/ข้ามวิชา สามารถนำมาใช้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียนการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งต้องจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนตลอดเวลา ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ แล้วนำผลนั้นมาพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ มีการจดบันทึกตลอดจนใช้แฟ้มสะสมงาน การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งเป็นการสรุปความสำเร็จของผู้เรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มประสบการณ์รายวิชา ต้องนำเอาผลการประเมินไปคิดเป็นระดับผลการเรียนตามที่กำหนดสำหรับแต่ละระดับ

3.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบโครงการ

Jackson (2000) ได้ทำการศึกษาประยุกต์ใช้การเรียนแบบโครงการด้วยการเรียนผ่านเว็บเป็นการศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน โดยการใช้โครงการ (collaborative project) ระหว่างสองสถาบันการศึกษา คือ นักศึกษาที่เรียนใน Virtual School of Engineering (VSE) ในมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ ร่วมเรียนกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ของ Townsville State High School (SHS)

วิธีการคือ ให้ผู้เรียนนั้นร่วมกันทำโครงการในประเด็นของปัญหา ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ โดยใช้แหล่งสนับสนุนและทรัพยากรออนไลน์ และให้ร่วมกันสร้างเว็บไซต์โปรแกรม ที่สามารถเข้าไปดูได้ที่ <http://www.library.ug.edu.au/schools/>

วัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพการเรียนโครงการผ่านเว็บ ว่ามีประสิทธิผลเป็นอย่างไร ในประเด็นของปัญหาในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 33 คน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มสามารถเลือกเรียนโดยใช้ library computer และเรียนในชั้นเรียนปกติร่วมด้วย หรือจะเรียนรู้พร้อมกันทั้ง 2 อย่างก็ได้

Virtual School of Engineering (VSE) ได้สร้าง “The VSE Site” โดยใช้ web CT, Java based และซอฟต์แวร์อื่นๆ ที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารและค้นหาข้อมูลเครื่องมือที่ออกแบบไว้ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่

1. บอร์ดสำหรับประกาศ (bulletin board) เป็นที่สำหรับให้ข้อมูลทั่ว ๆ ไป เป็น public forum ของทุก ๆ คน สามารถเข้ามาใช้ได้ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลอภิปรายประเด็นปัญหาร่วมกัน
2. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เป็นการสื่อสารส่วนบุคคลที่ใช้ติดต่อกันได้เป็นอย่างดี
3. ห้องสนทนา (chat room) ใช้สำหรับสื่อสารกันในเวลาเดียวกันแต่อยู่ต่างสถานที่กัน
4. โฮมเพจของผู้เรียน (student homepage) เป็นโฮมเพจส่วนตัวของแต่ละคนที่จะใช้ติดต่อเป็นการส่วนตัวในการร่วมทำโครงการ
5. การนำเสนอผลงานของผู้เรียน (student presentations)
6. เครื่องมือในการค้นหาข้อมูลสำหรับผู้เรียน (student presentation)
7. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (resource) เป็นที่รวมของแหล่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ค้นคว้าต่อไปได้ เช่น มีการรวมลิงค์เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง หรือที่รวมของที่ค้นหาข้อมูลที่ดี

การเรียนแบบนี้ ผู้เรียนจะใช้วิธีติดต่อกันทาง กระดานข่าว ห้องสนทนา และอีเมล ในการให้ข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และให้ผลย้อนกลับ กับผลงานของเพื่อน ๆ ผลสรุปจากการศึกษาในครั้งนี้คือ VSE สามารถเพิ่มช่องทางการนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นให้แก่ผู้เรียน เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนทางไกลให้ดีขึ้น ด้วยการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยวิธีใช้การเรียนแบบโครงการ

ดังนั้น จากเอกสารและงานวิจัย สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบโครงการมีประโยชน์และคุณค่ายังตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งทางกายภาพจิตใจ ด้วยการ

1. ทำงานเป็นทีม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งให้เกิดพลังการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาความสามารถทางอารมณ์ เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และความเป็นประชาธิปไตย
2. แสดงออกอย่างอิสระ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ ตามความสามารถความถนัด และความสนใจที่มีอยู่
3. ปฏิบัติจริง เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ ต้องเรียนรู้จากสภาพจริง สอดคล้องกับวิถีชีวิต ธรรมชาติแวดล้อม
4. มีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างอิสระ และสร้างสรรค์ พัฒนาความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และความตั้งใจที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

5. คิดด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น และคิดด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่กระบวนการคิด
ชั้นสูง เกิดปัญญา ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่กับความคิด

6. แสวงหาความรู้อย่างอิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งจาก
ธรรมชาติ จินตนาการ ความงาม และความจริงจากสิ่งที่อยู่รอบตัว

7. ฝึกสมาธิ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถควบคุมจิตใจให้สงบมั่นคง ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

8. เป็นการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานที่เกิดจากการกระทำ

9. เป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้

10. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเชื่อมั่นและเจตคติที่ดีต่อตนเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4 สักระยะที่ขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงการ

Katz and Chard (1994) Edwards; Gandini and Forman, (1993)	Baert et al. (1999)	สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2542)	สรุป
<p>ระยะเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ</p> <p>1.หัวข้อประเด็นปัญหา</p> <p>2.ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ</p> <p>3.หัวข้อประเด็นปัญหา มีคุณค่าเพียงพอ</p> <p>4.หัวข้อประเด็นปัญหาสามารถค้นคว้าในโรงเรียน</p>	ผู้เรียนเลือกหัวข้อและรวมตัวกันเป็นกลุ่ม	ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง	ขั้นที่ 1 การเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ
<p>ระยะเริ่มต้นโครงการ</p> <p>-การระดมสมอง เพื่อวางแผน</p> <p>-ทบทวนประสบการณ์เดิม</p>	วางแผนเกี่ยวกับโครงการ และนำเสนอแผนงานให้แก่สมาชิกในกลุ่ม	ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	ขั้นที่ 2 การเริ่มต้นโครงการ
<p>ระยะดำเนินโครงการ</p> <p>-สืบสอบค้นคว้าโดยตรง</p>	นัดหมายมาพบกันทุก ๆ สัปดาห์ เพื่อนำเสนอสิ่งที่ได้ทำเรียบร้อยแล้ว	ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ	ขั้นที่ 3 การดำเนินโครงการ
<p>ระยะสรุปและอภิปรายผลโครงการ</p> <p>-การเตรียมการสำหรับนำเสนอผลการศึกษาในโครงการ</p>	เตรียมการในการทำโครงการ และทำเป็นกิจกรรมโครงการ	ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ	ขั้นที่ 4 สรุปและอภิปรายผลโครงการ
	เตรียมการนำเสนอผลการดำเนินการตามโครงการ	ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน	
		ขั้นตอนที่ 6 การแสดงผลงาน	

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ

4.1 ความหมายและคุณลักษณะของจิตสำนึกสาธารณะ

จิตสำนึกสาธารณะ เป็นคำศัพท์ที่มีผู้ใช้คำแตกต่างกันออกไป เช่น จิตสาธารณะ จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม ความสำนึกทางสังคม รวมไปถึงคำที่เกี่ยวข้อง เช่น การเห็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกัน ดังนี้

ชาย โปธิสิตา และคณะ (2540) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1. รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ เช่น การแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเมื่อได้พบความเสียหายเกิดขึ้น เป็นต้น

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณสมบัติคือของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อผู้อื่น จึงหมายถึงการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

ในงานวิจัยของชาย โปธิสิตา และคณะ (2540) ที่ทำการศึกษาจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติหรือจิตสำนึกสาธารณะไว้เป็นสองระดับ คือ

ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ

ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

มัลลิกา มัติโก (2541) กนิษฐา นิตศน์พัฒนา และคณะ (2541) ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2541) ชัยวัฒน์ ธีรพันธ์ (2542) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) หฤทัย อัจจุ (2544) พระไพศาล วิสาโล (2544) วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) นันทวัฒน์ ชุนซี (2546) ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง (2547) มุกิตา หวังคิด (2547) ลลธิริมา เกื้อสกุล (2547) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) สรุปความหมายได้ว่า

จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลที่พึงมีต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกอยากที่จะช่วยเหลือสังคม โดยเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ รับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ สำนึกถึงพลังของตนเองว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม

คุณลักษณะของจิตสำนึกสาธารณะ

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (2541) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะซึ่งเรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคมทำให้เกิดประชาสังคม คือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกัน โดยอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงพร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

2. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทางสังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม (Civic education)

3. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

4. การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive learning through action) สำนึกสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

5. การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสารและเครือข่ายเป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางซึ่งทำให้เกิดจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปติกุล (2542) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่นเพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่า การมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ตนต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ

(Dialogue and Debates) สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและฉันทกกำลัง(Political Dialogue) เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้รับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2546) ได้ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทยเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท พบว่าคุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะประกอบด้วย

1. ความรัก ความเอื้ออาทร
2. ความเชื่อใจ
3. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
4. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ไชยา ยี่มิวโล (2550) กล่าวถึงผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะนั้นจะมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยรวมและหน่วยงานองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกสังกัดอยู่ โดยพยายามยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัด พยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดให้น้อยที่สุดด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะสูงนั้น แม้แต่การทิ้งเศษขยะหรือขับรถผิดกฎจราจรยังไม่กล้าที่จะกระทำ เพราะรู้สึกละอายแก่ใจ นอกเหนือจากนั้นเมื่อประสบพบเจออะไรที่ ผิดปกติ ผิดระเบียบ ผิดกฎหมายก็จะแจ้งความทันที ส่วนบุคคลที่ไร้จิตสำนึกสาธารณะจะมีวิถีชีวิตดำรงชีพไปวัน ๆ มักง่าย สะเพร่าเอาตัวรอด โดยไม่ได้คิดถึง ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้คน

ณรงค์ อ้วนอง (2546) อ้างอิงมาจาก David Riseman, (1983) ได้จำแนกจิตสำนึกสาธารณะของบุคคลไว้เป็น 3 แบบ คือ 1) จิตสำนึกแบบประเพณีนำ หมายถึงจิตสำนึกที่ยึดถือเอาขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นเครือญาติ ความอาวุโส เป็นเครื่องชี้นำวิถีปฏิบัติ จิตสำนึกแบบนี้มีอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในสังคมชนบทของไทย 2) จิตสำนึกแบบหลักการนำเป็นจิตสำนึกที่ยึดถือหลักปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายปลายทาง โดยละทิ้งความอาวุโสและขนบประเพณีที่เห็นว่าเป็นเครื่องกีดขวางการบรรลุเป้าหมายของชีวิต และ 3) จิตสำนึกแบบผู้อื่นนำ เป็นจิตสำนึกแบบพึ่งพิงโดยบุคคลจะต้องประพฤติปฏิบัติตามกลุ่มหรือตามผู้นำของกลุ่มด้วยมุ่งหวังจะให้ตนเองได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จิตสำนึกสาธารณะของบุคคลมีพื้นฐานมาจากอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ซึ่งหมายถึง การมองเห็นคุณค่าในตนเองประกอบกับความเชื่อ (Belief) ค่านิยม (Values) และเจตคติ (Attitude) ซึ่ง

มีความหมายรวมกันว่า คือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว เกิดเป็นปรากฏการณ์ที่บุคคลแสดงออกในลักษณะของอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) สติปัญญา (Cognitive) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งมีทั้งผลดี และผลเสียต่อตนเองและสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่

4.2 การวัดจิตสำนึกสาธารณะ

การวัดจิตสำนึกสาธารณะในต่างประเทศส่วนใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเป็นการทำวิจัยเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนว่าให้ความสำคัญต่อสิ่งใดในสังคม ในประเทศไทยการวิจัยเรื่องจิตสำนึกสาธารณะมีจำนวนน้อย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่ยังไม่มีความพร้อมที่ใช่วัดการมีจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียนระดับปริญญาตรี

เครื่องมือที่ใช่วัดจิตสำนึกสาธารณะและแนวคิดที่ใกล้เคียงในประเทศไทย ได้แก่

1. เครื่องมือประเมินจิตสำนึกของประเสริฐ กิติรัตน์ตระกูล (2533) สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินผล การใช้รูปแบบการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนชนบทของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งวัดจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนชนบทประกอบด้วย การวัดความรู้เจตคติ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักการ และกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยวัดกับผู้นำชุมชนตัวแทนชุมชน และตัวแทนชาวบ้านก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตอบถูก ผิด และ มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน แบบบันทึกเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้รูปแบบที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชน และแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

2. แบบวัดจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของ นิภา สุขพิทักษ์ (2535) สร้างขึ้นเพื่อวัดจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด คือแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้คือการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อโลก การเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลางการมุ่งอนาคต การใช้ทรัพยากรโลก และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก 1 ชุด

3. แบบวัดความสำนึกเชิงสังคมของ สยามรัฐ เรืองนาม (2542) สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินความสำนึกเชิงสังคมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ทฤษฎีประชาสังคม เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

4. แบบสัมภาษณ์/สอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตระหนักรู้ปัญหาความเสื่อมโทรมในการศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกและพฤติกรรมการรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม ของชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ (2542) เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

5. การศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานครของชาย โพธิ์สีตา และคณะ (2543) ข้อมูลเชิงปริมาณเก็บโดยใช้แบบสอบถามที่เป็นการเลือกกาเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

6. แบบสอบถามจิตสำนึกของเกษตรกรที่มีต่อการจัดการทรัพยากรเกษตรในเชิงนิเวศวัฒนธรรมของ วศิน ปลื้มเจริญ และคณะ (2543) เป็นแบบเลือกข้อที่ตรงกับความคิดเห็น และมีช่องว่างสำหรับตอบเพิ่มเติม แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก

7. แบบวัดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทสำหรับบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของ ไตรรงค์ เฉวียงหงส์ (2544) โดยใช้โมเดลระดับจิตสำนึกของ Kihlstrom และแนวคิดของ William, G. Farthing ข้อคำถามการรับรู้ ความคิด และความรู้สึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท สร้างเป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

8. เครื่องมือประเมินการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร ของ หลุทัย อัจจุ (2544) เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือส่วนของจิตสำนึกสาธารณะโดยวัดความคิดเห็น และพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล แบ่งเป็น 5 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบทำเครื่องหมายและเติมคำลงในช่องว่าง ตอนที่ 2-5 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำแบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิต แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแบบสอบถามการมีจิตสำนึกสาธารณะ

9. แบบสอบถามข้าราชการสังกัดกรมการปกครองเรื่องอุดมการณ์และจิตสำนึกของข้าราชการสังกัดกรมการปกครองต่อความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการ ของธัญชนิต โอสถิตย์พร (2545) เป็นแบบเลือกข้อที่ตรงกับความคิดเห็น และมีช่องว่างสำหรับตอบเพิ่มเติมแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้กับผู้บริหารระดับสูง

10. แบบสอบถามจิตสำนึกของมัคคุเทศก์ต่อการนำเที่ยวเชิงนิเวศ ของ กนกพร คุณรัชตะไพโรจน์ (2546) มี 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแบบกาเครื่องหมายและเติมคำลงในช่องว่าง ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนที่ 3 เจตคติของมัคคุเทศก์ต่อการนำเที่ยวเชิงนิเวศ และส่วนที่ 4 การปฏิบัติของมัคคุเทศก์ต่อการนำเที่ยวเชิงนิเวศเป็นมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อจิตสำนึกมัคคุเทศก์เป็นแบบกาเครื่องหมายและเติมคำลงในช่องว่าง แบบสนทนาหรือสัมภาษณ์เจาะลึก

11. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกของการให้บริการ: ศึกษาเฉพาะวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลรามธิบดี ของอัญวีณ์ ภาชนะ (2546) แบบทดสอบเจตคติต่อการปฏิบัติงานพยาบาล แบบทดสอบทัศนคติการมองโลกด้านการมีชีวิตรอยู่อย่างมีความหมาย แบบทดสอบทัศนคติต่อธรรมชาติของมนุษย์ และแบบทดสอบจิตสำนึกของการให้บริการพยาบาล

12. แบบวัดจิตสาธารณะที่เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนเมื่อกำหนดสถานการณ์ ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัด ของนันทวัฒน์ ชุนซี (2546) คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ

13. แบบวัดจิตสาธารณะที่เป็นข้อคำถามการมีจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นแบบสถานการณ์ ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัด มีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับของธรรมนันทิกา แจ็งสว่าง (2547)

14. แบบวัดจิตสาธารณะที่มีข้อคำถามเป็นแบบสถานการณ์ ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัด คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของ มุทิตา หวังคิด (2547)

15. แบบสอบถามที่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรเป็น 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ของ สัสธรีมา เกื้อสกุล (2547)

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดจิตสำนึกสาธารณะนั้น เครื่องมือที่ใช้จะสร้างตามกรอบความหมายของนิยามศัพท์และลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกที่กำหนดขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในด้านที่จะศึกษาหรือโดยการดูความสอดคล้องของความคิดเห็นตามกรอบทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวถึงจิตสำนึกในเรื่องต่างๆ ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ความตรง (Validity) จะให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการศึกษาตรวจสอบหรือให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสร้างแบบวัดตรวจสอบ ด้านความเที่ยง (Reliability) นิยมใช้วิธีการสอบซ้ำหรือการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ในด้านอำนาจจำแนก (Power of Discriminate) จะใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำโดยใช้สถิติ t-test ส่วนรูปแบบของเครื่องมือการวัดจิตสำนึกส่วนมากจะใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตเป็นรูปแบบในการสร้างแบบวัด เนื่องจากจิตสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ (Attitude) และในการวัดเจตคติมาตรวัดแบบลิเคิร์ตได้รับความนิยมในการวัดเจตคติมากที่สุด และให้ค่าความเที่ยงตรงใกล้เคียงกับมาตรวัดแบบอื่น (Mehrens, 1978) ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ประกอบด้วยชุดของข้อคำถามที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความคิดเห็นของบุคคลต่อเรื่องนั้น ๆ มีลักษณะการถามว่าเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ หรือข้อความนั้นหรือไม่ มาตรวัดแบบลิเคิร์ตมาจากความเชื่อพื้นฐานว่า “เขาวัวปัญญาของคนเราจะมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ” ดังนั้น จึงใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการประมาณความเข้มของเจตคติ

การสร้างข้อคำถาม (Item Construction) มาตรฐานค่าแบบลิเคิร์ตที่มีแนวในการสร้างดังนี้ (Mehrens, 1978)

1. ข้อคำถามที่ถามในเชิงความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึก ไม่ควรเป็นข้อคำถามที่เป็นข้อเท็จจริง และเป็นปัจจุบัน
2. ข้อความมีความชัดเจน ถามให้ตรงประเด็น ควรหลีกเลี่ยงข้อความที่กำกวม
3. ในแต่ละข้อควรวัดเพียงประเด็นเดียว
4. ควรมีจำนวนข้อคำถามในทางบวก (Positive Item) และทางลบ (Negative Item) จำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
5. ข้อคำถามไม่ควรสร้างในรูปความคิดเห็นที่เป็นกลางหรือรุนแรง เพราะทำให้ไม่ทราบความแปรปรวนในการวัด
6. กำหนดระดับ (Scale) ของการตอบสนองในแต่ละข้อ ซึ่งมาตรวัดแบบลิเคิร์ตเดิมนั้นมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree)

การให้คะแนนรายข้อ นอกจากจะเรียงตามลำดับความเข้มของคุณลักษณะที่มุ่งวัดในเชิงบวกจากมากไปหาน้อยเป็น 5 4 3 2 1 แล้วยังสามารถเปลี่ยนเป็น 4 3 2 1 0 หรือ 2 1 0 -1 -2 ก็ได้ ผลจะไม่ต่างกัน และมาตรวัดแบบลิเคิร์ตไม่ควรจะมีจำนวนน้อยกว่า 20 ข้อความ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553)

4.4 พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก นึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือทางอ้อม บางลักษณะอาจสังเกตได้โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยหรือต้องใช้เครื่องมือช่วย การปฏิบัติตนมีความสัมพันธ์กับจิตโดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างจิตและการปฏิบัติตน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทำงานของสมองและการแสดงออกทางร่างกายนั่นเอง ซึ่งจะมีการแสดงออกได้ 3 แนวทางสำคัญๆ คือ (ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2549)

1. สมอง คือ อวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่เป็นรูปธรรมแต่มีกระบวนการทำงานเป็นนามธรรมเนื่องมาจากจิตใจ ความสมบูรณ์หรือความบกพร่องของสมองย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมหรือเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติได้

2. อวัยวะรับความรู้สึก คือประสาทสัมผัสแต่ละด้านของร่างกายที่สามารถรับรู้ได้จากการสัมผัส ไม่ว่าจะด้วยภาพ เสียง กลิ่น หรืออากาศ ถ้าประสาทสัมผัสทุกด้านมีความปกติ การรับความรู้สึกจากสิ่งเร้าที่มาสัมผัสย่อมจะส่งผลต่อกระบวนการทำงานของจิตใจที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง แต่ตรงกันข้ามถ้าประสาทสัมผัสมีความบกพร่อง ความรู้สึกย่อมมีความคลาดเคลื่อน สมองก็จะได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปด้วย

3. เส้นประสาท เป็นเส้นทางที่นำคำสั่งจากสมองไปสู่อวัยวะเคลื่อนไหวหรือระบบกล้ามเนื้อ และนำความรู้สึกจากประสาทสัมผัสไปสู่สมอง ถ้าเส้นประสาทมีความสมบูรณ์เป็นปกติการนำคำสั่งไปยังอวัยวะเพื่อแสดงพฤติกรรมรับสัมผัสย่อมราบรื่นเป็นไปตามความต้องการ แต่ถ้ามีข้อบกพร่อง เช่น กระจกอาจมีหินปูนเกาะและกดทับเส้นประสาท อาจมีผลให้การเคลื่อนไหวบกพร่องก็ได้

ชาย โพรธิตา และคณะ (2540) ได้ศึกษาและให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ คือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อ สาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1. รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ เช่น การแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเมื่อได้พบความเสียหายเกิดขึ้น เป็นต้น

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณสมบัติคือของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบในแง่นี้ จึงหมายถึงการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2549) ได้พิจารณาจิตสำนึกสาธารณะจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

2. การเคารพสิทธิ ในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้น ซึ่งแบ่งนิยามออกเป็น 3 องค์ประกอบ และ 6 ตัวชี้วัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบของจิต

সাধারণ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม	1.1 การดูแลรักษา 1.2 ลักษณะของการใช้
2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล	2.1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด 2.2 การรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม
3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม	3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง 3.2 แบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

จากความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวกับจิตสำนักসাধারণที่แตกต่างกันไป และมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า จิตসাধারণ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยพิจารณาจากพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1). การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการดูแลรักษา เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม

2). การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัดได้จาก การทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลসাধারণสมบัติของส่วนรวม

3). การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

4). การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือ สังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัดได้จากการกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตน

จิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน สามารถวัดได้จากแบบวัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งลักษณะของแบบทดสอบถามเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์ และมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาย โพธิสิตา และคณะ (2543) ได้ศึกษาจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ :ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และการสนทนาเป็นกลุ่ม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามขนาดสั้น ส่วนแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มจากประชากรหลัก 3 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทำงานราชการรัฐวิสาหกิจ หรืองานสำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ส่วนตัว และกลุ่มนักเรียนที่สูงกว่าระดับมัธยม

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติเป็นสองระดับ คือ ระดับหนึ่ง เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ อีกระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบบุคคลลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันแสดงว่าเขามีความรับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณสมบัติไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหายหรือการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ในด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดว่าคนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ใช้สาธารณสมบัติด้วยความรับผิดชอบน้อยหรือแทบไม่มีความรับผิดชอบเลยผู้ตอบส่วนใหญ่มักมีแนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นว่า ตนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ไม่ได้เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ในด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยสถาบันครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาในระบบโรงเรียนมีความสำคัญน้อย การรณรงค์ทางสื่อควรจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีกลุ่มเป้าหมายที่เจาะจง มาตรการทางกฎหมายต้องเข้มงวด และถ้ามีโทษจะต้องลงโทษอย่างรุนแรง ส่วนด้านนโยบายและบริหารจัดการกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีสำคัญน้อย

หลุทัย อัจปรุ (2544) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามภาวะผู้นำ แบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิต แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแบบสอบถามการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามทั้งหมดเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ข้อคำถามมีทั้งทางบวกและทางลบ ถามความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงถึงความต้องการช่วยเหลือสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาที่ตามความสามารถของตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ

- 1.1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
- 1.2 ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 1.3 ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
- 1.4 ด้านการรับรู้ ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
2. องค์ประกอบในส่วนพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ
 - 2.1 ด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหาในสังคม
 - 2.2 ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ภูมิภาคในกรุงเทพมหานครและรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มเก็บตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้า รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 45.60 ($R^2 = .4$)

รุ่งจิตร กองคำ (2541) ได้ศึกษาจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย “สิ่งที่อยู่รอบตัว” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างนิสัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย แบบวัดจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแบบวัดที่กำหนดสถานการณ์และตัวละครให้ โดยมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกแสดงระดับขั้นพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัยมีจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะและเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 องค์ประกอบ (2×2 Factorial Design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Covariance) ผลการวิจัยพบว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มุทิตา หวังคิด (2547) ได้วิจัยการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 72 คน เป็นการศึกษาเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลอง Factorial Design แบบ 3x2 เป็นแบบที่มีการฝึกทักษะกับการไม่ฝึกทักษะการแก้ปัญหาผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนดำเนินการฝึกทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ลลธรวิมา เกื้อสกุล (2547) ได้ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของกองทัพบกเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแบบสอบถาม ศึกษาเฉพาะพลทหารกองประจำการที่สังกัดหน่วยในกรุงเทพมหานครเท่านั้น พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารที่กองทัพบกใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมสามารถนำมาใช้ได้จริง และกลยุทธ์หลักคือ การให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการใช้การฝึกอบรมชี้แจง โดยมีการใช้กลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การพูดแบบทหาร การใช้เหตุผล การให้รางวัลการสั่งสอน ส่วนแนวทางในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมควรเน้นในเรื่องของการให้ความรู้เพิ่มมากขึ้นเป็นหลัก และควรมีการประเมินผลให้มากขึ้นกว่าเดิม การมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นนั้น ส่วนใหญ่มาจากการรับนโยบายจากกองทัพบกมาปฏิบัติ และประเด็นสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่โลกกำลังให้ความสนใจอยู่

พรศิริ ชีวาพัฒนานวนวงศ์ (2548) ได้ศึกษากลยุทธ์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมประเทศไทย ของกรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ใช้แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ เรื่องการสร้างพื้นที่สาธารณะของ ฮาเบอร์มาส ซึ่งหมายถึง การสร้างพื้นที่ให้สาธารณชนได้มาถกเถียง แสดงความคิดเห็น โดยมีกระบวนการให้ความรู้ การสร้างความเชื่อชุดใหม่ และการสร้างความตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อม ในระดับบุคคลอย่างอาสาสมัคร และในภาคส่วนต่าง ๆ สู่สาธารณชน ผ่าน กิจกรรม การอบรม เอกสาร และวิดิทัศน์ ต่าง ๆ

Akkar (2003) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของคนนิวกาสเทิลสหราชอาณาจักรอังกฤษในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990-2000 จากการศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมการเมือง เศรษฐกิจของคนนิวกาสเทิล พบว่า มีการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะด้วยการเปิดให้มีพื้นที่สาธารณะ หรือเวทีสำหรับคนในชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนและการออกแบบกิจกรรม 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การจัดการและดูแลรักษา และ 4) การใช้ส่วนต่างๆ ด้วยความเคารพปฏิบัติกฎเกณฑ์ และยังพบว่าภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์มีผลให้พื้นที่สาธารณะดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง

Shinichi (2007) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทไทย พบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบทไทย พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนใน

สังคมจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้ที่นำไปใช้ในชุมชนมีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณีและความต้องการปัจจุบันของเขา

ดังนั้น จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปได้ว่า การสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาผ่านกิจกรรมในลักษณะการจัดตั้งชมรม ชุมนุม ค่ายอาสาพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ จึงเป็นเพียงการบริการชุมชนและช่วยพัฒนาจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมได้แต่เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น แต่หากสามารถจัดร่วมกับรายวิชาที่สอน มีการกำหนดชัดเจนในประมวลรายวิชา กำหนดกิจกรรม ตารางเวลา การคิดวิเคราะห์ การสะท้อนความคิดในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน การลงพื้นที่ศึกษาและประเมินผล ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทั้งทางการประยุกต์ความรู้ในห้องเรียน การประยุกต์ความรู้ในชุมชนสู่ห้องเรียน ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากผู้เรียน ตลอดจนทำให้มหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับใช้ประเทศชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประการสำคัญ นักศึกษาจะมีความกระตือรือร้นในตัวที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยสร้างความเคยชินในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อผู้อื่น และเป็นรากฐานของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้อย่างดียิ่ง

จากความหมายและคุณลักษณะของจิตสำนึกสาธารณะของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสังเคราะห์ระดับของจิตสำนึกสาธารณะได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 สังเคราะห์ระดับของจิตสำนึกสาธารณะ

	ระดับของจิตสำนึกสาธารณะ		
	ความคิด	พฤติกรรม	การนำไปใช้
ชาย โพธิ์สีดา และคณะ (2540)	✓	✓	✓
มัลลิกา มัติโก (2541)	✓	✓	
กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา และคณะ (2541)	✓	✓	
ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2541)	✓	✓	
ชัยวัฒน์ ธิรพันธ์ (2542)	✓	✓	
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542)	✓	✓	
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543)	✓	✓	
हतภัย อัจปฐ (2544)	✓	✓	
พระไพศาล วิสาโล (2544)	✓	✓	
วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544)	✓	✓	
นันทวัฒน์ ชุนชี (2546)	✓	✓	
ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง (2547)	✓	✓	
มุกิตา หวังคิด (2547)	✓	✓	
ลลธิริมา เกื้อสกุล (2547)	✓	✓	
ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2549)	✓	✓	
ไชยา ยิ้มวิไล (2550)	✓	✓	
ผู้วิจัย	✓	✓	

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการวิจัยเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

- ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้
 โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ
 เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

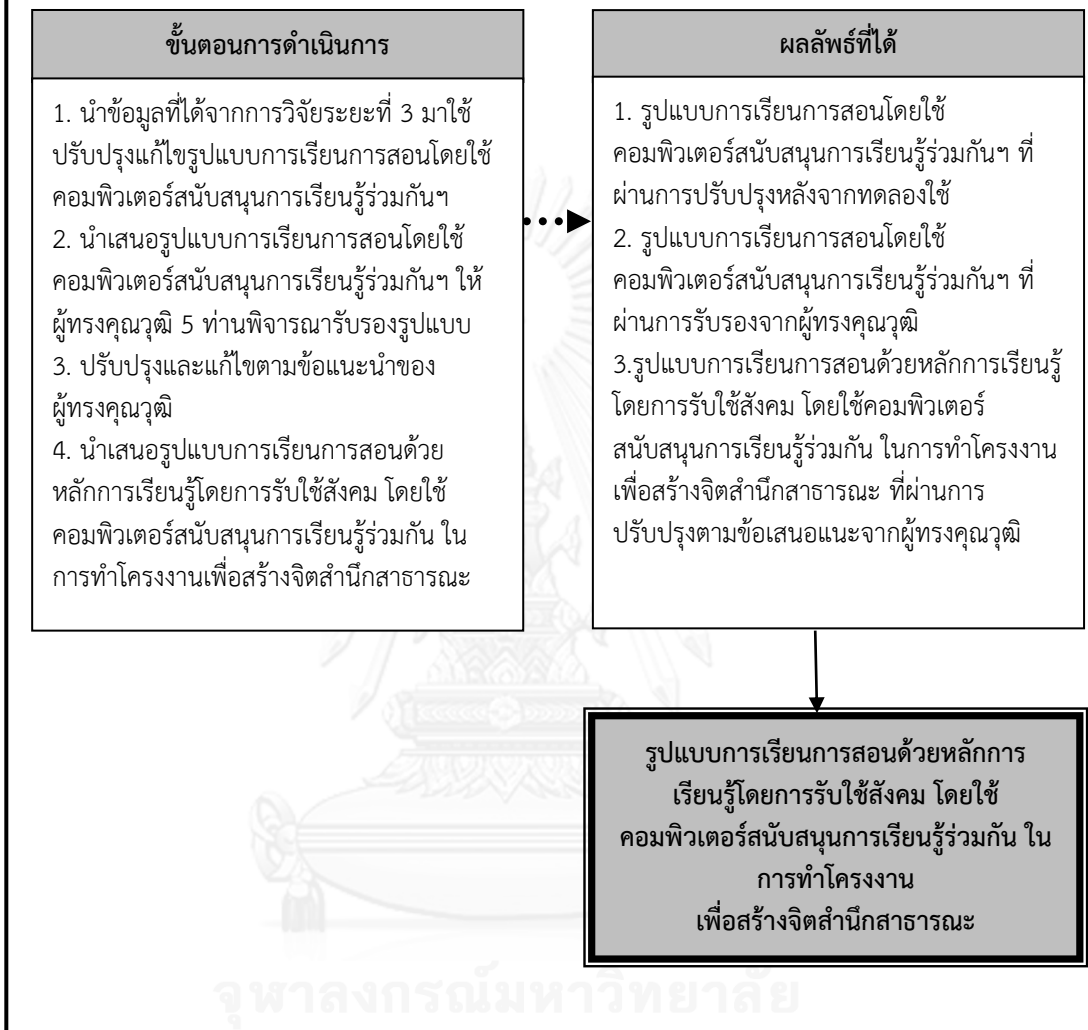
ขั้นตอนการดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่ได้
<ol style="list-style-type: none"> 1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน 2. นำต้นแบบรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ๑ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมโดยการสัมภาษณ์ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามข้อเสนอแนะ 3. นำรูปแบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาเพื่อรับรองรูปแบบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4. สร้างเครื่องมือสำหรับศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน 4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ และคู่มือแนวทางปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และคู่มือแนวทางปฏิบัติ นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และการเรียนการสอนใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ๑ ตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 5. นำเครื่องมือไปให้ผู้บริหาร อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน พิจารณาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ โดยวิธีประชุมกลุ่ม (Focus Group) 6. นำผลมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นแบบรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ 2. ร่างรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอน 3. ต้นแบบรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสม 4. 4.1 ระบบจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ คู่มือแนวทางปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอน 5. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม 6. ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนสำหรับนำไปทดลอง

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

ขั้นตอนการดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่ได้
<p>ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ กับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 27 คน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ 2) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียน 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น 2. วัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนการเรียนการสอน 3. ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการเรียนการสอน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ 4. สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียน 6. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ 7. วัดจิตสำนึกสาธารณะหลังการเรียนการสอน 8. สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น 9. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 9. สรุปผลการทดลอง 	<p>ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลคะแนนจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น 2. ข้อมูลการจิตสำนึกสาธารณะในการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ 3.สรุปผลความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น
<p>ระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ</p>	

ระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

รายละเอียดการทำวิจัยในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มภาคใต้ เป็นอาจารย์จำนวน 9,766 คน และนักศึกษาจำนวน 456,223 คน (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2553)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เป็นอาจารย์จำนวน 148 คน และนักศึกษาจำนวน 374 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในด้านการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัจจุบัน

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และกำหนดขอบข่ายข้อคำถาม

3.2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

3.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คุณสมบัติตามเกณฑ์ 3 ข้อต่อไปนี้ 1) ต้องเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นอย่างต่ำ 2) ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา/ด้านจิตสำนึกสาธารณะ 3) ต้องมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนระดับปริญญาบัณฑิต อย่างน้อย 3 ปี ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์ และความครอบคลุมของข้อคำถาม

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่า 0.5 ในการนำไปใช้

3.5 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความถูกต้อง ชัดเจนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือ และประสานงานด้วยตัวเอง ในการเก็บข้อมูลถึงอาจารย์ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแบบสอบถาม

4.2 ประสานงานทางโทรศัพท์กับอาจารย์ และนัดหมายกำหนดส่งแบบสอบถามคืน ประมาณ 2 สัปดาห์

4.3 เก็บรวบรวม และตรวจนับแบบสอบถามที่ได้รับคืน และโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับ เมื่อเลยกำหนดวันส่งคืนตามที่ได้นัดหมายไว้

4.4 คัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบคำถามสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.6 ใช้วิธีวิเคราะห์สถิติแบบบรรยาย โดยการคำนวณความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) คำนวณ Priority Rank Index (PNI) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ขั้นตอนการวิจัย

มีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 แล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนฯ

1.1.2 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ

1.1.3 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ

1.1.4 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักการพัฒนา การวัดและประเมินจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯ

1.2 การศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

1.2.1 นำกรอบแนวคิดที่ได้ในข้อ 1 มาสร้างต้นแบบของรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ

1.2.2 นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้แบบโครงการ และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 9 ท่าน พิจารณาในด้านการสื่อ

ความหมาย ความครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมในการนำไปใช้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

1.2.3 นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองคุณภาพ ความตรงตามเนื้อหา โดยประเมินรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ และขั้นตอนการพัฒนาการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ด้านการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้แบบโครงงาน และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 5 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก)

เมื่อได้รับผลประเมินเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนค่าเฉลี่ยการประเมินรูปแบบที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ในการทำโครงงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละด้าน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2539) ดังนี้

1.00-1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.50-3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.50-5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป โดยมีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ให้ปรับรูปแบบให้ง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น แต่ละขั้นตอนให้อธิบายรายละเอียดให้ชัดเจน

1.4 การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ

1.4.1 ออกแบบและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ในการทำโครงงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งออกแบบในลักษณะการทำงานบนเว็บ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ด้านการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมและด้านการเรียนรู้แบบโครงงาน รวมจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ดังนี้

1) กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ในการทำโครงงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากนั้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก) ประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนค่าเฉลี่ยการประเมินขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในแต่ละด้าน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2539) ดังนี้

1.00-1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.50-3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.50-5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

2) นำรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มาออกแบบระบบบริหารจัดการเรียนการสอนฯ

3) นำเว็บไซต์ที่ออกแบบและเอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำเว็บไซต์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วและเอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก)

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนค่าเฉลี่ยการประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในแต่ละด้าน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2539) ดังนี้

1.00-1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.50-2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.50-3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.50-4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.50-5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

1.4.2 การประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (focus group) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้เชี่ยวชาญ รวมจำนวน 9 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก) พิจารณาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ และแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

นำร่างต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ มาเรียบเรียงเป็นเป็นข้อคำถามในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในด้านของการสื่อความหมาย ด้านความครอบคลุมเนื้อหา ด้านความเหมาะสมในการนำไปใช้ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 แบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

สร้างข้อคำถามสำหรับเป็นประเด็นในการประเมิน โดยให้ครอบคลุมองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินรับรอง โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

2.3 แบบบันทึกการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ระบบ CSCL ที่ใช้ คู่มือแนวทางปฏิบัติฯ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ โดยการกำหนดคำถาม เพื่อให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องให้แนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้แบบโครงการ และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 5 ท่าน พิจารณาในด้านการสื่อความหมาย ความครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมในการนำไปใช้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินรับรองรูปแบบ

ผู้วิจัยนำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรับรองความตรงตามเนื้อหา ในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ และขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้แบบโครงการ และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 5 ท่าน ประเมินรับรอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ระบบ CSCL ที่ใช้ คู่มือแนวทางปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ เสนอต่อที่ประชุม รวมจำนวน 9 ท่าน แล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการประชุม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา ประเด็นสำคัญที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเทียบกับแนวคิดหลักที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ แล้วนำมาปรับองค์ประกอบ และขั้นตอนการพัฒนาการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรับรองรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรับรองรูปแบบ ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มผู้บริหาร อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ข้อสรุปจากที่ประชุม แล้วนำมาปรับองค์ประกอบ และขั้นตอนการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคต้น ปีการศึกษา 2556

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา CRD3304 เทคโนโลยีเพื่อการผลิตงานวิทยุกระจายเสียง ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 หมู่เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ ใช้วัดพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของหลักการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ การหาคุณภาพของแบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะ และแนวการสร้างจากแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะของ ศิริ แคนสา (2551) กรรยา พรรณา (2553) และภัคจิรา ม่านเขียว (2553) โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

1) สร้างแบบวัดเชิงสถานการณ์ของการมีจิตสำนึกสาธารณะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ด้านการถือเป็นหน้าที่ ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น โดยผู้วิจัยนำพฤติกรรมตัวชี้วัดที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบตัวชี้วัดการมีจิตสำนึกสาธารณะ มากำหนดสถานการณ์ปัญหา 60 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 15 ข้อ พร้อมทั้งสร้างตัวเลือก 4 ตัวเลือก ตามลำดับขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาและทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

การตรวจให้คะแนนตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ทีศนา แคมมณี, 2554)

ให้ 1 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมโดยการตัดสินใจโดยมุ่งที่จะหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ

ให้ 2 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมโดยการตัดสินใจโดยมีความมุ่งหมายที่จะได้ผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ

ให้ 3 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมโดยการตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ให้ 4 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมโดยการตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะทำสิ่งนั้น ในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และสังคมนั้นคาดหวังที่จะให้ตนทำหน้าที่ที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

2) นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดูรายละเอียดผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องกับองค์ประกอบของข้อคำถามและตัวเลือกเชิงสถานการณ์ของการมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่า 0.50 ขึ้นไปในการนำไปใช้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ) จากนั้นนำผลการที่ได้มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น และปรับตัวเลือกเชิงสถานการณ์ของการมีจิตสำนึกสาธารณะให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดจิตสำนึกสาธารณะ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง

3) จากนั้นนำแบบวัดที่ได้ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) นำผลที่ได้จากแบบวัดมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างคือศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบข่ายข้อคำถาม และนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้น ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียน โดยศึกษาแนวทางการสร้างจากกรอบแนวคิดจิตสำนึกสาธารณะของชาย โพธิสิตา และคณะ (2543) จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา ตลอดจนความชัดเจนครบถ้วนสมบูรณ์ และความครอบคลุมของข้อคำถาม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง

3. วิธีการออกแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในขั้นนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design) มีลักษณะดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงวิธีการทดลอง

การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดการกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
O ₁	X	O ₂

O₁ แทน การวัดผลก่อนเรียน (Pretest) ของกลุ่มตัวอย่าง

O₂ แทน การวัดผลหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน การจัดกระทำ (Treatment) หรือการให้ตัวแปรทดลองคือการจัดการเรียนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนก่อนดำเนินการทดลอง

1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานที่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เตรียมอุปกรณ์การเรียน และสื่อการสอน

1.2 เตรียมความพร้อมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ระบบการจัดการเรียนการสอน คู่มือปฏิบัติสำหรับผู้เรียนและผู้สอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะที่พัฒนาขึ้น

2.1 ผู้สอนดำเนินการทดสอบก่อนเรียนผู้เรียน โดยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะที่พัฒนาขึ้น

2.2 ดำเนินการเรียน โดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนตามรูปแบบการเรียนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

2.3 เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน วัดจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกสาธารณะ โดยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะที่พัฒนาขึ้น

2.4 สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก โดยการสังเกต (observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ

2.5 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ กระดานสนทนา (webboard) สมุดบันทึกออนไลน์ (blog) เกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ

2.6 สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test dependent

3. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบโดยจัดลำดับความสำคัญให้เกิดความเข้าใจในความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูล

4. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้โดยรับใช้สังคม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทำโครงการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตสำนึกสาธารณะ ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละด้านได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์วิจัยหรือผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แบบประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการด้วยหลักการเรียนรู้โดยรับใช้สังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

2.1 ร่างแบบประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert และแบบแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด

2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 นำแบบประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่นำเสนอเป็นแผนภาพและความเรียงอธิบายแผนภาพ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น โดยมีเกณฑ์ในการประเมินคือ

5 หมายถึง	มีความเห็นว่าข้อนี้เหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเห็นว่าข้อนี้เหมาะสมมาก
3 หมายถึง	มีความเห็นว่าข้อนี้เหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเห็นว่าข้อนี้เหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	มีความเห็นว่าข้อนี้เหมาะสมน้อยที่สุด

และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

4.50-5.00	หมายถึงมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึงมีความเห็นว่าเหมาะสมมาก
2.50-3.49	หมายถึงมีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึงมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย
1.00-1.49	หมายถึงมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่พัฒนาขึ้น โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต้องมีค่าตั้งแต่ 4.0 ขึ้นไป จึงจะถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้จริงได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 4) เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 ผลการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนด้วย
หลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำ
โครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่ว
ประเทศ เป็นอาจารย์จำนวน 148 คน และนักศึกษาจำนวน 374 คน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ผลจากการสำรวจสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการที่พบในปัจจุบัน
นำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1.1.1 ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ตารางที่ 8 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	62	41.90
หญิง	96	58.10
รวม	148	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	1.40
ปริญญาโท	142	95.90
ปริญญาเอก	4	2.70
รวม	148	100
ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	134	90.50
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	14	9.50
รวม	148	100
ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 5 ปี	68	45.90
5-10 ปี	52	35.10
10 ปีขึ้นไป	28	18.90
รวม	148	100

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาที่ส่งเสริมเกี่ยวกับจิตสำนึก		
สาธารณะ		
ไม่เคยสอน	64	43.20
1-5 ปี	62	41.90
5 ปีขึ้นไป	22	14.90
รวม	148	100
ประสบการณ์ในการสอนด้วยโครงการ		
ไม่เคยสอน	20	13.50
1-5 ปี	100	67.60
5 ปีขึ้นไป	28	18.90
รวม	148	100
ประสบการณ์ในการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน		
เคย	46	31.10
ไม่เคย	102	68.90
รวม	148	100

จากตารางที่ 9 พบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 41.90 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 58.10

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 95.90 รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 2.70 และ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์มากที่สุดร้อยละ 90.50 รองลงมาได้แก่ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 9.50

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ประสบการณ์ในการสอนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 45.90 รองลงมาคือ ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 35.10 และ 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 18.90 ตามลำดับ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาที่ส่งเสริมเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ ส่วนใหญ่ไม่เคยสอนเนื้อหาที่ ส่งเสริมเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ร้อยละ 43.20 รองลงมา ได้แก่ 1-5 ปี ร้อยละ 41.90 และ 5 ปีขึ้นไปร้อยละ 14.90 ตามลำดับ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี ประสบการณ์ในการสอนด้วยโครงการ มากที่สุดคือ ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 67.60 รองลงมาได้แก่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.90 และ ไม่เคยสอนด้วยโครงการร้อยละ 13.50 ตามลำดับ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน อาจารย์ไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 68.90 และเคยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 31.10

ตารางที่ 9 แสดงความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	\bar{x}	ร้อยละ
เป็นการเรียนที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการเรียน	70	47.30
เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยสนับสนุนการเรียน นอกเหนือจากการเรียนโดยปกติในห้องเรียน	126	85.10
เป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สามารถใช้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ทั้งในและนอกห้องเรียน	136	91.90
เป็นการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง ค้นหาข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ต่างๆ ที่ต้องการได้ง่ายขึ้น	120	81.10

จากตารางที่ 10 พบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในเรื่องเป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สามารถใช้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ทั้งในและนอกห้องเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.90 มีความรู้ในเรื่องเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยสนับสนุนการเรียนนอกเหนือจากการเรียนโดยปกติในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.10 มีความรู้ในเรื่องเป็นการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง ค้นหาข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ต่างๆ ที่ต้องการได้ง่ายขึ้น คิดเป็นร้อยละ 81.10 และมีความรู้ในเรื่องเป็นการเรียนที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงการใช้เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	\bar{x}	ร้อยละ
e-mail	142	95.9
webboard	56	37.80
chat	106	71.60
search engine	62	41.90
blog	14	9.50
facebook	140	94.60

จากตารางที่ 11 พบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ e-mail ร้อยละ 95.90 รองลงมาได้แก่ facebook ร้อยละ 94.60 และ chat ร้อยละ 71.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต	\bar{X}	ร้อยละ
การค้นหาข้อมูล / ความรู้	146	98.60
การดาวน์โหลดไฟล์ต่าง ๆ	129	87.16
ความบันเทิง / ความสนุกสนาน	138	93.20
การประเมินการเรียนการสอน	66	44.60

จากตารางที่ 12 พบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตพบว่า ใช้เพื่อการค้นหาข้อมูล/ความรู้และการดาวน์โหลดไฟล์ต่าง ๆ มากที่สุด ร้อยละ 98.60 รองลงมาได้แก่ ความบันเทิง / สนุกสนาน ร้อยละ 93.20

1.1.2 ข้อมูลแสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและความคาดหวังในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการในปัจจุบัน

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า modified priority needs index (PNI modified) ความแตกต่างของความคิดเห็นในการเรียนการสอนปัจจุบัน และความคาดหวังของสภาพที่ควรจะเป็นของการเรียนการสอน

ข้อความ	สภาพจริง		สภาพที่ต้องการ		ความ ต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI	อันดับ
1. มีการสำรวจความต้องการ ความสนใจ และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้	3.66	.686	4.82	.416	0.31	13
2. มีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงการ	3.70	1.053	4.72	.650	0.27	15
3. มีการกำหนดเนื้อหาหลักสูตร สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับสติปัญญา และความสามารถของผู้เรียน	3.73	.602	4.89	.353	0.31	13

ข้อความ	สภาพจริง		สภาพที่ ต้องการ		ความ ต้องการ จำเป็น	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	PNI	อันดับ
4. มีการกำหนดทิศทางของผู้เรียนสอดคล้องกับ ศักยภาพของผู้เรียน	3.78	.686	4.91	.337	0.29	14
5. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงาน	4.42	.547	4.95	.227	0.11	18
6. มีการกำหนดเนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิต จริง	3.99	.649	4.92	.274	0.23	16
7. มีการทำนุจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมี การยืดหยุ่นเรื่องเป็นเวลา	4.07	.624	4.80	.466	0.17	17
8. มีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้	4.64	.672	4.88	.367	0.05	19
9. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ ผู้เรียนมีการเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ	3.57	.934	4.74	.523	0.32	12
10. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ ผู้เรียนมีการเริ่มต้นโครงการ	3.51	.951	4.73	.602	0.34	11
11. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ ผู้เรียนมีการดำเนินโครงการ	3.53	1.020	4.68	.702	0.32	12
12. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ นักศึกษาสรุปและอภิปรายผลโครงการ	3.65	.982	4.74	.661	0.29	14
13. มีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ทำ กิจกรรมรับใช้สังคม	3.00	1.119	4.84	.738	0.61	4
14. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	2.93	.762	4.73	.578	0.61	4
15. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตาม วัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน	2.82	.780	4.70	.695	0.66	2
16. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลง ชุมชนเพื่อเตรียมการหาความต้องการของชุมชน	2.86	.797	4.70	.633	0.64	3
17. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดง ความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	2.85	.713	4.77	.510	0.67	1
18. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้การ วิเคราะห์และอภิปรายผลนำไปสู่ประสบการณ์ที่ได้ทำ กิจกรรมกับชุมชนมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย	2.82	.707	4.73	.624	0.67	1
19. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สรุป	2.89	.730	4.74	.596	0.64	3

ข้อความ	สภาพจริง		สภาพที่ ต้องการ		ความ ต้องการ จำเป็น	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	PNI	อันดับ
ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม						
20. มีการจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสำนึก ในประโยชน์ สำนึกในผลกระทบที่พึงมีต่อชุมชน และสังคมโดยรวม	3.15	.732	4.81	.539	0.52	5
21. มีการจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมและ การรักษาสิ่งแวดล้อม รู้ ผลกระทบจากการกระทำ รู้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสม	3.23	.850	4.81	.610	0.48	7
22. มีการจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมกรหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม	3.27	.846	4.82	.625	0.47	8
23. มีการจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมกรถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้	3.24	.770	4.84	.496	0.49	6
24. มีการจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมี พฤติกรรมเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม โดย ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจน ไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม นั้น	3.32	.810	4.84	.496	0.45	9
25. มีการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาสนับสนุน การเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือกันเรียนของ ผู้เรียน	3.96	.708	4.91	.337	0.23	16
26. มีการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วย เชื่อมโยงผู้เรียนที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ และ การทำงานที่เกื้อกูลกัน	3.55	.794	4.89	.353	0.37	10
27. มีการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น	3.95	.754	4.88	.367	0.23	16

ข้อความ	สภาพจริง		สภาพที่ต้องการ		ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	PNI	อันดับ
เครื่องมือบันทึกความรู้ เครื่องมือคุยกันฉันท์เพื่อน เครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์ มาใช้ในการเรียนการสอน						
ภาพรวม	3.48	.788	4.80	.510		

* $PNI_{modified} = (I-D)/D$ เมื่อ I คือ สภาพที่ต้องการและ D สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ข้อที่มีค่า $PNI_{modified}$ มาก แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นในระดับสูงมากกว่าข้อรายการที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ น้อย

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและความคาดหวังในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการในปัจจุบัน ในมุมมองของอาจารย์ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, $SD = .788$) สภาพการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติในสภาพจริงในระดับน้อยที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = .780$) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมกับชุมชนมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย ($\bar{X} = 2.82$, $SD = .707$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ($\bar{X} = 2.85$, $SD = .713$) ส่วนความคาดหวังที่ต้องการมีมากที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงาน ($\bar{X} = 4.95$, $SD = .227$) รองลงมาคือ การกำหนดเนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.92$, $SD = .274$) และกำหนดทิศทางสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.91$, $SD = .337$) การนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือกันเรียนของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.91$, $S.D. = .337$)

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพและความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าทุกข้อรายการมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจะเห็นว่า สภาพความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพที่เป็นจริง และเมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็นแล้วพบว่า อาจารย์มีความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมกับชุมชนมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีการจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน และต้องการมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้

ลงชุมชนเพื่อเตรียมการหาความต้องการของชุมชน และต้องการมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สรุป ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม ตามลำดับ

1.1.3 ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	229	61.20
ชาย	144	38.50
ไม่ตอบ	1	0.30
รวม	374	100
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ปีที่ 3	146	39.00
ปีที่ 1	131	35.00
ปีที่ 2	96	25.70
ปีที่ 4	1	0.30
รวม	374	100
มหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด		
กลุ่มรัตนโกสินทร์	172	46.00
กลุ่มภาคกลาง	91	24.30
กลุ่มภาคเหนือ	46	12.30
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37	9.90
กลุ่มภาคใต้	28	7.50
รวม	374	100
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เคยเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน		
เคย	364	97.30
ไม่เคย	8	2.10
ไม่ตอบ	2	0.50
รวม	374	100

จากตารางที่ 14 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายร้อยละ 38.50 เพศหญิง ร้อยละ 61.20 และไม่ตอบ ร้อยละ 0.30

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 39.00 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.00 และชั้นปีที่ 2 คิดเป็น ร้อยละ 25.70

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า สังกัดกลุ่มรัตนโกสินทร์ร้อยละ 46.00 รองลงมาคือ กลุ่มภาคกลาง ร้อยละ 24.30 ภาคเหนือร้อยละ 12.30 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 9.90 และ ภาคใต้ ร้อยละ 7.50

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เคยเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 97.30 ไม่เคยใช้ ร้อยละ 2.10

1.1.4 ข้อมูลความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

ตารางที่ 14 จำนวนระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์ของนักศึกษา

จำนวนนักศึกษาทั้งหมด	จำนวนชั่วโมงสูงสุด/สัปดาห์	\bar{X}	S.D.
374	250	57.36	53.647

จากตารางที่ 15 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยอยู่ที่ 57.36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 8.19 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 15 สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต					
บ้าน หอพัก		มหาวิทยาลัย		ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่	
ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
354	94.70	235	62.80	82	21.90

จากตารางที่ 16 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนการสำรวจ 375 คน ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน หอพัก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 94.70 รองลงมาคือ ที่มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 62.80 และร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ คิดเป็นร้อยละ 21.90 ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษายังตอบสถานที่อื่น ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ

ตารางที่ 16 การใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆ ของ
นักศึกษา

การใช้ประโยชน์	ความถี่	ร้อยละ
การค้นหาข้อมูลต่าง ๆ	359	96.00
ความบันเทิง/ ความ สนุกสนาน	345	92.20
ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น	285	76.20
การประเมินการเรียนการ สอน	277	74.10
การดาวน์โหลดไฟล์ต่าง ๆ	262	70.10

จากตารางที่ 17 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนการสำรวจ 375 คน มีการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้ในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมา ได้แก่ ใช้เพื่อความบันเทิง/ความสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ 92.20 และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 76.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของนักศึกษา

ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	\bar{X}	SD
การใช้คอมพิวเตอร์	3.43	0.686
โปรแกรมประมวลผลคำ	2.56	0.789
โปรแกรมนำเสนองาน	2.71	0.688
อินเทอร์เน็ต	3.57	0.642
e-mail	3.36	0.642
chat	3.45	0.592
webboard	2.84	0.814
blog	2.64	0.927
facebook	3.70	0.565
Search engine	3.02	0.956

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนการสำรวจ 375 คน มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ใช้ facebook ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =3.70) รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ต (\bar{X} =3.57) และ chat (\bar{X} =3.45)

ตารางที่ 18 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	ความถี่	ร้อยละ
facebook	346	92.50
webboard	277	74.10
e-mail	154	41.20
blog	99	26.50
chat	69	18.40

จากตารางที่ 19 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนการสำรวจ 375 คน เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ใช้ facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.50 รองลงมา คือ webboard คิดเป็นร้อยละ 74.10 e-mail คิดเป็นร้อยละ 41.20 blog คิดเป็นร้อยละ 26.50 และ chat คิดเป็นร้อยละ 18.40 ตามลำดับ

1.1.5 ข้อมูลแสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการในปัจจุบัน

ตารางที่ 19 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนในความคิดเห็นของนักศึกษา

ลักษณะพฤติกรรมหรือกิจกรรม	\bar{X}	SD
1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน	3.85	0.835
2. มีการได้จัดทำโครงการในการเรียน	3.96	1.006
3. ได้ร่วมมือกับเพื่อนในการทำงาน	3.94	0.825
4. เนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริง	4.07	0.879
5. กิจกรรมการเรียนมีการยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลา	4.03	0.917
6. กิจกรรมการเรียนมีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้	4.25	0.989
7. กิจกรรมการเรียนมีการเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ	3.86	0.863
8. กิจกรรมการเรียนมีการเริ่มต้นโครงการ	4.05	0.998
9. กิจกรรมการเรียนมีการดำเนินโครงการ	3.80	0.987
10. กิจกรรมการเรียนมีการสรุปและอภิปรายผลโครงการ	3.81	0.994
11. ได้ทำกิจกรรมรับใช้สังคม	3.83	0.907
12. ได้ทำกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3.76	0.854
13. ได้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของ	4.05	0.930

ลักษณะพฤติกรรมหรือกิจกรรม	\bar{X}	SD
เรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน		
14. ได้ทำกิจกรรมลงชุมชนเพื่อเตรียมการ หาความต้องการของชุมชน	4.26	0.836
15. ได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	4.45	0.758
กิจกรรมร่วมกับชุมชน		

จากตารางที่ 20 พบว่า นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนการสำรวจ 375 คน เห็นว่า ลักษณะพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เคยทำเป็นประจำ คือ กิจกรรมการดำเนินการจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ($\bar{X}=4.45$, $SD=0.758$) กิจกรรมที่เคยทำค่อยข้างบ่อยครั้ง ได้แก่ กิจกรรมลงชุมชนเพื่อเตรียมการหาความต้องการของชุมชน ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.836$) และกิจกรรมกิจกรรมการเรียนมีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.25$, $SD=0.989$) ตามลำดับ

ในมุมมองของนักศึกษา รายการที่นักศึกษามีพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เคยทำน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 12. ได้ทำกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ข้อคำถามที่ 9 กิจกรรมการเรียนมีการดำเนินโครงการ ข้อคำถามที่ 10 กิจกรรมการเรียนมีการสรุปและอภิปรายผลโครงการ ข้อคำถามที่ 11 ได้ทำกิจกรรมรับใช้สังคม และข้อคำถามที่ 1 มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน คิดเป็น $\bar{X} = 3.76, 3.80, 3.81, 3.83$ และ 3.85 ตามลำดับ

แนวทางในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงควรมีการจัดสภาพการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้การวิเคราะห์และอภิปรายผลนำไปสู่ประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมกับชุมชน มาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดำเนินการจัดการประชุม เพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงาน ควรมีการกำหนดเนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริง และควรกำหนดทิศทางสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน ผู้สอนควรนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือกันเรียนของผู้เรียน

นักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในด้านต่าง ๆ ได้ โดยใช้ในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ มากที่สุด และเครื่องมือบนเว็บที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม ควรใช้ facebook ควรใช้กระดานสนทนาหรือ webboard ควรใช้ e-mail และ chat เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการติดต่อสื่อสาร กิจกรรมที่นักศึกษาทำในการลงชุมชนคือ การจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน กิจกรรมลงชุมชนเพื่อเตรียมการหาความต้องการ

ของชุมชน และกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้ และควรมีการให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 ท่าน ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงได้ดังตารางที่ 4.13-4.14

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมินรูปแบบ	\bar{x}	SD	ระดับความเหมาะสม
1 แผนภาพแสดงรูปแบบ	3.80	0.45	มาก
2 องค์ประกอบของรูปแบบ			
เป้าหมาย	4.00	0.00	มาก
วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ	4.00	0.00	มาก
บทบาทผู้เรียน	3.80	0.45	มาก
บทบาทผู้สอน	3.80	0.45	มาก
ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL	3.80	0.45	มาก
การประเมินผลตามสภาพจริง	3.80	0.45	มาก
3 ขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ			
การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	4.00	0.00	มาก
การเลือกหัวข้อโครงการรับใช้สังคมผ่านการระดมสมองออนไลน์	3.60	0.55	มาก
การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซบุ๊ก	3.60	0.55	มาก
การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	4.00	0.00	มาก

รายการประเมินรูปแบบ	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
การสรุปรายงานโครงการนรับใช้สังคมผ่านเฟซแซท	3.80	0.45	มาก
การนำเสนอผลงานโครงการนรับใช้สังคมผ่าน Social Network	4.00	0.00	มาก
4 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยๆ มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ	3.60	0.55	มาก
5 โดยภาพรวมของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมฯสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้	3.60	0.55	มาก
รวม	3.81	0.29	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นด้วยในระดับมากกว่า แผนภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนควรประกอบไปด้วยเป้าหมายวิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL และการประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ขั้นตอนของการเรียนการสอนมีดังนี้ การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ การเลือกหัวข้อโครงการนรับใช้สังคมผ่านการระดมสมองออนไลน์ การจัดทำโครงการนรับใช้สังคมผ่านเฟซแซท การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ การสรุปรายงานโครงการนรับใช้สังคมผ่านเฟซแซท และการนำเสนอผลงานโครงการนรับใช้สังคมผ่าน Social Network และผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องว่า รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประเมินขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการประเมินขั้นตอนการจัดกิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
1 สัปดาห์ที่ 1 การปฐมนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด
2 สัปดาห์ที่ 2 การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด
3 สัปดาห์ที่ 3 การเลือกหัวข้อโครงการนรับใช้สังคมผ่านการ	3.60	0.55	มาก

รายการประเมินขั้นตอนการจัดกิจกรรม	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
ระดมสมองออนไลน์			
4 สัปดาห์ที่ 4 การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซแชท	4.00	0.00	มาก
5 สัปดาห์ที่ 5 การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	4.80	0.45	มากที่สุด
6 สัปดาห์ที่ 6 การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	4.80	0.45	มากที่สุด
7 สัปดาห์ที่ 7 การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซแชท	4.60	0.55	มากที่สุด
8 สัปดาห์ที่ 8 การนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.55	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเสนอทั้ง 8 สัปดาห์ มีความเหมาะสม

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะว่า ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า แต่ละขั้นตอนมีเครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันอะไร และควรแบ่งแต่ละสัปดาห์เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ให้เข้ากับกิจกรรมรับใช้สังคม

ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ พิจารณาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 22 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนตามรูปแบบเดิม	ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	ขั้นตอนการเรียนหลังปรับปรุงใหม่
1. การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-ขั้นตอนการเรียนมีความเหมาะสมแล้ว -ควรปรับขั้นตอนการเรียนรู้ให้เข้ากับกิจกรรมการรับใช้สังคม	1. ระยะเวลาเตรียมการ: ก่อนรับใช้สังคม 1.1 การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
2. การเลือกหัวข้อโครงการผ่าน e-Brainstorm		2. ระยะเวลาปฏิบัติการ: ระหว่างรับใช้สังคม 2.1 การเลือกหัวข้อโครงการ
3. การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่าน Face Chat		

ขั้นตอนการเรียนตามรูปแบบเดิม	ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	ขั้นตอนการเรียนหลังปรับปรุงใหม่
4. การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์		ผ่าน e-Brainstorm
5. การสรุปรายงานโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Face Chat		2.2 การจัดทำโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Face Chat
6. การนำเสนอผลงานโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Social Network		2.3 การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
		3. หลังการรับระยะสรุปผล: ใช้สังคม
		3.1 การสรุปรายงานโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Face Chat
		3.2 การนำเสนอผลงานโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Social Network

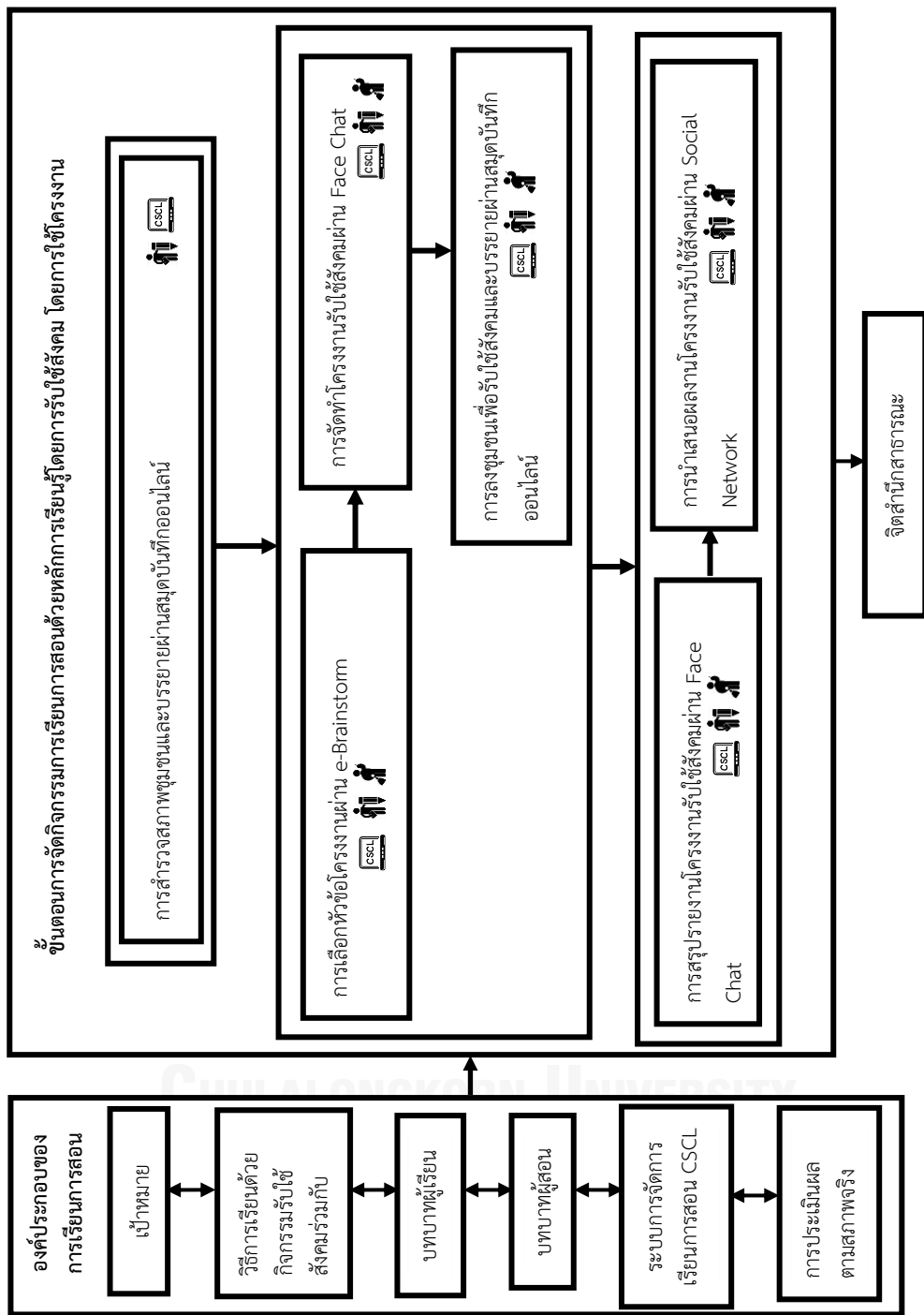
นำเว็บไซต์ที่ออกแบบและพัฒนาาระบบการจัดการเรียนการสอนการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บ	\bar{x}	SD	ระดับความเหมาะสม
1 ส่วนเนื้อหาการเรียนและกิจกรรมการเรียน			
การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.20	0.45	มาก
การออกแบบส่วนเนื้อหาและกิจกรรมเข้าถึงได้ง่าย	4.40	0.55	มาก
เปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมลำดับการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.80	0.45	มาก
การออกแบบส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	4.00	0.71	มาก
การออกแบบส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการเรียนระหว่างผู้เรียนและผู้สอน	4.00	0.71	มาก

รายการประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บ	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
การกำหนดหัวข้อเรื่องกิจกรรมการเรียนแต่ละสัปดาห์ชัดเจน	4.20	0.84	มาก
มีการป้อนกลับ (Feedback) เพื่อเสริมแรงอย่างเหมาะสม	4.00	0.71	มาก
2 ส่วนของหน้าจอบริบท			
การออกแบบหน้าแรกของการเรียนโดยการใช้สีส้ม น่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
ความสะดวก ความชัดเจนในการใช้งานเว็บไซต์การเรียน โดยการใช้สีส้ม	4.40	0.55	มาก
ข่าวและประกาศอยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัด	5.00	0.00	มากที่สุด
เอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.20	0.84	มาก
Web board สำหรับพูดคุยแลกเปลี่ยน เข้าถึงได้ง่าย	4.00	0.71	มาก
Blog สำหรับบันทึกออนไลน์ เข้าถึงได้ง่าย	4.00	0.71	มาก
Social Media สำหรับเฟซแชต ติดต่อสื่อสาร เข้าถึงได้ง่าย	4.20	0.45	มาก
ภาพรวมของสื่อการเรียนการสอน	4.20	0.84	มาก
รวม	4.23	0.60	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.23$, $SD=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมในทุกประเด็น โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ข่าวและประกาศอยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัด มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, $SD=0.00$)

การเรียนรู้ในห้องเรียน =

การรับใช้สังคม =

การเรียนออนไลน์ =

การทำโครงการ =

ภาพที่ 4 ต้นแบบรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ออกแบบโดยผู้ช่วยชาย

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยทำการทดลองนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มวิชานิเทศศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา CRD3304 เทคโนโลยีเพื่อการผลิตงานวิทยุกระจายเสียง ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 27 คน สามารถนำเสนอผลการทดลองได้ดังนี้

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ (t-test) คะแนนการวัดจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	Sig.
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD			
ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม	49.85	7.446	53.22	5.646	6.440*	26	0.000
ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม	52.63	5.457	56.00	2.823	4.285*	26	0.000
ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวม	53.78	4.273	56.89	2.665	6.202*	26	0.000
ด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น	49.56	6.664	55.48	2.637	6.400*	26	0.000

*p < 0.05

จากตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนเรียนจากแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวม และด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ มีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังตัวอย่างข้อความที่กลุ่มทดลองแสดงจิตสำนึกสาธารณะด้านต่าง ๆ จากข้อความการบรรยายในสมุดบันทึกออนไลน์ การพูดคุยอภิปรายใน webboard และการพูดคุยผ่านเฟซแชท พบพฤติกรรมดังกล่าวตามองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

“แค่ทุกคนทิ้งขยะให้ลงถัง หรือเห็นขยะแล้วหยิบไปทิ้งในถัง มันเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ใคร ๆ หลาย ๆ คนก็ทำได้ จริงมั๊ย?”

“ช่วยกันทิ้งขยะให้ลงถัง จริง ๆ แค่เริ่มเก็บจากของตัวเอง ไม่ทิ้งขยะไปทั่ว แยกขยะตามประเภทของขยะ เริ่มที่ตัวเองจนเป็นนิสัย แล้วฝึกต่อ ๆ กันไป คนนี้ต่อคนนั้น แล้วสุดท้ายมันก็จะสะอาดเอง”

ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

“เวลาเราไปทานข้าวโรงอาหาร จะต้องเก็บจานเมื่อเราทานเสร็จ แต่ก็จะมีบางกลุ่มบางบุคคล ที่เห็นแกตัวทานเสร็จแล้วก็ไม่เก็บ คนที่มาใช้โรงอาหารต่อก็ไม่มีไต่ะนั่ง ฉันคิดว่านี่คือจิตสาธารณะอย่างหนึ่ง เป็นความรับผิดชอบต่อตัวเอง ทานแล้วควรที่จะเก็บ แต่ถ้าเราเห็นวางอยู่เราก็เก็บให้ด้วยซะเลย เพื่อความสะอาดของโรงอาหารสถานที่ที่เราใช้งาน”

ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

“ช่วยกันรณรงค์เคารพกฎจราจร เวลาข้ามถนน ให้คนรอสัญญาณจราจร ปลูกฝังวินัย”

“ทุกคนล้วนมีหน้าที่ของตนเอง อยู่ที่ว่าแต่ละคนจะทำหน้าที่ให้ดีแค่ไหน ทำยังไงชุมชนของเราถึงจะน่าอยู่และดีขึ้น การที่เราจะพัฒนาชุมชนให้มันดีขึ้นมันไม่ใช่เรื่องยาก แต่มันก็ไม่ง่ายที่จะให้ทุกคนรักและปรองดองกันทุกคน ยิ่งถ้าเราไม่มีความสามัคคี ชุมชนของเราก็ยังดูแย่งลงไปในสายตาคนรอบ ๆ ข้าง”

ด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

“จากการที่เราได้มีส่วนร่วมทั้ง 2 กิจกรรมอาสานี้ ทำให้เราได้เห็นถึงความมีน้ำใจและเสียสละของเพื่อน ๆ ที่ถึงแม้จะต้องเดินตากแดดและอากาศที่ค่อนข้างร้อน แต่ทุกคนก็มีความอดทนและพยายามช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อาจจะมีอุปสรรคบ้าง เช่น อากาศที่ร้อน เดินไม่ทันกัน มีรถขับสวนไปมาบ้าง แต่ทุกคนก็ทำให้งานออกมาดีและช่วยเหลือให้ผ่านพ้นไปได้”

หลังจากประเมินผลจิตสำนึกสาธารณะแล้ว ได้มีการประเมินภาพรวมของการเรียนการสอนด้วยการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับ

ใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึก
 สาธารณะ

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน

ความคิดเห็น	\bar{x}	แปลผล
1. การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยให้นักศึกษาได้แนวคิดและทักษะที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น	4.89	มากที่สุด
2. การเขียนบันทึกออนไลน์ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทบทวนแนวคิดการรับใช้สังคม	4.96	มากที่สุด
3. การอ่านบันทึกออนไลน์ของเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งประเด็นคำถาม ช่วยให้นักศึกษาเกิดความตระหนักถึงส่วนรวม	4.89	มากที่สุด
4. การสำรวจปัญหาของชุมชน ทำให้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	4.96	มากที่สุด
5. การรับใช้ชุมชน ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความมีน้ำใจกับเพื่อนร่วมสังคม	4.93	มากที่สุด
6. การลงชุมชนทำให้นักศึกษา มีความรักหวงแหนสมบัติในชุมชน	4.85	มากที่สุด
7. การมอบหมายกิจกรรมแต่ละโครงการ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.85	มากที่สุด
8. ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการมีความเหมาะสม	4.78	มากที่สุด
9. การเรียนการสอนแบบโครงการช่วยให้ความรู้ความเข้าใจดีขึ้น	4.81	มากที่สุด
10. การเรียนการสอนแบบโครงการช่วยให้มีการร่วมมือกันทำงาน	4.96	มากที่สุด
11. ได้รับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	4.96	มากที่สุด
12. สามารถนำความรู้ / ประสบการณ์จากการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันไปใช้ประโยชน์ในวิชาอื่นๆ	4.96	มากที่สุด
13. ความรู้สึกพอใจและสนุกกับการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	4.96	มากที่สุด
14. การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันช่วยให้นักศึกษาใช้งานคอมพิวเตอร์และศึกษาความรู้ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว	4.96	มากที่สุด

ความคิดเห็น	\bar{x}	แปลผล
15. การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผลคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป	4.89	มากที่สุด
รวม	4.90	มากที่สุด

จากตารางที่ 26 พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความคิดเห็นในเรื่องของการเขียนบันทึกออนไลน์ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทบทวนแนวคิดการรับใช้สังคม การสำรวจปัญหาของชุมชน ทำให้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การเรียนการสอนแบบโครงการช่วยให้มีการร่วมมือกันทำงาน ได้รับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถนำความรู้ / ประสบการณ์จากการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันไปใช้ประโยชน์ในวิชาอื่น ๆ มีความรู้สึกพอใจและสนุกกับการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันช่วยให้นักศึกษาใช้งานคอมพิวเตอร์และศึกษาความรู้ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วในระดับที่เท่ากันคือค่าเฉลี่ย 4.96 อยู่ในระดับดีมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยรวม 4.90 อยู่ในระดับดีมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียนในเรื่องความคิดเห็นในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยสัมภาษณ์ทั้งในเรื่องของรูปแบบการเรียนการสอนและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า

“ในวิชานี้มีการเรียนการสอนที่ดีมาก มีการเปลี่ยนบรรยากาศจากในห้องเรียนให้นักศึกษาได้ไปพูดคุยกันบนออนไลน์ ได้ออกไปทำกิจกรรมข้างนอกมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นกิจกรรมที่ทำยังเป็นกิจกรรมอาสาทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้กับส่วนรวม”

“รู้สึกประทับใจต่อวิธีการเรียนวิชานี้ เพราะได้ทั้งความรู้ในการค้นคว้าเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ และยังได้เปลี่ยนส่วนหนึ่งของการเรียนเป็นการช่วยเหลือสังคม ระหว่างการเรียนการสอนยังมีกิจกรรมให้ทำออนไลน์อย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ถือเป็นการกระตุ้นให้ตื่นตัวตลอดเวลา”

“รู้สึกดีต่อการเรียนการสอนในวิชานี้ ได้ทั้งความรู้และได้ทั้งจิตสำนึกที่ดี ได้เห็นถึงการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ทำหลาย ๆ อย่างที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งนั้น”

“เป็นการเรียนที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ทั้งหมด ได้เรียนรู้ Social Media ที่ให้ความสะดวกในการสื่อสารและส่งงาน”

“รู้สึกไม่เครียด สนุกในการเรียน เพื่อน ๆ ทุกคนได้มีส่วนร่วมกันในการเรียน ได้สื่อสารกันมากขึ้นในการทำงาน ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มาเจอหน้ากัน”

ผลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเรื่องสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า

“ทุกคนได้แบ่งงานตามความเหมาะสมและศักยภาพของแต่ละคนในกลุ่ม รู้สึกว่ามีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้สึกว่าต้องคำนึงถึงผู้อื่นให้มากขึ้น”

“ชอบการเดินทางครั้งล่าสุดบูหรี เพราะทุกวันนี้ ในมหาวิทยาลัยและในชุมชนมีการบูหรีในที่สาธารณะ คนที่ไม่บูหรีจะได้รับผลกระทบมาก การทำกิจกรรมแบบนี้ ถือเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักศึกษา คิดว่าน่าจะมีกิจกรรมแบบนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ของคนในสังคม”

“ได้รู้จักการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม ได้เห็นถึงความสามัคคีของเพื่อน ๆ ในห้อง และยังได้เห็นความเป็นอยู่ของคนในชุมชนอีกด้วย”

“ความประทับใจในการดำเนินโครงการคือการที่ได้ทำงานเป็นกลุ่มและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ซึ่งทำให้ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ อีกเรื่องหนึ่งคือการที่ได้ไปช่วยระดมหนังสือบริจาคให้ห้องสมุดที่ชุมชน ถือว่าเป็นการทำบุญด้วยการแบ่งปันสิ่งดี ๆ ให้กับผู้อื่น”

“ประทับใจกิจกรรมสอนน้องรักขโลก กิจกรรมสนุกสนานมาก ๆ เด็ก ๆ ทุกคนตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดียิ่ง ได้สอนเด็ก ๆ เล่นเกมทิ้งขยะลงถังให้ถูกประเภท เด็ก ๆ เก่งกันมาก ทำให้กลุ่มและตัวเองภูมิใจและประทับใจ ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เด็ก ๆ มีความสุขและได้รับความรู้ เป็นการช่วยลดโลกร้อนได้ด้วย”

“สิ่งที่ประทับใจคือ น้อง ๆ อนุบาลทุกคนให้ความร่วมมือในการเรียนรู้เรื่องโลกร้อน และร่วมกิจกรรมเกมต่าง ๆ อย่างยิ้มแย้มแจ่มใส ทุกคนตั้งใจฟังการให้ความรู้และสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน แล้วน้องๆ ก็ให้ความสนใจในที่ ๆ ทุกคน เล่นด้วย พุดคุยด้วยอยู่ตลอด รู้สึกประทับใจ ทั้งตัวเองและเพื่อน ๆ ก็มีความสุขเป็นอย่างมากที่ได้นำความรู้ที่เรามีไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นเพื่อที่จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม”

ตอนที่ 4 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการ
รับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึก
สาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์
สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปนำเสนอเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ โดยแบ่ง
ออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านหลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ด้าน
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ และขั้นตอนของการเรียนการสอนฯ โดยมีรายละเอียด
ต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของ
ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

รายการที่ประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับความ เหมาะสม
หลักการและแนวคิดพื้นฐาน			
1. การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การเรียนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การเรียนด้วยการทำโครงการ	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวมของหลักการและแนวคิดพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
องค์ประกอบของรูปแบบ			
1. เป้าหมาย	4.50	0.58	มากที่สุด
2. วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ	4.25	0.50	มาก
3. บทบาทผู้เรียน	4.50	0.58	มากที่สุด
4. บทบาทผู้สอน	4.25	0.50	มาก
5. ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL	4.50	0.58	มากที่สุด
6. การประเมินผลตามสภาพจริง	4.50	0.58	มากที่สุด
ภาพรวมขององค์ประกอบของรูปแบบ	4.41	0.55	มาก
ขั้นตอนของการเรียนการสอน			
1. การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	4.50	0.58	มากที่สุด
2. การเลือกหัวข้อโครงการรับใช้สังคมผ่านการระดมสมอง ออนไลน์	4.50	0.58	มากที่สุด
3. การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซบุ๊ก	4.50	0.58	มากที่สุด
4. การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึก ออนไลน์	4.25	0.50	มาก

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
5. การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซบุ๊ก	4.25	0.50	มาก
6. การนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network	4.50	0.58	มากที่สุด
ภาพรวมของขั้นตอนของการเรียนการสอนของรูปแบบ	4.41	0.55	มาก
ภาพรวมของการนำรูปแบบไปใช้			
1. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยฯ มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ	4.25	0.50	มาก
2. โดยภาพรวมของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้	4.25	0.50	มาก
ภาพรวมของการนำรูปแบบไปใช้	4.25	0.50	มาก
สรุปรวม	4.51	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 27 พบว่าภาพรวมของหลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$), SD = 0.00)

ภาพรวมขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$), SD = 0.55)

ภาพรวมของขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$), S.D. = 0.55)

ภาพรวมของการนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$), S.D. = 0.50)

ในภาพรวมทั้งหมดของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$), S.D. = 0.40) นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้ การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อาจทำให้การมีส่วนร่วมจากภาคชุมชนมีน้อยลง เนื่องด้วยบางชุมชนอาจขาดทักษะด้านนี้ ควรมีการ

สังเคราะห์ข้อมูลจากโครงการให้อยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีทั้งรูปแบบสื่อข้อมูลดิจิทัลและรูปแบบเอกสารหรือจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์ให้เข้าใจง่าย เพื่อตอบสนองชุมชนได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1

บทนำ

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 4 หลักการคือ

- 1.1 การเรียนโดยการรับใช้สังคม
- 1.2 การใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.3 การเรียนแบบโครงการ
- 1.4 จิตสำนึกสาธารณะ

1.1 การเรียนโดยการรับใช้สังคม

การเรียนโดยการรับใช้สังคม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้วยการประยุกต์หรือออกแบบ โดยการนำเนื้อหาของบทเรียนมาจัดโครงการที่เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริง ของชุมชน หรือในทางกลับกันเป็นการเชื่อมโยงปัญหาในชุมชนเข้ามาสู่บทเรียน และในบางโอกาสอาจ เป็นการนำผู้เรียนออกไปทำกิจกรรมในชุมชน โดยถือว่ากิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนใน หลักสูตร โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ เป็นขั้นตอนระบุชุมชนของผู้เรียน และสำรวจชุมชน สภาพ และปัญหาของชุมชน

ขั้นที่ 2 การเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา เป็นขั้นตอนสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด และเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

ขั้นที่ 3 การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจ เป็นขั้นตอนศึกษาตัวนโยบายหรือกฎหมาย ผลกระทบจากนโยบายหรือกฎหมายนั้น และนำเสนอนโยบายเพื่อ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นตอนวางแผนปฏิบัติการ ลงมือกระทำกิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การไตร่ตรอง ประเมิน และกิจกรรมแสดงผลงาน เป็นการกำหนดกิจกรรม และเวลาในการไตร่ตรอง ทำการพิจารณาไตร่ตรองในแต่ละขั้นตอนด้วยการเขียนบันทึก ประเมินผล ในแต่ละขั้นตอน และสรุปและนำเสนอกิจกรรมการรับใช้สังคมและบทเรียนที่เรียนรู้ และ ประชาสัมพันธ์นำผลงานออกแสดง

1.2 การใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน

การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเทคโนโลยีทางด้าน คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำมาสนับสนุนการเรียนการสอนในรูปแบบ ของความร่วมมือ ช่วยเชื่อมโยงบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนแบ่งปัน

ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการทำงานที่เกื้อกูลกัน เครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะของเวลา และสถานที่ มีดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้แบบประสานเวลา (Synchronous Communication) เช่น โปรแกรมสนทนา (Chat) หรือการประชุมด้วยข้อความ (Text Conference) การใช้การส่งฝากข้อความ (Line) การใช้ Real Time Audio

2) เครื่องมือที่ใช้แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Communication) เช่น การใช้กระดานสนทนา (Web Board) การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail: E-Mail) การใช้การบันทึกบทความ (Weblog) การใช้วิกิ (Wiki) การใช้การถ่ายโอนแฟ้ม, การค้นหาแฟ้ม (File Transfer Protocol: FTP) การใช้เฟซบุ๊ก (facebook)

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน มีองค์ประกอบดังนี้ นำเสนอปัญหาในระบบ ผู้เรียนแต่ละคนวิเคราะห์ปัญหา ผู้เรียนทำการพิจารณาถึงปัญหาและแนวทางที่ตนได้เสนอไว้ในเว็บไซต์ เพื่อให้กลุ่มเข้าถึงได้และผู้เรียนทำการอภิปราย วิพากษ์ สิ่งของแต่ละคนได้โพสต์ไว้ครั้งล่าสุดผ่านทางระบบ โดยประโยชน์ที่ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันคือการช่วยลดข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และสถานที่ของผู้เรียน นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดรูปแบบ เพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

1.3 การเรียนแบบโครงการ

การเรียนแบบโครงการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยลงพื้นที่ไปสำรวจ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ในส่วนของผู้เรียน การเรียนรู้จากโครงการ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน เพราะทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบ หาความหมาย ตลอดจนแนวทางแก้ไข ปัญหา ทำให้เกิดกระบวนการค้นพบกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

ในการดำเนินงานโครงการ มีขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง เป็นการคิดหาหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการโดยผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการขอคำปรึกษา หรือข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การเขียนเค้าโครงของโครงการ เป็นการสร้างแผนที่ความคิด เป็นการนำเอาภาพของงาน และภาพความสำเร็จของโครงการที่วิเคราะห์ไว้มาจัดทำรายละเอียด เพื่อแสดงแนวคิด แผน และขั้นตอนการทำโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ เป็นการดำเนินงาน หลังจากที่โครงการได้รับความเห็นชอบจากผู้สอน-อาจารย์ที่ปรึกษา และได้รับการอนุมัติจากสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ในเค้าโครงของโครงการ และระหว่างการปฏิบัติงานผู้เรียนต้อง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ คำนึงถึงความประหยัด และความปลอดภัยในการทำงานตลอดจน คำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน เป็นการสรุปรายงานผล การดำเนินงานโครงการ เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ตลอดจนข้อสรุป ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ

ขั้นตอนที่ 6 การแสดงผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการทั้งหมดมาเสนอให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งผลผลิตที่ได้จากการดำเนินโครงการประเภทต่าง ๆ มีลักษณะเป็นเอกสาร รายงาน ชิ้นงาน แบบจำลอง ฯลฯ ตามประเภทของโครงการที่ปฏิบัติ

1.4 จิตสำนึกสาธารณะ

จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึงการมีความตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อเรื่องส่วนรวมของสังคม มีสำนึกร่วมต่อประเด็นสาธารณะ ตลอดจนความรู้สึกรักและห่วงแหนสาธารณะ สมบัติอันเป็นของส่วนรวม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัตถุประสงค์จากการดูแลรักษา เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม 2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัตถุประสงค์จากการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัตถุประสงค์จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม และ 4) การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือ สังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัตถุประสงค์จากการกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตน

จากแนวคิดพื้นฐานข้างต้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 5 อธิบายกรอบความสัมพันธ์ของแนวคิดพื้นฐานในการทำวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

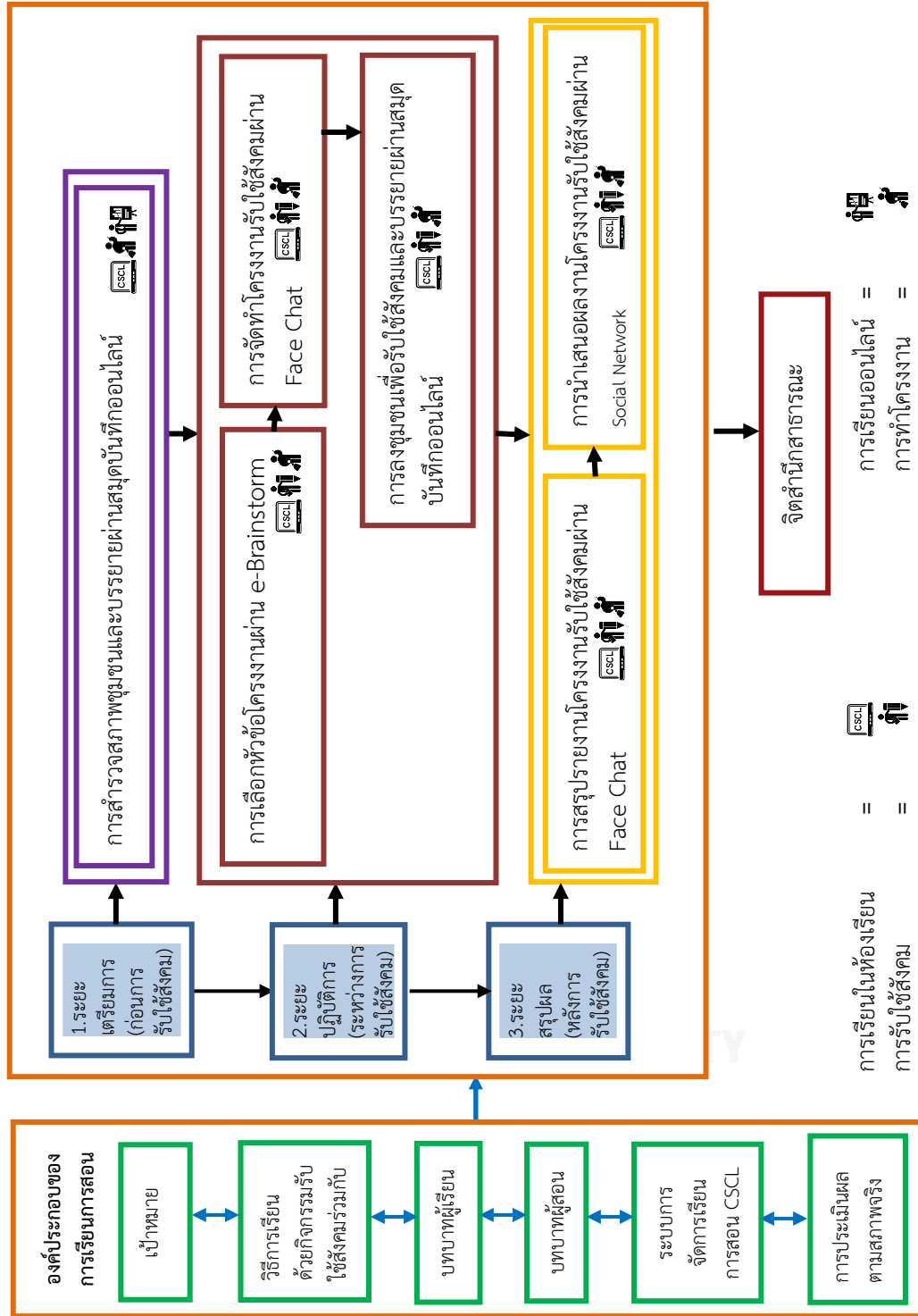
เพื่อให้ผู้สอนในสถาบันการศึกษา มีหลักการ องค์ประกอบ ขั้นตอน และวิธีการนำไปใช้ ในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2

องค์ประกอบและขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) องค์ประกอบของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) ขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) ผลลัพธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

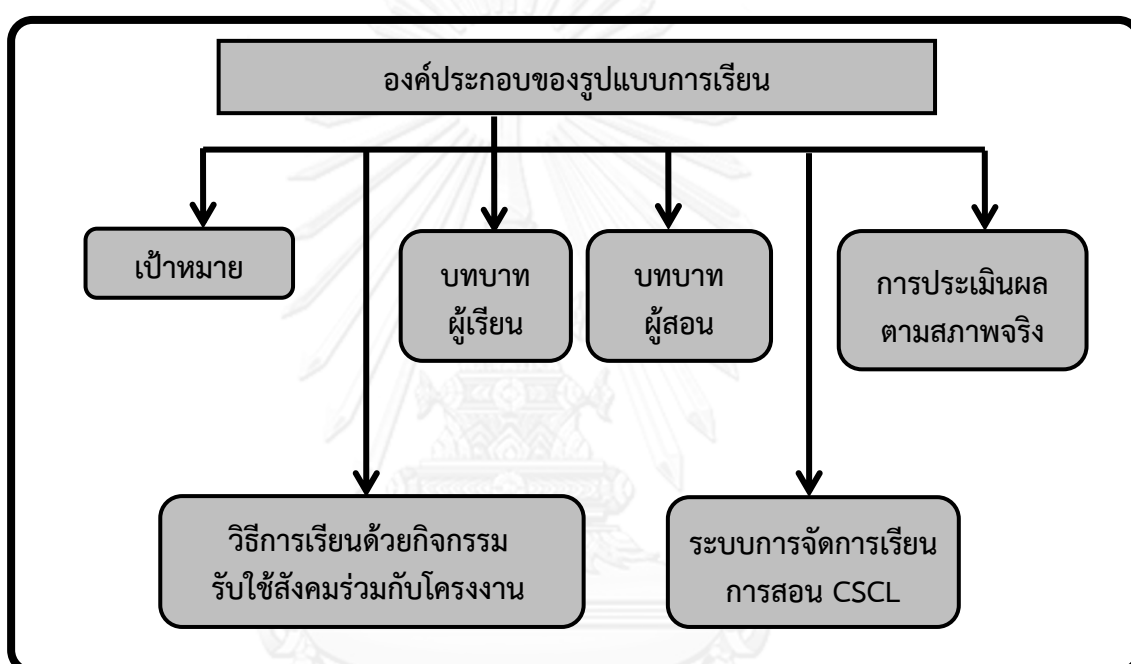
โดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 6 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพที่ 6 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อร่วมกัน

1. องค์ประกอบของการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบของการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และผลลัพธ์ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังภาพที่ 7 ต่อไปนี้

ภาพที่ 7 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำอธิบายรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) เป้าหมาย

เป้าหมายของการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม สร้างจิตสำนึกสาธารณะ การศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมองเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและแสดงออกด้วยการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ โดยประยุกต์ใช้ศักยภาพ ความรู้ทางวิชาการ ทักษะ

ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ของตน อันทำให้ชุมชนและสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุนและแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนผู้เรียนเกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ

(2) วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ

การเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักกับชุมชน วิเคราะห์ถึงความต้องการของชุมชนที่ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือได้ โดยนำความรู้ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือชุมชนโดยการทำโครงการเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำโครงการ เพื่อผู้เรียนจะได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้ชุมชน ทั้งนี้ผู้เรียนและชุมชนต่างได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ เท่ากัน ไม่ใช่เกิดประโยชน์เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

สาระสำคัญของวิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ อยู่ที่หัวข้อของโครงการและการเลือกหัวข้อของโครงการ ซึ่งต้องมาจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นั่นคือ เมื่อผู้เรียนได้เลือกชุมชนแล้ว มีการระบุชุมชน สำรวจชุมชน จากนั้นเลือกประเด็นและเขียนโครงการ ดำเนินโครงการ มีการประเมินเพื่อปรับปรุง เขียนบันทึก สนทนาอภิปรายแสดงความคิดเห็น จากนั้น แสดงออกโดยการนำเสนอผลงานของโครงการ

(3) บทบาทผู้เรียน

ในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อันร่วมกัน ในการทำโครงการ มีการเรียนทั้งในห้องเรียน การเรียนออนไลน์ และนอกห้องเรียนเพื่อทำกิจกรรมรับใช้สังคม ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีวินัยในตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบในงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนมีบทบาท 2 ส่วน คือบทบาทรายบุคคลและบทบาทของกลุ่ม ดังนี้

3.1 บทบาทรายบุคคล ได้แก่ ทำความเข้าใจขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อันร่วมกัน ในการทำโครงการ ทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งทำความเข้าใจถึงวิธีการใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน ศึกษาเนื้อหาความรู้ และทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนั้น ผู้เรียนต้องที่มีความกระตือรือร้น เลือกและศึกษาประเด็นปัญหาที่สนใจ พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ

3.2 บทบาทของกลุ่ม ได้แก่ การทำกิจกรรมกลุ่ม มีความตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันทำงาน พร้อมแสดงความคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดำเนินกิจกรรมกลุ่มตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมวางแผนทำโครงการ แบ่งกลุ่มปฏิบัติการ ทำกิจกรรมรับใช้สังคม แสดงผลงาน เมื่อเป็นผู้ทำการไตร่ตรอง เขียนบันทึก รายงาน สนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็น การแสดงออกทางสื่อต่าง ๆ โดยในทุกขั้นตอนเป็นการร่วมมือกันทำกิจกรรม

นอกจากนั้น ในการทำงานกลุ่ม ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือความต้องการของกลุ่มได้ การทำงานร่วมกันจะดำเนินไปได้ผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดี กลุ่มนั้นก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมาก บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มที่จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำกลุ่มควรทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงานและช่วยให้ผู้ร่วมงานเข้าใจตรงกัน วางแผนการทำงานและขั้นตอนการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม แบ่งงานและมอบหมายงานอย่างเหมาะสม ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ให้แก่กลุ่มและทีมงาน หรือกระตุ้นให้กลุ่มและทีมงานเริ่มความคิดเห็นใหม่ ๆ แสวงหาข้อมูล ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ช่วยให้กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลหรือประเด็นต่าง ๆ ช่วยประสานความคิดของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน ช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ติดตามงาน ประเมินผลงาน และสรุปผลงานเป็นระยะๆ และแจ้งให้สมาชิกกลุ่มรับทราบ ประเมินผลงาน เมื่องานสำเร็จ และปรับปรุงงาน เมื่องานนั้นต้องแก้ไข

บทบาทเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่ม มีการจัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่ม เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย ดูแลและเอาใจใส่สมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความสามารถอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้ทุกคนมีความรู้สึกว่ามีคุณค่า มีประโยชน์ต่อกลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและต้องการทำงานให้กลุ่ม รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกผู้ร่วมงานมีความรู้สึกภาคภูมิใจ พอใจและต้องการที่จะช่วยงานกลุ่มมากขึ้นไปอีก บทบาทในการรวมกลุ่ม สมาชิกกลุ่มควรจะช่วยเหลือกลุ่มโดยทำหน้าที่สนับสนุน กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่าง ๆ ควบคุมการสนทนาให้เป็นอย่างดีไม่ออกนอกทาง พยายามควบคุมกลุ่มให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย ประนีประนอม ตระล่อมไกล่เกลี่ยและหาทางแก้ปัญหาเมื่อสมาชิกกลุ่มเกิดความคิดเห็นขัดแย้งกัน ช่วยให้กลุ่มเกิดบรรยากาศที่ดีด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น สร้างอารมณ์ขันในเวลาที่กำลังตึงเครียด และมีอารมณ์ขัดแย้งกัน เป็นผู้ที่ช่วยในการทำงานกลุ่ม บทบาทในการทำงานและบทบาทในการรวมกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จของงาน กลุ่มใดมีสมาชิกกลุ่มที่ช่วยกันทำหน้าที่เหล่านี้มักจะประสบความสำเร็จในการทำงาน

การเตรียมความพร้อมผู้เรียน ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ต้องลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาจากการลงชุมชน แล้วสรุป บันทึกผลการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ทักษะคอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้ เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน CSCL มีเทคโนโลยีที่พัฒนาไปเร็วมาก ดังนั้น การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของผู้เรียน

(4) บทบาทผู้สอน

ในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์ สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ ทั้งในส่วนที่มีการเรียนในห้องเรียน การเรียนออนไลน์ และการทำกิจกรรมลงชุมชน ดังนั้น บทบาทของผู้สอนคือ เป็นผู้อำนวยการความสะดวก ทั้งจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นผู้ชี้แนะ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการเรียนรู้ วิธีการไตร่ตรอง ให้ความรู้ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ที่ปรึกษาโครงการ เป็นผู้ประเมินผล ติดตามผล ประเมินการเรียนรู้ ประเมิน โครงการงาน เป็นผู้ประสานสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนตามขั้นตอน การเรียนการสอนได้ เนื่องจากผู้สอนต้องมีบทบาทช่วยเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้เรียนตลอด กระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปสู่ การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมและควรต้องสอดคล้องกับกิจกรรมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน และสร้างความตระหนักให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ต้องเตรียมแก้ไขปัญหาคือต่าง ๆ ของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการในแต่ละชั้น เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สามารถสรุปโครงการงานจากการรับใช้สังคมได้ ผู้สอนให้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ทุกสัปดาห์ การได้รับผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ จะทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้แต่ละ สัปดาห์หรือไม่ เมื่อผู้เรียนได้ทราบผลสะท้อนกลับ จะช่วยให้ผู้เรียนประเมินตนเองได้ว่าผู้เรียนดำเนิน กิจกรรมโครงการรับใช้สังคมได้ถูกต้อง นอกจากนั้น ผู้สอนต้องเข้าใจวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่ ใช้ประเมินจากการทำกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน

(5) ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL

เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการงาน เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการอำนวยความสะดวกในการศึกษาหาความรู้ของผู้เรียน บันทึกส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย การติดต่อสื่อสารแสดง ความคิดเห็น ทำกิจกรรมกลุ่มได้ตลอดทุกที่ทุกเวลา โดยใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการร่วมมือทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับผู้ที่มีจุดมุ่งหมาย เดียวกัน และยังช่วยพัฒนาให้เป็นนักคิด มีความกระตือรือร้น เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายนั้น ๆ มีลักษณะเป็นระบบที่ใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก สามารถรองรับการใช้งานผ่าน ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีระบบ Log in และสามารถเก็บฐานข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้งาน มี ช่องทางในการประกาศข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ จากผู้สอน โดยใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

5.1 เครื่องมือแบบผสานเวลา (Synchronous Tools) ได้แก่ ระดมสมองออนไลน์ (e-Brainstorm), เฟสแชท (face chat)

5.2 เครื่องมือแบบไม่ผสานเวลา (Asynchronous Tools) ได้แก่ กระดานสนทนา (webboard), สมุดบันทึกออนไลน์ (blog)

5.3 แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (Online Recourses) ได้แก่ เอกสาร, วิดีโอคลิป

(6) การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การวัดและประเมินผลเป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการเรียนตาม รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการ เรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการงาน เป็นการประเมินโดยการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจาก งานและวิธีการที่ผู้เรียนทำ เพื่อวัดจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น

6.1 การประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Formative assessment) โดยใช้แบบประเมินสมุดบันทึกออนไลน์, แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน, แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ

6.2 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (Summative assessment) เป็นการวัดประเมินโดยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

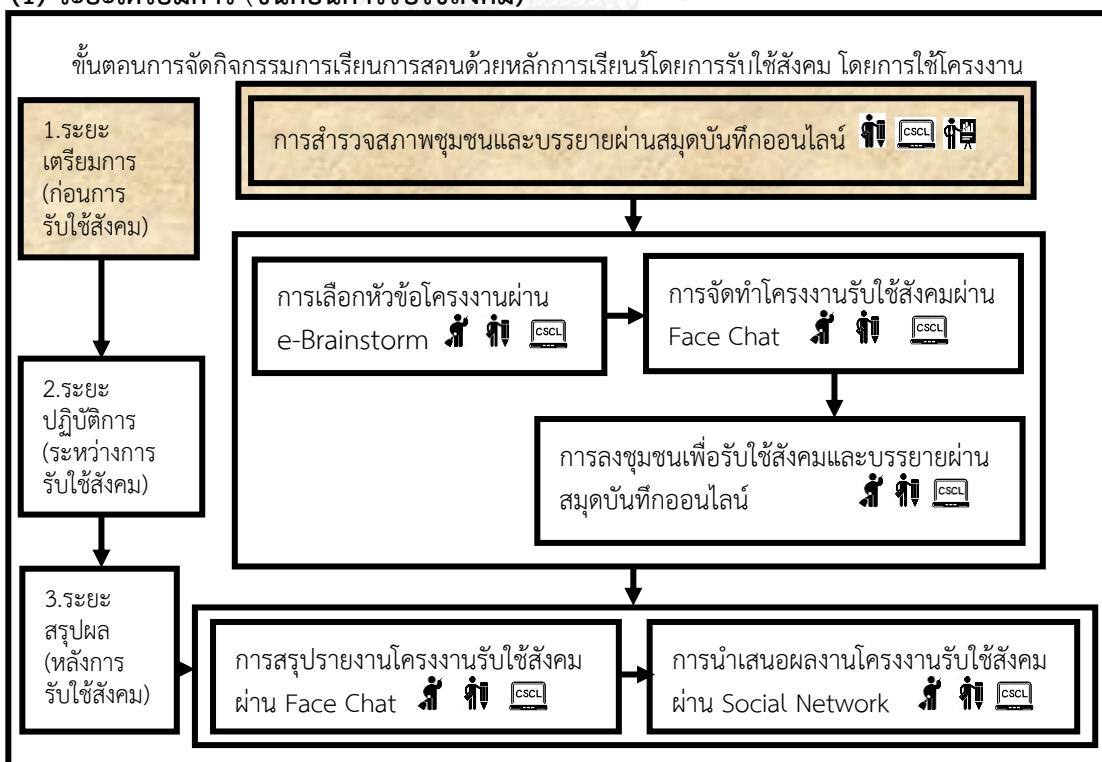
2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการใช้สังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้แบบในห้องเรียนและการเรียนแบบออนไลน์ มีการสอดแทรกหลักการเรียนรู้โดยการใช้สังคมและการสอนแบบโครงการไว้ตลอดกระบวนการ โดยประกอบด้วยกระบวนการ 3 ระยะ ดังนี้

- (1) ระยะเตรียมการ (ขั้นก่อนการรับใช้สังคม)
- (2) ระยะปฏิบัติการ (ขั้นระหว่างการรับใช้สังคม)
- (3) ระยะสรุปผล (ขั้นหลังการรับใช้สังคม)

โดยในแต่ละกระบวนการมีรายละเอียดดังนี้

(1) ระยะเตรียมการ (ขั้นก่อนการรับใช้สังคม)

ภาพที่ 8 ระยะเตรียมการ (ขั้นก่อนการรับใช้สังคม)

ในกระบวนการที่ 1 ระยะเตรียมการ (ขั้นก่อนการรับใช้สังคม) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนปฐมนิเทศ

สัปดาห์ที่ 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ
2. เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการเรียน ขั้นตอนการทำกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ
4. เพื่อวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียนของผู้เรียน

ระยะเวลาที่ใช้

1 ครั้ง (4 คาบ)

รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้ในชั้นเรียน

ขั้นตอนของกิจกรรม

1. ผู้สอนชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียน บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอน และการประเมินผลให้ผู้เรียนทุกคนทราบในคาบเรียนที่ 1
2. ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนลงทะเบียนในระบบตามตัวอย่างขั้นตอนการลงทะเบียน
3. ผู้สอนทำการสาธิต อธิบายขั้นตอนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในระบบการจัดการเรียนการสอน และสอบถามความเข้าใจกับผู้เรียน
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนการทำกิจกรรม
5. ผู้สอนให้ผู้เรียนชม Clip VDO, ศึกษาเอกสารที่ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ และมอบหมายให้ผู้เรียนบันทึกความรู้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

ขั้นตอนการสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

สัปดาห์ที่ 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของการรับใช้สังคมได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสภาพจริง

ระยะเวลาที่ใช้

1 สัปดาห์

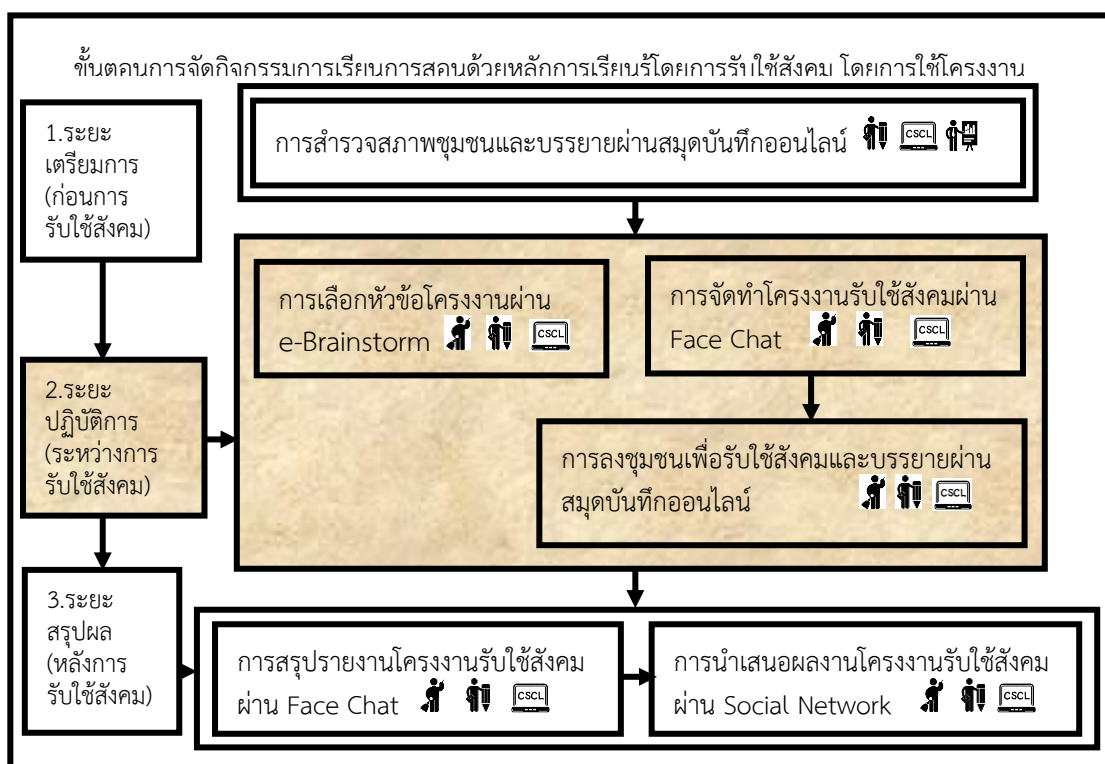
รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้ออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนสำรวจสภาพชุมชนตามที่คุณสอนมอบหมายให้ออกเวลาเรียน
- 2) ผู้เรียนเล่าสภาพ ความเป็นมา และปัญหาของชุมชนผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
- 3) ผู้เรียนอภิปรายถึงความสำคัญของการรับใช้สังคม

(2) ระยะเวลาปฏิบัติการ (ขั้นระหว่างการรับใช้สังคม)

ภาพที่ 9 ระยะเวลาปฏิบัติการ (ขั้นระหว่างการรับใช้สังคม)

ในกระบวนการที่ 2 ระยะเวลาปฏิบัติการ (ขั้นระหว่างการรับใช้สังคม) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการเลือกหัวข้อโครงงานรับใช้สังคมผ่านการระดมสมองออนไลน์

สัปดาห์ที่ 3

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนคัดเลือกหัวข้อโครงงานตามที่ได้สำรวจชุมชน
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาของชุมชน
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 4) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้

1 สัปดาห์

รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนศึกษาบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน และสรุปบทบาทหน้าที่ของตนเองในชุมชนและนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
- 2) ผู้เรียนร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และคัดเลือกหัวข้อในการทำโครงการรับใช้สังคม โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ผ่านการระดมสมองออนไลน์ และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
- 3) ผู้เรียนอภิปรายความตระหนักถึงปัญหาของชุมชน

ขั้นตอนการจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟสแชท

สัปดาห์ที่ 4

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการเขียนโครงการ
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้

1 สัปดาห์

รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนศึกษาวิธีการเขียนโครงการ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม เขียนโครงการรับใช้สังคมตามความสำคัญของปัญหาที่แต่ละกลุ่มคัดเลือก ผู้เรียนต้องรวบรวมข้อมูลและค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อเสนอร่างแผนการทำโครงการ ให้ผู้สอนตรวจ โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ระหว่างกันผ่านเครื่องมือสื่อสารบนเครือข่าย
- 2) ผู้เรียนร่วมกันแบ่งงานตามหน้าที่ พร้อมนัดหมายวันและเวลาสำหรับการลงชุมชน ผ่านเฟสแชท และนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

ขั้นตอนการลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

สัปดาห์ที่ 5-6

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมรับใช้ชุมชนตามโครงการที่วางแผนไว้
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้

2 สัปดาห์

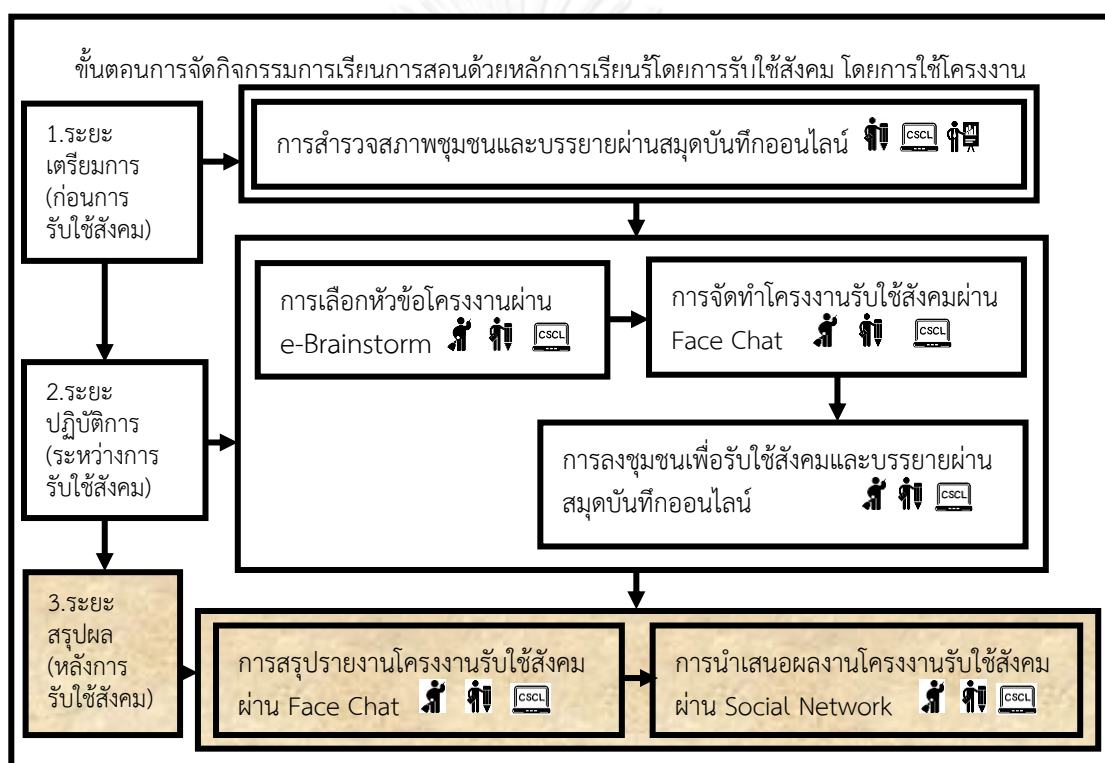
รูปแบบการเรียนรู้

ลงชุมชน และบันทึกผ่านการเรียนรู้ออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนลงชุมชนนอกเวลาเรียน เพื่อดำเนินงานตามโครงการ
- 2) ผู้เรียนเก็บข้อมูลการลงชุมชนด้วยการบันทึกภาพ, เสียง และวิดีโอ
- 3) ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้รับจากการลงชุมชน นำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

(3) ระยะเวลาสรุปผล (ขั้นหลังการรับใช้สังคม)

ภาพที่ 10 ระยะเวลาสรุปผล (ขั้นหลังการรับใช้สังคม)

ในกระบวนการที่ 3 ขั้นหลังการรับใช้สังคม มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซแชท

สัปดาห์ที่ 7

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการทำโครงการในกลุ่มของตนเอง
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้

1 สัปดาห์

รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้ออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนตรวจสอบผลการทำโครงการ
- 2) ผู้สอนตรวจสอบร่างผลงาน เสนอแนะ ข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุง
- 3) ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่ม สรุปประเด็นที่ได้รับจากโครงการการรับใช้สังคม
- 4) ผู้เรียนคิดรูปแบบผลงานที่จะนำเสนอ ผ่านเฟสแชท
- 3) ผู้เรียนสรุปประเด็นนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์

การนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network

สัปดาห์ที่ 8

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานโครงการที่รับใช้ชุมชน
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้

1 สัปดาห์

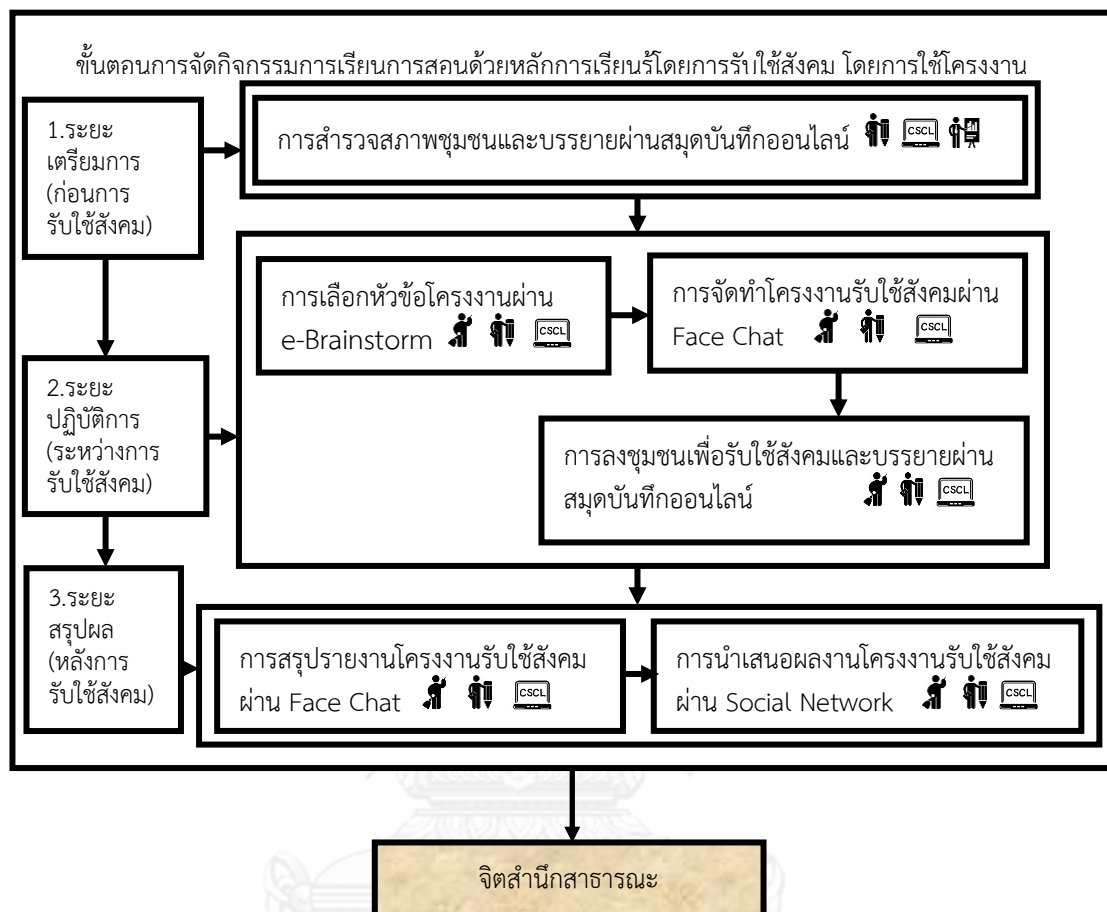
รูปแบบการเรียนรู้

การเรียนรู้ออนไลน์

ขั้นตอนของกิจกรรม

- 1) ผู้เรียนนำเสนอชิ้นงานโครงการการรับใช้สังคม สารคดีวิทยุกระจายเสียง และสารคดีโทรทัศน์ เผยแพร่ผ่าน Social Network
- 2) ผู้เรียนบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
- 3) ผู้สอนนัดหมายให้ผู้เรียนทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ หลังการทำกิจกรรม

3. ผลลัพธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

ภาพที่ 11 ผลลัพธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ

ผลลัพธ์ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ คือจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการดูแลรักษา เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม

การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัดได้จาก การทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม

การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัตได้จากการกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3

การนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้

การนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ ควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้สอน อาจารย์ หรือสถาบันการศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปประยุกต์ใช้นั้น ควรทำความเข้าใจกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน อันได้แก่ เป้าหมายของการเรียนการสอน วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ บทบาทของผู้เรียน บทบาทของผู้สอน ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL และการประเมินผลตามสภาพจริง

2. ในขั้นตอนของการเตรียมการ ผู้สอน อาจารย์ หรือสถาบันการศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปประยุกต์ใช้นั้น ควรทำความเข้าใจและอธิบายกับผู้เรียนให้ทราบถึงขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้ได้เห็นภาพรวม รวมถึงการฝึกการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการใช้งานผ่านระบบการจัดการเรียนการสอนให้สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก

3. ในขั้นตอนของการศึกษาเนื้อหาตามวัตถุประสงค์รายวิชา ผู้สอน อาจารย์ หรือสถาบันการศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปประยุกต์ใช้นั้น สามารถปรับเปลี่ยนผลงานของโครงการในกิจกรรมรับใช้ชุมชนได้ ตามแต่ความเหมาะสมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของรายวิชา

4. ในการแบ่งผู้เรียนในการทำโครงการ ควรมีขนาดของกลุ่มย่อยระหว่าง 5-6 คน เพื่อให้ง่ายและเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และแบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มให้ชัดเจน และต้องเมื่อกำหนดให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมลงชุมชน ควรแบ่งพื้นที่ชุมชนให้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เลือกชุมชนอย่างอิสระ

5. ในขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ ควรนัดหมายเวลาส่งงานให้ชัดเจน นัดแนะเวลาทำกิจกรรมออนไลน์ร่วมกับผู้เรียนให้ชัดเจน และผู้สอนควรติดตาม ตรวจสอบการใช้งานของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

6. ในขั้นตอนของการประเมินผล ผู้สอน อาจารย์ หรือสถาบันการศึกษาที่ต้องการนำรูปแบบการเรียนการสอนฯ ไปประยุกต์ใช้นั้น ควรทำการชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเกณฑ์การประเมินผลตั้งแต่การปฐมนิเทศ และควรทำการประเมินผู้เรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกสัปดาห์ เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วย หลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้าง จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ ขั้นตอน แนวคิด และหลักการที่ เกี่ยวข้องในเรื่อง หลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน การทำ โครงการ และจิตสำนึกสาธารณะ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามในการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการ เรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เป็นอาจารย์จำนวน 148 คน และ นักศึกษาจำนวน 374 คน

เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในด้านการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฯให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัจจุบัน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียน จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการ เรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับกำหนดขั้นตอนและองค์ประกอบของรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ และข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอน ในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์และใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนฯ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ขั้นตอนการเรียน การสอน และกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน

ผู้วิจัยนำต้นแบบของรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ที่ สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา สำนวน ตลอดจนความ ครอบคลุมขององค์ประกอบ ขั้นตอนและกิจกรรม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนโดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้อยู่โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้อยู่แบบ โครงการ และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 5 ท่าน พิจารณาในด้านการสื่อความหมาย ความ ครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมในการนำไปใช้ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบ และขั้นตอนของการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

จากนั้น นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองคุณภาพความตรงตามเนื้อหา โดยประเมินรูปแบบการเรียนโดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ และขั้นตอนการ พัฒนาการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน การจัดการเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ ด้านการเรียนรู้อยู่โดยการรับใช้สังคม ด้านการเรียนรู้อยู่แบบโครงการ และด้านจิตสำนึกสาธารณะ รวมจำนวน 5 ท่าน แล้วผู้วิจัยนำมา วิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่และนำเสนอข้อมูลโดยการตีความสรุป โดยมีการปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ ให้ปรับรูปแบบให้ง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น แต่ละขั้นตอนให้อธิบายรายละเอียดให้ ชัดเจน

ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนการเรียนการสอน ด้วยการกำหนด ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์

สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากนั้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้น ออกแบบเว็บไซต์ เอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้น นำเว็บไซต์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วและเอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

นำต้นแบบของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ระบบ CSCL ที่ใช้ คู่มือแนวทางปฏิบัติฯ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ และดำเนินการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (focus group) รวมจำนวน 9 ท่าน โดยการกำหนดคำถาม เพื่อให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องให้แนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวาง ละเอียดลึกซึ่ง แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น และแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียน แล้วนำไปทดลองใช้ ในระยะที่ 3 และประเมินผลในระยะที่ 4

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มวิชานิติศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา CRD3304 เทคโนโลยีเพื่อการผลิตงานวิทยุกระจายเสียง ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 หมู่เรียน

ผู้วิจัยได้มีการวางแผนก่อนดำเนินการทดลอง โดยการเตรียมความพร้อมของสถานที่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เตรียมอุปกรณ์การเรียน และสื่อการสอน เตรียมความพร้อมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ระบบการจัดการเรียนการสอน คู่มือปฏิบัติสำหรับผู้เรียนและผู้สอนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามรูปแบบดำเนินกิจกรรมตามชั้นสอน ใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design โดยดำเนินการทดสอบก่อนเรียนผู้เรียน โดยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะที่พัฒนาขึ้น และดำเนินการเรียน โดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนตามรูปแบบการเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนผู้เรียน วัดจิตสำนึกสาธารณะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกสาธารณะ และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนฯ เก็บข้อมูลเชิงลึก โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้เรียน

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test dependent วิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบโดยจัดลำดับความสำคัญให้เกิดความเข้าใจในความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันฯ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินและรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินและรับรองรูปแบบ ซึ่งการรับรองรูปแบบการเรียนการสอนฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต้องมีค่าตั้งแต่ 4.0 ขึ้นไป จึงจะถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้จริงได้ และนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอรูปแบบในรูปแบบแผนภาพประกอบการอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม วิธีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยสรุปผลออกเป็น 4 ระยะ ตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการในปัจจุบัน พบว่ามุมมองของอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนว่า มีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงาน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการยืดหยุ่นเรื่องเป็นเวลา มีการกำหนดเนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริง มีการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือกันเรียนของผู้เรียน

จากการศึกษาสิ่งที่ควรปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพบว่า ในมุมมองของอาจารย์มุ่งหวังให้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงชุมชนเพื่อเตรียมการ หาความต้องการของชุมชน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สรุป ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม มีการจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน จากการลงชุมชน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมกับชุมชนมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน

ส่วนในมุมมองของนักศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน นักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในด้านต่าง ๆ ได้ โดยใช้ในการค้นหา ข้อมูลต่าง ๆ มากที่สุด และเครื่องมือบนเว็บที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมคือ facebook, webboard, e-mail และ chat ส่วนกิจกรรมที่ควรนำมาปรับปรุงให้นักศึกษาปฏิบัติในการลงชุมชน คือ ทำกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ทำกิจกรรมการเรียนมีการดำเนินโครงการ ทำกิจกรรมการเรียนมีการสรุปและอภิปรายผลโครงการ ทำกิจกรรมรับใช้สังคม และมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สร้างขึ้นจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอน มาร่างเป็นรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม สร้างจิตสำนึกสาธารณะ

1.2 วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำ ความรู้จักกับชุมชน วิเคราะห์ถึงความต้องการของชุมชนที่ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือได้ โดยนำความรู้ ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือชุมชนโดยการทำโครงการเป็น แนวทางในการปฏิบัติ

1.3 บทบาทผู้เรียน ผู้เรียนจำเป็นต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีวินัยในตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถเรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบในงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนมีบทบาท 2 ส่วน คือบทบาทรายบุคคลและบทบาทของกลุ่ม

1.4 บทบาทผู้สอน ผู้สอนจำเป็นต้องมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นผู้ชี้แนะ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ วิธีการไตร่ตรอง ให้ความรู้ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ที่ปรึกษาโครงการ เป็นผู้ประเมินผล ติดตามผล ประเมินการเรียนรู้ ประเมิน โครงการ เป็นผู้ประสานสัมพันธ์ สร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

1.5 ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL เครื่องมือที่ช่วยในการอำนวยความสะดวก ในการศึกษาค้นหาความรู้ของผู้เรียน บันทึกส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย การติดต่อสื่อสารแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรมกลุ่มได้ตลอดทุกที่ทุกเวลา โดยใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL ซึ่งเป็น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการร่วมมือทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับผู้ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และยังช่วยพัฒนาให้เป็นนักคิด มีความกระตือรือร้น เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้น ๆ มีลักษณะเป็นระบบที่ใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก สามารถรองรับการใช้งานผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต มีระบบ Log in และสามารถเก็บฐานข้อมูลการใช้งานของผู้ใช้งาน มีช่องทางในการ ประกาศข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ จากผู้สอน โดยใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ เครื่องมือแบบผสานเวลา เครื่องมือแบบไม่ผสานเวลา และแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

1.6 การประเมินผลตามสภาพจริง ประกอบด้วยการประเมิน 2 ส่วนคือ การประเมิน ระหว่างการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินสมุดบันทึกออนไลน์ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันของผู้เรียน แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ และ การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ เป็นการวัดประเมินโดยใช้แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

2. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ระยะเวลาเตรียมการ: ขั้นตอนการรับใช้สังคม การปฐมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียม ความพร้อมของทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้ สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียน เกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการเรียน ขั้นตอนการทำกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน และวัด จิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียนของผู้เรียน

2.2 ระยะเวลาปฏิบัติการ: ชั้นระหว่างการใช้สังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อการสำรวจสภาพชุมชน เลือกหัวข้อโครงการรับใช้สังคม จัดทำโครงการรับใช้สังคม รวมไปถึงการลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม

2.3 ระยะเวลาสรุปผล: ชั้นหลังการใช้สังคม การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการทำโครงการในกลุ่มของตนเอง และนำเสนอผลงานโครงการที่รับใช้ชุมชน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นด้วยกับ (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอน ในระดับมาก และทุกท่านเห็นด้วยขั้นตอน (ร่าง) กิจกรรมการเรียนการสอน ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินคุณภาพสื่อเว็บ และแบบประเมินที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตาม (ร่าง) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

4.1 ผลการสร้างเว็บไซต์การเรียนการสอน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประเมินคุณภาพสื่อผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกเว็บในภาพรวมมีความเหมาะสมมาก

4.2 ผลการสร้างแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนและหลังการเรียน วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเที่ยง สามารถนำไปใช้เป็นแบบวัดได้

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนจากแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้านตามองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม มีคะแนนสูงกว่าคะแนนจิตสำนึกสาธารณะก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงสามารถสรุปผลการทดลองว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ จะมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ระยะที่ 4 ผลการรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ทั้ง ในด้านหลักการและแนวคิดพื้นฐาน องค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนของการเรียนการสอน และการ นำรูปแบบไปใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ มีพฤติกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะเกิดขึ้นดังนี้

(1) ระยะเตรียมการ: ขึ้นก่อนการรับใช้สังคม

ผู้เรียนทำกิจกรรมการสำรวจสภาพชุมชน ค้นหาปัญหาที่ตนเองพบเห็นในชุมชนของตนเอง ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ผู้เรียนเริ่มเกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น รู้สึกเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน เริ่มตระหนักว่า ตนเองจะอาสาช่วยเหลือชุมชนและสังคมได้อย่างไร เมื่อสำรวจชุมชนเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนใช้เครื่องมือ CSCL บรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (blog) เกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองพบเจอและสิ่งที่ตนเองจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมได้ ตามหลักฐานที่ผู้เรียนบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (blog) เช่น

“บริเวณมหาวิทยาลัยค่อนข้างจะเป็นปัญหาเรื่องการจราจรติดขัดมาก เนื่องจากในบริเวณใกล้เคียงมีโรงเรียนอยู่หลายโรงเรียน ผู้ปกครองเวลามารับนักเรียน มักจะจอดรถรอริมถนน และยังไม่ดับรถ นอกจากจะทำให้รถติดแล้ว ยังสิ้นเปลืองพลังงานที่ส่งผลเสียตามมา ดังนั้น สิ่งที่ดีฉันอยากจะทำ คือ การเดินรณรงค์ ใช้สื่อ เช่น ใบปลิว เอกสารให้ความรู้ บอร์ดเกี่ยวกับผลเสียต่อสภาพแวดล้อมบริเวณสวนสุนันทา จากปัญหาที่ติดขัดที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยกระตุ้นให้ทุกคนหันมาให้ความสำคัญต่อส่วนร่วมเป็นสำคัญ”

“ชุมชนทำน้ำสามเสน เพิ่งสร้างห้องสมุดเยาวชนได้ไม่นาน จึงทำให้มีหนังสือไว้บริการน้อย ในความเป็นจริงแล้ว ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรทางวิชาการมากที่สุดในชุมชน ควรมีการให้บริการสื่อ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหมุนเวียนตลอดเวลา เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าเกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา จึงมีความสนใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ อยากช่วยระดมหนังสือไปไว้ที่นี่”

จากหลักฐานที่ผู้เรียนบรรยายถึงปัญหาที่ตนเองสำรวจพบและอยากมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมนั้น ถือว่าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสำรวจชุมชน และการมีส่วนร่วม

ตัดสินใจเลือกปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2542) ที่กล่าวว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่าง ๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ช่วยเหลือ สนับสนุน และร่วมรับผิดชอบ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (Commitment) การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือในกระบวนการบริหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย (Involvement) การช่วยเหลือและทำประโยชน์ (Contribution) และการรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อกิจกรรมและต่อองค์การ ในที่สุด การร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) โดยมีแนวคิดหลักว่า การจัดการศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคน ทุกส่วนของสังคม ต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและสังคมโดยรวม ความมุ่งมั่นร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร และจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาจิตสาธารณะแก่ผู้เรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะโดยสมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพ และรับใช้สังคมส่วนรวม เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

(2) ระเบียบปฏิบัติการ: ชั้นระหว่างการใช้สังคม

ผู้เรียนทำกิจกรรมการเลือกหัวข้อโครงการ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะนำปัญหาที่ได้จากการสำรวจในชุมชนมาคัดเลือกปัญหากับเพื่อน ซึ่งปัญหาที่จะนำมาคัดเลือกนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ และความสนใจของเพื่อนร่วมห้อง เพราะทุกคนในชั้นเรียนต้องร่วมกันทำกิจกรรมโครงการของทุกกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนใช้เครื่องมือ CSCL เลือกหัวข้อผ่านการระดมสมองออนไลน์ (e-Brainstorm) โดยก่อนที่จะเลือกหัวข้อผู้เรียนมีการแบ่งกลุ่ม เพื่อกำหนดหน้าที่บทบาทแต่ละคนในกลุ่ม ด้วยเครื่องมือ face chat สิ่งเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 2 การถือปฏิบัติหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัตถุประสงค์ที่ได้จากการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม ตามหลักฐานที่ผู้เรียนกำหนดบทบาทแต่ละคนในกลุ่มด้วย face chat เช่น

“โหวตมัย ใครจะเป็นหัวหน้า หรือใครจะอาสาเป็นหัวหน้าเอง”

“เรามีวลิต เป็นหัวหน้าให้เอง ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ เลือกกันเองตามที่ตัวเองถนัดแล้วกัน จะได้เลือกชุมชนที่จะลง เพราะแต่ละคนก็มีชุมชนมานำเสนอเพื่อน ๆ จะได้แบ่งงานกันเขียนโครงการด้วย”

ผู้เรียนเต็มใจอาสาที่จะทำหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่ม เป็นการอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม จากนั้น เมื่อมีการจัดทำโครงการผ่านเครื่องมือ face chat และผู้เรียนแต่ละคนบรรยายถึงบทบาทหน้าที่ของตนผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (blog) และเตรียมตัวนัดหมายเตรียมอุปกรณ์เพื่อลงชุมชน กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนมีการแบ่งหน้าที่ทำงานตามภาระที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันผลิตชิ้นงาน โดยใช้อุปกรณ์และสื่อที่จัดเตรียมไว้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม และเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ตามหลักฐานที่ผู้เรียนกำหนดบทบาทแต่ละคนในกลุ่มด้วย face chat เช่น

“เขียนโครงการให้แล้วนะ ลองดูสิว่าใช้ได้หรือเปล่า”

“ทุกคนเข้าไปดูเว็บตามนะ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ครบหรือเปล่า ขาดเหลืออะไรจะได้ไปหา มาเพิ่มอีก”

“ช่วยกันเอามากก็ได้ ใช้กันแบบประหยัด ๆ ก็ทำสื่อให้น้องได้เหมือนกัน”

ในขั้นตอนการลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้การปฏิบัติตามโครงการงานของตนเอง โดยที่สมาชิกในท้องถิ่นทุกคน ต้องเข้าร่วมกิจกรรมโครงการงานลงชุมชนของกลุ่มอื่น ๆ มีการเตรียมตัวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม ชักชวนเพื่อนกลุ่มอื่นเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนมีการแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งกันและกัน มีความพยายามร่วมมือทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่ มีการสร้างบรรยากาศในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตัวเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม อาสาช่วยเหลือ สังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตัวเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ตามหลักฐานที่ผู้เรียนบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (blog) เช่น

“การเดินรณรงค์ในชุมชนครั้งนี้ ทำให้เราได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่มีจิตอาสา ช่วยเผยแพร่ความรู้ ให้กับคนในชุมชน ได้รู้จักภาวะโลกร้อน และอันตรายจากการสูบบุหรี่ และยังทำให้คนในชุมชนได้รู้จักวิธีการรักษาโลกของเรา และการเลิกบุหรี่ จากใบปลิวที่เราได้แจกให้คนในชุมชน การเดินรณรงค์แบบนี้ทำให้เราได้มีจิตอาสาที่จะช่วยเหลือสังคมและคนในชุมชน และยังได้รู้จักความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มากเลยล่ะ”

“สิ่งที่ได้รับจากห้องสมุดนี้เพื่อน้อง คือ ความรู้สึกที่ได้บริจาคหนังสือให้แก่ห้อง มันเป็นความรู้สึกที่ดี เป็นเรื่องดี ๆ ที่สามารถทำได้ โดยไม่ต้องเสียเงิน แค่เอาหนังสือที่เราไม่ใช้แล้ว มาบริจาคแทน”

ซึ่งสอดคล้องกับ อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2541) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม นั้น มีองค์ประกอบหนึ่งคือ ความรักเอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้าง ขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง ทำให้เกิดพลังแห่งจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้

(3) ระยะสรุปผล: ขั้นหลังการรับใช้สังคม

ผู้เรียนทำกิจกรรมสรุปรายงานโครงการงานรับใช้สังคม เป็นการสรุปโครงการงานหลังการเข้าร่วมกิจกรรมลงชุมชน เป็นการสะท้อนผลงานหรือเป็นการรายงานของแต่ละกลุ่ม เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเตรียมตัวนำผลงานของแต่ละกลุ่มมานำเสนอ เพื่อแสดงความรู้สึกจากการลงชุมชนในแต่ละครั้ง ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนใช้เครื่องมือ CSCL สรุปรายการผ่าน face chat การเขียนบันทึกออนไลน์ และนำเสนอผลงานโครงการงานรับใช้สังคมผ่าน Social Network ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกสาธารณะในองค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตัวเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ตามหลักฐานที่ผู้เรียนบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (blog) เช่น

“พอได้ไปลงชุมชนเดินรณรงค์แล้วก็รู้สึกดีค่ะ คนในชุมชนให้ความร่วมมือดีมาก ตั้งใจฟังสิ่งที่เรานำมามอบให้เป็นความรู้ ยิ้มหวานให้ตลอดทาง ส่วนกิจกรรมสอนน้อง รักโลก และ

ห้องสมุดนั้น ก็ประทับใจไม่แพ้กันเลยเด็กๆ น่ารักมากๆ ที่ให้ทำอะไรก็ตาม เห็นน้องสนุกที่ที่มีความสุขไปด้วย ห้องสมุดที่เราได้มีส่วนช่วยไปมอบหนังสือ ดิฉันก็สบายๆ ก็สวัสดีๆ ทุกกิจกรรมประทับใจมากค่ะ”

“ผลงานของกลุ่มที่4 "สอนน้องรักโลก"

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/zu1bp9ppt3a5> สารคดีสอนน้องรักโลก ตอน ประหยัดน้ำเพื่ออนาคต

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/7aeony4wol3n> สอนน้องรักโลก ตอน ประหยัดไฟกันเถอะ

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/4-1> สอนน้องรักโลก ตอน ขยะ 4 สี

<http://www.youtube.com/watch?v=aUjtZVy0dhk&feature=youtu.be>

สารคดีโทรทัศน์ "โครงการจิตอาสา สอนน้องรักโลก ชุมชนบ้านญวน"

*ขอบคุณทุกคน ที่ได้มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับกิจกรรมดีๆของกลุ่มเรานะ ดีใจที่ทุกคนได้ทำอะไรเพื่อสังคมส่วนรวม ขอขอบคุณจริงๆ จากใจ ^^”

ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ได้ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทยเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะประกอบด้วย ความรัก ความเอื้ออาทร ความเชื่อใจ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม การนำผลงานจากโครงการลงชุมชนรับใช้สังคมของผู้เรียนเผยแพร่ผ่าน Social media เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนุกและมีความสุขในกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2556) ได้ผลวิจัยที่น่าสนใจว่า สิ่งแรกที่เด็กและเยาวชนไทยร้อยละ 51.1 ทำอย่างแรกหลังจากตื่นนอนคือการเช็คโทรศัพท์มือถือ สิ่งสุดท้ายที่เด็กและเยาวชนไทยร้อยละ 35 ทำก่อนนอนคือการเล่น Facebook และ LINE นอกจากนี้ พบว่า เด็กและเยาวชนไทยร้อยละ 75.7 เล่น Social Network บ่อยจนไปถึงประจำ ในเรื่องการนำเครื่องมือ CSCL มาใช้เป็นช่องทางให้ผู้เรียนได้มาเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Koschmann (2002) ที่พบว่า หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ จะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาที่ส่งผลให้จิตสำนึกสาธารณะเพิ่มสูงขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังได้ใช้หลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมร่วมกับการเรียนแบบโครงการ ในการเรียนรูปแบบนี้ ควรส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นหรือหัวข้อโครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและสมาชิกในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ Weigert (1998) สุริน คล้ายรามัญ (2543) และ ทิศนา ขัมมณี (2554) ที่ได้สรุปหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมและสะท้อนความคิดจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการเตรียมการของผู้เรียนเอง กิจกรรมรับใช้สังคมเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยที่ผู้สอนจะต้องสำรวจสภาพของชุมชนก่อน เพื่อตั้งวัตถุประสงค์ของโปรแกรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียนและเหมาะสมกับชุมชน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบการประเมินผลของผู้สอน

จุดเด่นของรูปแบบการเรียนการสอนนี้ คือเป็นการเรียนที่เน้นกิจกรรมทำโครงการรับใช้สังคม โดยให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถทำการเรียนการสอนได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Koschmann (2002) ที่ได้ทำการวิจัยโดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาร่วมกับระบบเครือข่ายสารสนเทศ Information and communications technology (ICT) และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ มาสนับสนุนการเรียนในรูปแบบของ collaborative methods เช่น การเรียนแบบโครงการ (project-based learning) พบว่าสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอน และช่วยในการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียน การทำงานร่วมกันเก็บรักษาและแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและปัญหาระหว่างกัน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง (Computer-mediated communication) ผ่านเครือข่ายได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเหตุการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์น้ำท่วมหนักในเกือบทุกภาคของประเทศ สร้างความเดือดร้อนและประชาชนได้รับความสูญเสียมหาศาล รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ทำให้ตึกอาคารและท้องถนนได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าว เมื่อมีสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น มีประชาชนจำนวนหนึ่งได้เริ่มติดต่อพูดคุย โดยใช้ Social Network เช่น Facebook Twitter ให้เป็นประโยชน์ โดยการสื่อสารระดมคน ระดมสิ่งของเครื่องใช้ และหาแหล่งที่ต้องการความช่วยเหลือฉุกเฉิน โดยอาศัยประชาชนที่ใช้ Facebook ที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เข้ามาแจ้งข่าวสารความเดือดร้อนในแต่ละชุมชน และประชาสัมพันธ์ต่อกันไปโดยใช้วิธีการแบ่งปันภาพเหตุการณ์ที่เดือดร้อนนั้น จากนั้น ประชาชนที่มีจิตอาสาจึงมีการรวมกลุ่มนัดหมาย และออกไปช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เรือเล็กติดเครื่องยนต์เข้าไปในพื้นที่น้ำท่วมที่เข้าถึงยาก การออกมาระดมทุน ระดมกำลังแรงงานเพื่อทำความสะอาดพื้นที่ในกรุงเทพมหานครที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ทางการเมือง จากนั้น สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียงและผู้เกี่ยวข้องต่างออกมาสื่อข่าวดังกล่าวกับประชาชนทั้งประเทศ จึงเกิดการระดมความช่วยเหลือในภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนจากน้ำท่วม ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคเป็นสิ่งของเครื่องใช้ การบริจาคเงิน หรือการออกแรงช่วยบรรจุน้ำของบริจาค ในส่วนภาคธุรกิจมีการส่งรถบรรทุกและคนขับรถ มีการบริจาคไม้เพื่อนำมาใช้ในการซ่อมแซมบ้าน ทำสะพาน นอกจากนี้โรงเรียนอาชีวะต่างส่งนักเรียนช่างกลช่างเทคนิคไปช่วยซ่อมบ้านเรือนของใช้ ออกแบบและจัดทำสูทาลอยน้ำไปให้ เหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเครื่องมือ CSCL และ Social Network มาใช้เป็นช่องทางให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างชอบเครื่องมือ CSCL โดยเฉพาะ Social network อย่างเช่น facebook การนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ ผู้สอนควรนำเอาเครื่องมือ Social network เหล่านี้ไปพัฒนา ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนการสอน

1.2 จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างชอบการเรียนรู้ผ่านการลงชุมชน ดังนั้น ผู้สอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ ควรมอบหมายโครงการให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาในชุมชนและเกิดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจอย่างแท้จริง มีใช้การมอบหมายโดยกำหนดหัวข้อจากผู้สอน เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดพฤติกรรมเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ที่เน้นลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวัดระดับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ ที่เน้นเหตุผลภายในจิตใจเชิงจริยธรรมของวิจัยของกลุ่มตัวอย่างด้วย

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ เป็นโครงการรับใช้สังคมในชุมชนเมือง ซึ่งคนในชุมชนมีลักษณะการใช้ชีวิตต่างคนต่างอยู่และไม่มีความใกล้ชิดกัน ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำโครงการรับใช้สังคมในชุมชนต่างจังหวัด ที่มีลักษณะการใช้ชีวิตที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน และมีลักษณะของการร่วมมือร่วมใจกันดูแลชุมชนของตนเอง เป็นการศึกษาผลของบริบทในชุมชนที่แตกต่างกัน

2.3 ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาถึงตัวแปรอิสระในตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมจิตสำนึกสาธารณะ การเป็นอาสาสมัคร เจตคติของผู้เรียนต่อการทำกิจกรรมลงชุมชน

2.4 จากการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนพบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนในรายวิชาแตกต่างกัน การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในลักษณะการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการคละระดับผลการเรียน

รายการอ้างอิง

- Akkar, Z. M. (2003). The Publicness' of the 1990s Public Spaces in Britain With a Special Reference to Newcastle Upon Tyne. *Dissertation Abstracts International*, 84(06), 2087-A.
- Albert, H. M. (1996). *A descriptive Study of Selected High School Service-Learning Programs in California.*, Pepperdine University.
- Alt, M. A., & Medrich, E. A. (1994). *Student outcomes from participation in community service.* Berkeley, CA: MPR Associates.
- Anderson, J. (1998). What is service-learning? Service-learning and teacher education. July 9, 2003, from <http://www.ericfacility.net/ericdigests/ed421481.html>
- Barbara, W. (1998). *Computer Supported Collaborative Learning.* An Overview. Lecture notes from IVP 482, University of Bergen: Spring.
- Billson, J. M., and Tiberius, R. G. (1991). Effective social arrangements for teaching and learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 45, 87-110.
- Coverdell, P. D. (2002). What is service-learning? , August 7, 2003, from <http://www.peacecorps.gov/wws/service/whatservice.html>
- Crook, C. (1994). *Computers and the collaborative experience of learning.* London: Routledge.
- Curtis, D. D., and Lawson, M. J. (2001). Exploring collaborative online learning. *Journal of Asynchronous Learning*, 5(1), 21-34.
- Ellis, C. A., Gibbs, S. J., and Rein, G. L. (1991). Groupware: Some issues and experiences. *Communications of the ACM*, 31(1), 38-58.
- Felder, R. M., and Brent, R. (1994). Cooperative learning in technical courses: Procedures. *ERIC Document Reproduction Service, pitfalls, and payoffs*, Service ED 377038.
- Freire, P. (1998). *Education for Critical Consciousness.* New York: Continuum.
- Ganesan, R., Edmonds, G. S., and Spector, J. M. (2001). *The changing nature of instructional design for networked learning.* In C. Jones and C. Steeples (Eds.), *Networked learning in higher education*, Berlin: Springer-Verlag.
- Jianhua, Z., Kedong, li. and Akahori, Kanji. (2001). Modeling and system design for web – based collaborative learning. Retrieved 2007, February 15, from <http://www.kumamoto-u.ac.jp>
- Katz and Chard. (2000). *Engaging Children's Minds: The Project Approach.* Stamford: CT: Ablex.
- Kling, R. (1991). Cooperation, coordination and control in computer-supported work. *Communications of the ACM*, 34(12), 83-88.

- Koschman, T. (1994). Toward a theory of computer support for collaborative learning. *Journal of the learning sciences*, 3, 219-225.
- Koschmann, T. (2002). *Dewey's contribution to the foundations of CSCL research*. Paper presented at the In Proceedings of the Conference on Computer Support for Collaborative Learning: Foundations for a CSCL Community, CSCL '02.
- Lehtinen, E. (2000). Computer supported collaborative learning: a review. May 15, 2007, from <http://www.comlab.hut.fi/opetus/205/elatehtava1.pdf>
- Lenschow, R. J. (1998). From Teaching to Learning: A Paradigm Shift in Engineering Education and Lifelong Learning. *European Journal of Engineering Education*, 23(2), 155-161.
- Li, Z. a. (2001). Web-based Collaborative Learning: Modeling and System Design. *Journal of Service Research*, 24, Conference Papers.
- Lilian G. Katz, S. C. C. (2000). *Engaging Children's Minds: The Project Approach*. Connecticut: Ablex Publishing Corporation.
- Lynn, D. M. (1997). *The Influences of Mandatory Service-Learning on the Attitude Toward Political Involvement of a Selected Group of Secondary School Students*: University of Maryland College Park.
- Mehrens, I. J. L. a. W. A. (1978). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*: Holt McDougal.
- Paulsen, F. M. (1995). The Online Report on Pedagogical Technology for Computer-Mediated Communication. May 15, 2007, from <http://www.hs.nki.no/~morten/cmcped.htm>
- Prins, F. J. S., Dominique M. A.; Kirschner, Paul A.; and Strijbos, Jan-Willem. (2005). Assessment and Evaluation in Higher Education. 30(4), 417.
- Resta, P. (1995). *In Computer Supported Collaborative Learning*. Indiana University: Bloomington, IN.
- Scardamalia, M., and Bereiter, C. (1994). Computer support for knowledge-building communities. *The Journal of the Learning Sciences*, 3, 265-283.
- Shell, D. F., et al. (2005). *Journal of Educational Computing Research*, 33(3), 327.
- Shinichi, S. (2007). Publicness and Taken-for-granted Knowledge : A Case Study of Communal Land Formation in Rural Thailand. *Dissertation Abstracts International*, 40(05), 3217-A.
- Sigmon, R. (1994). *Linking Service with Learning*. Washington: D.C. Council of Independent Colleges.

- Terry, A. W. (2000). A Case Study of Community Action Service Learning on Young , Gaffed Adolescents and their Community. *Dissertation Abstract International*, 60 – 08A.
- Wade, R. C. (1997). Community Service-Learning and the Social Studies Curriculum: Challenges to Effective Practice. *The Social Studies*, 88(September/October), 197-202.
- Waskiewicz, R. A. (2002). Impact of service learning on occupational therapy students' awareness of, commitment to, and sense of responsibility toward community. *Dissertation Abstracts International*(63-01A), AAI3040370.
- Weigert, K. M. (1998). *Academic Service Learning: A Pedagogy of Action and Reflection. New Directions for Teaching And Learning*. San Francisco: Jossey Bass.
- Wijekumar, K. (2002). *Creating Effective Web-Based Learning Environments: Relevant Research and Practice*. Paper presented at the EDUCAUSE 2002 conference in Atlanta.
- Williams, F. D. M. (1997). An assessment of selected outcomes of community service learning experiences in an urban high school. *UMI ProQuest Digital Dissertation*, AAT9822787.
- Yamane, T. (1973). *Educational and Psychological Measurement and Evaluation*. Englewood N.J: Prentice Hall.
- Zhao, J., and Li, K. (2001). Web-based Collaborative Learning: Modeling and System Design. *Journal of Service Research*, 24.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา : สังเคราะห์ วิเคราะห์ และประยุกต์แนวพระราชดำริสู่ด้านการศึกษาและการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย.
- โกศล ดีศีลธรรม. (2545). ERP เทคโนโลยีการจัดการสำหรับธุรกิจยุคใหม่. ไมโครคอมพิวเตอร์ (ธันวาคม), 150-154.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2553). การออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บ ในระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยา ยิ้มวิไล. (2550). สำนักสาธารณะ, มติชนสุดสัปดาห์, p. 15.
- ไตรรงค์ เฉวียงหงส์. (2544). การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทสำหรับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กนกพร คุณรัชตะไพโรจน์. (2546). จิตสำนึกของมัคคุเทศก์ต่อการนำเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษามัคคุเทศก์อาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- กนิษฐา นิตน์พัฒนา และคณะ. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- กรรยา พรรณา. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์. (ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิรวัดน์ วีรังกร. (2549). มุมหนึ่งของความคิดการสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมแก่นักศึกษา. Paper presented at the การประชุมวิชาการประจำปีของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลาง เพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย, กรุงเทพมหานคร.
- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2548). ทฤษฎี 4 L's. Retrieved 12 กันยายน 2551, from <http://www.chiraacademy.com>
- ชวลา เวชยันต์. (2544). การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยวัฒน์ ภิรพันธ์. (2542). บทสัมภาษณ์ Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย. สื่อพลัง, 7(3), 21-23.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ. (2542). การศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกและพฤติกรรมกรรการรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพย์สินส่วนรวม. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2540). รายงานการวิจัยพื้นฐานการศึกษา สภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนการนำกิจกรรมควบคุมโรคติดต่อของชุมชน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2543). การศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ: กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ณรงค์ อ้วนอง. (2546). การศึกษาสำนึกสาธารณะของชุมชน ศึกษากรณีการจัดการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. . โครงการวิจัยการศึกษากับชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- ทีศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสภาวะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธัญชนิต โอสถิตย์พร. (2545). อุดมการณ์และจิตสำนึกของข้าราชการสังกัดกรมการปกครองต่อความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการ. (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- นฤมล มณีงาม. (2547). การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นันทวัฒน์ ชุนซี. (2546). การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นันทิยา ตันศรีเจริญ. (2546). Service-learning: เรียนรู้จากการช่วยเหลือสังคม. สานปฏิรูป, 6(มิถุนายน), 23-26.
- นิภา สุขพิทักษ์. (2535). จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิด สถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: B&B Publishing.
- บุผชาติ ทฬัทภิกรณ์. (2547, 31 สิงหาคม - 2 กันยายน). *Development of Kasetsart e-Learning*. Paper presented at the E-University 2004 3rd International Conference on ICT and Higher Education, กรุงเทพฯ.
- ประเสริฐ กิติรัตน์ตระการ. (2533). การพัฒนารูปแบบการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนชนบท. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. (2540). การวิเคราะห์และประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรศิริ ชีวาพัฒนานวงศ์. (2548). ขบวนการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษากรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ประเทศไทย). (วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). วิถีสังคมไทย ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ภัคจิรา ม่านเขียว. (2553). การสร้างแบบวัดการมีจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มัลลิกา มัติโก. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูทิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ยุธธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม (CIVICNET).

- รุ่งจิตร กองคำ. (2541). การพัฒนาจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2549). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา ภูเกียรติ และคณะ. (2543). การสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารครุศาสตร์, 28(3), มีนาคม-มิถุนายน.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (2549). ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะผ่านนิทาน. (รายงานการวิจัย), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ลลธริมา เกื้อสกุล. (2547). กลยุทธ์การสื่อสารของกองทัพบกเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วศิน ปลื้มเจริญ และคณะ. (2543). จิตสำนึกของเกษตรกรที่มีต่อการจัดการทรัพยากรเกษตรในเชิงนิเวศวัฒนธรรม. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2539). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). การดำเนินการจัดการความรู้ในองค์กร ตามหนังสือ *Learning to Fly*. เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย. (โครงการวิจัยและพัฒนาประชาคมพุทธมณฑล), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2546). ประชาคมวิจัยเพื่อร่วมสร้างชีวิตสาธารณะ : โครงการวิจัยและพัฒนาประชาคมพุทธมณฑล. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541). บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็นประชาสังคม. *ASAHI THAILAND JOURNAL*, 1(1), 52-69.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และคณะ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม. สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- ศิริ แคนสา. (2551). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์. (การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2530). ความเชี่ยวชาญพิเศษของข้าราชการระดับสูงของไทย : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยามรัฐ เรื่องนาม. (2542). ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง กับความสำนึกเชิงสังคมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวคิดและวิสัยทัศน์การปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). from <http://www.mua.go.th/>
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2556). โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กใน
หัวข้อ “1 วันในชีวิตเด็กไทย”. Retrieved 6 มิถุนายน 2556, from
<http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9560000068162>
- สำลี ทองจิ๋ว. (2546). รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 1-2 โครงการสร้างพฤติกรรมประหยัดพลังงานโดย
การจัดโครงการพลังงานศึกษาตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพลังงาน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542). การเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 : การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วย
ตนเอง. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุญาณี เดชทองพงษ์. (2545). ผลการใช้เครื่องมือการสื่อสารแบบร่วมมือในการเรียนการสอนผ่าน
เครือข่ายที่มีต่อเมตาคognition และสมรรถนะการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนไทยและจีนใน
ระดับมหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุริน คล้ายรามัญ. (2543). การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการ
เรียนรู้โดยการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชน
ที่เป็นสตรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- หฤทัย อัจจุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และ
ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขต
กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2541). ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย.
กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อริสา สุขสม. (2552). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชน. Paper presented at the การประชุม
วิชาการระดับชาติประจำปี 2552 ทุนมนุษย์กับการพัฒนา, กรุงเทพฯ.
- อัญวีณ์ ภาชนะ. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกของการให้บริการ : ศึกษาเฉพาะวิชาชีพพยาบาล
ในโรงพยาบาลรามธิบดี. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- อุ้นตา นพคุณ. (2543). การศึกษาตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์, 28(3), มีนาคม-
มิถุนายน.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	อาจารย์ประจำ คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาคิตต์ ตรีสกุล	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรภัทร กิตติวรากุล	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยพายัพ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสำหรับสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบการเรียนการสอน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต วัฒนันท์	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรภัทร กิตติวรากุล	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยพายัพ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
5. ดร.พรทิพย์ ชนะคำ	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินคู่มือและแบบวัดต่าง ๆ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จริยา สมประสงค์	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
2. รองศาสตราจารย์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	อาจารย์ประจำ คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. พันตำรวจโท ดร.ไกรวุฒิ วัฒนสิน	อาจารย์ประจำ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินเว็บไซต์ใช้งานรับใช้สังคม

1. รองศาสตราจารย์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	อาจารย์ประจำ คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุปราณี วัฒนสิน	หัวหน้าสถานีวิจัยกระจายเสียง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. อาจารย์ นฤมล วันทนี	คณบดี คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยพายัพ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินเนื้อหา

1. รองศาสตราจารย์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	อาจารย์ประจำ คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. . รองศาสตราจารย์ ดร.จริยา สมประสงค์	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
3. ศาสตราจารย์ สุปราณี วัฒนสิน	หัวหน้าสถานีวิจัยกระจายเสียง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประชุมกลุ่ม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จริยา สมประสงค์	อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
2. รองศาสตราจารย์ พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	อาจารย์ประจำ คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาภิชาติ ตรีสกุล	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ คำชาย	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและ
นวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. ดร.มาริษา สุจิตวนิช	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
	คณะวิทยาการจัดการ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
6. ดร.ทรงยศ บัวเฟื่อน	อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และ
	สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
7. อาจารย์ อภิชาติ กำภูมีประเสริฐ	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
8. อาจารย์ การดา ร่วมพุ่ม	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะนิเทศศาสตร์
	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
9. อาจารย์ นฤมล วันทนี	คณบดี คณะนิเทศศาสตร์
	มหาวิทยาลัยพายัพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการงาน
- แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในด้านการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ
- แบบประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- แบบประเมินรับรองรูปแบบสำหรับการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการงานเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

**ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงงาน**

ระยะเวลา	ขั้นตอน	กิจกรรมในห้องเรียน	ขั้นตอนตามหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม	ขั้นตอนตามกระบวนการทำโครงงาน	เครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงงาน	
						กิจกรรมผู้เรียน	ขั้นตอนการสอน
กิจกรรมการเรียนการสอนก่อนการรับใช้สังคมด้วยการทำโครงงาน							
สัปดาห์ที่ 1	ปฐมนิเทศ	กิจกรรมในช่วงการเรียนคาบที่ 1	ขั้นเตรียม		หลังจากปฐมนิเทศ นักศึกษาเรียนรู้ด้วย CSCL : ข้อมูลสำหรับการอ่าน, วิดีโอคลิป, กระดานสนทนา, สมุดบันทึกออนไลน์	- นักศึกษาทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะก่อนการทำกิจกรรม - นักศึกษาลงทะเบียนเข้าเรียนในเว็บไซต์ - นักศึกษาบอกความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	- อาจารย์ชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียน และการประเมินผลให้นักศึกษาทุกคนทราบในคาบเรียนที่ 1 - อาจารย์ให้นักศึกษาทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ ก่อนการทำกิจกรรม - อาจารย์สอนให้นักศึกษาลงทะเบียนในระบบตามตัวอย่างขั้นตอนการลงทะเบียน - อาจารย์ให้นักศึกษาชม Clip VDO, ศึกษาเอกสารที่ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสำนึกสาธารณะ และมอบหมายให้นักศึกษานำบันทึกความรู้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
กิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างการรับใช้สังคมด้วยการทำโครงงาน							
สัปดาห์ที่ 2	การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-	ขั้นเตรียม	1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำโครงงาน	เรียนด้วย CSCL : ข้อมูลสำหรับการอ่าน, วิดีโอคลิป, กระดานสนทนา, สมุดบันทึกออนไลน์	- นักศึกษาสำรวจสภาพชุมชนตามที่อาจารย์มอบหมายให้นอกเวลาเรียน - นักศึกษาเล่าสภาพและความเป็นมาของชุมชนผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ - นักศึกษาบอกความสำคัญของการรับใช้สังคมได้	- อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาชม Clip VDO, ศึกษาเอกสารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการรับใช้สังคมและสภาพและปัญหาของชุมชน และมอบหมายให้นักศึกษาสำรวจชุมชน และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
สัปดาห์ที่ 3	การเลือกหัวข้อโครงงานรับใช้สังคมผ่านการระดมสมองออนไลน์	-	ขั้นปฏิบัติ/ไตร่ตรอง	2. การคัดเลือกหัวข้อในการทำโครงงาน	เรียนด้วย CSCL ระดมสมองเพื่อคัดเลือกหัวข้อในการทำโครงงานรับใช้สังคม : ข้อมูลสำหรับการอ่าน, กระดานสนทนา, สมุดบันทึกออนไลน์, ระดมสมองออนไลน์	- นักศึกษาศึกษาบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน และสรุปบทบาทหน้าที่ของตนเองในชุมชนและนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ - นักศึกษาร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และคัดเลือกหัวข้อในการทำโครงงานรับใช้สังคม โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ผ่านการระดมสมองออนไลน์ และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	- อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาศึกษาเอกสารที่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกของชุมชน และมอบหมายให้นักศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาของชุมชนต่อตนเองและสังคมได้ และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ - อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาคัดเลือกหัวข้อในการทำโครงงานรับใช้สังคม โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
สัปดาห์ที่ 4	การจัดทำโครงงานรับใช้สังคมผ่านเฟส	-	ขั้นปฏิบัติ/ไตร่ตรอง	3. การจัดทำและนำเสนอโครงงาน	เรียนด้วย CSCL เขียนโครงงานเพื่อรับใช้สังคม	- นักศึกษาศึกษาวิธีการเขียนโครงงาน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม เขียนโครงงานรับ	- อาจารย์กำหนดให้ศึกษาวิธีการเขียนโครงงานเพื่อรับใช้สังคมจากเอกสาร และ

ระยะเวลา	ขั้นตอน	กิจกรรมในห้องเรียน	ขั้นตอนตามหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม	ขั้นตอนตามกระบวนการทำงาน	เครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน	รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการงาน	
						กิจกรรมผู้เรียน	ขั้นตอนการสอน
	แชท				: ข้อมูลสำหรับการอ่าน, กระดานสนทนา, สมุดบันทึกออนไลน์, เฟสแชท	ใช้สังคมตามความสำคัญของปัญหา -นักศึกษาเข้าร่วมแบ่งตามหน้าที่ พร้อมนัดหมายวันและเวลาสำหรับการลงชุมชน ผ่านเฟสแชท และนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	มอบหมายให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเขียนโครงการ และเตรียมตัวลงชุมชนในสัปดาห์ถัดไปผ่านเฟสแชท โดยบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
สัปดาห์ที่ 5 และ 6	การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม และบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-	ขั้นปฏิบัติ/ไตร่ตรอง	4.การพัฒนาโครงการ	เรียนด้วย CSCL เพื่อนำเสนอการลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม : กระดานสนทนา, สมุดบันทึกออนไลน์, Social Network	-นักศึกษาลงชุมชนตามที่โครงการที่คิดร่วมกันนอกเวลาเรียน -นักศึกษาเก็บข้อมูลการลงชุมชนด้วยการบันทึกภาพ, เสียง และวิดีโอ นำเสนองานบางส่วนผ่าน Social Network -นักศึกษบันทึกสิ่งที่ได้รับจากการลงชุมชน นำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม -อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการลงชุมชนด้วยการบันทึกภาพ, เสียง และวิดีโอ นำเสนองานบางส่วนผ่าน Social Network -อาจารย์ให้นักศึกษาผลิตเนื้อหาโครงการการรับใช้สังคมเป็นสารคดี วิทยูกระบายเสียง และสารคดีโทรทัศน์ และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
กิจกรรมการเรียนหลังการรับใช้สังคมด้วยการทำโครงการงาน							
สัปดาห์ที่ 7	การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟสแชท	-	ขั้นประเมินสรุป	5.การจัดทำรายงาน	เรียนด้วย CSCL อภิปรายกลุ่มเพื่อจัดทำรูปเล่มรายงาน : กระดานสนทนา, เฟสแชท	-นักศึกษอภิปรายในกลุ่ม สรุปประเด็นที่ได้รับจากโครงการการรับใช้สังคมและคิดรูปแบบผลงานที่จะนำเสนอ ผ่านเฟสแชท -นักศึกษาสรุปประเด็นนำเสนอผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาสรุปประเด็นที่ได้รับจากโครงการการรับใช้สังคม และคิดรูปแบบผลงาน ผ่านเฟสแชทและบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์
สัปดาห์ที่ 8	การนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network	-	ขั้นแสดงผลงาน	6.การนำเสนอผลงาน	นำเสนอผลงานด้วย CSCL: สมุดบันทึกออนไลน์, Social Network	นักศึกษานำเสนอชิ้นงานโครงการการรับใช้สังคม สารคดีวิทยุกระจายเสียง และสารคดีโทรทัศน์ เผยแพร่ผ่าน Social Network และชักชวนเพื่อนนักศึกษาตระหนักถึงการรับใช้สังคม และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์	-อาจารย์กำหนดให้นักศึกษานำเสนอชิ้นงานสารคดี วิทยุกระจายเสียง ผ่านทาง Sound Cloud และสารคดีโทรทัศน์ ผ่านทาง YouTube -อาจารย์กำหนดให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้มีการนำเสนอผลงาน โดยชี้ให้เห็นถึงความตระหนักในการรับใช้สังคม และบันทึกความรู้ที่ได้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ -อาจารย์นัดหมายให้นักศึกษาทำแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ หลังการทำกิจกรรม และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษา

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ
ในด้านการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุน
การเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัย	นางอัญชญา สุขสมจิตร นิสิตระดับปริญญาตรีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
ภาควิชา	หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจปัญหา และความต้องการในการเรียนการสอนด้วย
หลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการ
ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปประมวลและวิเคราะห์ผลขั้นที่ 1 ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการ
เรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันใน
การทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ”
(Development of a Service Learning Instructional Model Using Computer-Supported
Collaborative Learning in Project-Based Learning Approach to Develop Public
Consciousness of Undergraduate Students, Rajabhat University) ข้อมูลที่คาดว่าจะได้จาก
คุณอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือ แนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้
คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม
ต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนต่อไป

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

คำศัพท์เฉพาะที่ถูกนำมาใช้ในแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายเชิงหลักการ และอธิบายโดย
ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การทำความเข้าใจกับนิยามศัพท์ดังต่อไปนี้ จะช่วยให้ท่านตอบแบบสอบถามได้อย่าง
ราบรื่น

1. คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน (Computer-Support Collaborative Learning: CSCL) หมายถึง เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารที่นำมาสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือ ช่วยเชื่อมโยงบุคคลที่อยู่ต่างสถานที่
เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์
และการทำงานที่เกื้อกูลกัน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เครื่องมือบันทึกความรู้ เครื่องมือคุยกันฉันท์
เพื่อน เครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์

2. การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม (Service learning) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ทำ
กิจกรรมรับใช้สังคมบนพื้นฐานของสาระความรู้ในเรื่องที่กำลังเรียน แล้วเกิดการเรียนรู้ตาม

วัตถุประสงค์ของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องที่ได้กำหนดไว้ โดยการรับหรือนำประสบการณ์ใหม่จากการทำกิจกรรมรับใช้สังคมเข้ามาผนวกกับความรู้และประสบการณ์เดิมจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องใหม่ หรือเป็นการย้ำ/ขยายความรู้ความเข้าใจเดิมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่วัตถุประสงค์การสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้ โดยมีขั้นตอนคือ 1). เตรียมการ หาความต้องการของชุมชน 2). ดำเนินการ จัดการประชุมเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม 3). การวิเคราะห์และอภิปรายผล นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย และ 4). สรุป ระลึกถึงสิ่งที่ได้ลงมือกระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม

3. การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-based learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเลือกหัวข้อการทำโครงการเอง ค้นคว้าหาความรู้ วิเคราะห์วิจารณ์ บูรณาการองค์ความรู้ภายในขอบเขตทางเลือกที่ตนเองคัดสรรเอง ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เป็นการปูพื้นฐานสู่การเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ เป็นการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Activity-based learning) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ (Independent learning) หรือการเสาะแสวงหาความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (Group Investigation) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะสังคม ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพได้ทั้งสิ้น และเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมความรับผิดชอบสูง เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ โดยมีขั้นตอนคือ 1). การเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ 2). การเริ่มต้นโครงการ 3). การดำเนินโครงการ และ 4). สรุปและอภิปรายผลโครงการ

4. จิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) หมายถึง การมีความตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อเรื่องส่วนรวมของสังคม มีสำนึกร่วมต่อประเด็นสาธารณะ ตลอดจนความรู้สึกรักและหวงแหนสาธารณะสมบัติอันเป็นของส่วนรวม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการดูแลรักษา เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม 2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ วัดได้จาก การทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม วัดได้จากการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม และ 4) การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น การแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือ สังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน วัดได้จากการกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตน

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
4. ตำแหน่งทางวิชาการ

☐ อาจารย์	☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ รองศาสตราจารย์	☐ ศาสตราจารย์
5. ประสบการณ์การสอน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี	☐ 5-10 ปี	☐ 10 ปี ขึ้นไป
---------------------------------------	----------------------------------	---------------------------------------
6. ประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาที่ส่งเสริมเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ

☐ ไม่เคยสอนเนื้อหาที่ส่งเสริมเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ	
☐ 1-5 ปี	☐ 5 ปีขึ้นไป
7. ประสบการณ์ในการสอนด้วยโครงการงาน

☐ ไม่เคยสอนด้วยโครงการงาน	☐ 1-5 ปี	☐ 5 ปีขึ้นไป
--	---------------------------------	-------------------------------------
8. ท่านเคยสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่

☐ เคย	☐ ไม่เคย
------------------------------	---------------------------------
9. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันมากน้อยเพียงใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นการเรียนที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการเรียน
☐ เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยสนับสนุนการเรียนนอกเหนือจากการเรียนโดยปกติในห้องเรียน
☐ เป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สามารถใช้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ทั้งในและนอกห้องเรียน
☐ เป็นการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง ค้นหาข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ต่าง ๆ ที่ต้องการได้ง่ายขึ้น
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ข้อความ	ท่านได้ปฏิบัติจริง/ การปฏิบัติอยู่ใน ระดับ					ท่านต้องการ/ ความคาดหวัง อยู่ในระดับ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมและการรักษา สิ่งแวดล้อมรู้ ผลกระทบจากการกระทำ รู้ว่าพฤติกรรมใด เหมาะสม										
22. ท่านจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมกา รหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุด เสียหายต่อของส่วนรวม										
23. ท่านจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมกา รถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ในวิสัยที่ท่านสามารถทำได้										
24. ท่านจัดเนื้อหาการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม โดยไม่ยึดครองของ ส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของ บุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น										
25. ท่านนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาสนับสนุนการ เรียนรู้ในรูปแบบของความร่วมมือกันเรียนของผู้เรียน										
26. ท่านนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยเชื่อมโยง ผู้เรียนที่อยู่ต่างสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ส่งเสริม ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ และการทำงานที่เกื้อกูลกัน										
27. ท่านนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เช่น เครื่องมือบันทึกความรู้ เครื่องมือคุยกันฉันท์เพื่อน เครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์ มาใช้ ในการเรียนการสอน										

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- 1).....
- 2).....
- 3).....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน
ด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต**

ผู้วิจัย	นางอัญชญา สุขสมจิตร นิสิตระดับปริญญาตรีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณ์กิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
ภาควิชา	หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปประมวลและวิเคราะห์ผลขั้นที่ 1 ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ” (Development of a Service Learning Instructional Model Using Computer-Supported Collaborative Learning in Project-Based Learning Approach to Develop Public Consciousness of Undergraduate Students , Rajabhat University) ข้อมูลที่คาดว่าจะได้จากนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนต่อไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4
3. สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคใต้
4. ท่านเคยเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่ เคย ไม่เคย
5. ระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ต ชั่วโมง/สัปดาห์

6. สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บ้าน หอพัก มหาวิทยาลัย
 ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

7. ท่านใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การค้นหาข้อมูลต่าง ๆ การดาวน์โหลดไฟล์ต่าง ๆ
 ความบันเทิง / ความสนุกสนาน การประเมินการเรียนการสอน
 ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. ทักษะและประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

(เลือกลำดับ โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง)

ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การใช้คอมพิวเตอร์				
2. โปรแกรมประมวลผลคำ				
3. โปรแกรมนำเสนองาน				
4. อินเทอร์เน็ต				
5. e-mail				
6. chat				
7. webboard				
8. blog				
9. facebook				
10. search engine				

9. ท่านคิดว่าควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศใดมาใช้ในการเรียนการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- e-mail chat
 webboard blog
 facebook อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และตัดสินใจว่า ท่านเคยทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เคยทำเป็นประจำ

ระดับ 4 หมายถึง เคยทำค่อนข้างบ่อยครั้ง

ระดับ 3 หมายถึง เคยทำปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เคยทำค่อนข้างน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยทำ

ลักษณะพฤติกรรมหรือกิจกรรม	ระดับความเป็นจริง				
	5	4	3	2	1
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน					
2. ท่านได้จัดทำโครงการในการเรียน					
3. ท่านกับเพื่อนได้ร่วมมือ (Collaboration) กันทำงาน					
4. เนื้อหาการเรียนสอดคล้องกับชีวิตจริงของท่าน					
5. กิจกรรมการเรียนของท่านมีการยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลา					
6. กิจกรรมการเรียนของท่านมีการจัดการประเมินผลการเรียนรู้					
7. กิจกรรมการเรียนของท่านมีการเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ					
8. กิจกรรมการเรียนของท่านมีการเริ่มต้นโครงการ					
9. กิจกรรมการเรียนของท่านมีการดำเนินโครงการ					
10. กิจกรรมการเรียนของท่าน มีการสรุปและอภิปรายผลโครงการ					
11. ท่านได้ทำกิจกรรมรับใช้สังคม					
12. ท่านได้ทำกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน					
13. ท่านได้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียนจากการลงชุมชน					
14. ท่านได้ทำกิจกรรมลงชุมชนเพื่อเตรียมการ หาความต้องการของชุมชน					
15. ท่านได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- 1).....
- 2).....
- 3).....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง

1. แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อวัดจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครอบคลุมองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ด้านการถือเป็นหน้าที่ ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น

2. แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะฉบับนี้ เป็นแบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้นักศึกษาอ่านสถานการณ์ต่อไปนี แล้วพิจารณาเลือกข้อความในแต่ละข้อที่ตรงตามความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด คำตอบที่นักศึกษาตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ให้นักศึกษาตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบทดสอบฉบับนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

3. วิธีการตอบ ให้นักศึกษาอ่านข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องว่าง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ

ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ

1. ขณะที่กนกพิมพ์ผกา เดินหาหนังสือในห้องสมุดอยู่นั้น ปรากฏว่า พบหนังสือเล่มหนึ่งตกอยู่ที่พื้นห้องสมุด กนกพิมพ์ผกา จึงเก็บหนังสือใส่ชั้นวางหนังสือตามเดิม ถ้านักศึกษาเป็นกนกพิมพ์ผกา นักศึกษาจะทำเช่นนั้น เพราะอะไร

- ก. เพราะว่าอาจารย์สอนว่า ต้องช่วยกันดูแลสิ่งของของส่วนรวม
- ข. เพราะต้องการได้รับคำชมจากคนอื่นว่าเป็นคนมีน้ำใจ
- ค. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ ตำหนิว่า ไม่ช่วยกันดูแลสิ่งของของส่วนรวม
- ง. เพราะว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องกระทำในการใช้ของส่วนรวม

2. หลังจากที่เล่นกีฬาแชร์บอลเสร็จแล้ว ปกณภัทธานุกแชร์บอลไปเก็บไว้ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา กลับมาเห็นเก้าอี้สองตัวที่เพื่อนลืมนำไปเก็บอยู่กลางสนาม ปกณภัทธานุกจึงนำเก้าอี้ไปเก็บไว้อีก ถ้านักศึกษาเป็นปกณภัทธานุก นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะหากไม่เก็บ อาจถูกอาจารย์ลงโทษ
- ข. เพราะอาจารย์สั่งให้เก็บทุกครั้ง หลังจากเล่นเสร็จแล้ว
- ค. ต้องการได้รับคำชมจากคนอื่น ๆ ว่าเป็นคนนำเก้าอี้ไปเก็บ
- ง. เพราะเก้าอี้เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัย จึงต้องช่วยกันดูแลรักษา

3. ขณะที่กรกชต้องรีบกลับบ้าน เขาเห็นลูกฟุตบอลของมหาวิทยาลัยตกอยู่ริมถนน กรกชจึงเข้าไปเก็บ และนำมาเก็บไว้ที่ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา ถ้านักศึกษาเป็นกรกช นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการคำชมจากอาจารย์
- ข. เพราะกลัวอาจารย์ทำโทษ เมื่อเล่นลูกฟุตบอลแล้วไม่เก็บ
- ค. เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคน ที่ต้องดูแลทรัพย์สินสมบัติของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะอาจารย์เคยบอกไว้ว่า ถ้าพบลูกฟุตบอล ตกอยู่ที่ใดก็ตาม ให้ช่วยเก็บรักษาไว้

4. ในขณะที่ธรวานนท์กำลังจะเดินออกจากห้องเรียนพร้อมกับเพื่อน ๆ อยู่ยู่ นั้น ธรวานนท์เห็นกุญแจเปิดห้องเรียน วางไว้ที่โต๊ะหน้าชั้นเรียน ธรวานนท์จึงรีบนำกุญแจเปิดห้องเรียนไปเก็บไว้ที่ห้องเจ้าหน้าที่เบิกกุญแจ ถ้านักศึกษาเป็นธรวานนท์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับคำชมจากเพื่อน ๆ
- ข. เพราะเพื่อน ๆ ลงความเห็นว่ายธรวานนท์ควรเป็นคนนำไปเก็บ
- ค. เพราะกุญแจเปิดห้องเรียนเป็นของสำคัญและเป็นสมบัติของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะถ้าหากกุญแจห้องเรียนหายไป ก็อาจจะสอบสวนและถูกลงโทษทั้งห้อง

5. ในช่วงโม่งวิทยาศาสตร์ อาจารย์ให้ทำการทดลองหาน้ำตาลในแป้ง หลังจากที่ทำการทดลองในห้องวิทยาศาสตร์เสร็จแล้ว พรพิชชา ก็ทำความสะอาดและเก็บอุปกรณ์การทดลองของห้องวิทยาศาสตร์ไว้ที่เดิม ถ้านักศึกษาเป็นพรพิชชา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเพื่อน ๆ หลายคนต่างก็ช่วยกันเก็บเหมือนกัน
- ข. เพราะต้องการแสดงว่าตนก็มีความรับผิดชอบเหมือนกัน
- ค. เพราะกลัวว่าตนจะถูกทำโทษ หากปล่อยอุปกรณ์การทดลองทิ้งไว้
- ง. เพราะหากไม่ช่วยกันดูแลรักษา รุ่นน้อย ๆ อาจไม่มีอุปกรณ์ทดลองใช้อีก

6. ในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน หลังจากที่จุฑารัตน์และเสาวลักษณ์รับประทานอาหารเช้าในโรงอาหารของมหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว จุฑารัตน์และเสาวลักษณ์ก็ช่วยกันเลื่อนเก้าอี้เก็บไว้ และกวาดทำความสะอาดจนเรียบร้อย ถ้านักศึกษาเป็นจุฑารัตน์และเสาวลักษณ์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเป็นกฎเกณฑ์และข้อตกลงของโรงอาหาร
- ข. เพราะต้องการให้ใคร ๆ ชมว่า ตนเป็นคนรักความสะอาด
- ค. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ ตำหนิตนว่า นั่งรับประทานอาหารเช้าแล้วไม่เก็บ
- ง. เพราะทุกคนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดให้มหาวิทยาลัยของตนสะอาดน่าอยู่

7. หลังจากที่หมดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษแล้ว กลุ่มของสิริพงศ์และเพื่อน ๆ เป็นกลุ่มสุดท้ายที่ออกจากห้อง สิริพงศ์และเพื่อน ๆ จึงช่วยกันเก็บเก้าอี้และโต๊ะเข้าไว้ที่เดิม ถ้านักศึกษาเป็นสิริพงศ์และเพื่อน ๆ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะไม่อยากถูกอาจารย์ตำหนิ
- ข. เพราะเป็นกฎเกณฑ์และข้อตกลงของห้อง
- ค. เพราะต้องการแสดงให้รู้ว่าตนเป็นคนรักความเป็นระเบียบ
- ง. เพราะรู้ว่าทุกครั้งเมื่อใช้ห้องเสร็จแล้ว ต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

8. สุดาร์ตน์เข้าไปใช้ห้องน้ำ แล้วพบว่าห้องน้ำไม่สะอาดเลย สุดาร์ตน์จึงใช้สายยางที่ฉีดน้ำ ล้างทำความสะอาดจนห้องน้ำสะอาดน่าใช้ ถ้านักศึกษาเป็นสุดาร์ตน์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับคำชมจากคนอื่น ๆ ว่าเป็นคนสะอาด
- ข. เพราะว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันรักษาความสะอาด
- ค. เพราะว่าเป็นเพื่อน ๆ บอกให้ช่วยกันทำความสะอาดห้องน้ำ
- ง. เพราะไม่อยากให้ถูกใคร ๆ ตำหนิว่าไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด

9. ขณะพลเห็นกิตติกำลังวาดรูปการ์ตูนบนโต๊ะเรียน ขณะพลจึงตักเตือนไม่ให้กิตติวาดรูปลงบนโต๊ะเรียนอีก เพราะจะทำให้โต๊ะเลอะเทอะ ถ้าวาดรูปก็ให้วาดลงในสมุด ถ้านักศึกษาเป็นขณะพล นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวอาจารย์จะหาว่า ตนเป็นคนวาดรูปการ์ตูนบนโต๊ะเรียน
- ข. เพราะต้องการได้รับคำชมจากคนอื่นว่า เป็นคนรักความสะอาด
- ค. เพราะอาจารย์สั่งห้ามไม่ให้ใครขีดเขียนโต๊ะเล่น
- ง. เพราะเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของมหาวิทยาลัย

10. ในขณะที่ยูภาพรกำลังทำความสะอาดกระดานหน้าห้องเรียนอยู่นั้น มัทธวิก็กำลังใช้ปากกาไวท์บอร์ดเขียนกระดานเล่น ยูภาพรจึงตักเตือน มัทธวิให้หยุดเขียนกระดานเล่น ถ้านักศึกษาเป็นยูภาพร นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะถ้าอาจารย์มาพบว่า ห้องไม่สะอาดตนอาจจะถูกทำโทษ
- ข. เพราะเพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วยที่มัทธวิ จะเล่นในขณะที่เพื่อนทำความสะอาดอยู่
- ค. เพราะตนกำลังทำความสะอาดกระดานอยู่ จึงไม่อยากให้ใครมาเล่นจนสกปรกอีก
- ง. เพราะว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดและไม่ควรจะเล่นในเวลาทำงาน

11. กัญชิตาเห็นน้องกำลังใช้ปากกาเขียนลงไปบนหนังสือของห้องสมุดเล่นอยู่ กัญชิตาจึงบอกน้อง ๆ ให้หยุดทำ ถ้านักศึกษาเป็นกัญชิตา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการให้น้อง ๆ หยุดเขียนลงไปบนหนังสือของห้องสมุดเล่น
- ข. เพราะถ้าบรรณารักษ์มาเห็น ตนอาจจะโดนตำหนิว่า ทำไมไม่ตักเตือนน้อง ๆ
- ค. เพราะเห็นว่า ถ้าปล่อยให้น้อง ๆ เขียนเล่นต่อไป หนังสือของห้องสมุดจะได้รับความเสียหาย
- ง. เพราะบรรณารักษ์ห้ามไม่ให้ขีดเขียนในหนังสือของห้องสมุดและให้ทุกคนช่วยกันดูแลหนังสือห้องสมุด

12. สุวนันท์ยืมหนังสือของห้องสมุดไปอ่าน แล้วพบว่าหนังสือขาดชำรุด สุวนันท์จึงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ ถ้าเรียนเป็นสุวนันท์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับคำชมจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
- ข. เพราะกลัวว่าเจ้าหน้าที่จะหาว่าตนเป็นคำทำหนังสือชำรุด
- ค. เพราะเพื่อน ๆ บอกว่าควรจะไปแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ
- ง. เพราะถ้าไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทราบ เพื่อนำหนังสือไปซ่อมแซม จะทำให้หนังสือชำรุดมากขึ้น

13. จีรวรรณเป็นนักศึกษาคนสุดท้ายที่ออกจากห้องเรียน เธอจะปิดไฟและเครื่องปรับอากาศทุกครั้งก่อนออกจากห้องเรียน ถ้านักศึกษาเป็นจีรวรรณ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเป็นกฎกติกาของห้อง
- ข. เพราะไม่อยากให้ถูกใคร ๆ ตำหนิว่าไม่ช่วยกันประหยัดไฟ
- ค. เพราะต้องการได้รับคำชมจากคนอื่น ๆ ว่าเป็นคนประหยัดพลังงาน
- ง. เพราะการเปิดไฟและเครื่องปรับอากาศทิ้งไว้ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และสิ้นเปลืองพลังงานด้วย

14. ในขณะที่นั่งเรียน เมื่ออาจารย์มองไม่เห็น อภิรักษ์ชอบนั่งโยกเก้าอี้ สุกานดาเห็นอภิรักษ์ทำอย่างนั้น จึงตักเตือนอภิรักษ์ ให้หยุดทำ ถ้านักศึกษาเป็นสุกานดา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวว่า เก้าอี้จะล้มใส่ตนเอง
- ข. เพราะต้องการให้เพื่อนทำตามคำสั่งของตน
- ค. เพราะว่า อาจารย์สอนว่าให้ช่วยกันรักษาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะว่า เก้าอี้เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัยต้องช่วยกันดูแลรักษาไว้

15. ในขณะที่กำลังทำรายงานกลุ่มอยู่ใต้ตึกเรียน จิณณ์วัตรและอนุชาชอบเอาพลาสติกลูกฟูกมาเล่น แทนเป็นดาบฟันต่อสู้กัน เมื่อศรีรัตน์ เห็นเข้าจึงสั่งให้ทั้งสองเลิกเล่น ถ้านักศึกษาเป็นศรีรัตน์ นักศึกษา จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะว่าการเล่นกันในเวลาทำงานเป็นการเปรียบเพื่อน ๆ
- ข. เพราะกลัวว่าพลาสติกลูกฟูกจะชำรุด แล้วจะถูกไม่มีอุปกรณ์ทำงานต่อ
- ค. เพราะเพื่อน ๆ กลัวว่าจิณณ์วัตรและอนุชา อาจจะทำพลาดพลั้งเกิดอันตรายได้
- ง. เพราะเห็นว่า ในขณะที่ทำงานไม่ควรจะเล่นกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายและพลาสติก ลูกฟูกจะชำรุดได้

ด้านการถือเป็นหน้าที่

16. เมื่ออาจารย์เข้าห้องสอน พบว่ามีน้ำหกอยู่หน้าห้องเรียน อาจารย์ให้นักศึกษาไปเช็ดทำความสะอาด ทั้ง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของแม่บ้าน แต่ภคินิษฐาก็ไปเช็ดทำความสะอาดรอยน้ำที่หกอยู่ ถ้านักศึกษาเป็น ภคินิษฐา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์
- ข. เพราะอาจารย์สั่งให้ไปทำความสะอาด
- ค. เพราะไม่อยากให้อาจารย์ตำหนิว่าไม่มีน้ำใจ
- ง. เพราะเห็นว่าถ้าตนเองช่วยทำความสะอาดก็จะทำให้หน้าห้องเรียนสะอาด

17. ในการทำงานกลุ่ม ภคินิษฐ์ได้รับมอบหมายจากเพื่อนให้เป็นผู้เก็บวัสดุอุปกรณ์เมื่อทำงานเสร็จสิ้น แล้ว วิลาสินีเป็นผู้ทำงานเสร็จเป็นคนสุดท้าย แต่ภคินิษฐ์ก็อยู่รอเก็บวัสดุอุปกรณ์ตามที่รับมอบหมาย ถ้านักศึกษาเป็น ภคินิษฐ์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ พอใจ
- ข. เพราะเห็นว่าเป็นข้อตกลงของกลุ่มเพื่อน
- ค. เพราะต้องทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ง. เพราะไม่อยากถูกตำหนิว่าเป็นคนไม่มีความรับผิดชอบ

18. อาจารย์มอบหมายให้สุภาพรและสุวิชญา ทำความสะอาดห้องเรียนหลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่ม เสร็จเรียบร้อย สุภาพรชอบเล่นมากกว่าที่จะช่วยกันทำความสะอาดห้อง จึงทำให้ทำความสะอาดห้อง ไม่เสร็จ สุวิชญาจึงกล่าวกับสุภาพรว่า “รีบช่วยกันทำความสะอาดห้องสิ” ถ้านักศึกษาเป็นสุวิชญา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอาจารย์สั่งให้ช่วยกันทำความสะอาดห้อง
- ข. เพราะถ้าห้องเรียนไม่สะอาดแล้ว อาจจะถูกทำโทษได้
- ค. เพราะต้องการให้สุภาพรเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน
- ง. เพราะตนเห็นว่าการเล่นในขณะเวลาทำงานนั้นไม่เหมาะสม

19. สุมินตราได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง มีหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อยของสมาชิกในห้องเรียน อัครพลกับณัฐภูมิ เล่นกันในห้องจนส่งเสียงดัง สุมินตราจึงเข้าไปห้ามปรามให้ทั้งสองหยุดเล่น ถ้า นักศึกษาเป็นสุมินตรา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเห็นว่า ตนเป็นหัวหน้าห้อง ต้องสั่งลูกน้องได้
- ข. เพราะกลัวว่า เมื่ออาจารย์มาพบจะถูกทำโทษทั้งห้อง
- ค. เพราะเห็นด้วยกับเพื่อนว่า ไม่ควรเล่นกันในห้องเรียน
- ง. เพราะว่าต้องคอยควบคุมดูแลความเรียบร้อยภายในห้อง

20. หลังจากที่อาจารย์มอบหมายงานให้ พันที่ปรางทิพย์มีเวลาว่าง จะรีบเร่งทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างตั้งใจ ถึงแม้ว่าในช่วงนั้นจะมีเพื่อนชักชวนให้ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า แต่ปรางทิพย์ก็จะทำงานที่ อาจารย์มอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยก่อน ถ้า นักศึกษาเป็นปรางทิพย์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. เพราะต้องการแสดงว่าตนเป็นคนรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ข. เพราะไม่อยากถูกทำโทษที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ
- ค. เพราะต้องการที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อย
- ง. เพราะเพื่อนสนิทในกลุ่มมีนิสัยเช่นนี้ และทุกคนก็ส่งงานตรงตามกำหนดเวลา

21. ในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม อาจารย์ขอให้นักศึกษาเก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อมา ศึกษาสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กในคาบเรียนของวันอังคารหน้า ซึ่งเพชรรัตน์กับเพื่อนบอกอาจารย์ว่า ขอเป็น ตัวแทนของเพื่อน เพื่อไปเก็บตัวอย่างน้ำ แต่ในตอนเช้าของวันอังคารเพชรรัตน์ได้ตื่นสายเพราะไม่ สบาย ถ้าไปเก็บตัวอย่างน้ำ ก็อาจจะทำให้เข้ามหาวิทยาลัยไม่ทันเรียนคาบแรก และโดนหักคะแนน เข้าห้อง แต่เพชรรัตน์ก็ตัดสินใจไปเก็บตัวอย่างน้ำ ถ้า นักศึกษาเป็นปรางทิพย์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้น เพราะอะไร

- ก. เพราะอาจารย์และเพื่อน ๆ ตั้งใจที่จะศึกษาเรื่องนี้มาก
- ข. เพราะอาจารย์ได้สั่งไว้ ถ้าหากไม่เตรียมไปก็จะถูกหักคะแนน
- ค. เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ และอาจารย์รู้ว่าตนมีความรับผิดชอบ
- ง. เพราะถ้าไม่ทำในสิ่งที่รับปากไว้ ก็อาจจะทำให้เกิดความเสียหายได้

22. ในช่วงบ่ายของวันพฤหัสบดี มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัย โดยที่กนกวรรณได้รับ หน้าที่ทำความสะอาดบริเวณริมบ่อน้ำหน้ามหาวิทยาลัย ถึงแม้อากาศจะร้อนอบอ้าว แต่กนกวรรณก็ ให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถ ถ้า นักศึกษาเป็นกนกวรรณ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเพื่อส่วนใหญ่ในชั้นเรียนก็ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
- ข. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ กล่าวหาว่าตนไม่ให้ความร่วมมือ
- ค. เพราะถ้าบ่อน้ำมีความสะอาดเรียบร้อย ก็จะทำให้มหาวิทยาลัยน่าอยู่ น่ามอง
- ง. เพราะต้องการให้อาจารย์ชมเชยที่ตนให้ความร่วมมือพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างเต็ม ความสามารถ

23. ในขณะที่แม่บ้านกำลังเก็บเศษกระดาษบริเวณรอบอาคารเรียนอยู่นั้น สุวิมลและเพื่อน ๆ เห็น จึงชวนกันเก็บเศษกระดาษด้วยความเต็มใจ จนบริเวณรอบ ๆ อาคารสะอาดเรียบร้อย ถ้านักศึกษาเป็นสุวิมล นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะไม่อยากถูกแม่บ้านตำหนิว่า ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด
- ข. เพราะอาจารย์บอกว่า ให้ช่วยกันเก็บเศษกระดาษรอบอาคารเรียน
- ค. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์ว่า ช่วยกันรักษาความสะอาดอาคารเรียน
- ง. เพราะว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้ช่วยเก็บเศษกระดาษรอบอาคารเรียน

24. ตอนหลังเลิกเรียน ขณะที่นพมาศกำลังจะกลับบ้าน นพมาศผ่านมาเห็นอาจารย์กำลังจัดชั้นหนังสือใหม่ในห้องพักอาจารย์ นพมาศจึงเข้าไปช่วยจัดหนังสือเข้าชั้น ถ้านักศึกษาเป็นนพมาศ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะไม่อยากถูกอาจารย์ตำหนิ
- ข. เพราะต้องเชื่อฟังคำสั่งของอาจารย์
- ค. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์
- ง. เพราะต้องการช่วยอาจารย์จัดชั้นหนังสือให้เสร็จ เพื่อความเป็นระเบียบของห้องพักอาจารย์

25. ณัฐกุลเห็นพลอยกำลังยกกล่องอุปกรณ์ทำรายงาน ซึ่งในนั้นมีอุปกรณ์ทำงานอยู่เยอะมาก จนล้นและหนัก ณัฐกุลจึงอาสาเข้าไปช่วยพลอยยกกล่องอุปกรณ์ไปเก็บ ถ้านักศึกษาเป็นณัฐกุลจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับคำขอบใจจากพลอย
- ข. เพราะอาจารย์สอนณัฐกุลให้มีน้ำใจต่อผู้อื่น
- ค. เพราะไม่อยากให้ใครตำหนิว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ
- ง. เพราะเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

26. อาจารย์ให้สรวิทย์มาช่วยจัดโต๊ะเก้าอี้ในห้องประชุมสำหรับจัดงานสัมมนาให้เรียบร้อย จนเย็นมากแล้วสรวิทย์ยังไม่เสร็จ ขนิษฐาเข้ามาหาสรวิทย์เพื่อจะชวนกลับบ้านพร้อมกัน พบสรวิทย์จัดโต๊ะเก้าอี้อยู่ ขนิษฐาจึงช่วยสรวิทย์จัดโต๊ะเก้าอี้จนเสร็จ ถ้านักศึกษาเป็นขนิษฐา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวสรวิทย์จะมองว่าตนไม่มีน้ำใจ
- ข. เพราะเห็นว่าการช่วยเหลืออาจารย์เป็นสิ่งที่ควรกระทำ
- ค. เพราะตนและสรวิทย์จะได้รับกลับบ้านพร้อมกันเร็ว ๆ
- ง. เพราะต้องการช่วยสรวิทย์และยังเป็นการช่วยเหลือมหาวิทยาลัยด้วย

27. พรุฑัฒมมหาวศยาลัฒแต่เช่า เห็นอาจารย์กำลั้งจัดโต๊ะทำงานอยู่ โดยมีสุรึภรณ์และกาญจนากำลั้งช่วยอาจารย์อยู่อย่างขะมั้กขะมึ้น พรุฑัฒจึ้งอาสาเข้าไปช่วยอาจารย์จัดโต๊ะทำงาน ถ้านักศึษาเป็นพรุฑัฒ นักศึษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะจะได้ไม่มีครึมองว่าตนไม่มีน้ำใจ
- ข. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์และเพื่อน ๆ
- ค. เพราะเห็นสุรึภรณ์และกาญจนากำ ทำ ก็เลยอยากช่วยเหลือเพื่อน
- ง. เพราะเป็นการแบ่งเบาภาระอาจารย์และยังได้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ อีกด้วย

28. อาจารย์ให้ออนวัตรช่วยเก็บกวาดห้องเรียนให้เรียบร้อย ก่อนจะกลับบ้าน อนัรุทธิ์พบอนวัตรกำลั้งทำความสะอาดห้องเรียนอยู่ อนัรุทธิ์จึ้งช่วยอนวัตรทำความสะอาดห้องจนสะอาดเรียบร้อย จึ้งชวนกันกลับบ้าน ถ้านักศึษาเป็นอนัรุทธิ์ นักศึษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการมีเพื่อนกลับบ้าน
- ข. เพราะกลัวว่าเพื่อนจะโกรธที่ไม่ช่วยทำความสะอาด
- ค. เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องดูแลรักษาทำความสะอาดห้องเรียน
- ง. เพราะเป็นคำสั่งของอาจารย์ที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาทำความสะอาดห้องเรียน

29. ภาพิมลเป็นเวรทำความสะอาดห้องประชุม ส่วนกิตติยาเป็นเวรทำความสะอาดโรงอาหาร แต่วันนี้กิตติยาทำเวรเสร็จก่อนภาพิมล กิตติyajึ้งอาสาช่วยภาพิมลทำความสะอาดห้องประชุมต่อ ถ้านักศึษาเป็นกิตติยา นักศึษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวว่าเพื่อนจะตำหนิว่าไม่มีน้ำใจ
- ข. เพราะอาจารย์เคยสอนให้มีน้ำใจต่อทุกคน
- ค. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์ที่ช่วยภาพิมลทำความสะอาด
- ง. เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาทำความสะอาด

30. วีรวัชรชวนอัมรินทร์ไปกวาดลานวัดใกล้ ๆ บ้านในทุกวันพระ โดยที่ไม่มีครึบอกให้ทำ ถ้านักศึษาเป็นวีรวัชร นักศึษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเห็นเพื่อนรุ่นเดียวกันทำอยู่บ่อย ๆ
- ข. เพราะพ่อกับแม่เคยบอกไว้ว่า ทำแล้วจะได้บุญ
- ค. เพราะกลัวว่า จะทำให้บริเวณแถวบ้านตนเองดูสกปรกไปด้วย
- ง. เพราะถือว้าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาทำความสะอาด

ด้านการเคารพสิทธิ

31. ชนกันต์ยืมหนังสือจากห้องสมุดมาไว้อ่านหลายเล่ม แล้วมีเพื่อนมาขอยืมหนังสือจากชนกันต์ไปอ่านเป็นบางเล่ม ชนกันต์ก็ให้เพื่อนยืมหนังสือไปอ่าน แล้วบอกให้เพื่อนรับหนังสือมาคืนด้วย ถ้านักศึกษาเป็นชนกันต์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเพื่อนขอยืมไปอ่านเป็นบางเล่ม
- ข. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ กล่าวหาว่าตนซี้หวง
- ค. เพราะในคราวหน้าเพื่อนจะได้ให้ตนยืมบ้าง
- ง. เพราะทุกคนมีสิทธิยืมหนังสือของห้องสมุดได้เหมือนกัน

32. หลังจากเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เสร็จแล้ว ปรากฏพิพม์พบว่าอาจารย์ลี้มนั้นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไว้ในห้องเรียน ปรากฏพิพม์จึงรับนำแผ่นโปรแกรมนั้นไปส่งคืนอาจารย์ ถ้านักศึกษาเป็นปรากฏพิพม์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวอาจารย์จะหาว่าตนเป็นคนขโมย
- ข. เพราะคราวหน้าตนจะได้ขอยืมอาจารย์ใช้อีก
- ค. เพราะสีไม้กล่องนั้นเป็นของอาจารย์ ไม่ควรเก็บไว้เป็นของตนเอง
- ง. เพราะอาจารย์สอนไว้เสมอว่า ไม่ให้เอาของคนอื่นมาเป็นของตน

33. ในขณะที่รัฐาภาเดินเล่นอยู่ในสวนสาธารณะของหมู่บ้านอยู่นั้น รัฐาภาเห็นดอกมะลิกำลังออกดอกอยู่เต็มต้น รัฐาภากำลังมองหาดอกไม้สำหรับถวายพระในตอนเย็นนี้อยู่พอดี แต่รัฐาภาก็คิดว่าไปหาซื้อที่ตลาดจะดีกว่า ถ้านักศึกษาเป็นรัฐาภา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอยากได้คำชมเชยจากคนในหมู่บ้าน
- ข. เพราะมีป้าย “ห้ามเก็บดอกไม้” ปักอยู่หน้าสวนสาธารณะ
- ค. เพราะดอกไม้เป็นของสวนสาธารณะและทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา
- ง. เพราะเกรงว่าชาวบ้านจะหาว่า ตนเป็นคนเด็ดดอกไม้ในสวนสาธารณะของหมู่บ้าน

34. ณิชชยาียืมอุปกรณ์ถ่ายภาพห้องโสตทัศนศึกษาของคณะมาไว้ใช้ทำงานกลุ่ม แล้วมีเพื่อนมาขอยืมอุปกรณ์ถ่ายภาพจากณิชชยาไปทำงานของตนเอง ณิชชยาก็ตอบให้เพื่อนยืมอุปกรณ์ถ่ายภาพไปใช้ แล้วบอกให้เพื่อนรับนำอุปกรณ์ถ่ายภาพมาคืนที่ห้องโสตทัศนศึกษาของคณะด้วย ถ้านักศึกษาเป็นณิชชยา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเพื่อนขอยืมไปใช้เพียงไม่นาน
- ข. เพราะต้องการให้เพื่อนรู้ว่าตนก็มีน้ำใจ
- ค. เพราะกลัวว่าเพื่อนจะโกรธที่ตนไม่ให้ยืมอุปกรณ์ถ่ายภาพ
- ง. เพราะทุกคนก็มีสิทธิใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพของมหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน

35. ในช่วงโมงคอมพิวเตอร์ พรคนถามแก้วทิพย์ที่กำลังจะไปเข้าห้องน้ำว่า จะให้จองเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ด้วยหรือเปล่า แก้วทิพย์บอกว่าไม่ต้องจองหรอก เพราะว่าสามารถไปเลือกที่นั่งที่หลังก็ได้ นักศึกษาคิดว่า แก้วทิพย์บอกเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะทุกคนมีสิทธิ์ใช้ได้เท่าเทียมกัน
- ข. เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะตำหนิว่าเอาเปรียบคนอื่น
- ค. เพราะเป็นข้อตกลงของห้องว่า ใครมาก่อนก็เลือกที่นั่งได้ก่อน
- ง. เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ ชื่นชมตนว่า ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว

36. กมลวรรณกำลังแจกกระดาษรายงานให้กับเพื่อน ๆ คนละ 1 แผ่น จนครบเพื่อนทั้งห้อง ปรากฏว่ามีกระดาษเหลืออยู่จำนวนหนึ่ง กมลวรรณจึงเก็บกระดาษไว้ใช้เองอีก 1 แผ่น เพราะกลัวว่างานที่อาจารย์ให้เขียนจะเลอะเทอะ แต่กมลวรรณก็นำกระดาษนั้นไปคืนให้กับอาจารย์ ถ้านักศึกษาเป็นกมลวรรณ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวเพื่อน ๆ จะตำหนิตน
- ข. เพราะอยากให้อาจารย์ชมว่าตนเป็นคนซื่อสัตย์
- ค. เพราะอาจารย์บอกว่า ถ้ากระดาษเหลือก็ให้เก็บคืนด้วย
- ง. เพราะหากทำอย่างนั้นถือว่าเป็นการเอาเปรียบคนอื่น ๆ และยังไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง

37. พิพัฒน์ยืมลูกฟุตบอลมา 2 ลูก เพื่อฝึกซ้อมกับเพื่อน ๆ ที่เตรียมจะลงแข่งขันในสัปดาห์หน้า สุชาติอยากเล่นบ้างจึงขอยืมลูกฟุตบอลจากพิพัฒน์มาเล่น ซึ่งพิพัฒน์ก็ให้ยืมไปเล่นก่อน ถ้านักศึกษาเป็นพิพัฒน์ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะตนอยากได้คำขอบคุณจากสุชาติ
- ข. เพราะเพื่อน ๆ บอกว่าให้สุชาติยืมเล่นก่อน
- ค. เพราะกลัวว่าสุชาติจะโกรธ ถ้าหากตนไม่ให้ยืม
- ง. เพราะลูกฟุตบอลเป็นของส่วนรวม ไม่ใช่ของตน ฉะนั้นทุกคนมีสิทธิ์เท่ากัน

38. วิมลสิริเป็นตัวแทนในการยืมอุปกรณ์การทำบอร์ดมาจากอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ร่วมกับเพื่อน ในขณะที่กำลังตกแต่งบอร์ดด้วยสีเมจิกอยู่นั้น วิมลสิริต้องการระบายภาพด้วยสีดำ แต่สีดำนั้นวิมลสิริกำลังใช้เขียนบอร์ดอยู่ วิมลสิริจึงรอให้วิมลสิริใช้สีดำให้เสร็จก่อน แล้วจึงค่อยยืมสีดำมาใช้ ถ้านักศึกษาเป็นวิมลสิริ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอาจารย์สั่งให้แบ่งของกันใช้
- ข. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ กล่าวหาว่าเป็นคนมั่งง่าย
- ค. เพราะต้องการให้วิมลสิริระบายสีภาพให้เสร็จก่อน
- ง. เพราะทุกคนมีสิทธิ์ใช้สีเมจิกตกแต่งบอร์ดได้ทุกคน

39. ตอนพักกลางวันวดีนเข้ามาอ่านหนังสือที่ห้องสมุด แต่ในห้องสมุดมีคนเยอะมาก และไม่มีที่ว่างแต่ที่นั่งข้าง ๆ นฤมลมีที่ว่างพอขยับนั่งได้ นฤมลจึงขยับและเรียกให้วดีนมานั่ง ถ้านักศึกษาเป็นนฤมล นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ ตำหนิว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ
- ข. เพราะต้องการได้รับความชอบใจจากเพื่อน
- ค. เพราะเพื่อน ๆ ที่นั่งข้าง ๆ นฤมลบอกว่าให้ขยับให้วดีนนั่งบ้าง
- ง. เพราะเห็นว่าที่นั่น น่าจะพอแบ่งกันนั่งอ่านหนังสือได้อีก

40. ในขณะที่เรณูกำลังพิมพ์งานอยู่ในห้องคอมพิวเตอร์ และข้าง ๆ ที่เรณูกำลังพิมพ์งาน มีเครื่องคอมพิวเตอร์ว่างอยู่ เรณูกำลังเรียกให้ลดาวัตที่กำลังมองหาที่นั่งพิมพ์งาน มานั่งใกล้ ๆ กัน ถ้านักศึกษาเป็นเรณูกำลังพิมพ์งาน นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับความชอบใจจากลดาวัต
- ข. เพราะกลัวว่า ลดาวัตจะตำหนิ หากตนไม่เรียกมานั่ง
- ค. เพราะคิดว่า ทุกคนมีสิทธิ์ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้เหมือนกัน
- ง. เพราะเห็นว่าลดาวัตเป็นเพื่อนกับตนและเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ว่างอยู่พอดี

41. ในขณะที่เรณูกำลังใช้โทรศัพท์สาธารณะอยู่นั้น ปรากฏว่ามีน้อง ๆ มายืนรอใช้โทรศัพท์อยู่ใกล้ ๆ เรณูกำลังเห็นดังนั้น จึงรีบวางสายและให้น้อง ๆ ใช้โทรศัพท์ก่อน ถ้านักศึกษาเป็นเรณูกำลังใช้โทรศัพท์สาธารณะ นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการได้รับความชมเชยจากน้อง ๆ
- ข. เพราะอาจารย์เคยบอกมาให้มีน้ำใจกับทุก ๆ คน
- ค. เพราะกลัวว่าน้อง ๆ จะตำหนิว่าตนไม่มีน้ำใจ
- ง. เพราะทุกคนมีสิทธิ์ใช้โทรศัพท์สาธารณะได้เหมือนกัน

42. อาสาสมัครกำลังจะไปเข้าห้องน้ำ วิชาญตะโกนบอกให้อาสาสมัครจงห้องน้ำให้ด้วย เมื่ออาสาสมัครไปถึงห้องน้ำ ก็พบว่าห้องน้ำมีคนมาใช้เยอะมาก อาสาสมัครจึงไม่ได้จองห้องน้ำให้วิชาญ ถ้านักศึกษาเป็นอาสาสมัคร นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. ไม่อยากถูกคนอื่นตำหนิว่านิสัยไม่ดี
- ข. เพราะต้องให้สิทธิ์คนที่มารอก่อน
- ค. เพราะรู้สึกเกรงใจคนที่มาเข้าห้องน้ำต่อจากตน
- ง. เพราะว่าเป็นสิทธิ์ของผู้ที่มาใช้ก่อนและห้องน้ำเป็นของส่วนรวม ไม่ใช่ของส่วนตัว

43. ในท้ายชั่วโมงภาษาอังกฤษ ขณะที่ทิพาพรกำลังเลือกฟัง CD บทสนทนาภาษาอังกฤษกับเพื่อน ๆ อยู่นั้น ทิพาพรต้องการนำ CD บทสนทนาภาษาอังกฤษไปเก็บซ่อนไว้ เพื่อจะได้ไม่มีใครแย่งใช้ CD แต่ทิพาพรก็ตัดสินใจนำไปเก็บไว้ในห้องโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยจะดีกว่า ถ้าต้องการจะใช้ CD บทสนทนาภาษาอังกฤษ แล้วค่อยมายืมกันใหม่ ถ้านักศึกษาเป็นทิพาพร นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวว่า CD จะหายแล้วตนจะถูกทำโทษ
- ข. เพราะต้องการได้รับคำชมเชยจากอาจารย์และเพื่อน ๆ
- ค. เพราะ CD เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัยทุกคนมีส่วนร่วมได้ใช้ร่วมกัน
- ง. เพราะอาจารย์บอกว่า CD บทสนทนาภาษาอังกฤษมีน้อยให้แบ่ง ๆ กันใช้

44. ในชั่วโมงสุนทรียภาพกับชีวิต มีนตราบอกให้วิฑูรย์จองที่นั่งข้างหน้าให้ตนด้วย เพราะว่าตนกำลังจะไปเข้าห้องน้ำ แต่วิฑูรย์เห็นว่ามินตรานั่งตรงไหนก็ได้ เพราะมีเพื่อนที่ตัวเล็กกว่ามินตราอีกหลายคน ต้องการนั่งข้างหน้า เพราะนั่งข้างหลังมองเห็นกระดานไม่ชัด จึงไม่จองที่ไว้ให้ ถ้านักศึกษาเป็นวิฑูรย์ นักศึกษาคิดว่าวิฑูรย์ทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวว่าตนเองจะถูกตำหนิจากเพื่อน ๆ
- ข. เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่นั่งไหนก็ได้เท่าเทียมกันหมด
- ค. เพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจกับเพื่อน ๆ
- ง. เพราะอาจารย์เคยบอกไว้ว่าให้เพื่อน ๆ ที่มองกระดานไม่ชัดให้มานั่งข้างหน้า

45. หลังเลิกเรียน ทุกคนช่วยกันทำป้ายเวที อาจารย์เตรียมสีกะปองมาให้ใช้ระบายป้าย วนิสาเห็นเพื่อนบางคนเสีมาไว้เกินความต้องการ ทำให้สีไม่เพียงพอสำหรับทุกกลุ่ม วนิสาจึงได้แจ้งให้อาจารย์ทราบ ถ้านักศึกษาเป็นวนิสา นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอาจารย์บอกให้แจ้งให้อาจารย์ทราบทันที ถ้าสีไม่เพียงพอ
- ข. เพื่อต้องการให้อาจารย์ชมว่า ตนเองสอดส่องดูแลความเรียบร้อยของห้องได้
- ค. เพราะถ้าอาจารย์รู้ภายหลังว่า มีการใช้สีที่มากเกินไป ตนก็อาจจะโดนตำหนิ พร้อมกับเพื่อน ๆ ในห้อง
- ง. เพราะต้องการให้อาจารย์ทราบและจะได้แนะนำสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อการประหยัดสิ่งของและทรัพยากร เพื่อเพื่อน ๆ จะได้ปรับปรุงตัวต่อไป

ด้านการเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น

46. ในวันแข่งขันกีฬาสีของมหาวิทยาลัยประจำปีนี้ อาจารย์ขอให้ชาติชายคอยช่วยเหลือหลายอย่าง เช่น ยกของที่ต้องใช้จัดเตรียมสถานที่ ดูแลเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม เป็นคณะกรรมการตัดสินกีฬาต่าง ๆ เป็นต้นและชาติชายก็ช่วยเหลือให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ถ้านักศึกษาเป็นชาติชาย นักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการแสดงให้อาจารย์ถึงความมีน้ำใจของตนเอง
- ข. เพราะเกรงว่าอาจารย์ไม่มีคนช่วยงาน
- ค. เพราะเป็นการเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- ง. เพราะอาจารย์บอกว่ามีโอกาสช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยก็ควรทำ

47. เมื่อกิจกรรมการแข่งขันกีฬาสีของมหาวิทยาลัยเสร็จสิ้นลงในตอนเย็น อัครวินเห็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการเก็บข้าวของและสถานที่เพียงลำพัง ถ้านักศึกษาเป็นอัครวินนักศึกษาจะทำอย่างไร

- ก. ไปบอกภารโรงให้มาช่วยอาจารย์เก็บของ
- ข. ไปชวนเพื่อนๆ ให้มาร่วมช่วยอาจารย์เก็บของ
- ค. รีบไปช่วยอาจารย์เก็บข้าวของทันที
- ง. รีบเข้าไปหาอาจารย์ แล้วถามว่าให้ไปตามภารโรงมาช่วยไหม

48. ในขณะที่ร่วมกิจกรรมเข้าค่ายปลูกป่านอกสถานที่ วิรัตน์จะคอยช่วยเหลืออาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการตลอดเวลาทั้งก่อนเดินทาง ระหว่างเดินทาง ขณะร่วมกิจกรรมและเดินทางกลับ นักศึกษาคิดว่าวิรัตน์ จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะถ้าไม่ช่วยอาจารย์ก็จะไม่มีใครช่วย
- ข. เพราะการช่วยเหลืออาจารย์จะทำให้อาจารย์รักและเมตตา
- ค. เพราะเป็นการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะเป็นการช่วยเหลือแบ่งภาระงานของอาจารย์และเป็นการทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม

49. ในขณะที่อำไพพงษ์เดินไปส่งงานอาจารย์นั้น อำไพพงษ์สังเกตเห็นโต๊ะทำงานของอาจารย์รกเต็มไปด้วยเอกสารจึงถามอาจารย์ว่าให้ช่วยทำความสะอาดโต๊ะให้ไหม นักศึกษาคิดว่าอำไพพงษ์ จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอยากอาสาช่วยเหลืออาจารย์
- ข. เพราะต้องการแสดงน้ำใจกับอาจารย์
- ค. เพราะเป็นอาจารย์ที่เราต้องเรียนด้วยตลอดปี
- ง. เพราะอาจารย์บอกว่ามีโอกาสควรแบ่งเบาภาระผู้อื่นบ้าง

50. วันนี้ตอนพักกลางวันจินตหราไปซื้อน้ำป่นที่ร้านขายน้ำในซอยข้างมหาวิทยาลัย เห็นพี่คนขายน้ำขายของโดยลำพัง จึงขออนุญาตพี่คนขายน้ำเพื่อช่วยขายของ นักศึกษาคิดว่าจินตหรา จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอยากทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น
- ข. เพราะต้องการแสดงให้เห็นว่าตนได้ช่วยเหลือผู้อื่น
- ค. เพราะเพื่อนบอกว่าจะได้ค่าจ้างและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ง. เพราะไม่อยากให้ใครมาว่าได้ว่าไม่ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น

51. วันนี้ที่มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมเวียนเทียนเนื่องในวันออกพรรษา วรรณุชเป็นนักศึกษาชั้นปี 1 อาจารย์ขอให้มาช่วยจัดดอกไม้ ธูป เทียน เพื่อแจกให้กับอาจารย์และนักศึกษาทุกคน วรรณุชไม่ว่างแต่วรรณุชก็มาช่วยงานอาจารย์ นักศึกษาคิดว่าวรรณุช ทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะกลัวอาจารย์เสียใจ
- ค. เพราะอาจารย์บอกว่านักศึกษาทุกคนต้องร่วมกิจกรรมอยู่แล้ว จะได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย
- ง. เพราะต้องการแสดงให้อาจารย์เห็นว่า ตนเองทำประโยชน์ให้มหาวิทยาลัย
- ง. เพราะถือเป็นโอกาสสำคัญในการทำประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยและปฏิบัติหน้าที่เป็นชาวพุทธที่ดี

52. ในวันขึ้นปีใหม่ที่มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมทำบุญตักบาตร อาจารย์ขอให้พิเชษฐมาช่วยถือถุงใส่ข้าวสารอาหารแห้งและจุดปัจจัยให้กับพระสงฆ์ พิเชษฐปฏิบัติตามคำขอของอาจารย์ด้วยความเต็มใจ นักศึกษาคิดว่าพิเชษฐ ทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเกรงว่าถ้าปฏิเสธจะบาป
- ข. เพราะอาจารย์เคยบอกว่า การทำประโยชน์ให้ส่วนรวมเป็นสิ่งที่ดี
- ค. เพราะอยากทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม
- ง. เพราะเป็นการทำความดีที่มีคนเห็นและรับรู้มากมาย

53. วันพุงนี้อาจารย์บอกว่าให้นักศึกษาเตรียมเงินมาบริจาคตามกำลังเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดแถบภาคอีสาน พิศาลเตรียมเงินมาบริจาคทันที นักศึกษาคิดว่าพิศาล ทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เตรียมเงินมา เพราะไม่อยากขัดคำสั่งอาจารย์
- ข. เตรียมเงินมา เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ เห็นว่าเรามีน้ำใจ
- ค. เตรียมเงินมา เพราะอาจารย์บอกว่าเป็นการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นที่ไม่เกินกำลัง
- ง. เตรียมเงินมา เพราะรู้สึกสงสารและอยากช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เดือดร้อน

54. อนุวัตรเป็นประธานนักศึกษามีความรู้ดีกว่าห้องเรียนแต่ละห้องนั้นค่อนข้างสกปรก จึงอยากแก้ปัญหาด้วยการจัดทำโครงการแข่งขันความสะอาดของห้องเรียนขึ้น เพื่อหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาคleaningสกปรกของห้องเรียนในมหาวิทยาลัยได้บ้าง นักศึกษาคิดว่าอนุวัตร ทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะนอกจากจะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยแล้วยังอาจได้รับรางวัล
- ข. เพราะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของมหาวิทยาลัยอย่างสร้างสรรค์ในวิสัยที่สามารถทำได้
- ค. เพราะนอกจากจะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยแล้วยังอาจได้รับคำชมจากอาจารย์
- ง. เพราะผลงานที่ได้น่าจะเป็นการสร้างศรัทธาในตัวของประธานนักศึกษาและอาจจะได้รับความไว้วางใจในการเลือกตั้งใหม่ปีการศึกษาหน้า

55. ตอนเลิกเรียนวีระชัย เห็นอาจารย์ช่วยกันทำป้ายเวที เพื่อจัดงานวันไหว้ครูในวันพรุ่งนี้ วีระชัยซึ่งมีความสามารถด้านศิลปะวาดเขียนจึงเข้าไปขอช่วยอาจารย์ทำป้ายเวที นักศึกษาคิดว่าวีระชัย จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเป็นการช่วยเหลืออาจารย์และกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
- ข. เพราะเกรงเพื่อน ๆ จะตำหนิว่า มีความสามารถแต่ไม่ช่วยงานกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
- ค. เพราะอาจารย์เคยบอกให้ช่วยเหลือกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

56. ในวันพรุ่งนี้จะมีกิจกรรมทำความสะอาดครั้งใหญ่ของมหาวิทยาลัย เทวาและเพื่อน ๆ อีกหลายคนพร้อมใจกันออกมาทำความสะอาด นักศึกษาคิดว่าเทวาและเพื่อน ๆ จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยเห็นว่าช่วยเหลือกิจกรรม
- ข. เพราะเพื่อน ๆ บอกว่า ได้ช่วยเหลือมหาวิทยาลัย
- ค. เพราะอยากช่วยเหลือมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะกลัวจะถูกตำหนิว่าความเห็นแก่ตัว

57. ในวันพรุ่งนี้อาจารย์บอกว่า เราจะมีกิจกรรมคืนน้ำใสให้กับคลองแสนแสบ ซึ่งเน่าเสียอย่างรุนแรง โดยการช่วยกันนำน้ำหมักชีวภาพไปเท วิทยาลัยได้ร่วมลงชื่อเข้าร่วมกิจกรรมทันที นักศึกษาคิดว่าวิทยาลัย จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเกรงใจอาจารย์ หากไม่มีคนเข้าร่วมกิจกรรม
- ข. เพราะกลัวว่าจะถูกตำหนิจากอาจารย์
- ค. เพราะอาจารย์บอกว่าเป็นกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
- ง. เพราะอยากมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

58. มหาวิทยาลัยจัดโครงการอ่านหนังสือให้คนตาบอด โดยการบันทึกเสียงหนังสือ 1 เล่ม เพื่อรวบรวมส่งให้สมาคมตาบอดแห่งประเทศไทย ยุภาพรขอเข้าร่วมโครงการนี้ด้วย นักศึกษาคิดว่ายุภาพร จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะเกรงเพื่อน ๆ จะคิดว่า เห็นแก่ตัว
- ค. เพราะอาจารย์บอกว่านักศึกษาที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ควรต้องช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยกว่าด้วย
- ง. เพราะต้องการแสดงให้อาจารย์เห็นว่า ตนเองได้ช่วยเหลือสังคม
- จ. เพราะถือเป็นโอกาสสำคัญในการทำช่วยเหลือสังคม

59. เพื่อน ๆ ได้ชักชวนเพื่อนในคณะไปร่วมเดินรณรงค์หาเงินช่วยเด็กพิการซ้ำซ้อน กนกวรรณไปช่วยเดินรณรงค์หาเงินทุกวันทั้งที่อากาศร้อนมาก ๆ นักศึกษาคิดว่ากนกวรรณ จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะอาจารย์บอกว่าให้ช่วยเหลือคนในสังคมที่เดือดร้อน
- ข. เพราะไม่อยากให้เพื่อน ๆ กล่าวหาว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ
- ค. เพราะต้องการให้เพื่อน ๆ เห็นว่าเป็นคนมีน้ำใจ ช่วยเหลือสังคม
- ง. เพราะเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน

60. ตอนพักกลางวันศักดิ์ชัยและเพื่อน ๆ ไปช่วยคนในชุมชนใกล้เคียงเก็บขยะที่ลอยอยู่ในคลองติดที่ประตูละบายน้ำ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง นักศึกษาคิดว่าศักดิ์ชัยและเพื่อน ๆ จะทำเช่นนั้นเพราะอะไร

- ก. เพราะไม่อยากให้ใคร ๆ ตำหนิว่าเป็นคนไม่มีน้ำใจ
- ข. เพราะต้องการได้รับคำขอบใจจากชุมชน
- ค. เพราะเพื่อน ๆ ชวนไป บอกว่าเป็นสิ่งที่ได้ช่วยเหลือชุมชน
- ง. เพราะถือเป็นโอกาสที่ได้แก้ปัญหาให้ชุมชนได้

เกณฑ์การตรวจนับคะแนน

แบบวัดการมีจิตสำนึกสาธารณะที่สร้างขึ้นเป็นแบบสถานการณ์ชนิด 4 ตัวเลือก ซึ่งแต่ละตัวเลือกจะมีคะแนนประจำตัวเลือกในแต่ละข้อ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ					องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่				
ข้อ	คะแนนของตัวเลือก				ข้อ	คะแนนของตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
1	3	2	1	4	16	2	3	1	4
2	1	3	2	4	17	2	3	4	1
3	2	1	4	3	18	2	1	3	4
4	2	3	4	1	19	2	1	3	4
5	3	2	1	4	20	2	1	4	3
6	3	2	1	4	21	3	1	2	4
7	1	3	2	4	22	3	1	4	2
8	2	4	3	1	23	1	3	2	4
9	1	2	3	4	24	1	3	2	4
10	1	3	2	4	25	2	3	1	4
11	2	1	4	3	26	1	3	2	4
12	2	1	3	4	27	1	2	3	4
13	3	1	2	4	28	2	1	4	3
14	1	2	3	4	29	1	3	2	4
15	2	1	3	4	30	2	3	1	4

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิ					องค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น				
ข้อ	คะแนนของตัวเลือก				ข้อ	คะแนนของตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
31	3	1	2	4	46	2	1	4	3
32	1	2	4	3	47	2	3	4	1
33	2	3	4	1	48	1	2	3	4
34	3	2	1	4	49	4	2	1	3
35	4	1	3	2	50	4	2	3	1
36	1	2	3	4	51	1	3	2	4
37	2	3	1	4	52	1	3	4	2
38	3	1	2	4	53	1	2	3	4
39	1	2	3	4	54	3	4	2	1
40	2	1	4	3	55	4	1	3	2
41	2	3	1	4	56	2	3	4	1
42	1	3	2	4	57	2	1	3	4
43	1	2	4	3	58	1	3	4	4
44	1	4	2	3	59	3	1	2	4
45	3	2	1	4	60	1	2	3	4

**แบบประเมินคุณภาพสื่อด้านการออกแบบเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอน
ด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน
ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

ผู้วิจัย	นางอัญชญา สุขสมจิตร นิสิตระดับปริญญาคุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
ภาควิชา	หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของเว็บไซต์สำหรับการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดย

ระดับความคิดเห็น ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับความคิดเห็น ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับความคิดเห็น ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับความคิดเห็น ระดับ 1 หมายถึง ควรปรับปรุงแก้ไข

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ส่วนเนื้อหาการเรียนและกิจกรรมการเรียน						
1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน						
2. การออกแบบส่วนเนื้อหาและกิจกรรมเข้าถึงได้ง่าย						
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมลำดับการเรียนรู้ที่เหมาะสม						
4. การออกแบบส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการเรียนระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน						
5. การออกแบบส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในการเรียนระหว่างผู้เรียนและผู้สอน						
6. การกำหนดหัวข้อเรื่องกิจกรรมการเรียนแต่ละสัปดาห์ชัดเจน						
7. มีการป้อนกลับ (Feedback) เพื่อเสริมแรงอย่างเหมาะสม						

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ส่วนของหน้าจอบริบท						
8. การออกแบบหน้าแรกของการเรียนโดยการใช้สิ่งที่น่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียน						
9. ความสะดวก ความชัดเจนในการใช้งานเว็บไซต์การเรียนโดยการใช้สิ่ง						
10. ข่าวดูและประกาศอยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัด						
11. เอกสารคู่มือแนวทางปฏิบัติการใช้ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม						
12. webboard สำหรับพูดคุยแลกเปลี่ยน เข้าถึงได้ง่าย						
13. blog สำหรับบันทึกออนไลน์ เข้าถึงได้ง่าย						
13. Social Media สำหรับเฟสแชต ติดต่อสื่อสาร เข้าถึงได้ง่าย						
15. ภาพรวมของสื่อการเรียนการสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบประเมิน

ผู้วิจัย

แบบประเมินรับรองรูปแบบ
สำหรับการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัย	นางอัญชญา สุขสมจิตร ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
ปีการศึกษา	2556

คำแนะนำการรับรองรูปแบบ

1. การรับรองรูปแบบ หมายถึง การรับรองรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. แบบรับรองฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้รับรองรูปแบบ
ตอนที่ 2 ประเมินตอบคำถามเพื่อการรับรองรูปแบบ โปรตรรับรองรูปแบบตามระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้รับรองรูปแบบ

ชื่อ-นามสกุล
 ตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ประเมินเพื่อการรับรองรูปแบบ

ข้อความ	ระดับการรับรอง				
	เหมาะสม น้อยที่สุด	เหมาะสม น้อย	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม มาก	เหมาะสม มากที่สุด
	1	2	3	4	5
หลักการและแนวคิดพื้นฐาน					
1. การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน					
2. การเรียนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม					
3. การเรียนด้วยการทำโครงการ					
องค์ประกอบของรูปแบบ					
1. เป้าหมาย					
2. วิธีการเรียนด้วยกิจกรรมรับใช้สังคมร่วมกับโครงการ					
3. บทบาทผู้เรียน					
4. บทบาทผู้สอน					
5. ระบบการจัดการเรียนการสอน CSCL					
6. การประเมินผลตามสภาพจริง					
ขั้นตอนของการเรียนการสอน					
1. การสำรวจสภาพชุมชนและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์					
2. การเลือกหัวข้อโครงการรับใช้สังคมผ่านการระดมสมองออนไลน์					
3. การจัดทำโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซบุ๊ก					
4. การลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคมและบรรยายผ่านสมุดบันทึกออนไลน์					
5. การสรุปรายงานโครงการรับใช้สังคมผ่านเฟซบุ๊ก					
6. การนำเสนอผลงานโครงการรับใช้สังคมผ่าน Social Network					

ข้อความ	ระดับการรับรอง				
	เหมาะสม น้อยที่สุด	เหมาะสม น้อย	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม มาก	เหมาะสม มากที่สุด
	1	2	3	4	5
ภาพรวมของการนำรูปแบบไปใช้					
1. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมใดๆ มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ					
2. โดยภาพรวมของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมฯ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงงานฯ และการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

.....

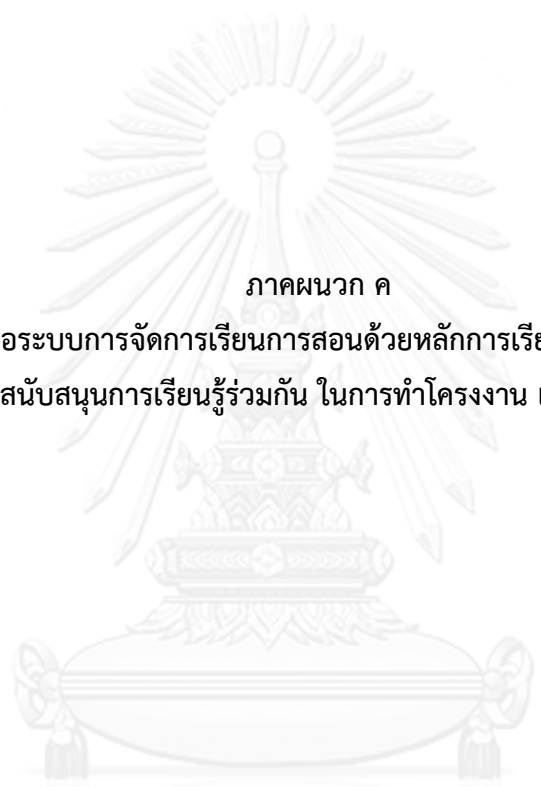
.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบรับรอง
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างหน้าจอรระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการใช้สังคม
โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำโครงการ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุณเข้าสู่ระบบในชื่อ Nan Anchana (ออกจากระบบ)

การรับใช้สังคมด้วยการทำโครงการผ่าน CSCL

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 8

1.นำเสนอชิ้นงานโครงการรับใช้สังคม สารคดีวิทยุกระจายเสียง และสารคดีโทรทัศน์ เผยแพร่ผ่าน Social Network และ ชักชวนเพื่อนนักศึกษาตระหนักถึงการรับใช้สังคม

2.พูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับเพื่อนใน Webboard และบันทึกสิ่งที่ได้รับของตนเองใน blog **ภายใน 9 ธันวาคม 2556**

Calendar

มีนาคม 2014

อา.	จ.	อ.	พ.	พฤ.	ศ.	ส.
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

สมาชิก

นักเรียนและผู้สนใจ

คู่มือการใช้บทเรียน

แนะนำการเรียนในบทเรียนรายวิชา

facebook

รายวิชาที่มีอยู่

เทคโนโลยีเพื่อการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

คอมพิวเตอร์เพื่องานวิทยุกระจายเสียง 1

52 ความคิดเห็น

Nan Anchana - Chulalongkorn University

วันนี้ โครงการกลุ่ม "ลดโลกร้อนช่วยอากาศบริสุทธิ์" กลุ่มขอมนัดหมายเพื่อน ๆ ที่ดีก็ : เดินรณรงค์เวลา 1.00 น. เตรียมตัวให้พร้อมนะจะ ส่วนกลุ่มโครงการ "ชวนงด ลดฯ" ตอบกลับ · เลิกถูกใจ · Like · เลิกติดตามโพสต์ · 18 พฤศจิกายน 2013 เวลา 4:07

Nan Anchana - Chulalongkorn University

แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

สาขาอิทธิพลกระจายเสียง

บ้านเลขที่ 1

e-Office

งานทะเบียนและวัดผล

หน้าหลักของเว็บไซต์การเรียนด้วยการรับใช้สังคมด้วยการทำโครงการผ่าน CSCL

กิจกรรมประจำสัปดาห์ที่ 3

- ศึกษาเอกสารบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกของชุมชน
- Clip-VDO บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน
- ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (click อ่านรายละเอียด)
- แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบนกระดานสนทนา (Web board) หน้าที่ของตนเอง กับการแก้ปัญหาชุมชน
- บันทึกความรู้ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์ (Blog) สิ่งที่ตั้งใจจะทำได้กับชุมชน

กิจกรรมประจำสัปดาห์

เลือก	ภาพประจำตัว	ชื่อ / นามสกุล	อีเมล	จังหวัด	ประภ
☐		Student1	test_stu1@ssru.ac.th	bkk	Thail
☐		Student2	Stu@6012@ssru.ac.th	Bangkok	Thail
☐		Student3	Stu@6013@ssru.ac.th	Bangkok	Thail
☐		Student4	Stu@6028@ssru.ac.th	Bangkok	Thail
☐		Student5	54123316017@ssru.ac.yh	Bangkok	Thail
☐		Student6	Stu@6018@ssru.ac.th	Bangkok	Thail
☐		Student7	Stu@6033@ssru.ac.th	Bangkok	Thail

แสดงรายชื่อผู้เรียนในชั้นเรียน

ชม Clip VDO จิตสำนึกสาธารณะ

Clip VDO จิตสำนึกสาธารณะ

ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรม

ตั้งกระทู้

กระทู้	ถาม	ตอบ	ตอบครั้งสุดท้าย
พวกเราวิธีแก้ปัญหารถติดกันยังไงบ้าง?	 Student1	0	ส., 26ต.ค. 2013, 2:26 AM
ที่วัดจิฬล ดีและไม่ดีอย่างไร?	 Student2	2	ส., 26ต.ค. 2013, 2:12 AM
ไปช่วยพวกสุนัขมันกัน	 Student3	8	ส., 26ต.ค. 2013, 2:11 AM
อยากช่วยเหลือเด็กที่ยากไร้	 Student4	9	ส., 26ต.ค. 2013, 2:09 AM
ชวนน้ำท่วม กับ กลุ่มลงลุย 10000 ไมล์	 Student5	4	ส., 26ต.ค. 2013, 2:08 AM
ชวนกันรณรงค์ เคารพกฎจราจร	 Student6	4	ส., 26ต.ค. 2013, 2:06 AM
ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกัน	 Student7	6	ส., 26ต.ค. 2013, 2:04 AM
เราสามารถช่วยอะไรได้บ้างกับเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งนี้ได้บ้างอะ	 Student8	9	ส., 26ต.ค. 2013, 2:02 AM
ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสกันนะ	 Student9	5	ส., 26ต.ค. 2013, 2:00 AM
ทานข้าวโรงอาหาร	 Student10	6	ส., 26ต.ค. 2013, 1:58 AM
"โกตอาสา" พนักงานสร้างงาน	 Student11	4	ส., 26ต.ค. 2013, 1:56 AM
อ่านหนังสือเสียงเพื่อคนพิการทางสายตา	 Student12	5	ส., 26ต.ค. 2013, 1:55 AM
ฟื้นฟูหลังน้ำท่วม	 Student13	5	ส., 26ต.ค. 2013, 1:54 AM
ช่วยกันตั้งขยะให้ลงถัง	 Student14	12	ส., 26ต.ค. 2013, 1:52 AM

ตัวอย่างหน้าจอกาแลเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบนกระดานสนทนา

วันที่สำรวจ 27/10/56 ชุมชน บุศรินทร์

1. ประชาชน

-จำนวนประชากร 3500-4500 คน

-อาชีพของคนในชุมชน รับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป

2. สภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่/บรรยากาศ/รายได้/วัฒนธรรม/วิถีชีวิต/สุขภาพ

ชุมชนนี้เป็นแบบทาวน์เฮาส์ ด้านหน้าเป็นบ้านทาวน์เฮาส์ 3 ชั้น ด้านในเป็นบ้านทาวน์เฮาส์ 2 ชั้น มีซอยทั้งหมด 8 ซอย และแบ่งออกเป็นซอยย่อยอีก หน้าหมู่บ้านตอนเช้า ตอนเย็นมีของกินของขาย ภายในหมู่บ้านก็มีสถานี่เต้นแอโรบิค ลานออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น สนามเทนนิส สระว่ายน้ำ วัดธรรมประเพณี วันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันสำคัญต่าง ทางหมู่บ้านก็ให้ความสำคัญ และจัดงานขึ้น เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วม วิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านถ้าในวันหยุด "ไม่ไปเที่ยวไหน ก็มานั่งเล่นพูดคุยกัน ท้ากับข้าว หรือไปเที่ยวไหน ก็จะมีของฝากมาแบ่งปันกันอยู่เสมอ เรื่องสุขภาพทางเทศบาล ก็จะมีการฉีดพ่นยากันยุง ตรวจสอบสุขภาพ เช่นเบาหวาน ความดัน นอกจากดูแลคนแล้ว ก็ยังมีการทำหมันให้หมาให้แมวด้วย

3. ความต้องการและปัญหาของชุมชน/สิ่งที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน

อยากให้มีการติดกล้องวงจรปิดทุกซอย เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน คือมีโจรขึ้นบ้าน ถึงหมู่บ้านจะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคอยตรวจหรือสอดส่อง แต่ก็ยังมีโจรขึ้นอยู่ และอยากได้ถังดับเพลิงติดทุกซอย เพราะถ้าเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จะรอดแต่รถดับเพลิงก็คงไม่ทัน

ตัวอย่างการสำรวจชุมชนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยพลอดนุห์ 100%

โตด Student1

- พุธ, 6 พฤศจิกายน 2013, 10:25AM

เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์

ประชากร

จำนวนประชากร ประมาณ 2000 คน

อาชีพของคนในชุมชน

รับจ้าง ค้าขาย ลูกจ้าง ทำงานบริษัท อาจารย์และนักศึกษา

สภาพแวดล้อม

ชุมชนรอบมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยชุมชนบ้านญวน ชุมชนสวนอ้อย ชุมชนวัดราชา และภายในมหาวิทยาลัย

ความต้องการและปัญหาของชุมชน/สิ่งที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน

อยากให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นมหาวิทยาลัยพลอดนุห์ เพราะบุหรีไม่มีผลดีต่อร่างกายแม้สักนิด ถึงแม้จะไม่ชอบแต่คนรอบข้างเราชอบหรี เรารับควีนบุหรีเข้าไป ก็ทำให้เราเป็นมะเร็งปอดได้ ที่เรียกว่า ผู้สูบบุหรีมือสอง จึงอยากให้ประชาชนและนักศึกษาทุกคนมีความตระหนักถึงโทษของการสูบบุหรีและลดจำนวนของนักศึกษาที่สูบบุหรี

Associated รายวิชา: CRD3304

แก้ไข | ลบ | Permalink

ตัวอย่างการบรรยายสำรวจปัญหาผ่านบันทึกออนไลน์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

Blog about this รายวิชา

สอนน้องรักโลก

โดย Student1

- อาทิตย์, 10 พฤศจิกายน 2013, 11:27PM

เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์

กลุ่มของเราจะเข้าไปจัดกิจกรรมให้เด็กอนุบาลโรงเรียนธนสมบูรณ์ ซึ่งอยู่ในชุมชนบ้านกวนสามเสน13 เราจะเข้าไปสร้างความสนุกสนาน ความสุข ให้กับเด็กๆของเรา และจะให้ความรู้และสอนการรักษาโรคของเราให้น่าอยู่ในแบบง่ายๆ อาจจะเป็นการวาดการ์ตูน หรือการร้องเพลงให้เด็กทุกคนได้ร่วมสนุก เราเลือกเด็กอนุบาลเพราะจะได้ปลูกจิตสำนึกในการดูแลโรคของเรา ตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อเด็กๆเหล่านี้โตไปในอนาคตจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักและเข้าใจของประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม เราจะทำกิจกรรมง่ายๆไม่ซับซ้อน เพื่อให้เด็กๆเข้าใจง่าย มีเกมส์ให้เล่น เช่น เกมส์แยกขยะที่ย่อยสลายและไม่ย่อยสลาย เกมสว่าดรูป "โลกในฝันของหนู" กับกระดาษรียู่ส เพื่อให้เห็นประโยชน์ของสิ่งของที่ใช้แล้ว เป็นต้น ทุกๆกิจกรรมจะมีการแจกของรางวัลเพื่อให้เกิดความสุขสนุกสนานและมีความสุข ^^

Associated รายวิชา: CRD3304

[แก้ไข](#) | [ลบ](#) | [Permalink](#)

[แก้ไขแล้ว: อาทิตย์, 10 พฤศจิกายน 2013, 11:29PM]

▶ [Comments \(5\)](#)

ชุมชนน่าอยู่ เคียงคู่อากาศบริสุทธิ์

โดย Student2

- อาทิตย์, 10 พฤศจิกายน 2013, 2:02AM

เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์

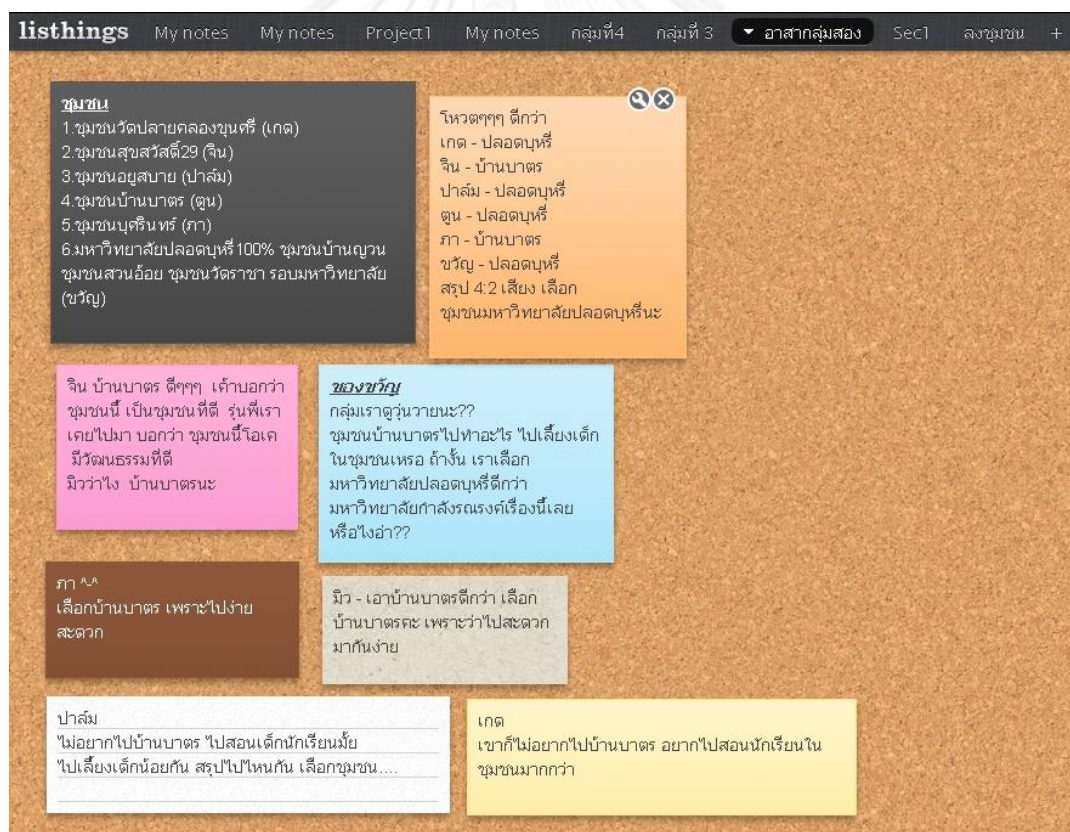
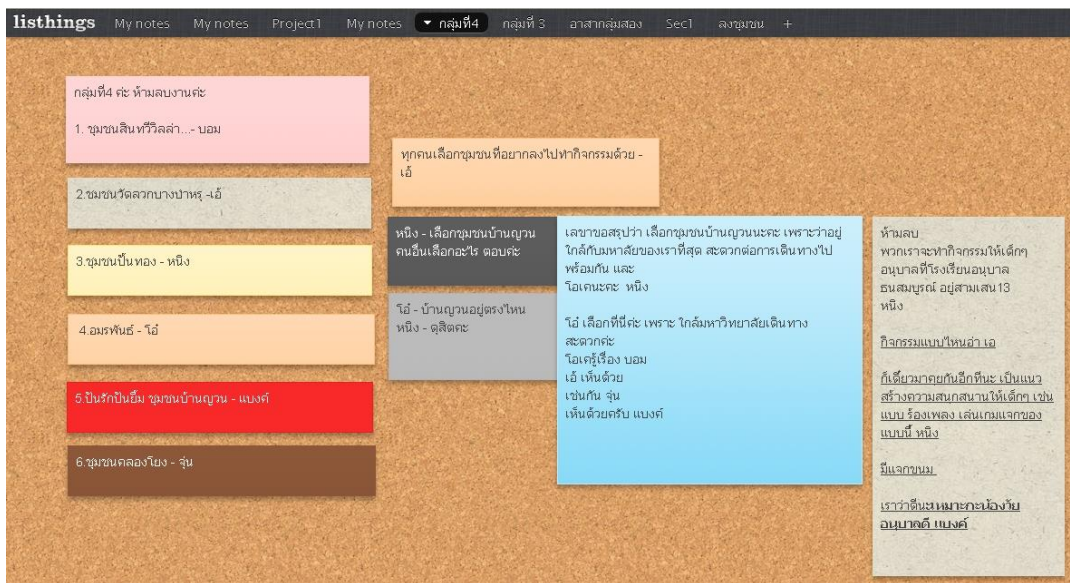
สถานที่ที่กลุ่มของผมเลือกกันคือ ชุมชนบริเวณรอบมหาวิทยาลัย ซึ่งชุมชนเหล่านี้มีปัญหามากมาย แต่เราได้ยกมาหนึ่งปัญหาซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญมากพอสมควร คือปัญหาโลกร้อน นั่นเอง ที่เราเลือกชุมชนรอบๆมหาวิทยาลัย เพราะ เป็นสถานที่ที่เข้าถึงได้ง่าย เห็นปัญหาได้ชัด เช่น มลพิษทางอากาศรบกวนทุกวันไม่ว่าจะเป็นหน้ามหาวิทยาลัย หรือด้านข้างก็ตาม ซึ่งเราจะมีการรณรงค์การลดภาวะโลกร้อนต่างๆ มากมาย โดยการหา กิจกรรม หรือ การให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เกี่ยวกับเรื่องภาวะโลกร้อน แต่กิจกรรมจะมีอะไรบ้างนั้น ผมขอยังไม่บอกนะครับ รอติดตามชมกันได้ เร็วๆ นี้

Associated รายวิชา: CRD3304

[แก้ไข](#) | [ลบ](#) | [Permalink](#)

▶ [Comments \(3\)](#)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตัวอย่างการจดบันทึกออนไลน์
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างการร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และคัดเลือกหัวข้อผ่านการระดมสมองออนไลน์ (e-Brainstorm)

Student1, Student2 and 6 othe... + ✎ + New Message * Actions ▾ 🔍

 Student1 11/10, 10:42pm
 ลองดูของกลุ่มอื่น ว่าจะละเอียดๆหน่อย
 อย่าลืมนะว่า บุคคลที่เราจะไปทำความเข้าใจเรื่อง รัชชโลภคือเด็กอนุบาล
 เราต้องเน้นอะไรเข้าใจง่ายๆ เน้นเสียงหัวเราะและรอยยิ้ม
 อุปกรณ์ เรารวาก็ต้องเพิ่ม

 Student2 11/10, 10:45pm
 ใช่ คือจะเติมให้มันสมบูรณ์ที่สุดนะคริส

 Student3 11/10, 10:45pm
 ช่วยต้องเพิ่มม เรามีเกมให้น้องเล่นด้วย

 Student1 11/10, 10:46pm
 เจริญทำนั่นไป

1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในความเป็นจิตอาสาให้กับเด็กๆ
2. เพื่อให้น้องๆเข้าใจวิธีการรักษาโลกของเราให้น่าอยู่ในแบบง่ายๆ

อันนี้คือ วัตถุประสงค์

โอดูติ เพิ่มไร้อีกดี

 Student3 11/10, 10:52pm
 เพื่อให้น้องๆ รู้ถึงประโยชน์ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

 Student1 11/10, 10:52pm
 วัตถุประสงค์ก็ได้ละ ลองคิด ผลที่คาดหวังว่าเด็กๆจะได้รับสิ
 มีอะไรบ้าง

ตัวอย่างการใช้เฟสแชตในการจัดทำโครงการ

โครงการจิตอาสา สอนน้องรักษ์โลก ชุมชนบ้านญวน

โดย Student1

- อาทิตย์, 10 พฤศจิกายน 2013, 11:18PM

ชื่อโครงการ สอนน้องรักษ์โลก

ชื่อผู้ทำโครงการ

Student1

Student2

Student3

Student4

Student5

Student6

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์อัญญา สุขสมจิตร

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีจิตอาสามากมายลุกขึ้นมาทำหน้าที่ต่างๆในสังคมทั้งเวลาเกิดเหตุการณ์ต่างๆหรือจะเป็นการร่วมรณรงค์ต่างๆมากมาย ดังนั้นเพื่อเป็นการปลูกความสำนึกในการเป็นจิตอาสา ให้กับเด็กๆและเยาวชนเราจึงจัดโครงการ “จิตอาสา สอนน้องรักษ์โลก ชุมชนบ้านญวน” ขึ้นเพื่อต้องการให้เด็กๆเยาวชนนั้นรู้สึกในการมีจิตอาสาในวัยที่สามารถทำได้และไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในความเป็นจิตอาสาให้กับเด็กๆ
2. เพื่อให้น้องๆเข้าใจวิธีการรักษาโลกของเราให้น่าอยู่ในแบบง่ายๆ
3. เพื่อสร้างเสียงหัวเราะ และรอยยิ้มให้น้องๆเกิดความสุข ความสนุกสนาน
4. เพื่อปลูกฝังให้เด็กมองสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องสำคัญที่เราทุกคนควรตระหนักอยู่เสมอ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการ

1. น้องๆสามารถรู้และเข้าใจ ว่าทำไมเราถึงต้องรักษารักษ์โลกของเรา
2. น้องๆสามารถนำความรู้ที่ได้จากเรา กลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. น้องๆมีความสุข ความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม

ตัวอย่างการนำเสนอการเขียนโครงการผ่าน webboard

กลุ่ม 2 ชานงค ลดควันบุหรี่

โดย Student 1

- พุธที่ 21 พฤศจิกายน 2013, 11:34AM

เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์

- เตรียมงาน เตรียมอุปกรณ์เพื่อทำบอร์ด
- ลงมือปฏิบัติงานตามแผนและขั้นตอนที่วางไว้
- ลงพื้นที่ แจกแผ่นพับ สติกเกอร์ หมากฝรั่งให้คนในชุมชน

Associated รายวิชา: CRD3304

แก้ไข | ลบ | Permalink

▼ Comments (4)

ตัวอย่างบรรยากาศการปฏิบัติงานก่อนลงชุมชนและหลังลงชุมชน จากบันทึกออนไลน์

	<p>ห้องสมุดนี้เพื่อน้อง โดย Student1 - ศุกร์, 15 พฤศจิกายน 2013, 11:40AM</p>
<p style="text-align: right;">เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์</p> <p style="text-align: center;"> โครงการ ห_องสม_दन__เพ_อน_อง.pdf</p> <p>ขอร่วมบริจาคหนังสือให้ห้องสมุดทำน้ำสามเสน โดยจะขอหนังสืออย่างน้อยคนละหนึ่งเล่มเพื่อสมทบทุน เพื่อนำหนังสือไปบริจาค</p> <p>Associated รายวิชา: CRD3304 </p> <p>แก้ไข ลบ Permalink</p> <p>▶ Comments (5)</p>	
	<p>จิตอาสา ชานงด ลอดคันบุหรี โดย Student2 - ศุกร์, 15 พฤศจิกายน 2013, 11:39AM</p>
<p style="text-align: right;">เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์</p> <p>กลุ่มของเราเป็นการรณรงค์เรื่องการไม่สูบบุหรี่ในชุมชนวชิระ เพื่อเป็นการลด ละ เลิกในการสูบบุหรี่ โดยการเดินรณรงค์มีการใช้สื่อ อย่างป้ายควบคู่กับการเดินรณรงค์ไปด้วย และจะมีการแจกแผ่นพับใบปลิวเพื่อให้ความรู้ในเรื่องการสูบบุหรี่</p> <p>Associated รายวิชา: CRD3304 </p> <p>แก้ไข ลบ Permalink</p> <p>▶ Comments (4)</p>	
	<p>ชานงด ลอดคันบุหรี โดย Student3 - ศุกร์, 15 พฤศจิกายน 2013, 11:39AM</p>
<p style="text-align: right;">เฉพาะสมาชิกของเว็บไซต์</p> <p>กลุ่มของเราจะเดินรณรงค์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ชุมชนบ้านญวน ชุมชนสวนอ้อย และชุมชนวัดราชา เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนตระหนักถึงโทษภัยของบุหรี และอยากให้คนในชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับบุหรี สารในคันบุหรี และอยากให้เพื่อนๆไปร่วมรณรงค์กับพวกเราด้วยนะคะ</p> <p>Associated รายวิชา: CRD3304 </p> <p>แก้ไข ลบ Permalink</p> <p>▶ Comments (3)</p>	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างการชักชวนเพื่อนเพื่อร่วมกิจกรรมลงชุมชน จากบันทึกออนไลน์

ห้องสมุดนี้เพื่อน้อง/จิตอาสาสอนน้องรักโลก

โดย นางสาวสมินตรา วิทย 54123316001 - อาทิตย์, 24 พฤศจิกายน 2013, 2:15PM

เป็นสองกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างมาก มิ่งห้องสมุดนี้เพื่อน้องที่เราช่วยกันรวบรวมหนังสือแล้วนำไปมอบให้ห้องสมุด และการสอนน้องให้รักโลกที่โรงเรียนอนุบาล เป็นการปลูกฝังให้น้องรักโลกกันมากขึ้น ทั้งสองกิจกรรมได้รับความร่วมมือ จากเพื่อนๆ และน้องๆเป็นอย่างดี

แก้ไข | ลบ | ตอบ

ตอบ: ห้องสมุดนี้เพื่อน้อง/จิตอาสาสอนน้องรักโลก

โดย Student1

อาทิตย์, 24 พฤศจิกายน 2013, 2:33PM

ตัวอย่างบรรยากาศกิจกรรมการลงชุมชน จากบันทึกออนไลน์

ห้องสมุด,สอนน้องรักทั่วโลก

โดย Student1

- อังคาร, 19 พฤศจิกายน 2013, 10:10PM

เป็น 2 กิจกรรมอาสาที่ให้ทั้งความสุขควบคู่กับความรู้ไปด้วย อย่างของกลุ่มแรกในวันนี้เราได้ไปทำก็คือสอนน้องรักทั่วโลกซึ่งทั้งคุณครูและน้องต่างก็ให้ความร่วมมือกับสิ่งที่พวกเราตั้งใจทำให้ อาจจะมีคุยบ้างเล่นกันบ้างแต่น้องๆทุกคนน่ารักและให้ความร่วมมือดีมากเลย ส่วนกลุ่มห้องสมุดก็เป็นการนำหนังสือของพวกเราบริจาคให้แก่ห้องสมุดที่ชุมชนทำนุสามเสนซึ่งนอกจากที่จะมีหนังสือมาอบให้แล้วก็ยังมียายที่หามนำอาหารและเครื่องดื่มเข้า กรุณาถอดรองเท้า และยังมีที่คั่นหนังสือที่พวกเราช่วยกันทำ ทั้ง 2 กิจกรรมอาสาในครั้งนี้เป็นสิ่งที่มีความหมายมากๆเลยคะ

ตัวอย่างการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นจากการลงชุมชนเพื่อรับใช้สังคม

ทานข้าวโรงอาหาร

โดย Student1

- ศุกร์, 25 ตุลาคม 2013, 11:32AM

เวลาเราไปทานข้าวโรงอาหาร จะต้องเก็บจานเมื่อเราทานเสร็จ แต่ก็จะมีบางกลุ่มบางบุคคล ที่เห็นแ ก่ตัวทานเสร็จแล้วไม่เก็บคนที่มาใช้โรงอาหารต่อก็ไม่มิดีชะเน็ง ฉันคิดว่านี่ก็คือจิตสาธารณะอย่างหนึ่ง เป็นความรับผิดชอบของตัวเอง ทานแล้วควรจะต้องเก็บ แต่ถ้าเราเห็นวางอยู่ เราก็เก็บให้ด้วยซะเลย เพื่อความสะอาดของโรงอาหารสถานที่ที่เราใช้งาน

ช่วยลดโลกร้อน,ชวนงดควีนบุรี

โดย Student1

- อังคาร, 19 พฤศจิกายน 2013, 9:53PM

จากการที่เราได้มีส่วนร่วมทั้ง 2 กิจกรรม อาสา นี้ ทำให้เราได้เห็นถึงความมีน้ำใจ และเสียสละของเพื่อนๆที่ถึงแม้ว่าจะต้องเดินตากแดดและอากาศที่ค่อนข้างร้อนแต่ทุกคนก็มีความอดทน และพยายามช่วยกันสำเร็จ จุลส่งไปได้ด้วยดี อาจจะมีอุปสรรคบ้าง เช่น อากาศที่ร้อน เดินไม่ทันกัน มีรถขับสวนไปมาบ้าง แต่ทุกคนก็ทำงานออกมาดีและผ่านพ้นไปได้คะ

ตัวอย่างการอภิปรายจิตสำนึกสาธารณะจาก webboard

Student 1 · ติดตาม · ทำงานที่ Srisamai Bar

ผลงานของกลุ่มที่4 "สอนน้องรักะโลก" ครับ

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/zu1bp9ppt3a5> สารคดีสอนน้องรักะโลก ตอนประหยัดน้ำเพื่ออนาคต
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/7aeony4wol3n> สอนน้องรักะโลก ตอนประหยัดไฟกันเถอะ
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/4-1> สอนน้องรักะโลก ตอนขยะ4สี

<http://www.youtube.com/watch?v=aUjtZVy0dhk&feature=youtu.be>
 สารคดีโทรทัศน์ "โครงการจิตอาสา สอนน้องรักะโลก ชุมชนบ้านญวน"

ร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการรักะโลก รักสิ่งแวดล้อมเพื่อตัวเราเองและเพื่อนร่วมโลกใบนี้กันครับ :D

ตอบกลับ · 1 · เลิกถูกใจ · ติดตามโพส · 11 ชั่วโมงที่แล้ว

Student 2 · SSRU

ทะเลเต้แต้นนนน!!

ผลงานของกลุ่มที่4 "สอนน้องรักะโลก" นะคะ

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/zu1bp9ppt3a5> สารคดีสอนน้องรักะโลก ตอน ประหยัดน้ำเพื่ออนาคต
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/7aeony4wol3n> สอนน้องรักะโลก ตอน ประหยัดไฟกันเถอะ
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/4-1> สอนน้องรักะโลก ตอน ขยะ 4 สี

<http://www.youtube.com/watch?v=aUjtZVy0dhk&feature=youtu.be>

สารคดีโทรทัศน์ "โครงการจิตอาสา สอนน้องรักะโลก ชุมชนบ้านญวน"

"ขอบคุณทุกคน ที่ได้มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับกิจกรรมดีๆของกลุ่มเราเนะ ดีใจที่ทุกคน"ได้ทำอะไรเพื่อสังคมส่วนรวม ขอขอบคุณจริงๆ จาก

ตอบกลับ · 1 · เลิกถูกใจ · ติดตามโพส · 11 ชั่วโมงที่แล้ว

Student 3 · Suansunandha Rajabhat University

ฝากผลงานของกลุ่มที่4 "สอนน้องรักะโลก" นะ

<https://soundcloud.com/ae-chanapon/zu1bp9ppt3a5> สารคดีสอนน้องรักะโลก ตอนประหยัดน้ำเพื่ออนาคต
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/7aeony4wol3n> สอนน้องรักะโลก ตอนประหยัดไฟกันเถอะ
<https://soundcloud.com/ae-chanapon/4-1> สอนน้องรักะโลก ตอนขยะ4สี

<http://www.youtube.com/watch?v=aUjtZVy0dhk&feature=youtu.be>

สารคดีโทรทัศน์ "โครงการจิตอาสา สอนน้องรักะโลก ชุมชนบ้านญวน"

ร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งในการรักะโลกของเรากันนะคะ โลกของเราจะได้น่าอยู่มากยิ่งขึ้นนะ ^^

ตอบกลับ · 3 · เลิกถูกใจ · ติดตามโพส · 12 ชั่วโมงที่แล้ว

Student 4 · แบงจุมราชูทิศ ราชบุรี

ปัจจุบัน โลกของเราโดนทำร้ายโดยตัวเราเองนี่แหละครับ บางอย่างเราอาจจะทำไปโดยไม่รู้ตัว หรือไม่คิดว่ามันจะเกิดผลกระทบ
 อันนั้นมันยังไม่สายหรือครับ ถ้าเราจะหันกลับมาช่วยกันรักษาโลกที่น่ายุ่ของเรานี้ไว้

สารคดีวิทยุ โครงการลดโลกร้อน

<https://soundcloud.com/imploy-zeeplay/ep-1> ตอนที่1 โลกร้อนคืออะไร

<https://soundcloud.com/imploy-zeeplay/ep-2> ตอนที่2 ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน

<https://soundcloud.com/imploy-zeeplay/ep-3> ตอนที่3 ครงรค์ลดโลกร้อน

ตัวอย่างการเผยแพร่ผลงานผ่าน Facebook ที่หน้าหลักของเว็บไซต์การเรียนด้วยการรับใช้สังคม
 ด้วยการทำโครงงานผ่าน CSCL และข้อความเหล่านี้จะปรากฏที่หน้า Facebook ของผู้เรียนแต่ละคน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

โครงการจิตอาสา สอนน้องรักษ์โลก ชุมชนบ้านสวน By SSRU

sorwee plianain · 26 videos 33 views

Subscribe 10 Download

Like About Share Add to

Published on Dec 7, 2013
โครงการนี้เป็นโครงการที่เล็งเห็นเพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีความรู้เกี่ยวกับการลด

ตัวอย่างผลงานจากโครงการกิจกรรมรับใช้สังคม เผยแพร่ผ่าน YouTube

Stream Explore Upload สารคดีวิทยุโครงการชวนงด ล...

SoundCloud uses cookies. By browsing the site, you're agreeing to our [Cookie Policy](#) and [Privacy Policy](#).

Ked Suwimol 3 months

สารคดีวิทยุโครงการชวนงด ลดวันบุหรี่

1:53 10:08

Write a comment ...

Like Repost Add to playlist Share

ตัวอย่างผลงานจากโครงการกิจกรรมรับใช้สังคม เผยแพร่ผ่าน Sound Cloud

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางอัญชญา สุขสมจิตร

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

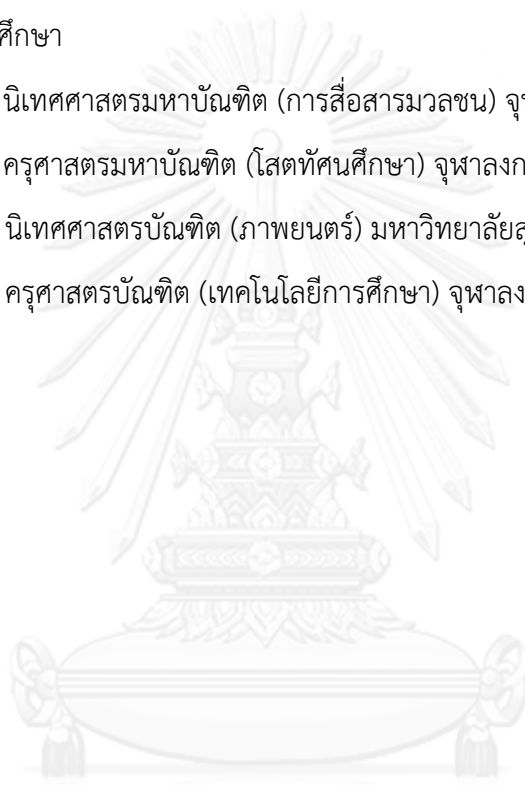
ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารมวลชน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (โสตทัศนศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต (ภาพยนตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY